

מבחר עלונים

יתרו
שנת תש"פ

ר"ת	בעלזא	מוצ"ש	ער"ש	
06:42	06:20	06:02	04:49	ירושלים
06:39	06:17	06:04	05:03	בני ברק
06:40	06:18	06:03	04:53	חיפה
06:40	06:18	06:05	05:04	אשדוד
06:41	06:19	06:03	04:48	בית שמש
06:41	06:19	06:04	05:06	קרית גת
06:40	06:18	06:01	04:56	נוף הגליל

כסףסו ושירות נפגשים...

רח' אהלי יוסף 5, ירושלים 📍 שעות פתיחה: א-ה. 19-10 רצוף, יום שישי 12-10
טל. 02-5337722 | פקס. 02-5383018 ✉️ g5337722@gmail.com

מארכפוט
דפוס דיגיטלי מהיר ומקצועי

אויפרוף?

מזמינים "פעקאלאך"?

יש לכם הזדמנות לשמח ילדים חולים ולעשות אתם מעשה חסד מיוחד, שוודאי יהיה לזכות החתן והכלה!

בשיתוף פעולה ייחודי של פעקאלאך נברוצקי ו"מאוחדים" בעלי השמחה יכולים להקדיש כמות פעקאלאך בעת ההזמנה, והם יועברו בעז"ה לילדים בבתי חולים, ובכך נשמח אותם ונשכיח מהם ולו לכמה דקות את הכאב ואת הצער.

אתם אכאניק
אצם נברוצקי
והפעקאלאך
אזיסיק לבתי
החוליקי!!!

מאוחדים
יחד למען עם ישראל

זיינו ההאנה כאה פעקאלאך להעביר לבתי החוליקי
להזמנת פעקאלאך לשבת אויפרוף - נברוצקי:

02-9999968

לפניות בנוגע לפעילות מאוחדים חייגו: 054-845-8815

בשורה טובה! היצירה הנפלאה "מדות טיש" למכירה בהניות הספרים המבחרות!

גיליון מס' 393

פרשת יתרו, כ' בשבט תש"פ

שבת טיש

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

פנינים

וישמע יתרו (יח, א) - מנהג יהודי תונים עד היום, לערוך סעודה בליל ששי פרשת יתרו לזכר הנס שפסקה מגפה בניניהם, וכן בשביל לרמוז על הסעודה שעשה משה ליתרו ובפרשה שעל-שמו כתובה קבלת התורה הקדושה. רמז למנהג ותיק זה בראשי התבות **וישמע יתרו**, ונהגים ישראל שעושים משתה עבור יתרו. (ברית כהונה)

וישמע יתרו בהן מדון התן משה (שם) - ראשי תבות: ויתגיר יתרו ששמע מלחמת עמלק, ידע תורת רם ונשא, כי היא נתנה, מפני דגלים ים נבקע, חמד תשובה נבונה, ממה שהרג הכל. רמז יש פאן על יתרו ששמע מלחמת עמלק וקריעת ים-סוף, ומפיון שהיה גלגולו של קוץ, תקן את מעשיו וקא למשה שהיה גלגולו של הכל ועשה תשובה. (חו טוב)

והודעת להם את-הדרך ולכו (יח, כ) - את-הדרך דרשו חז"ל על גמילות חסדים, וראשי התבות הם אליהו, שיודע בקרוב את הדרך לארץ הקדש בכות גמילות חסדים. (אלופי יהודה)

ואתה תחזה מכלי-העם (יח, כא) - אפרו הקדמונים, שהשופטים שבחר משה היו בקיאים בהקמת הפרצופה, לראות אם הבאים לדון הם דוברי אמת. ורמז לזה בראשי התבות, ובני אברהם תמימים הישרים, תלמידי חכמים זבי הראות, משפילים בלם לידע, הפרצופים על מתבנתם. (מחמדי שמים)

ויחרישם ישראל נגד ההר (יט, ב) - סופי התבות ויחרישם ישראל נגד הם נלמד, וראשי התבות ישנו, לרמז שבאותו הלילה הקדימו שנה ללמודם, בדברי חז"ל. וראשי התבות שם ישראל הם ש"י, שעל ידי קבלת התורה זכו לש"י עולמות. (שמחת אבא)

אנכי ה' אלוקיך (כ, ב) - בעשרת הדברות יש עק"ב תבות וכת"ר אותיות, ובדברות השניות יש עוד י"ז תבות במנין טו"ב. (תולדות יצחק)

כפד את-אביך (כ, יב) - סופי תבות כד"ת בגימטריה משיח ברוך, כי במצות כבוד אב נקרב את ביאת המשיח. (החיד"א)

ספורים בפרשה

זכור את-יום השבת לקדשו (ח, כ)

פעם שבת רבי יצחק איזיק מקומרנא בעיר ברגסו, בה היו מצויים דגים לרב, אולם באותה עת היה מחסור בדגים. ביום ששי בבקר, שלח לשאל את בעל ה"קול אריה" שהתגורר בעיר, אם בנו רבי נפתלי, שהשתקע בווישווא לאחר נשואיו, כבר הגיע אליו לשבת. השתומם הרב לשמע השאלה, שכן בנו לא הודיע לו על פגעתו לשבות אצלו, בפרט שהימים ימי החרף הקצרים, וענה בשלילה. לאחר כשעה שוב שלח הרבי לשאל ושוב נענה בשלילה, אך לקראת השבת הגיע בנו בהפתעה ובדו דג גדול, כשהוא מספר שעל אם הדרך פגשו נכרי אחד והוא הפציר בו לקנות את הדג. "תחלה", ספר הפן, "לא השיתי און לבקשותו, שכן שערתי בנפשי שמר-הסתם כבר הכינו את כל המאכלים לכבוד השבת, ובפרט שהזמן קצר והשבת ממשמשת לבוא, אולם הנכרי לא הרפה ממני והציע לי לקנות את הדג בחצי מחיר, וגם אז סרבתי. לבסוף הציע לו את הדג בפרוטות מעטות, עד שלא עלה בידי לעמוד בפני הפצרותיו ורכשתי ממנו את הדג". התפעל ה"קול אריה" מראיתו הזפה של רבי איזיקל, ושלח אליו חצי דג לכבוד שבת. בליל שבת, ישב הרב בשלחנו של רבי איזיק, שהיה שרוי בשמחה על מציאת הדג באפן פלאי, והאריך על חשיבות אכילת דגים בשבת, ואמר: "זה לא מכבר באה אלי נשמה שהתגלגלה בדג והיתה זקוקה לתקון, ובקשה ממני לתקנה על-ידי אכילה בשבת. אולם כשהביאו לפני את הדג בשבת, ראיתי כי הדג הבאיש ויראתי לאכלו מפני הספקנה. מה עשיתי? טבלתי פסת חלה בציר הדגים ואכלתיה, ובלילה התגלתה אלי הנשמה והודתה לי על שתקנתי אותה והעליתיה למקומה".

בילדותו של רבי יהודה צדקה, הלך לחלות את פני ה"אמרי אמת" מגור, שהגיע אז לבקר בארץ הקדש טרם פרוץ מלחמת העולם השנייה. רבים נדחקו לבקש את ברכת הרבי, וכשראה את הילד טהר העינים, הראה לו פנים מסבירות ושאלו: "מה אתה לומד?" השיב הילד שהוא לומד את מסכת שבת, והרבי שאלו אם הוא יודע כמה פרקים יש במסכת, והילד השיב על-ארת: "כ"ד פרקים". "והאם יודע אתה מדוע יש בה דוקא כ"ד פרקים?" שאל הרבי, ועל-זה כבר לא היתה בידי של הילד תשובה מתאימה. מהר הילד לבית הנקסט "שושנים לדוד", ושם השיבוהו החכמים שכ"ד הפרקים הם כנגד כ"ד ספרי הקדש, והשומר שבת הריהו כמי ששומר את כל התורה, וזוכה לכ"ד קשוטי פלה. שב הילד אל הרבי עם הדברים, וקבל ממנו מטבע אותו תלתה אמו על צארו לשמירה.

בשבת קדש פרשת יתרו, ישב רבי אליהו ולוז שהיה אז בילדותו עם אביו, וכשאביו בקש ממנו לומר דבר חדש על הפרשה, נענה ואמר: "ראשי התבות זכור את-יום השבת לקדשו", בגימטריה אליהו וגם ולוז, כי אני אליהו ולוז צריך לזכור את יום השבת ולקדשו בדברי תורה... שמח האב בבנו החכים וספר את הדבר לרבי יעקב אביחצירא ה"אביר יעקב", שהיה רב מחוז מגורם במרוקו, והוא פרכו שיזפה להיות מורה הוראה בישוראל ודרש עליו את הפסוק במשלי "בני אל-ילוזו מעיניך לצור תשיה ומזמה". ברכתו התקומה, ורבי אליהו ישב על-מדין בטבריה קרוב לארבעים שנה.

היה היה

ויספר משה לחתנו... את בליהתלפאה אשר מצאתם בדרך ויצלם ה'

שנות ת"ח ות"ט, היו שנות פרענות קשה לעם ישראל. במהלך התקוממות הקוזקים והצמיתים שהיו נתונים שנים ארוכות למרותם של אצילי פולין והחליטו לפרק את עלם הפבר, עשו הפורעים שמות ביהודי פולין ואוקראינה. הרסו מאות קהלות מפארות ורצחו בדם קר עשרות אלפי יהודים, השם יקם דקם. באותם ימי דמים, התגורר ג'ולנא אברך צעיר לימים בשם רבי יעקב ב"ר בנימין ממשפחת ז"ק, שנקראו פן כי היו זרע קדש מצאצאי חסידי אשכנז הקדמונים. רבי יעקב זה, היה מגדולי תלמידיו של רבי יעקב מלבלין אביו של הרבי ר' השיל מקראקא, וקבל תורה מפיו. גאונותו בתורה היתה לשם דבר, עד שתלמידו רבי דוד אופנהיים רבה של פג העיר עליו, שהיו שגורים ארבעת חלקי השלחן ערוף על-פיו.

כשהגיע לפרקו, נשא רבי יעקב את מרת נחמה בתו של רבי אפרים הכהן בעל "שער אפרים", שהיה רבה של העיר וילנא המעטירה, והיה לו כתב יחוס עד אהרן הכהן. רבי אפרים זה, היה מצאצאי של רבי אליהו בעל-שם מחלם, עליו מספר שברא גלם באמצעות שמות קדש בהקמת הנסתר, והוא היה משמשו כעבד, אך לא היה לו פח דבור, וכשראה רבי אליהו שיציר בפיו הולך וגדל על-ידי השם הכתוב על פתק שהדביק במצחו, נתק ממנו את השם והגלם נפל והפך לעפר כפי שהיה, אולם הוא הזיק את רבי אליהו וסרטו בפניו כשלקח ממנו את הכתב עם השם הקדוש.

נשואיו של רבי יעקב עם בתו של רבי אפרים, התקמו תקופה קצרה לפני פרץ המאורעות הקשים, ומיד אחריהם השתקע ג'ולנא עיר מגורי חתנו. יהודי וילנא ישבו אז שקטים ושאננים והיו בהם רבים שזכו לשני שלחנות, תורה וגדלה התאחדו על שלחנם, עד שרבים מפלי ביתם היו עשויים כסף טהור. שמם של חכמי וילנא דאז נודע לתהלה, ובכל מקום אליהם הגיעו היו לשם ולתפארת. רבי יעקב שקע בלמודיו בבית המדרש הגדול שבעיר, וקבל תורה מפי גדולי הדור תחת הנהגת חתנו ה"שער אפרים".

אולם, ימי הזהר הסתימו חיש מהר ותחתיהם הגיעו ימי פרענות ותלאות. הפרעות הגיעו לויילנא שבליטא כמה שנים אחר חרבן קהלות פולין, והקוזקים עטו על העיר כמלאכי חבלה המשחרים לטרף. רבי אפרים הכהן, הספיק להמלט בעוד מועד יחד עם בני משפחתו, ובהם גם בתו הצעירה שזה עתה נשאה לרבי יעקב ז"ק, אך רבי יעקב עצמו, שהיה אז אברך צעיר לימים, לא הספיק להמלט עמם ונותר בגפו בעיר הנצורה. לא ארכו השעות, ורבי יעקב נלכד יחד עם רבים מתושבי העיר בידי הקוזקים הארוים, שהוציאו אותם בפקד אל גיא ההריגה. פסע רבי יעקב בצעדים כושלים יחד עם שאר השבויים, כששפתיו ממלמלות את מלות הודי ובלבו הוא כבר נפרד מארץ החיים בעודו בדמי קמיו. ברגלים מטות לפל ובעינים נפחדות, ראה רבי יעקב כיצד יושב קוזק גדל-מקדים, כשבידו חרב חדה, והוא מתזז את ראשי השבויים שלפניו בזה אחר זה. התורף הקד התקצר ורבי יעקב ספר את השניות האחרונות שנותרו לו לחיות, ובקשי הצליח לעמד על רגליו.

והנה הוא עומד כבר לפני המרצח השפל, שמביט בו בעינים מזרות אימה. רבי יעקב עצם את עיניו והכין את עצמו לשחיטה, אך למרבה הפלא הוא שומע את קולו של הרוצח שפונה אליו ואומר: "חבל על אדם צעיר כמוך שיהרג בקצור ימים. לבי לא נותר לי להתיז את ראשך". המלים הפליאו את רבי יעקב, שלא הספיק לשמע זאת מפי מרצח שפל כזה, אולם למרבה פליאתו, נטל הגזלן את החרב שבידו, הפכה לצדה הקפה והעבירה על צואריו של רבי יעקב, מבלי לגרם לו להשחט. בבעיטה אדירה שלחו הרוצח מלפניו, כשהוא מוסיף ולעז לז: "קום וברח לנפשך, פלב יהודי! רבי יעקב נצל את ההזדמנות ונמלט חיש מהר, כשנפשו היתה לו לשלל.

לא הרחק משם, התחבאו כמה מתושבי העיר שצפו בחרדה בגיא ההריגה שלפניהם, וזהו גם חתנו הצעיר של רבי יעקב. הם הספיקו לראות כיצד הרוצח מעביר את החרב על צוארו של רבי יעקב הצעיר. בטוחים היו כי גורלו היה בגורלם של השבויים שלפניו, ובכו את גורלו המר של האברך עול הימים שנהרג על קדוש השם. בינתים, שרף רבי יעקב את רגליו בחפוש אחר מפלט מעמק הבכא, כשהוא נזף מפטריות שמצא בפערות. באותה עת, הצליחו גם אותם פליטים שצפו במחזות הנוראים להמלט מהמקום, והגיעו לחוף מבטחים. כשפגשו את רבם הנערץ, רבי אפרים הכהן, ספרו לו בצער את גורלו המר של חתנו, ותהי בביתו תאניה ואניה. על-פי עדותם, התיר רבי השיל מקראקא את אשתו העגונה של רבי יעקב, בתו של רבי אפרים הכהן, אך היא מאנה לקבל את פסק הדין וטענה כי לבה אומר לה שבעלה הצעיר עדין בחיים. היו כמה שלעגו לה וחשבו כי דעתה השתפשה עליה מרב צער, אולם לאחר חצי שנה המתה העיר פלה. ההרוג הגיע ברגליו, ובכלם שפשו את עיניהם לראות את רבי יעקב 'המת' מתהלך בריא ושלם. לאחר שרבי השיל שמע מפיו את תלואותיו, הפסיק להתייר את עגונות הפרעות, לאחר שכמעט התיר אשת איש מן-התורה.

זמן-מה לאחר אותו נס מפלא, נולד לבני הזוג הבן צבי הירש, שהתפרסם בכניו ובספריו ח"י חכם צבי", אחד מגדולי התורה המפורסמים בדורו, ומחלציו יצאה משפחה ענפה בהם צדיקים רבים.

מאורות

הרב הקדוש רבי מנחם מנדל מפטרקוב זצ"ל ליום ההולא י"ט בשבט תרצ"ו

נולד בשנת תרי"ט לאביו רבי רב בריש מביאלא, בנו של רבי אברהם מטשכנוב, ונקרא פנאה על שם השרף מקוצק. איש קדוש, אשר רבים נאותו לאורו ונחשב כאחד ממנהיגי יהדות פולין במשך פחצי יובל שנים. בתקופת עמד על משמר היהדות, אולם גדול היה באהבת ישראל והתמסר לכל אחד מישראל והיה אהבם כנפשו. אזהב שלום ורודף שלום היה, והתרחק מהמתקלקת כמו מאש. רגיל היה לדרש את הפסוק: "דם יחשב לאיש שהוא דם שפך", שאסור לאדם לדון את חברו לכף חובה, אפלו במחשבה, ותריהו כשופך דמים. גאונותו בתורה היתה לשם-דבר, וכאשר שהה פעם בעיר אחת התעוררה שאלה על כשרותה של בהמה, והרבים התחבטו בה. כששמע על השאלה נענה על-אחר והראה להם כי הדבר מפרש בירושלמי ומשם ראיה מכרעת להכשרת הבהמה. גם בתורת הנסתר היה בקי ובתפלותיו היה מאריך במקומות מסוימים ומכון שמות קדושים. במדת הצדקה והחסד אהו כבר מילדותו, והתמיד בה במשך כל ימי חייו. כאשר בא אליו פעם אדם אחר וספר לו שאדונו פטרו מעבודתו והותיר אותו בחסר כל עם כל משפחתו, פנה עם משמשו באישון לילה והתדפק על דלת אחד מחסידיו ובקש ממנו לקבל את הפונה אליו לעבודה במקעלו, ושמחה גדולה היתה לו כאשר הדבר סדר לשביעות רצונו. מחבה היה מאד את ארץ הקדש ובקר בה פעמים, ואף יסד בה בתי פנסת לבני עדתו. בלוייתו השתתפו רבבות יהודים ונטמו בורשה.

יוסיף דעת

השבת היא אות ברית עם בני ישראל, והאור זרוע כתב שאחת האותות לכך הוא נהר הסמבטיון שכל השבוע הוא משליך את אבניו ובשבת-קודש הוא נח. נהר הסמבטיון מוזכר בדברי חז"ל, ורבי עקיבא הביא ממנו ראה בוויכוח עם טורנסורופוס שבשבת צריך לנוח כשם שהנה נח מהשכלת אבניו, וכך חרר הפיטו במזירות ליל שבת: "זה האות אשר שם אל, בינו ובין בני ישראל, ובשבעי אשר הוא, סמבטיון הנהר, שבכל יום רץ ונמה, יוכיח בו מנוח, תשיב למנוח אשר שואל". במדרש מובא, שעשרת השבטים גלו אל אחורי הנהר ועתידיים בני יהודה ובנימין ללכת לשם ולהחזירם. המב"ן מפרש, שהשם סמבטיון או סבטיון הוא על-שם השבת, כי שבת נקראת בלשון ערבית 'סבט' ונוסף לו התואר 'יון' כמנהגם. רבי מנשה בני-ישראל מביא בשם בעל "פנה תואר", שאדם אחד החזיק בביתו צנצנת זכוכית מלאה בחול מנהר הסמבטיון, ובכל השבוע היה החול סוער והולך ורק בשבת היה נח. וכן מעיד רבי מנשה עצמו ששמע מאביו, שבעיר ליסבון שבפורטוגל היה כושי אחד עם כלי זכוכית כזה, ובכל ערב שבת היה הולך לבית הכנסת שברחוב החדש עם התגוררו יהודים אגורים, והיה מראה להם את הכלי ומורה להם לסגור את חנויותיהם לכבוד השבת. כך מובא גם באגרת המיוחסת לרמב"ם המספר על "הזקן הצדיק הנגיד אבי אבא ז"ל", שבימי הביא צלוחית המחול הזה והיה מסבב כל ששת הימים ונח שבועי והדברים אמיתיים. על-פי המסורת, עבר רבי מאיר ש"ץ מוורמייזא מחבר פיוט האקדמות את נהר הסמבטיון בגלל זה. יש אומרים, שגד השיבוטא אותו היה רבא מולח מדי ערב שבת, פורש בערב שבת אל היבשה ושובת עד מוצאי שבת, ומכאן שמו שיבוטא מלשון שבת. נהר הסמבטיון נמצא לדברי הרב מברטנורא דרומית-מזרחית לארץ כוש, והרמב"ן כתב שהוא נהג גוון שמוזכר במלכים לשם הוגלו עשרת השבטים, ושמו גוון הוא מלשון 'יוגזו שלים', שהעומדים מאחוריו הם חרוקים ונפרדים מאדם.

אנשי-חיל יראי אלקים אנשי אמת שנאי בצע

פניני אור החיים

מדברי האור החיים הקדוש על הפרשה

ואבא אתכם אלי - ירצה, כי לא קדם הקרבנות אל ה' כמשפט כלי-הקרב הקרב אלי-משכן ה', שיקדים הוא לעורר תבונה, כידוע שאין אלהי עולם מקדים לקרב עד שיצטרף המתקרב את האהבה, וכן הוא מהמוסר כי הקדושות והקלים הם המשמילים להתקרב לגדולים, ונכבדים מהם, ומכל שכן עם עבד מושלים, ואי-על-פיי-כן אמר ה' כי לא כן עשה, אלא הגם שהיו גוי מקרב גוי ערם וערבה בלא שום התעוררות אי-על-פיי-כן אני הבאתי אתכם אלי ולא אתם התקרבתם אלי. עוד ירצה לומר, שאחר שהוציאם ממצרים היו חוזרים מאחורי השכינה כמו שמצינו להם שהמרו אמרו אל בנ-סוף פקון ובשלו וכדומה, אי-על-פיי-כן היה ה' מושכם אליו בכליעת שהיו חוזרים לאחוריהם ומביאין ומקרנן אליו ותפוד:

וינה ביום השביעי - עוד ירצה על זה הדרך, כי ששת-ימים עשה ה' וגו', פרוש כי לא עשה תבונת בריאתם שיעמדו אלא ששת-ימים, ומעשה יצטרף ה' לחדש הבריאה בכל-יום ובאמצעות נפש העולם שהוא השבת שברא ה' נח מהתמדת המלאכה, ובמאמרו ז"ל שהיה העולם רופף ורועד ובבוא שבת עמד בקיומו, והוא אומר וינה ביום השביעי ויום זה מעמיד העולם עוד ששת ימים, ובכל יום ששי לערב שפלקת תבונת העולם, יבוא שבת ויקנם העולם עוד ששת ימים אחרים וכן על-זה הדרך, ועין פרשת בראשית:

למען יארכו - אמר יארכו שמשמע מעצמם ולא אמר אאריך ימים. אוילי שירצה לומר כי מצוה זו סגולה היא אריכות ימים מלבד שכרה מה/ כי יש מצוות שיש בהם סגולות נפלאות מלבד שכר אשר קבע להם ה'/ וזו גלה אותה ה':

דברי הימים

יציאת מצרים היתה בשנת ב'תמ"ח, ובני ישראל שהו במדבר במשך ארבעים שנה, ונסעו 42 מסעות.

בשביעי של פסח, כ"א בניסן, עברו את ים סוף ונסעו למרה, אליה הגיעו בכ"ה בניסן וקיבלו את 7 מצוות בני נח, שבת, כיבוד הורים ודינים. ממרה נסעו לאילים בא' באייר, וב"א בו נסעו לאלוש אליה הגיעו בט"ו בו וחנו שם שבעה ימים ושם היתה השבת הראשונה. המן החל לרדת בט"ו באייר בזכות משה רבנו, והמשיך לרדת עד בואם אל קצה ארץ נושבת. כ"ב באייר באו לרפידים, שם היתה מלחמת עמלק, ושם החלה בארה של מרים לנבוע בזכות מרים הנביאה. בא' בסיון הגיעו למדבר סיני, ושם שרו עליהם ענני הכבוד בזכות אהרן הכהן.

ביום הראשון להגיעם אל המדבר, נחו מעמל הדרך. בכל חמשת הימים עד קבלת התורה, עלה משה להר סיני והביא לעם את דברי ה'. היום השני נקרא "היום המיוחס", מפני שבו נאמר לעם ישראל "והייתם לי סגלה מקל-העמים". בשלישי נאמרה להם מצוות הגבלה וברביעי פרושו בטהרה. בד' בסיון החלו שלושת ימי הגבלה, ונחלקו חז"ל אם ניתנה התורה בו' בסיון או שהוסיף משה יום מדעתו והתורה ניתנה ביום הרביעי בו' בסיון, אך לכל הדעות ניתנה התורה לעם ישראל בשבת קודש.

למחרתו יום קבלת התורה, עלה משה רבנו להר סיני ושהה בו ארבעים יום עד י"ז בתמוז. באותו יום עשו את עגל הזהב ומשה רבנו ירד ושיבר את הלוחות והעניש את החוטאים. ב"ח בתמוז עלה משה שוב עם הלוחות השניות שעשה, ושהה עד כ"ח באב, ובכ"ט בו עלה שוב ושהה עד יום הכיפורים ויאמר ה' סלחתי כדברך.

בריסק הגדולה המכנה 'רושלים דליטא', שנת תרל"ו. באותה עת, ישב רבי יהושע ליב דיסקין על פסא הרבנות בעיר והנהיג את עדהו ברמה, אולם עקב מארע מרעיש שארע לו, נאלץ לעזב את העיר ועלה לארץ הקודש, ומעשה שהיה כך היה. אחד מתושבי מינסק יצא לתרבות רעה והותיר את אשתו בעיגונתה לאנחות. האישה הקשה את לבו וסרב לפטר את אשתו בגט פרישות, ורק לאחר הפצרות רבות ומסע שדולים מצד בני משפחת אשתו, הסכים סוף-סוף לגרשה, אלא שהוא דרש תמורת זאת הון עתק של אלף ושמונה מאות רבל פסף. ידיה של העגונה לא השיגו אפילו עשירית מהסכום הזה, והרבנית מקרסק נחלצה לימינה, ולאחר מאמצים מרבים עלה בידה להשיג אלף וארבע מאות רבל, אך היו חסרים עוד ארבע מאות רבלים, אותם לא הצליחה הרבנית להשיג בשום אופן. שכן כל פעלי היכלת בעיר נתנו כבר למעלה מיכילתם והיא עמדה אובדת עצות. כל אותה עת, עמדה העגונה והמתינה בכליון עינים להשתחרר מפבליה, וכאשר ראתה שרב הסכום כבר נאסף בידי הרבנית, שגרה שליח לבעלה המומר והודיעה לו כי הסכום נאסף במלואו ואפשר לקבע תאריך נקוב לסדור הגט. סמוכה הייתה ובטוחה, כי הסכום ישלם במקרה, ומחפש שמה יתחרט המומר מהספקתו, מהרה והודיעה לו על-כך. הימים עברו במהירות, וכאשר התקרב היום המיעד לשחרורה של העגונה, נבוכו בני משפחתה של האשה. היטב הכירו את הבעל האכזר, שזנח מאחוריו את אשתו השבורה ויחד עמה השליף מעליו את אמונתו ואת אלקיו, והששם היה גדול שמה יבטל הלה את הספקתו לגרש את אשתו, ברגע שיגלה כי הסכום אינו שלם כפי דרישתו. מאסר ברהו, התחכמו כמה מבני המשפחה והחליטו להפיץ שמועה, כי מביתו של הרב מקרסק נגנב סכום של ארבע מאות רבלים פסף. כך קוו להערים על המשמד לפרק זמן מסים עד סדור הגט, ולחזק הענין אף דאגו להגיש תלונה במשטרה על הגנבה שבצעה בביתו של הרב. השמועות הגיעו לאזניו של המומר, והוא קבלם בתם לב, ובעצם ימי החקירות שגורמו אף למספר מעצרים של כמה מגנבי העיר, בהם חשדה המשטרה כי ידם במעל, גרש המומר את אשתו בדת, לאחר שקבל אלף וארבע מאות רבלים, עם הבטחה שאת שאר הפסף יקבל בהמשך הזמן.

ימים מעטים לאחר מכן, עזב המשמד את העיר בריסק ונסע לרגל עסקיו אל העיר לבלין. מיד לאחר מכן, הסירו המתלוננים את תביעתם במשטרה המקומית, וזו משכה את ידיה מחקירות הענין והמעצרים בטלו. דבר הגנבה המרעיושה בבית הרב הפח קמעה מלב התושבים וכמעט שקע בתהום הנשיאה. אלא שבאותה עת, ישב המומר בחברת מרעיו בעיר לבלין וספר להם מתוך התפארות על הסכום הגדול שהצליח לסחט מאשתו תמורת שחרורה מפבלי ענינותה, והוסיף לספר כי ארבע מאות רבלים נוספים עתידים להגיע אליו, מיד לאחר תפיסת הגנבים שגנבו את הסכום הזה מבית הרב. בין חבריו של המומר, היו כמה חדי תפיסה שקלטו את התרמית, והם מהרו לגלות את אזניו כי הולכו אותו שולל כדי להוציא ממנו את הגט, ולמעשה הפסד אבוד ממנו, וחקתו בערה בו.

זמן קצר לאחר מכן, חזר המומר לעיר בריסק והגיש תלונה במשטרה נגד הרב הנערץ. בטענת כפיה לגרושו והערמה על המשטרה המקומית. היו אלו פשעים פליליים, וכבר למחרת נעצר רבי יהושע ליב דיסקין, שברך ברבת "דין האמת" לשמע גזרת המאסר. הגולה בלה היתה במדורת אש והעולם היהודי בלו התגיס לתפלה, ובמקביל נעשו פעולות הצלה נרחבות, בראשן עמדו גדולי התורה גדורו וטובי העסקנים. לאחר שתדלנות רבה ויצרות שלמונים רבים, נקבע יום משפטו של הרב, ואל חדרו נכנס עורך דין מנסה שנספר בדמים מרבים כדי ליצגו. לתמהונו של עורך הדין, הסב רבי יהושע ליב את עיניו ממנו וסרב להביט בו. "מה-זה ועל מה-זה?" שאל עורך הדין כשפלו נרעש, ורבי יהושע ליב השיב בנאוו: "אסור להסתכל בפני אדם רשע!" נדרש לו לעורך הדין זמן-מה כדי להתאושש מתשובתו החדה של הרב, ולאחר מכן נסה להשפיע עליו שבשעת עמידתו לדין, יצהיר בפני השופטים טענה מסיימת על הפקדון שהפקד בידיו, טענה שתוכל להביא להצלתו, אולם הרב דחה בתקף את דבריו והודיע נחרצות כי הוא לא יטען שום טענה שאינה אמת לאמתה, כי בהעדר האמת לא תתכן שום מציאות של הצלה.

משפטו של רבי יהושע ליב נערך בערב היום הקדוש, יום הכפורים. הרב ישב על ספסל הנאשמים, כששלוה עלאית נסוכה על פניו, ודמותו ההדורה עוררה רשם רב על השופטים הנכריים. בתום נאום הקטגור הראשי, קם עורך הדין ונשא נאום סגוריה קמשך, בו סתר את האשמות אחת לאחת, ולבסוף יחד את הדבור על אישיותו של הרב היהודי. "שוו בנפשכם", קרא עורך הדין אל השופטים, "שהרב סרב להביט בפני מפני צווי תורת ישראל, למרות שהוא ידע שאני נשפתי להגן עליו". על פניהם של השופטים נראתה הבעת השתוממות, והערכתם כלפי הרב היהודי הפכה שבועתים. השופטים יצאו להתייעצות והודיעו כי מתן פסק הדין יהיה בערב, כלאמר בשעת אמירת "כל-נדין". המתח באולם הגיע לשיאו בשעה שראש השופטים קם לקרא את גור הדין, ובשמחה גדולה נודע כי הרב זכה מכל אשמה. במוצאי יום הכפורים, הובל הרב לביתו בקול-רעה ותודה המון חוגג, והעולם היהודי בלו חגג במשנה שמחה את יום שמחתנו חג הסוכות. ♦

משפחה

אחת המעלות שנמנו בשופטים שיעץ יתרו להעמיד על ישראל, היתה מעלת "שנאי מצע", אך למעשה לא מצא משה אנשים כאלו שכן מעלה זו, יחד עם שאר המעלות שמנה יתרו, גדולה היא ונדירה ביותר. נזהג היה רבה של ורושלים, רבי יוסף חיים זינגר, לומר בדרך צחות, כי בזמננו, שאפשר למצא בשביל בצע קסף את הכל, אפשר למצא גם שנאי בצע בשביל בצע קסף... הוא עצמו היה שונא בצע ונתן בקמזו באפו נפלא, עד שדרשו עליו את דברי רבנו הקדוש שלא נהנה מהעולם הזה אפילו באצבע קטנה. עוד מימי פחרותו בישיבת פרשבורג, היה הממנה על חלקת הפסחים למעוטי וכלת בין הפחזורים, נתקל בקשיים כשהיה מגיע לרבי חיים זינגר, מפני שהיה מסרב לקבל מקפה של צדקה. מצא הנבאי תחבולה, והיה תוחב את המעות לכיס מעילו של רבי חיים מגלי שחושב בכף, ואחר-כך היה קרמו לו שאין לו לטרח להקריז על השבת אבדה. שמהג היה ככולל "שמרי החמות", להקציב לכל ברהפובל המשיא את בנו או בתו, סך של עשרה נפוליון זהב. כשפגנו רבי יעקב מאיר הגיע לפרוק, שכח הגזר להעביר לרבי חיים את הסכום הקבוע. שתק רבי חיים בגבורת נפש ונאלץ לטל הלואות למרות מנהגו שלא להזדקק לכריתו. בבקר יום החפה, נזר הגזר על פי דלג דוקא על הרב הנערץ ושלח את השמש עם עשרת הנפוליונים, בצרוף דברי התנצלות וסליחה. תדהמתו של השמש היתה גדולה, כאשר רבי חיים סרב לקחת את הכסף וטען שאינם שכימים לו. בהקנינו בפניו התמהות של השמש, הסביר: "ההקצבה אמנם מיעדת לסייע בהוצאות הנשואין של מעוטי וכלת, אולם לפי התקנות היא מיעדת רק להוצאות החתונה, ואני את ההוצאות כבר הוצאתי, שהרי החפה עומדת כבר להתקיים, וגם אם נותרתי בעלי-חוב, אין בתקנות הכולל סעיף המתיר נטילת הקצבה לצורך סלוק הלואות". רבי משה בלוי ספר עליו, שפעם אמר לו רבי זרח ברנרן כי הוא זקוק לשכר מלמד באחת המושבות, ורבי חיים הבטיח לתת לו שני נפוליון בחדש, אותם נתן מכיסו הפרטי.

שונא בצע היה רבי חיים סופר ממנקטש בעל "מנהג חיים", עד שטרם צאחו ממנקטש עיר רבנותו, פגס את בני הקהלה ואמר להם: "גלוי וידוע לכם, שמעולם לא נטלתי לעצמי מאומה, וגם לא הרשיתי לרבני לטל מכס מתנה פלשהי. לא נטלתי אפילו פרוטה אחת בשכר סדור גטין וחליצה, או בשכר פטלה בעבור פסיקת דיני תורה, השואות ופשוט". סכומים אלו הגיעו לחשבון גדול במשך השנים הארוכות בהן שמש ברבנות, אך הוא סרב ליקנות ממתנת כסף ודם, ואף את המתנות שהיו שולחים אליו בדואר, היה מחזירן לנותנים, ולעתים היה צריך לשלם מכיסו את הוצאות המשלוח כדי לפדות את המקבת ולהחזירו לשולחו.

רבי יוסף גרינולד בעל "יחי יוסף" מפאפא, ישב פעם בבזר יחיד וישר הדורים בסכסוך ממזני שהתגלע בין שני צדדים. אחרי שני שלים את בדיקת הענין והודיע לבעלי הדיון את פסק דינם, קבלו עליהם המתדיינים את פסק הדיון ככל שלם והניחו לפניו המקאות כספיות בתורת דמי פסק, למרות שהוא לא בקש זאת כלל. כשהביט הרבי בהמאות וראה את הסכומים הנקובים בהם, בקש מהם לטלם בהזרה ונטל מהם סכום קטן בהרבה. הדבר הפליא מאד את המתדיינים, שכן לא הספיקו מימיהם לראות אדם שמסרב לקבל מעות, ובפרט באמריקה החמריית שסגדה לזולת הירק, ארע פעם בוקנותו, שבדק את החמץ לאור הנר ועקב הלשחו בקש מאחד מבני ביתו להמשיך בבדיקה. כשהגיע הלה לחדר מסים, נתקל במגרה שהיו מנחים בה מעות בלבד, ונשאל את הרבי אם צריך לבדוק בה, מפני שאולי הוא מקום שאין מכניסים בו חמץ ואינו צריך בבדיקה, אך הרבי השיב לו מיד: "הלא הקמון הוא החמץ הנרוע ביותר..."

רבי חיים מברסק היה שונא בצע מפלג מיום עמדו על דעתו, ויחד עם זאת קיים פזר נתן לאביונים גיד רחבה ובגפם נדיבה. פעם ספר, כי מעולם לא חש שלא בנות, כמו לאחר נשואיו כאשר קבל אלף רבל בנדניתו ולא ידע מה לעשות עם סכום גדול שפזר. אולם כשנודע לו כי חותנו רבי רפאל שפירא, לזה את מרבית הסכום אצל אחד מעשירי מינסק וחתם לו על שטרי חוב, פרע מיד את חובו של חותנו ואת השאר חלק לתלמידי חכמים עניים. ספר רבי יחזקאל אברמסקי, כי ישב פעם אצל רבי חיים ובנוכחותו נכנסו שני עשירים מברסק ומסרו לרב מעטפה חתומה עם סכום כסף גדול, לאתר ששמש אצלם כמסור קדושיו. קבלם רבי חיים כבבד ובסבר פנים יפות, ובינתיים נכנס עני הגון לבקש נדבה. נטל רבי חיים את המעטפה החתומה, ובפני אותם עשירים מסר אותה לידי העני, מבלי שידע אפלו פמה קסף נמצא שם.

רבי יהושע מקוטנא היה שונא בצע ולא ידע צורת מטבע, ומעולם לא היה לו ארנק מיוחד למעות. את כל משכרתו מסר לרבנית ולפעמים כשהיה מנח לפניו שטר כסף בעודו שקוע בלמודו, היה נוטלו וכורז בו את הטבק כדי לעשו, מפלי להבחין כי שטר כסף בידו. כשהתקבל בנו רבי משה פינקס לרב בקהלת ויסקיט, פנה רבי יהושע בבקשה לראשי קהל קוטנא לגרע משכרתו, מפני שעד עכשו היה בנו סמוך על שלחנו ועקשו התקטנו הוצאותיו.

מטעים

וישמע יתרו כהן מדן (יח, א)

חבת וישמע בגרשים, לרמו להרפתקאותיו של יתרו שאחר שבקש האמת ועזב את העבודה זרה, גרשוהו ממעמדו עד שאפלו רועים פחותים גרשו את בנותיו ולא הניחו אותו להשקות צאנו. (מראה מקום)

פעמים יש בתורה חבת וישמע בטעם גרשים, אחת כן ואחת בפסוק "וישמע הנעני מלך ערד", ואמרו שם חז"ל שלא נעני היה אלא עמלקי, אלא ששנה את לבושו. ורמו יש כן, שמי שמבקש להנצל מעצת עמלק, צריך לעשות כיתרו שבא למשה רבנו להתניד אצלו, וצריך לנסע לצדיקי אמת להדבק גם ולא לשבת בביתו. (צד אהרן)

לאכל-לחם עם-יתן משה

חבת לחם בטעם תביר, כי אותה סעדה היתה סעדת הגרית של יתרו שהתניד, כפי שכתב הרמב"ם, ותבת תביר היא אותיות פורת. (פני יוסף)

וירד משה מן-ההר אל-העם

כהן השבעות, ישב רבי שמעון סופר מקרלובי בבית המדרש ועסק בקבלת התורה, ובדבריו אמר שמשנה רבנו היה צריך לרדת ממדרגותיו לפשוטי העם. נענה אחד התלמידים ואמר שהדבר קרמו בטעמים דרנא תביר שבתבות וירד משה, לרמו ששבר את מדרגותיו וירד לקראת העם, וקלם הרב את הרמו הנאה שאמר התלמיד. (רבי שמואל סוידא)

מדגש

על הפסוק "ביסקול וסקל אוירה ירה", מפרש רש"י שהוא לשון השלכה כמו "ירה בים" בשירת בשלה, ומכאן השמוש בשרש ירה להשלכת כלי מלחמה, כמו שנאמר בשואל: "ותכבד המלחמה על-שואל וימצאחו המורים בקשת ויחל מרחידיים". מהשרש ירה נוצר גם היורה שהוא הגשם הראשון שנקרא גם מורה בספר יואל, וזה"ל דרשוהו בשלש דרכים: מלשון הוראה שהוא מורה את הבריות לטיח את הנגות ולהכניס את הפרות הביתה, מלשון ריזה שמרנה את הארץ המצפה למטר, ומלשון יורה שהגשם משלך מן השמים כחץ שיוצד נגחת ולא בועף. האברי-עורא מפרש את היורה שיוצד בתחלת השנה, מפני שהוא מורה על שנה טובה וגשומה. נפוץ ביותר השמוש בשרש ירה במשמעות של הוראה. בדומה לזה הוא גם היורה, שהוא סיר בשול בלשון חז"ל.

ממלח

רב אחד שהיה יושב על-מדיון, היה אהוב על בני קהלתו והללו היו נכנסים אליו בכל עת מצא ונחנים להאזין לדבריו המקבמים. פעם באו אליו שנים מתושבי העיר ששכל בנייהם סכסוך ממזני, והרב פסק לטובת אחד מהם, מאו, הדיר בעלי-הדיון השני שינא חוב בדיון את רגליו מביתו של הרב ופסק מלחיות מבאי ביתו. שם הרב לב לכה ואמר במרדל: "בפרשת יתרו נאמר, בייחיה להם דבר בא אלי, והדבר תמוה, למה התחיל ברכים וסנס ביהיד? אלא שעקשו התברר לי הדבר. תחלה באים שנים להתדון, אך לאחר מכן מגיע רק אחד, רק זה שזכה בדין..."

ראית את הבתורים בעלי המיכות-טובות של משפחת אלבסי בן פורת יוסף?

חדש מבית היוצר של רב המכר "שבט טיש"

מידות טיש

מידות והליכות בראי פורת השבוע

• ב' כרכים •

מחיר מיוחד לרגל ההוצאה לאור

לחשי בכל חנויות הספרים המובחרות

לפרטים והזמנות מרכזות במחיר מיוחד: *02-5806777 דוא"ל: 5806777@gmail.com

שלי מדרים 1240 עמודי ספרים 900 כתיבות ביות 1000000

מפתח עורב 2000 עמודים 900 כתיבות ביות 1000000

"למה נקרא שמו ית? מפני שיתר פרשה אחת בתורה, 'ואתה תחזה' (רש"י). והרי לא רק את פרשת 'ואתה תחזה' אמר יתרו, אלא גם 'בכל תבל'? אלא שקל הדבר לשלח חצי בקרת ולמצא מגרעות בכל דבר, אולם פרשת 'ואתה תחזה' חשובה היא מפני העצה הטובה שבה... (חידושי הר"מ)

אגעד אנק

על פרשת השבוע

פרשת יתרו תש"פ

כל הזכויות שמורות למו"ל. אין לקרוא בזמן התפילה וקריאה

בס"ד, בכל ענייני הגיליון ניתן לפנות לדוא"ל: g.agedank@gmail.com

ישמע יתרו כהן מדין חתן משה את כל אשר עשה אלקים למשה ולישראל עמו כי הוציא ה' את ישראל ממצרים (יח, א) כתב רש"י "מה שמועה שמע ובא קריעת ים סוף ומלחמת עמלק". יש לדקדק בזה מהו "שמע ובא" יכול היה לכתוב "מה שמע, קריעת ים סוף וכו'", ועוד, הרי מפורש בפסוק ששמע שהקב"ה הוציא את ישראל ממצרים? ויש לבאר, שיתרו היה לו קצת חטא במה בהיה מיועצי פרעה להרע לישראל. ואף שהוא ברח משם כדאיתא בגמ' (סוטה יא, א), מכל מקום, על עצם היותו מחובר לאנשי רשע ועוברי עבירה, נזקק לכפרה כמו שאומרת הגמ' (מכות ה, א) שהנטפל לעוברי עבירה נענש כמותם.

(על התורה)

והנה יתרו כבר זנח מזמן את הע"ז, ועשה תשובה. אבל כעת בקריעת ים סוף נתחדש לו מדתו של הקב"ה, מדה כנגד מדה, בדבר אשר זדו – עליהם. ומזה הבין שגם תשובתו הוא, צריך להיות בדרך של 'מדה כנגד מדה'. וכיוון שחטא ב'עצה רעה' צריך לתקן את עצמו ב'עצה טובה'. ואכן החליט בדעתו שבאם ביום מן הימים יתגלגל שיעברו בני ישראל דרך מקום מושבו, ישיאם עצה טובה. אבל לא מצא שום חיוב לטרוח ולהגיע אל בני ישראל כדי להשיאם עצה טובה, ובפרט כשהם נמצאים במדבר רחוק ממקום ישוב. לאחר זמן מועט, שמע שבאו עמלק להילחם עם ישראל, ועמלק הרי נעקר ארבע מאות פרסה ממקומו בכדי להילחם עם ישראל, ואז נשא קל וחומר בעצמו, אם בשביל להרע כך, להיטיב לא כ"ש. וזהו אומרו מה שמועה "שמע ובא", ומתריך: "קריעת ים סוף" – שמזה למד את דרך תשובתו כנ"ל במדה כנגד מדה, "ומלחמת עמלק" שמזה הבין שהוא צריך לטרוח ולבוא אל בני ישראל.

(שיחת חולין של ת"ח)

אנשי אמת שנאי בצע (יח כא)

למה הסמיך "אנשי אמת" ל"שנאי בצע"? היה רבי יוסף חיים זוננפלד אומר, כיוון שישנם אנשים שמוכנים להיות אפי' "שנאי בצע" בעבור הבצע...

(הגרי"ח זוננפלד)

ואתה תחזה מכל העם אנשי חיל יראי אלקים אנשי אמת שנאי בצע (יח, כא) וברש"י, אנשי חיל – עשירים וכו'. יש להתבונן בפרשה זו, שהנה יתרו אמר למשה רבינו רשימה שלימה של דרישות: "ואתה תחזה מכל העם אנשי חיל, יראי אלקים, אנשי אמת, שנאי בצע, ושמת וכו'. אח"ז אנו מוצאים (פסוקים) כד (כה) "וישמע משה לקול חתנו ויעש כל אשר אמר: ויבחר משה אנשי חיל מכל ישראל ויתן אתם ראשים על העם". יש להבין, שאם עשה את כל אשר אמר, מדוע בחר רק אנשי חיל? להיכן נעלמו כל הדרישות הנוספות של יתרו? ושמעתי לבאר, שהנה אם היה משה רבינו מכריז שמחפש הוא למנות דיינים צדיקים יראי ה' וכו', היה כל אחד ואחד מכל שבט ושבט ומכל קהילה וקהילה טוען שרבו הוא הוא המוכשר ביותר לשמש בתפקיד חשוב זה, ולא היה יכול להגיע אל עמק השווה.

לכן התחכם משה, הלך והכריז שעושה אסיפה גדולה והכניסה מותרת לעשירים בלבד. האנשים ששמעו מזה, הבינו שכנראה צריך לתרום כסף לאיזה מטרה של צדקה וכדומ', ורק העשירים יראי ה' הם התקבצו ובאו, ובזה הרוויח משה רבינו שנתקבצו רק "אנשי חיל" – העשירים, ו"יראי אלוקים". זה מה שכתב, שמשה "עשה את כל אשר אמר" והאיך? ויבחר משה אנשי חיל מכל ישראל" שהוא בחר רק את העשירים כאמור.

כי יהיה להם דבר בא אלי ושפטתי בין איש ובין רעהו והודעתני את חקי האלקים ואת תורותיו (יח, טז)

כשהיה הגה"ק רבי אברהם אביש רב בפרנקפורט שעל נהר מיין, פרץ שם סוחר עבריין את חומת השבת והיה פותח חנותו בשבת. ביקש הרב להפגש עם הסוחר העבריין כדי לשדלו בדברים ולהשפיע עליו שיחזור למוטב ולא עלה בידו, ולמה? שכן מבית הכנסת מנע הסוחר רגלו. ולהזמינו לביתו, אי אפשר שכן גבר אלים הוא, וחזקה עליו שייסר לבוא בידועו במה המדובר. שהרב ילך איליו? הרי יש בזה משום השפלת כבוד התורה וממילא תיפגם השפעת הפגישה.

מה עשה, נטל עצה עם נפשו ושלח וקרא לאחד מנכבדי הקהילה שהיה מן הלקוחות הטובים של אותו סוחר, וצוה עליו לקחת כמות גדולה של כל מיני סחורות אצל סוחר זה בהקפה, וכשיגיע זמן הפרעון יסרב לשלם, אלא ידרוש את התובע שיעמיד אותו לדין תורה לפני הרב, וכשיהיה הלה בביתו יוכל לקחת עמו דברים על דבר החילול שבת.

עשה הסוחר כמצוות הרב, וכשהופיעו שני הצדדים לפני רבי אברהם אבש לדין, עוד טרם הציגו את הטענות ומענות, הושיט הנתבע לתובע את כל סכום התביעה במזמונים טבין ותקילין. אותה שעה גילה הרב לסוחר שכל זאת לא היה אלא כדי להפגש עמו בענין בית מסחרו הפתוח בשבת ומיד הוסיף הרב כמה דברי הסבר ומוסר השכל, בדברים היוצאים מן הלב על בעל העבירה.

אמר הסוחר, נוחא, הריני מקבל על עצמי שמירת שבת, אך יורשה לי לשאול את הרב שאלה אחת: מהיכן לקח הרב היתר להשתמש בהמצאות מרמה ודין תורה בדוי למען שמירת השבת?

מאוצרות המגידים

וישמע יתרו כהן מדין חתן משה את כל אשר עשה אלקים למשה ולישראל עמו כי הוציא ה' את ישראל ממצרים.

כתב רש"י – וישמע יתרו. מה שמועה שמע ובא, קריעת ים סוף ומלחמת עמלק.

רבתינו מעירים הערה בתחילת הפרשה – למה התורה מזכירה שיתרו היה כהן מדין? לא נוהגים להזכיר לגר עוונות ראשונים... אדם שהוא גר, כתינוק שנולד – אז למה צריך להזכיר לו שהוא היה כהן מדין? וישמע יתרו כהן מדין חתן משה את כל אשר עשה אלקים למשה ולישראל –

למה אתה צריך להגיד לנו שהוא כהן במדין, איזה תועלת יש במידע הזה? זה השאלה שרבותינו שואלים... וראיתי בספר שארית יעקב ובעוד כמה ספרים, שכולם עונים את אותה תשובה:

אומרת הגמרא {מסכת יבמות כד, ב} - ת"ר אין מקבלין גרים לימות המשיח כיוצא בו לא קבלו גרים לא בימי דוד ולא בימי שלמה.

בימי דוד ובימי שלמה לא מקבלים גרים, מה הסיבה? אומרים רבותינו, משום שבימי דוד הרבה התגיירו מהפחד שפחדו מעם ישראל... דוד ערך מלחמות ונצח בהם, וכמו שכתוב במגילת אסתר {ח, יז} "ורבים מעמי הארץ מתייהדים כי נפל פחד היהודים עליהם. אז זה לא בגלל שהם התייהדו, כיון שכבר הגיעו להכרה שהקב"ה ברא את העולם ועם ישראל הוא העם הנבחר וארץ ישראל היא הארץ המובטחת, מה הם עשו?"

דבר אחד, הם פחדו מהיהודים... ראו את הכוח שיש ליהודים, אז פחדו מהם ולכן התגיירו, זה בימי דוד.

ותשקט הארץ ארבעים שנה - בימי שלמה לא היו מלחמות, הזמן היפה ביותר שהיה לעם ישראל, אז לכן אנשים באו להתגייר... משום שעם ישראל היה במצב הכי טוב שלו, היה ברום המעלה, כולם באו לראות מה זה עם ישראל, כולם עלו לבית המקדש להתפלל, אז עם ישראל היה במצב הכי מרומם שהיה לו מעודו.

חז"ל אומרים במדרש, שבתקופתו של שלמה המלך הייתה הלבנה בשלמות, ולכן לא מקבלים גרים בימי שלמה כיון שזה לא מוכח שאלו גרי צדק, שבאמת באו מתוך אמונה בהקב"ה.

הם התגיירו, כיון שהם רצו בשפה שלנו, 'סל קליטה' - ברוך ה' עם ישראל במצב טוב, אפשר לקבל אוטו, מוצרי חשמל וכו' - לכן לא מקבלים גרים בימי שלמה.

נשאלת השאלה - אם ככה, איך יכל להיות ששלמה המלך גייר את בת פרעה? הרי הוא נישא לבת פרעה, אם לא מקבלים גרים בימי שלמה, אז למה הוא קיבל את בת פרעה, ולא רק, אלא, הוא התחתן איתה בסוף? התשובה פשוטה - מה שלא מקבלים גרים בימי שלמה, מדובר על אלה שרוצים הטבות, אבל אחד שהמעמד שלו טוב... ברוך ה' המעמד הכלכלי שלו טוב, הוא לא ייגש לקבל את הטבות... הוא משתכר בכסף רב...

אם הוא לא צריך את זה, אז ממילא הגירות שלו היא גיור אמת... בת פרעה אין לה בעיה כלכלית, היא התגיירה כי רצתה להתגייר, היא לא צריכה את כל הטבות - לכן קיבלה שלמה. אומרת התורה - וישמע יתרו כהן מדין... דע לך, יתרו היה במצב כלכלי טוב, הוא לא בא להידבק בעם ישראל, כיון ששמע שלעם ישראל יש, כל אחד

תשעים חמורים לובים... ושהקב"ה נתן להם ביזת מצרים ועוד ביזת הים ועם ישראל מלא בכסף... הוא היה כהן מדין, ולכמרים שם לא חסר כסף, יש להם הכל בשפע, אז זאת הייתה גירות אמת ולכן התורה אומרת שהיה כהן מדין.

הייתי פעם בשבע ברכות... אז היה שם איזה בדיחה שסיפר: היה איזה כומר אחד, שרצה לנסוע לשבועיים חופש... אבל הוא לא רצה לסגור את העסק... "חבל זה מכניס כל יום ראשון, כמה אלפי יורו..." בקיצור, הוא אמר, שאם הוא יכניס פה כומר אחר, הוא יגנוב לו את כל "הלקוחות"... הפתרון הכי טוב "אני יביא את הרב של היהודים" ... הביא את הרב, והתחיל להסביר לו איך העסק עובד - תקשיב, כל יום ראשון באים להתפלל פה... הם מתוודעים על כל החטאים שעשו... ואני גובה כסף... כמה זה על כל עבירה?

אני ייתן לך תעריפון עבירות... ואם לא תמצא את העבירה שם, תתקשר אליי, אני יגיד לך... לפעמים יש "יצירות חדשות" של מופיעות בתעריפון © הכומר נותן לו את המפתחות של החדר... הוא טס לחופשה... הרב ניכנס לחצר יום ראשון... על הבוקר, שמונה וחצי, הנה מגיע פציינט ראשון... כן... מה יש לך לספר? תראה... יום שישי רח"ל, ראיתי אישה ברחוב... שמתי את היד על הארנק... וסחבתי לה אותו, בלי שתרגיש... לא נעים, סחבתי לה מכה-מכה... אני באמת מרגיש לא נעים... אני מוכן לתרום, אם תכפר לי העוון הזה... כמה זה עולה ???

הרב מסתכל בתעריפון... "גניבת ארנק=500 יורו" טוב... אין לי ברירה... קח!

שואל אותו הרב - תגיד... אתה רגיל לגנוב ??? זה דבר שקורה לך כל פעם... או שזה חד פעמי ??? ©

אף אחד לא שומע... כן... כל שבוע זה קורה לפחות פעמיים... ©... יום שישי הייתה מכה-מכה... אבל לא תמיד...

אמר לו הרב - תשמע, אני מוכן לעשות איתך עסקה... במקום שתשלם 100 על גניבה קטנה, ו-500 על גניבה גדולה... אני אמכור לך כרטיסיה, עם עשרים ניקובים... כל פעם שתגנוב, תעשה חור... במקום לשלם לי 3000 יורו... אני יעשה לך הנחה 1500 יורו...

נשמע רעיון מצויני! סופר 1500 יורו, ונותן לרב... אחר כך, נכנס עוד פציינט... כן...

תשמע, עשיתי ככה וככה...

מה אתה אומר?! זה חתיכת עבירה חביבי... זה מינימום 1500 יורו! תגיד... זה קורה לך הרבה?

פעם בחודש לפחות...

תראה יש לנו עכשיו משהו חדש... כרטיסיה עם עשרים ניקובים... במקום לשלם 3000 יורו... עכשיו במבצע 1500 יורו... עושה עבירה- מנקב...

יאאלה תביא...

וככה עם כל "לקוח"...

אחרי שבועיים חוזר הכומר... מחפש לכסות את ההוצאות של החופשה... מתיישב על הכיסא... אף פציינט לא ניכנס!

נכנס לכסיה... הוא קולט את הגנב... "מה איתך? הרי אתה גנב... מה קרה לא באת היום להתוודות?!"

אדוני, אני מסודר לשנה הקרובה! היהודי מכר לי כרטיסיה... אני לא מפסיק לנקב!

אמר הכומר לעצמו - לא רציתי להכניס כומר, כי חשבתי שיקח לי את המשרה... בא היהודי וגנב לי את העבירות לחמש שנים קדימה! ©

בקיצור וישמע יתרו כהן מדין חתן משה - יתרו בא להתגייר לשם שמים... הוא לא חיפש את כל הכסף שיש לעם ישראל... לא חסר לו כסף, יש לו בשפע... אז הגירות הייתה גירות אמת, ולכן אומרת התורה, שהוא היה כהן מדין.

בא הספר לב העברי - היות והוא בא להתגייר, בא משה רבינו ומספר לו את כל התלאה אשר מצאתם בדרך ויצלם ה'... למה?

כי הגמרא אומרת (מסכת יבמות מז, א) - גר שבא להתגייר אומרים לו מה ראית שבאת להתגייר אי אתה יודע שישראל בזמן הזה דוויים דחופים סחופים ומטורפין ויסורין באין עליהם שלא יחשוב שהמצב של עם ישראל תמיד מזהיר- יש עליות ומורדות, פעמים שנמצאים ברום המעלה, ולפעמים בתחתית המעלה, שלא יחשוב שהוא בא להתגייר, כיוון שכאן המקום הכי טוב בעולם... לא... יש צרות... יש ייסורים.

וישמע יתרו - מה שמועה שמע ובא? קריאת ים סוף ומלחמת עמלק... אז מה הוא שמע?

עם ישראל 'הולך לו' - הקב"ה בקע להם את הים, נלחמו כנגד עמלק - כל העמלקים נפלו... עוד הוא יחשוב שזה המצב המקסימלי של עם ישראל... אומרים לו- לא, תדע לך את כל התלאה אשר מצאתם בדרך - עם ישראל עברו תלאות, ב"ה עד שהגיעו לכאן לקח להם זמן, גם זה חלק של הגירות. (ברוך שאמר)

ויקח יתרו חתן משה את צפרה אשת אחר שלוחיה: ואת שני בניה אשר שם האחד גרשם כי אמר גר הייתי בארץ נכריה: ושם האחד אליעזר כי אלקי אבי בעזרי ויצלני מחרב פרעה:

מה שכתוב ב' פעמים 'שם האחד.. ושם האחד'. ולא 'ושם השני', מבואר במדרש 'ללמד ששניהם שקולים'. עוד י"א במדרש 'שהיו שוים בקומה במראה ובחכמה'. ובספרי החינוך כתוב שהפסוק בא ללמדנו איך לחנך את הילדים, שלא לראות בן אחד כ'אחד' והשני כ'שני' והשלישי כ'שלישי' אלא כל ילד וילד הוא אחד אחד אחד. וכך שמעתי מרבי שמשון פינקוס זצ"ל שפירש 'ושם האחד אליעזר כי אלקי אבי בעזרי', אני קורא לבני השני 'האחד' כי גם אני 'בן יחיד' אצל הקב"ה שהוא תמיד עומד בעזרי כבן יחיד. לא אמר 'בעזרינו' לשון רבים אלא 'בעזרי' לשון יחיד. וכל אחד יכול לומר לשון יחיד 'אלקי' נשמה שנתת בי טהורה היא'. ולכן 'שם האחד אליעזר' ולא שם השני אליעזר, שאנו צריכים להדבק במדותיו של הקב"ה, כמו שהוא מתייחס לכל יהודי כבן יחיד כך אנו מתייחסים לכל ילד כבן יחיד.

שמעתי מהרה"ג רבי זונדל קרויזר כאור החמה מזהיר זצ"ל שהוא התבונן שיש כמה משפחות שהילדים הראשונים הם תלמידי חכמים מופלגים, והילדים האחרונים פוחתים והולכים, וחשב שזהו לטעם חסרון התפילה, כי כשנותנים לאדם רשימה של עשרות שמות להתפלל, איכות התפילה יורד ופוחת מאד לשני. למשל כשאדם נוסע למקום קדוש ויש לו עשר בנינים, הרי אדם הוא מוגבל וכחות נפשו אוזלים, כשהוא מתחיל להתפלל הוא מתחיל בתפילה חזקה על הראשון ועל השני פחות וכו'. וכן בענין הזמן, כי כשהיה לו ילד אחד היה מרבה בתפילה על זה הבן, כשיש לו שני בנינים נתחלקים כחות הנפש בתפילה בין שני הבנים, כשנולד ילד שלישי מתחלק לשלוש, ונמצא שהראשון נשאר תמיד עם תפילות רבות יותר משאר הילדים. ואמר רבי זונדל שהאימא שיש לה יותר ילדים צריכה לעמוד הרבה יותר זמן בהדלקת נרות. שאם היתה עומדת בתפילה בהדלקת הנרות רבע שעה כשהיה לה רק בן אחד, הרי שכשיש לה שני בנינים צריכה להתפלל חצי שעה וכו'. והתפילות האלה אינן 'מותרות' אלא חיוב ההורים על הבנים. כמ"ש רבי שמעון ממגנצא בפיט דשבועות על עשרת הדברות, והזכיר בדיבור של כבוד את אביך ואת אמך שהם הולידו אותך וגידלו אותך והתפללו עליך הרבה תפילות ותחנונים ממילא עליך לכבד אביך ואימך. הרי שאחד ממצות האב על הבן הוא התפילות. ומה אשמים הבנים האחרונים שהם נולדו בסוף השורה? כך מלמד אותנו משה רבינו 'ושם האחד אליעזר' כשהתפלל על הבן השני התייחס אליו כבן יחיד. כך יש להתייחס לכל ילד וילד בגשמי וברוחני.

עוד עצה שמעתי מרבי זונדל שכדאי לשנות את סדר התפילה על הילדים, פעם להתחיל מהראשון עד האחרון, פעם להתחיל מהאחרון עד הראשון, ופעם מהאמצע כלפי מעלה ופעם כלפי מטה, שכך נמצא שתמיד יתחיל להתפלל בחמימות הלב על כל אחד ואחד מהילדים. וראייה לדבר שבתורה"ק הוזכרו י"ב שבטי י"ה שש עשרה פעמים, ובכל פעם נכתבו בסדר שונה, ללמדך סדר התפילות, כפי הנראה גם כשהתפלל יעקב אבינו על בניו היו לו כמה וכמה אופנים פעם התחיל מראובן פעם מיוסף פעם מבנימין. ואם אמרו חז"ל לעולם אל ישנה אדם בן בין הבנים' אינו אלא רק לגבי בגדים וכתונת אלא גם לגבי תפילות. וכן לגבי שעה שמשקיע ללמוד עם הילדים, אם היה לומד עם הבן הראשון שעה אחת, מדוע יחלק השעה לעשר בניו, שש דקות לכל ילד? הרי כל ילד שנולד צריך להשקיע שעה נוספת בחינוך הבנים. כך היה לפני שתיקן יהושע בן גמלא את התלמודי תורה, אך כיון שכבר תיקנו שיש חידר, הרי עדיין מצוה בו יותר מבשלוחו, ויש להשקיע בכל בן ובן כמה שהיה משקיע לבן יחיד. כך מקיימים 'ושם האחד אליעזר' ולא 'השני', ללמדנו כמה האמא צריכה להקדיש בתפילה על כל אחד ואחד, וכמה האבא צריך להקדיש בלימוד עם הבנים.

ואם האוזן שומעת היטיב, אם יש לו שמיעה רוחנית עמוקה, על ידי כך כל האברים מתרפאים שנאמר "שמעו ותחי נפשכם", יש לו ישועה כללית. כי הוא שומע תוכחות.

אחרי שיחת מוסר לפעמים השומע מפטיר: "תודה רבה, חזק וברוך!" יוצא והולך הלאה בדרכו כמקודם, כבתחילה.

אתם יודעים מה שמספרים מעשה'ה' [מעשה'ה]. היה פעם יהודי עולה חדש שהגיע לארץ ישראל ובשבת קודש רח"ל עלה על עץ תאנים, קטף ואכל. והעץ לא היה שלו.

חלף שם יהודי עטוף בטלית שיצא מבית הכנסת, וקרא לעברו: "ר' יהודי, שבת היום! האם אתה יודע כמה איסורים אתה עובר? זכור את יום השבת לקדשו, שמור את יום השבת לקדשו, מחלליה מות יומת, כל העושה בו מלאכה יומת, הרבה עבירות, ומלבד חילול השבת הרי האילנות לא שלך: לא תגנוב, לא תגזול. אתה גם אוכל את התאנים ככה, בלי לבדוק, זו סכנת תולעים, שרצים – איסורים על גבי איסורים..."

כך, העניק לו דרשה שלימה של "הוכח תוכיח", והיהודי המשיך ואכל, והוא חזר שוב בקול רם על פרטי האיסורים והפסוקים שהאיש נכשל בהם.

לפתע פנה איליו ה'עולה החדש' ואמר: "כמה מיוחד כאן בארץ הקודש, בחו"ל לא היו לנו דברים כאלו. ב"ה, כאן אפשר לאכול תאנים מתוקות, וגם ברוך השם, לשמוע בנתיים פסוקים דברי תורה..."

הוא שומע פסוקים – "מחלליה מות יומת" "לא תגנוב", ונהנה, אוכל תאנים גנובות ושומע דברי תורה. האם זה נקרא שהוא שומע!?

לעומת זה, גדולי ישראל "שמעו", אספר לכם מעשה נפלא שבתו של ר' יידל בוואר שמעה את הפרטים מבתו של בעל המעשה.

אתם יודעים כי החזון איש זכותו תגן עלינו, לצורך בריאותו נזקק להליכות קועות מידי יום ביומו. אפשר לתאר מה הוא עשה בהליכה, לא מה שאנחנו עושים...

יצויין שהחזון איש היה חולה וחלש כל ימיו. עוד מימי מגוריו בחו"ל, הוי עובדה שפעם נכנס איליו אחד התלמידים וראה שהוא כותב בדף של החידושי תורה שלו: "ואין הספר תחת ידי". שאל התלמיד: "ר'בה, הנה אני רואה שהספר נמצא פה בארון?!", אמר לו החזון איש: "בארון כן, אבל לא תחת ידי... כי אין לי כח לקום ליטול את הספר מהארון", מבהיל החולשה שהיתה לו, ועמה – צמח ונהיה גדול מאוד – החזון איש.

כאמור, ההליכה היתה חלק מרפואתו. פעם אחת, כאשר הלך עם המלוה, שתק, שתק והלך, והגיעו עד רמת גן. הרים לפתע את הראש ושאל: "היכן אנחנו נמצאים?" והמלוה השיב: "אנחנו ברמת גן".

"אוי, כזה תוספות קטנציק לוקח כל כך הרבה זמן..." – אמר החזון איש. פעם אחת [כפי שסיפרה ה"נ"], כאשר פסע בשולי העיר, הגיע מולם יהודי תושב אותו רחוב, פנסיורן [שומר מצוות] שראה לפניו יהודי זקן המטייל במקום מידי יום, ניגש אל החזון איש ואמר לו: "מדוע אתה מסתובב סתם ככה ברחובות? אין לך מה לעשות? זו לא הדרך, לא ראוי לאדם להסתובב סתם ככה".

למחרת, חזון איש" הגיע שוב, והיהודי, שהתגורר במקום, המתין במרפסת ביתו לראות אם הזקן יבא שוב. והנה באמת רואה אותו שוב.

ידר מביתו לרחוב והתחיל לדבר בקול צעקה: "אמרת לך כבר אתמול, ומדוע אתה לא שומע! אמרת לך שאין זו הדרך הישרה לטייל סתם ככה באמצע היום, האם אין לך מה לעשות בחיים?!"

"חזון איש" הקשיב ואמר לו: "ר' איד, תגיד לי מה אתה רוצה ממני? מה רצונך שאעשה, תסביר לי מה כוונתך?"

"מה אני רוצה? שתשב ותגיד תהילים [במקום לטייל סתם]!..."

הם נפרדו. "חזון איש" שב לבתו. למחרת, כמובן לא הלך באותו כיוון... אחרי תקופה קצרה אותו יהודי היה זקוק לישועה, ושמע כי לא רחוק – ב'בני ברק' נמצא ה"חזון איש" שנהנים ממנו עצה ותושיה. אמרו לו כי כדאי ללכת איליו.

הלך, הגיע, המתין בתור. כשהגיע תורו ונכנס – חשכו עיניו. הוא נזכר מיד שזה היהודי שלפני כמה חדשים צעק עליו ברחוב.

הוא כבר שכח לחלוטין לשם מה הגיע, והתחיל רק לבקש רחמים: "ר'בה, שהרבי יסלח לי, לא ידעתי שזה הרב. חשבתי שאני פוגש סתם יהודי המסתובב לו, אני מבקש מחילה סליחה וכפרה, רבי, ברחמנות, תסלח לי! לא ידעתי!"

התחנן על נפשו.

אמר לו ה"חזון איש": "מדוע אסלח לך? על מה אסלח? אתה אמרת דבר טוב מאוד, האמן לי, מאז שאמרת לי 'לך תגיד תהילים' כל יום אני אומר תהילים. זה טוב מאוד, אמרת דבר הגון".

אי אי! אתם שומעים רבותי? החזון איש שומע מיהודי 'לך תגיד תהילים' וחושב לעצמו – זה דבר טוב, למה לא? וגם אם ברור לו לחזון איש שאם היהודי המוכיח היה יודע מי הוא לא היה אומר לו מילה – לא איכפת לו. אם יהודי אומר תוכחה, עליו להאזין לדברי המוסר, לשמוע ולהקשיב [כי כך רצונו של מקום שייאמרו לו עתה המילים הללו]

עמו כי הוציא ה' את ישראל ממצרים (יח, א) תשמעו מה שאומר האלשיך הק': "וישמע יתרו" – יתרו חיבב את התורה, כי הגם שישב בכבודו של עולם, עזב את הכל והגיע למדבר להתגייר, אח"כ זכה להיות "יתרו", שהוסיפו מחמתו פרשה אחת בתורה – "ואתה תחזה", לאחר זאת התעלה עוד ועוד – "יתרו" שהוסיפו אות אחת לשמו, היה זה כאשר התחבר עם משה רבינו, כך העפיל לדרגות גבוהות ולפסגה כזו. ואיך הגיע מ"כהן מדין" – משפל המדרגה, לעלות לשמי רום וכוכביהם – להיות "יתרו חותן משה". געוואלד, איך יכול להתרומם עד כדי כך? אומרת לנו התורה: אם אתם מעוניינים לדעת את הסוד כיצד זכה לכך – הוא עשה זאת על ידי "וישמע", היה לו כח השמיעה, כי אם אדם מקבל, ושומע – אוי, הוא זוכה, ועוד איך! לכן הזכירה התורה את היותו "כהן מדין", כדי לחדד את גודל השטייגען של יתרו, שמבירא עמיקתא הגיע לאיגרא רמא בכח השמיעה שלו – "וישמע יתרו".

אנשי העולם שומעים כל מיני דברים מעוררים והולכים הלאה. יתרו שמע ורעדו מיתרי לבבו, עד שעזב את הכל ובא אל המדבר. היתה זו שמיעה שיש בה קבלה והחלטה והסכמה, שמיעה פנימית: "שמע ישראל" – שמע ותקבל".

ובאמת איך זכה יתרו לקבל כזה כח שמיעה? – אומרת התורה: "חותן משה", כי הוא היה דבוק לצדיק, כך אומר האלשיך הק'. געוואלדיג.

הזמינו אותי פעם לדרשה באחת העיירות, בבית הכנסת ששכן בחצר בית ספר של נערים שאינם שומרי תורה ומצוות. החצר היתה גדולה, וכשהגעתי לשם רצה נהג המונית להיכנס פנימה. הוא צפצף, כי ישבו שם בחורים "שקצים". הם לא שמעו. צפצף שנית. צפצף שלישית והם עומדים כאילו כלום. המשיך לצפצף עוד עד שאחד הבחורים כבר הסתובב וצעק בקול: "שמענו... שמענו..."

הנהג חשב שהוא מתפוצץ, הוציא את הראש מהחלון וצעק: "אם שמעת – תזוז!!!"

אתם מבינים? "אם שמעת – תזוז!!!"... אומות העולם שמעו את הצפצופים, "שמענו"... אבל לא כך שמע יתרו. הוא שמע ונע ממקומו.

אנשים רואים בספרים דברי התעוררות, או שומעים ממוכיחים, מגידיים, דרשנים. שומעים רבות, אבל מי שבאמת שומע – זוכה! הבה ונסביר היטב:

רש"י אומר "מה שמועה שמע ובה? קריעת ים סוף ומלחמת עמלק". השאלה ידועה, אין ספק שקריעת ים סוף היה נס גדול בהרבה ממלחמת עמלק, נס נגד הטבע ממש הים נגזר, וכל הניסים. לעומת מלחמת עמלק שנכון ש"כאשר ירים משה את ידו וגבר ישראל וכו'" אבל בכל זאת, המלחמה התנהלה בדרך הטבע. נשאלת אם כן השאלה, אם יתרו שמע על קריאת ים סוף, מה צורך יש בתוספת של מלחמת עמלק?

ביאר רבי אליהו לופיאן זצ"ל, פלאי פלאים: חז"ל באים לגלות את צורת השמיעה שלו, לא רק את מה ששמע אלא איך הוא שמע.

יתרו לא שמע על שני נסים בנפרד, אלא שמע על קריאת ים סוף ומלחמת עמלק גם יחד. הוא התבונן במה שמתרחש בעולם. כאשר היתה קריעת ים סוף התעוררה סערה בראשי אומות העולם: "שמעו עמים ירגזו חיל אחז יושבי פלשת" והנה לאחר מכן הגיע עמלק להילחם עם ישראל, "ויבא עמלק להילחם עם ישראל ברפידיים". איך יכול להיות דבר כזה, אחרי שכל העולם מודעזע מקריעת ים סוף, עמלק מעז פניו ככלב, לא איכפת לו שום דבר, והוא בא להילחם עם ישראל!?

ככה? קריעת ים סוף – ומלחמת עמלק, עד כדי כך!?

שמע יתרו: איך לא שומעים!... איך נראים אנשים שלא שומעים!

(יחי ראובן)

ויום השביעי שבת לה' אלקיך לא תעשה כל מלאכה (כ, ח)

הכתוב אומר שאומות העולם עתידים לעבוד את ישראל, שנאמר (ישעיה סא, ה): "ועמדו זרים ורעו צאנם", וכן (שם מט, כג) "והיו מלכים אמניך ושרותיהם מיניקתיך".

לעומת זאת, נאמר (דברים יא, יג-יד) "והיה אם שמע תשמעו אל מצותי... ונתתי מטר ארצכם בעתו... ואספת דגןך ותירשך ויצהרך".

כתובים אלה לכאורה סותרים זה את זה - אם ישראל ישרתו את עצמם או שאומות העולם יעשו זאת?

מתרצת הגמרא (ברכות לה ע"ב): כאן בעושים רצונו של מקום, וכאן כשאין עושים רצונו של מקום. כאשר ישראל יעשו רצון ה', הם יזכו ל"ועמדו זרים ורעו צאנם", אך כשלא יעשו כן, הם עצמם יאלצו לעבוד.

ומקשים התוספות, וכי יתכן לומר שבמקרה של "ואספת דגןך", אין ישראל עושים רצונו של מקום? הלא הכתוב מדגיש: "והיה אם שמע תשמעו אל מצותי". ומכאן נראה, שלכאורה, ישראל מצויים במצב טוב מאד!

אלא, שאכן ישראל עושים רצונו של מקום, אולם מאחר שאין הם מקיימים זאת בצורה המושלמת ביותר - אין הם זוכים לשרות אומות העולם.

רמז נאה לכך, על דרך הבאור לעיל, דרש "לקוטי צבי הכהן" על הפסוק שלפנינו:

"זכור את יום השבת לקדשו" - אדם שהוא שומר שבת, אך אינו עושה כן בצורה מושלמת, סופו "ששת ימים תעבד ועשית כל מלאכתך". הוא עצמו יעשה את כל מלאכתו.

לעומת זאת מי שחי ברמה גבוהה יותר של "יום השביעי שבת לה' אלקיך", ומגיע למצת של עבודת ה' מושלמת יותר, הרי שהוא זוכה לשכר של "לא תעשה כל מלאכה אתה ובנך ובתך", אלא אומות העולם יעבדו עבורו וימלאו את כל צרכיו.

מפליא להוכיח ולראות כי כאשר הקב"ה רוצה לתת ליהודי את פרנסתו הוא מזמין לו אותה שלא כדרך הטבע, וגורם לאומות העולם לעשות עבורו כל מה שביכולתם, אפילו במצב שעל פי כל גדריו ההגיון הם אינם צריכים לעשות זאת.

הרב בן ציון מוצפי שליט"א סיפר כי בפרס התגורר יהודי כפרי, שהיה עובד לפרנסתו בשדה. קשה היתה המלאכה, מעלות השחר עד שקיעת החמה הוא נאלץ לחרוש ולזרוע. ולמרות זאת מעולם לא ראה ברכה בעמלו, ורק בקושי רב הצליח להביא טרף לבני ביתו.

מדי יום בימיו היה אותו יהודי נושא את עיניו לשמים ומתחנן: "רבונו של עולם, אנא ממך, זמן לי את פרנסתי ברוח מתחת ירך הגדולה", ומעולם לא חדל מלקוות לישועת ה'.

ויהי היום, והנה תוך כדי עבודת החרישה המיגעית הוא מבחין בפרש הרוכב לכוונו. כשהגיע הרוכב הוא נגש והודיע לו כי אמו המתגוררת בטהרן, עיר הבריה, נפטרה.

'שבעה' ישב האיש בביתו, משום שהמרחק ממקום מגוריו לטהרן היה גדול, אולם לקראת ה'שלושים' התאמץ לנסוע לבית אמו, והביא פירות מן השדה שלו, על מנת לזכות אנשים בברכות לעילוי נשמתה.

לסעודה שערך הגיע גם החכם שאמר דברי תורה וסיפר סיפורים שונים. לאחר שהסתיים הארוע, פנה להתארן ולשוב לביתו.

המולה קדמה את פניו ברחובה של עיר, וכשבר רמה טעמה, נודע לו שהמלך אמרו לעברו במקום זה בעוד זמן קצר.

האיש, אשר מעודו לא ראה את המלך פנים מול פנים, התרגש ביותר. ואכן, לא חלף זמן רב וכרכרת המלך פלסה לה דרך בין ההמונים. עמד האיש וברך בכונה רבה: "ברוך... שחלק מכבודו לבשר ודם", והמלך שהבחין בכך, עצר את מרכבתו וסמן לו לגשת אליו.

"מי אתה?" שאל המלך.

"יהודי מכפר פלוני", השיב האיש ביראת כבוד.

"אתה יהודי?... ובכן אחוד לך חידה, ואם תדע את התשובה אשלם לך עשרה זהובים".

עשרה זהובים? - האיש בלע את רוצו בתדהמה. סכום זה היה מרויח במשך שלושים שנה! הוא כרה את אזנו, והמלך שאל: "האם יודע אתה כיצד קראו לאמו של אברהם אבינו?"

"אדוני המלך", אמר האיש, "מה אקבל אם אומר את שם אמו-אמו בנוסף לכך?"

"על כל שם עשרה זהובים".

"ובכן לאמו קראו אמתלאי, ולאם אמו קראו כרנבו".

המלך התפעל, ובו במקום העניק לו עשרים זהובים.

אשרו של היהודי הרגיע שחקים, והוא אמר למלך: "אבקש את סליחת המלך מראש, אולם אני מרגיש צורך לשאול גם את המלך חידה כלשהי".

נתן ה' את חינו בעיני המלך והוא הסכים. נענה היהודי ואמר: "כאן בפרס התגורר לפני שנים רבות רשע מרושע שרצה להרוג את כל העם שלנו, הלא הוא המן הרשע. האם יודע המלך כיצד קראו לאמו?"

המלך לא ידע להשיב, והבטיח לו עשרה זהובים נוספים לתשובה, והיהודי אשר זה עתה שמע בדרשת החכם בסעודת ה'שלושים' את המידע, אמר מיד: "שמה היה אמתלאי בת עורבתי", ובתמורה לכך קבל עוד עשרה זהובים.

כעת היו בידו בן רגע שלושים זהוב - סכום שהיה מספיק לפרנסתו עד תחית המתים... הוא הודה נרגשות למלך, והמרכבה המשיכה בניסיעתה.

פתאום נזכר היהודי בענין כלשהו והחל לרוץ אחרי המרכבה.

"מה קרה כעת?", עצר המלך את המרכבה.

"אדוני המלך, אנו עומדים ושואלים כאן שאלות מלפני אלפי שנים... אולי נדבר על מה שארע בחודש האחרון בטהרן?... אשאל את המלך שאלה, ואם המלך ידע לענות לי - אחזיר לו את כל שלושים הזהובים שבידי, ואם לאו - האם יאות המלך להעניק לי שלושים זהובים נוספים?"

"שאל", מרגע לרגע גבר חן האיש בעיני המלך.

"אדוני המלך", נענה האיש בענוה, "לפני כחודש נפטרה אמי, שהתגוררה בטהרן, אולי יודע המלך כיצד קראו לה?...!"

מעשה נוסף המראה כיצד דואג הקב"ה שאומות העולם יפרנסו יהודי - גם במצבים בלתי הגיוניים לחלוטין ספר ה"בן איש חי", ומעשה שהיה כך היה:

יהודי אחד מחוסר פרנסה החליט לפרסם את עצמו כיודע עתידות ולנסות להתפרנס מן הענין בכבוד. בדרך כלל היה נוהג להבטיח לבני אדם הצלחות כאלו או אחרות - ממין הדברים שאנשים אוהבים תמיד לשמוע - אך באחד הימים נתקל בבעיה קשה:

בארמון המלך ארעה פריצה לכספת הגדולה ורכוש יקר ערך נגנב. המשטרה לא הצליחה למצוא את עקבות הגנבים, ואי מי, אשר שמעו של מגיד העתידות היהודי הגיע לאזניו, המליץ עליו בחום.

המלך קרא לו באופן אישי והורה לו לעשות כל שביכולתו כדי למצוא את הגנבים, ועיניו של היהודי חשכו... מנין לו לדעת מי הם הגנבים? מי ידוע מה יגזור עליו המלך כשיאכזב אותו?

בלית ברירה החליט כי לכל הפחות הוא ינסה לדחות את הקץ, לכן פנה אל המלך ואמר: "אני זקוק לשלושים יום עבור פענוח הענין הזה, וגם לשלושים תפוחים". התפוחים היו יקרי ערך בתקופה זו, והיהודי החליט כי אם נגזר עליו למות, לכל הפחות יעזוב את העולם מתוך הנאה כלשהי...

שב הביתה, הביא לאמו אתה תפוחים וספר לה כי לדעתו ה'עסק' אבוד, ואף חייו עומדים על כף המאזנים, אך לפחות תפוחים ישנם...

עוד באותו ערב החליט לאכול את התפוח הראשון, וכשסיים קרא: "אמא, אחד גמרת...". הוא לא הבחין באלמוני שהשתופף מאחורי חלון הבית וניסה לקלוט כל הגה היוצא מפיו. היה זה אחד משודדי הכספת, שנשלח במיוחד כדי לבלוש האם מגיד העתידות מלצח לגלות אותם. כששמע האיש את ההכרזה הנרגשת: "אחד גמרת!", הבין שאחד מן השודדים ידוע כבר.

"מי הוא אם לא אני?", מלמל לעצמו כשהוא רועד מפחד, וחיש נמלט מן המקום וסיפר בבהלה לראש השודדים שבאזניו שמע את מגיד העתידות מצהיר, שיש לו כבר קצה חוט.

"נמשיך מחר לבדוק את העניין", ראש השודדים התייחס לכך ברצינות גמורה, וכבר למחרת שלח שליח נוסף כדי להמשיך בבלוש.

הערב ירד, ומיודענו היהודי מסיים לאכול את התפוח השנים ומכריז: "שנים כבר יש". לבוש השחורים שמתחת לחלון החל לרעוד בכל גופו. "גם אני כבר נתפסתי...". הרהר בבעתה, ורץ לראש השודדים כדי לבשר לו על כך.

ביום השלישי החליט ראש השודדים לוודא את העניין בעצמו. הוא עמד והאזין מתחת לחלון, והכרזת היהודי לא אחרה לבוא: "שלושה כבר גמרנו".

בהברקת פתע מהר נלקוש על דלת הבית. "נתן לך את כל הסחורה הגנובה", נשבע בהן צדקו, "רק אל תגלה מי אנחנו...". היהודי הסכים, כמובן, וכך ביום הנקוב הצליח להשיב למלך המאושר את כל הממון כולו.

המלך התפעל מאד מן ההצלחה. בהזדמנות הקרובה בה ישב עם חבריו, התפאר בפניהם באיש המיוחד שמוגורר בממלכתו.

"קרא לו לכאן וננסה אותו", אמרו החברים, ומגיד העתידות התבקש לבוא במהירות לארמון.

עד בואו ניסו החברים ללכוד ציפורים, שתי ציפורים ברחו להן והשלישית נלכדה והושמה בכלוב. כשנכנס מגיד העתידות לחדר הם שאלו אותו: "מה עשיו כאן עד בואך?"

היהודי הרהר לרגע אחד. הוא חשש לספר להם ספורים בעלמא - ולבסוף אמר: "פעמים נמלטה הציפור, אבל בפעם השלישית לא", במלים אלו תאר למעשה את מאורעות חייו והביע את חששו כי למרות שהצליח להמלט פעם או פעמיים - בפעם השלישית כבר לא יצליח.

הוא, כמובן לא שער את ההתפעלות העצומה שיעוררו דבריו, את האמונה שהוא באמת יודע-כל, ואת המתנות הנכבדות שקבל מכל הקרואים.

לא חלף זמן רב ושוב התרחש אתו מאורע פלאי - באחד הימים הוא הגיע לארמון ובקש לדבר בדחיפות עם המלך. המשרתים סרבו להרשות לו להכנס ואמרו כי המלך נכנס עתה לחדר הרחצה, אך הוא שעט פנימה ופתח את הדלת, הבחין במלך עומד ומתכוון להתרחץ, הכה אותו וברח.

המלך שהופתע הסתובב במהירות והחל לרוץ אחר המכה, ובאותו רגע שבו יצא מחדר הרחצה התמוטטה התקרה שמעליו והוא נצל בנס ממות בטוח.

"איך ידעת?" - התפעל המלך.

"לא אגלה זאת, ויהי מה", השיב האיש, אשר חש כי אלקיו בעזרו.

"מדוע הכית אותי ולא אמרת לי לצאת?", התעקש המלך להבין.

"לו הייתי אומר, היית שואל אותי מדוע ולמה, ובין כה וכה היתה התקרה נופלת עליך", תרץ לו האיש, ושוב לא היתה כל טענה בפי המלך כלפיו.

הנה כי כן - מסים ה"בן איש חי" את ספורו - כאשר רוצה הקב"ה להיטיב עם אדם, אין האדם זקוק ליכולת שכלית מפותחת מאוד או לכושר מסחרי, אלא מזמן לו הקב"ה פרנסה ברוח מן הלא כלום... וזה שנאמר "ובאו עליך כל הברכות האלה והשיגך" (דברים כח, ב), גם אם ימלט האדם מן הברכה, כאשר נגזר עליו לקבל אותה, לא יוכל להתנער ממנה לעולם.

(ומתוק האור)

"אתם ראייתם אשר עשיתי למצרים, ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אל"י" הקב"ה הגביה אותנו - ואשא אתכם! גבוה מאד - ואביא אתכם אל"י! ועתה אם שמוע תשמעו בקולי ושמרתם את בריתי והייתם לי סגולה מכל העמים כי לי כל הארץ אלה הדברים אשר תדבר לבני ישראל" אלו הדיבורים, לא פחות ולא יותר - תאמר לבני ישראל כהקדמה למתן תורה.

מה הכוונה "אם תשמעו בקולי"?

שואל רבי שלום - "בקולי", איזה קול?

שמעתי בשם הרבי מקוצק, שהמשיל על כך את משלו:

אדם הלך עם בנו ביער עבות, והבן הצעיר כמובן, פנה מפעם לפעם לצדדים לקפוץ ולשחק בין העצים. אמר לו אבא: הזהר מאד לא להתרחק ממני, כי במקום זה ביער פקולות לטעות ללא אפשרות למצוא את הדרך - ואז אתה אבוד. ביקש הילד: אבא, אבל אני מעוניין לטייל מעט.

"יש לי עצה בשבילך ובשבילי", אמר לו אביו: "כל דקה או שניים אקרא לך בקולי, ואז, כל עוד שאתה שומע את קולי זו הוכחה שלא התרחקת, אך ברגע שקולי לא ישמע באוזןך, תדע שאתה מתרחק בין העצים והולך לאיבוד".

קורה לפעמים, שאדם מישראל הולך לו ברחוב, ולפתע עולה במוחו רעיון נפלא ביראת שמים, ליבו מתרגש, או שהוא סתם מתחיל לשאול את עצמו - האם התפללתי בכוונה היום? ברכתי כראוי? למדתי די הצורך? ואינו יודע מדוע ומאיכן נכנסו למוחו מחשבות אלו? והסיבה האמיתית היא - קולו של הקב"ה... "אם שמוע תשמעו בקולי" כביכול הקול של הקב"ה הוא הדופק בליבו - "שובו בנים שובים" "שובו אלי ואשובה אליכם". כאשר שומעים את הקול הזה יודעים ש"עדיין לא התרחקנו הרבה"... כמה עמקות טמונה בדברים אלו! של הקוצקער.

ואז זוכים ל"והייתם לי סגולה מכל העמים" אם תשמעו לקול שלי, תשמרו את המצוות אזי, והייתם לי סגולה. פלאי פלאים

"והייתם לי סגולה"

אני מוכרח לספר לכם סיפור. ואקדים, שהעובדה אמיתית ושמעתייה מפי אדם גדול מאד, אינני חושב שהכרת אותו, אתם הצעירים, וגם המבוגרים, רובם לא הכירוהו, הוא התגורר בבתי ברויזא. עובדא נוראה וגם נפלאה.

כבחור הוא היה תושב עיירת סטוצ'ין, בימי מלחמת העולם הראשונה. הרוסים גייסו אותו לצבא במלחמתם נגד הגרמנים. הם שלחו אותו יחד עם קבוצת בחורים לחזית לא הרחק מהעיירה.

בימים ההם החיילים היו מתחפרים בתעלות. ראשי החיילים מציצים מעל הקרקע מכוסים בשקי חול, ומבין השקים - יורים ברובים או מכוונות יריה, וכדומה.

אותו בחור עמד בתעלה וליד חייל יהודי נוסף, לא צעיר - יהודי בשנות הארבעים לחייו. כדורי מוות עפו מכל צד. אלפי דורי אויב שרקו ללא הרף ול"ע

- שכנו זה, בן הארבעים, נפגע מהאש ונפל. כאשר נפל שדוד, ביקש מהבחור הנ"ל שיביאו לקבר ישראל. הוא הביט לו ברגשי קדש.

לאחר כרבע שעה החייל נפטר.

חלפו שעות ארוכות הקרב המשיך, וההפוגה לא נראתה באופק. הבחור החל לחשוש להבטחתו, הוא הרזה לעצמו "אם הייתה שעת הפוגה, עוד הייתה לי אפשרות להביאו לבית העלמין בסטוצ'ין, הקרוב יחסית, אבל ההפוגה רחוקה, הנתוחים יורים, מה אעשה?" הרזה נוגות.

ברגע מסוים, בסערת הקרב וסכנת המוות, אזר עוז בנפשו השבורה, ובא לכלל החלטה נחושה: "הבטחתי ליהודי, אקיים את דברי - אביאו לקבר ישראל ויהי מה!"

כיון שהיה בחור גיבור בגופו, גם והתרומם על רגליו נטל את המת ובכת אחת הגביהו על כתפיו, הרים את רגליו ויצא מהתעלה - אל תחת כיפת השמים למול אור השמש - בעיצומו של הקרב: החל לרוץ לכיוון העיירה, והנפטר על כתפיו.

הבחור סיפר לי, כי בדרכו חלף בין מחנות של קוזקים, מי שלא מכיר את המושג, לא יכול לתאר את גודל הסכנה של פגישה איתם. אך משום מה הם לא ראו אותו, וכך צעד עם המת - כרואה ואינו נראה - "עוסק במצוה!"

הוא צעד כך בזריזות וברצף - שלשה קילומטרים, במסירות נפש, עד הכניסה לעיר, שם פגש את אחד מאנשי 'חברא קדישא', ומסר את הנפטר לידיו. כשסיים מצוותו תיכף ומיד שב לדרכו רץ בחזרה את כל הדרך, וגם עתה לא ראו אותו עד שב"ה הגיע ונכנס לחפירה, שב למקומו כאילו לא התרחש דבר.

(הקצינים הרוסיים שפקדו עליו לא העזו להסתובב בין החיים והמתים, רק בלילה עברו בין החיילים וחילקו מעט מזון, לכן לא הבחינו בהעדרו).

בסופו של דבר, הרוסים השליטים של סטוצ'ין נוצחו, העיר נכבשה ע"י הגרמנים. הבחור הצדיק הנ"ל, קיבל אישור לשוב לעיירה. חלפו ימים מועטים, הגרמנים הכובשים חיפשו אחריו וגייסו אותו לשירותם. לאיזה תפקיד? שומר בהמות.

כיון שהם ידעו, כי בשעת מלחמה בהמות הינן מצרך יקר (לאכילה), הזהירו אותו בשעת קבלת התפקיד: "אם בהמה אחת תחסר, דמך בראשך".

הבחור החל בתפקידו החדש בכל כוחו: "ביום אכלני חרב וקרח בלילה". ויהי היום, בוקר אחד ברעותו ברחבי השדות הענקיים בקרבת העיר, הוא נקלע שנית לעסק עם עניני מתים: באופק נשמעה קול יריה, והצליח להבחין מרחוק איך חייל נופל תחתיו. הוא לא ראה אדם נוסף בקרבת מקום, לכן הבין כי החייל יצא לשדה - ואיבד את עצמו לדעת. באותו רגע קם והחל לרוץ לעברו לנסות להציל את חייו, הבהמות לא היו במחשבותיו אלא הצלתו של האיש. במסירות נפש.

כאשר הגיע אליו הבחין לשמחתו, שהוא עדיין נושם וחי. פשט את כותנו, קרע אותה והחל במלאכת חבישה (וסתימת עורקים) כדי להשאירו בחיים. אך לא עלה בידו, לא אחז דקות ארוכות החייל מת.

בעודו מתעסק בנסיגות הצלה אחרונים הגיעו חיילים - חיילי הצבא. הם ראו על הקרקע חייל הרוג, ולידו חייל נוסף. מיהרו להקיף אותם כפתו את הבחור (הצדיק, בעל המעשה) בהבנה מוחלטת שהוא זה שיירה בו למוות... לקחו אותו לכלא צבאי. תשמעו, וכעבור שעות בודדות הביאו אותו לבית משפט צבאי ובשיפוט קצר גזרו דינו למוות.

לפני גזר הדין, נתנו לו זכות דיבור הגנה. כמובן הוא התחנן על נפשי כי אדרבה "רק ביקשתי להצילו! איני מכירו, ומעולם לא הייתה לי מריבה עמו וכו', רק ראיתי מישהו נופל וחשתי להצלתו" תחנוניו היו כקול קורא במדבר כי לעומתו, התובע מטעם הצבא הניח על שולחן בית המשפט שמונה עשרה ראיות לכאורה - שהוא כן הרג אותו, (כך ממש סיפר לי) אתם יודעים כי 'עורך דין' יכול לעשות - מיום לילה ומלילה יום... בקיצור, פסקו עליו דין מות. העונש נועד למחרת בשעה שתים עשרה - אז יעמידוהו לפני כיתת חיילים להריגה. כך מתנהלים העניינים בשעת מלחמה רח"ל.

לעשרים וארבע השעות שנותרו לו, הטילו אותו כשק עצמות לצינוק, שלא נדע מה זה צינוק, אוי, אוי, אין אפשרות לשבת ולא כל שאר הצרכים - עינויים נוראים, ללא אפשרות מינימלית להרדם. אך גם ללא הצינוק, לא עלה בדעתו לישון, שעות בודדות לפני הוצאתו להורג.

באמצע הלילה, הוא עמד משתומם, כי נראה לו, בהקיץ או בנמנום, היהודי מהסיפור הקודם - אותו חייל שהביאו לקבר ישראל לפני כחודשיים. האיש שאל אותו ואמר: למה אתה נפחד כל כך? אל תפחד, אל תחשוש, כי בזכות שטרחת והבאת אותי לקבר ישראל - תינצל. ואפילו אם תעמוד בשערי מוות, לא יהרגוך". הוא נעלם. "האם זה דמיון או לא" לא היה לו זמן רב וכח לחשוב. כך ראה ושמע, ודיו בכך.

לקראת השעה שתיים עשרה הוציאו אותו, סחבו אותו מהצינוק. סגרו את עיניו, הובילוהו כבדת דרך, לעבר שדה פתוח סמוך לסטוצ'ין.

העמידוהו ליד קיר, מול כיתת חיילים.

כאשר מחוגי השעון הצביעו על שתיים עשרה בדיוק, הקציין צעק: "אחד". שתק שניה וצרח: "שתיים!". עוד לא הספיק להכריז: "שלוש", ומרחוק הגיח ובא חייל דוהר על סוס בצעקות רמות כשהוא מנופף במטפחת שבידו: שיעמדו - שימתנינו!

המתניו לבואו חצי דקה וכאשר התקרב נפנף בידו בפיסת נייר, באמרו: "לפני שעה קלה כאשר קברנו את החייל, מצאנו בכיסו מכתב פרידה מבני משפחתו, בו כותב שמאבד את נפשו לדעת. הנה נייר".

כמובן שהסירו את המטפחת מעל פניו, והניחוהו לנפשו. ובאופק, אי שם מול כיתת יורים בפאתי סטוצ'ין, כאילו התחלף קול הירי הרצחני בקול העם היהודי, קולם הנצחי של בחורי ישראל שומרי מצוות במסירות נפש. הנה לכם (מסיים ר' שלום את סיפורו) "והייתם לי סגולה מכל העמים כי לי כל הארץ". שומר ישראל שמור שארית ישראל האומרים שמע ישראל.

הניצול ה"עשירי"

אספר לכם עוד מעשה על "והייתם לי סגולה מכל העמים". (בחיוך). הזמן שלי הסתיים, אבל 'מעשה' הרי לא נכנס בחשבון של הזמן... נאחר מעט, לא נורא. מעשה ששמעתי בעצמי מפיו של בעל העובדה בליל שבת - לאחר הדרשה ב"זכרון משה".

בליל שבת לפני יותר משלושים וארבע שנים, דיברנו אז בדרשה, גיוואלד, על "הפסד מצוה כנגד שכרה", דיברנו איך לכאורה אדם חושב שהוא הפסיד על ידי המצוה שעשה, אך בסופו של דבר הוא רואה את השכר "שכר מצוה". ולפעמים עוד זוכה ומקבל מלא חפניים שכר מצוה, עוד בעולם הזה.

לאחר הדרשה בא לקראתי ושאל: "אולי רוסית? כלומר האם אני רוסית?".

"אבל אני מרוסיה, ואספר לרב שבדרון עובדה", אמר. כריתי אוזן לדבריו:

מה שאמרו (יבמות יד ע"א) שבית שמאי היו מחודדים יותר, והלכה כבית הלל שהיו הרוב. אבל בגזרותיו, מה לנו אם איננו עומדים על סוף דעתו. אם יודעים אנו שרואה הוא יותר וצופה למרחוק ורוחה סכנה, ודאי נחשוש לדבריו ונציית לאזהרתו!

זהו שדרשו (פסחים פז ע"א) "אני חומה" (שיר השירים ח, י) זו תורה, ותלמידי חכמים "כמדלות" שמהם מגוננים על החומה, וכמו שנאמר לנביא: "צפה נתתיך לבית ישראל" (יחזקאל ג, יז).

וזכיר את הסיפור הידוע -

בחדש תמוז תרס"ה הגיע מברק לבית הראשון לציון הגאון רבי יעקב מאיר אלישר זצ"ל. הרב רבינוביץ', רב העיר נובומינסק שבפולין מבקש עזרת אנשי ירושלים. שני יהודים מנובומינסק העידו שראו חמישה גויים מבצעים מעשה רצח. לאור עדותם, נגזר עליהם גזר דין מות. הרוחות סוערות בעיר, משום שהגויים המוסתים בטוחים שזו עלילת שקר, ואם הרוצחים יומתו יפרעו פרעות ביהודי העיר, ומי יודע אם לא יתפשטו לכל המדינה. שני העדים עלו לירושלים. הרב מנובומינסק מבקש אפוא שהחכם באשי ישכנע את העדים לחזור בהם מעדותם, ויציל בכך את הקהילה. למברק מצורף אישור, ששולם עבור מברק תשובה בן מאה ושלש עשרה מילים.

הראשון לציון שלח לאתר את שני העדים, וכינס את עסקני העדה. העדים אישרו את נכונות הסיפור. כמו עיניהם ראו את הרצח והעידו בבית המשפט. בכך העירו עליהם את זעם הגויים, ונאלצו לברוח לארץ ישראל. הם יודעים שהרוחות תוססות והזעם מתלהט. העסקנים חיוו דעתם שיש כאן חשש לפיקוח נפש, וראוי להענות לבקשת הרב.

קם הראשון לציון ואמר: "לדעתי, המכתב מזויף!"

דבריו התקבלו באלם והלם. המשיך והסביר: "יתכן והרב רבינוביץ' אינו יודע כלל מהמברק, או שנאלץ לחתום עליו. מכל מקום, נראה לי שהמברק נשלח על ידי משפחות הרוצחים המבקשים להציל את קרוביהם. כל העת טענו שזו עלילה יהודית, ואם אכן יודו בכך ינתן אות לפרעות!"

הגישה הפתיעה, והראשון לציון שלח את משרתו האישי, הקאואס, אל הגאון רבי שמואל סלאנט זצ"ל, רב העדה האשכנזית בירושלים שהיה זקן מופלג. מחמת זקנותו ותשישותו כבר ישן, אך עוררוהו והציגו בפניו את המברק, אך שמע, והגיב: "לדעתי המברק מזויף. יש להשיב שעל פי החוק אין החכם באשי מוסמך להתערב בעניינים שמחוץ למדינתו". ואכן, כך ענו.

כעבור שבועות אחדים הגיעו העיתונים העבריים מפולין, ומצאו שם את הידיעה הבאה: "הודות לפקחותם של רבני ירושלים נכשלו שונאינו בנסיונם ללכדנו ברשתם על ידי מברק מזויף שנשלח כביכול על ידי הרב דנובומינסק, שהפציר שהעדים יודו בהעדת שקר. אילו היו משתכנעים מהמברק, אין קץ לסבל שהיינו סובלים כאן!"

כי זאת עלינו לדעת: החכמים רואים יותר מאתנו. רואים - ורועים! ולנו, אין אלא לצייט לדברים, "וכל מי שנוטל עצה מן הזקנים אינו נכשל" (שמות רבה ג, ח)!

(הגדת)

אם אין כלה, אין חתן

שנינו (מכות כג ע"ב), שש מאות ושלש עשרה מצוות נאמרו לו למשה, שלש מאות וששים וחמשה לאוין כמנין ימות החמה, ומאתים וארבעים ושמונה מצוות עשה כנגד איבריו של אדם. שנאמר (דברים לג, ד): "תורה צוה לנו משה מורשה", "תורה" בגימטריא שש מאות ואחת עשרה, "אנכי" ו"לא יהיה לך" מפי הגבורה שמענום.

מדוע כל מתן תורה, המעמד הנשגב שלא היה ולא יהיה כמוהו, "השמע עם קול אלקים מדבר מתוך האש כאשר שמעת אתה ויחי" (דברים ד, לג), הכל היה להשמיעם שתי דברות אלו. מדוע -

"משל למלך ששכנס למדינה. אמרו לו עבדיו: גזור עלינו גזרות. אמר להם: לאו -

כשתקבלו מלכותי, אגזור עליכם גזרות. שאם מלכותי אינכם מקבלים, גזרותי היאך אתם מקיימים!" (מכילתא, הובאה ברמב"ן שמות כ, ב). מה נאמר כאן? אומר לכם -

בשעתו למדו בישיבה מאות בחורים, וכמה למדו בשאר הישיבות! כל אחד מהם ייחל והשתוקק, נשא תפילה: "אחת שאלתי מאת ה', אותה אבקש. שבתי בבית ה' כל ימי חיי" (תהלים כז, ד), אבל איזה סיכוי היה לו? כמה מהם יהיו ראשי ישיבות, מגידי שיעור ומשגיחים? כמה יהיו דיינים ורבנים? ומה עם כל השאר. לא היו באותם ימים כוללי אברכים. המאשרים זכו בנדוניה הגונה ולכמה שנות 'קעסט', אכילת מזונות על שולחן החותן. ומה הלאה?!

באחד הימים עלה יהודי כפרי לשיבה, מגושם הליכות ומחוספס דיבור. ביקש לשוחח עם ראש הישיבה. מחפש הוא חתן מושלם, 'אתרוג מהודר', בלשונו. ברוך השם, רכוש רב לו. אחוזה רחבת ידיים, עם רפת בקר ודיר עיזים. חלקת ירק ועצי פרי, לא חסר דבר. הוא יבנה לחתן אגף בביתו, ירהט ברוחב יד, יקנה ספרים לפי הרשימה. ומבטיח מזונות בלא הגבלת זמן, עד שהחתן יעלה על כס רבנות נכבדה. אבל אינו קונה 'חתול בשק'. רצונו לראות ולהתרשם, ואחר כך יביא 'מבינים' שיבחנו בלימוד. ומובן, שעליו להיות נעים הליכות ובעל מידות טובות -

כאשר הרגו את הצאר ניקולאי ימ"ש, התגוררתי ברוסיה, ואז היתה ברוסיה חצי שנה של גן עדן כביכול. (הצאר היה אכזר ורצח וכל מה שאתם רוצים, ולאחריו קמו הסוציאליסטים בראשותו של הנשיא קרינסקי, נתנו לסחור ללא הגבלות, פלאי פלאים - אנשים יצאו מכליהם ובאמת הרויחו ממון רב). פרנסתי היתה ממסחר בבורסה. אוהו, סחרתי בזהב ובמרגליות - מבוקר עד ערב, והרווחתי יפה.

בוקר אחד, יצאתי מביתי בשעה שמונה לאחר תפילת שחרית, בדרכי לבורסה. אני בדרכי עם מזוודה קטנה ביד. היה בה ממון רב. כאשר צעדתי כך ברחוב, לפתע שמעתי מאחורי קול קורא: "עשירי! עשירי!". קול זה לא היה מצוי רבות במחוזותינו, נו, יהודי מבקש "עשירי" הסבתי את ראשי, פניתי מדרכי, חזרתי לאחורי והוא הסביר: "יש לי יארצייט של אבא, יום הזכרון שלו, אולי תיכנס לביתי להשלים מנין?" הסכמתי.

נכנסתי אחרי לחצר. הלכתי עד פתח הבית ונכנסתי, ואז כביכול נהיה לי חושך בעיניים:

ארבעה אנשים היו שם.

"עשירי?!" שאלתי בתמיהה: "אתה אמרת שאני עשירי, והנה אני חמישי, אני הולך! לא תלך!" הכרזתי: "אתה רימתני!" הכרזתי.

אתה לא תלך! נעמד בפתח הדלת והתחנן: "כאשר יהיה לך יארצייט גם אתה תתנהג כך...".

כאשר שמעתי דיבורים כאלו, רחמתי עליו, חשבתי: "טוב, נו, מה אפשר לעשות, אני כבר כאן, אמתין עד שיהיה עשה אנשים, שיאמר קדש על אביו". ישבתי על קצה הכסא, בקוצר רוח. הוא יצא לחפש. מסתבר שגם לאחרים אמר "עשירי", עד שלאחר כרבע שעה בערך, נאספו עשרה. חשבתי לתומי שהנה בעוד דקה אני הולך לבורסה, האיש יאמר קדיש וגמרנו, אך לא, הוא החל "הודו"...

"שחרית?!" שאלתי.

"כן! שחרית!" השיב. חשבתי שאני מתפקע.

קמתי לצאת. והוא נעמד שוב בפתח הבית: "ר' יהודי אתה לא הולך, יש לי יארצייט של אבא!" התיאשתי והרהרתי: "אאחר שעה למסחרי, אפסיד כסף, למען מצוה עם יהודי וגמרנו". התיישבתי על מקומי.

כאשר התפילה הסתיימה בירך אותי בכל הברכות וב"יישר כח!" וכמובן שכעת לאחר המצוה כבר לא התחרטתי על מה שעשיתי. יצאתי שמח וטוב לב (שמעתי כן מהרבי שלי, ר' אהרן קצנלבוין - אומר ר' שלום - כי כלל ידוע הוא, שקודם המצוה יש יצר הרע, אבל לאחר המצוה, גם אם תתנו לאדם חמישים אלף שקל הוא לא ימכור אותה). הייתי שבע רצון. צעדתי עם המזוודה לעבר הבורסה.

כאשר התקרבתי, כמאה מטר לפני הכניסה ניגש אלי אדם ולחש לי בסערה: "הסתלק מכאן, הורגים בבנין הבורסה! רוצחים! ברח!" - היה זה הבוקר שהקומוניסטים עלו לגדולה. הם נכנסו דבר ראשון לבנין הבורסה - "וכבר הספיקו להרוג שבעים סוחרים עשירים" אמר לי האיש ודחק אותי אחורה. הפניתי ראש ונעלמתי על נפשי".

"אז אני אומר לרב" - סיים את סיפורו "הפסד מצוה כנגד שכרה": "אחרתי חצי שעה, הפסדתי - 'הפסד מצוה' - ומה קבלתי בשכרה? - את החיים! קיבלתי חיים. ועד היום כאן בזכרון משה אני חי לאורך ימים".

הקב"ה יעזרנו להיות עם סגולה לה', ונקיים את המצוות ברוחה, בבריאות ובחיים ונזכה כולנו לחיים ולשלום, לתשובה שלימה, לגאולה שלימה במהרה בימינו אמן, חזק וברוך

"צופים אמרום"

"והיו נכנים לשלשת ימים" (שמות יט, טו), לסוף ג' ימים, הוא יום רביעי, שהוסיף משה יום אחד מדעתו (רש"י, משבת פו ע"א). ויש להבין, הלא יכולת חכמים לגזור גזרות, מכח התורה שנתנה להם רשות לעשות כן: "ושמרתם את משמרתיי" (ויקרא יח, ל), עשו משמרת למשמרתי (יבמות כא ע"א). וכאן, גזר משה רבינו עוד לפני מתן תורה, ומכח מה גזר.

את התשובה כמו את התשובות כולן - מצאתי בגמרא.

כידוע, אמרו (ערובין יג ע"ב) שגלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שאין בדורו של רבי מאיר כמותו. מפני מה לא קבעו הלכה כמותו, מפני שלא ירדו חבריו לסוף דעתו. ומצד שני, אמרו (ערובין מז ע"א) שהלכה כרבי מאיר בגזרותיו. ולשתי ההלכות טעם אחד, ונסבירו במשל.

נניח, שיש אדם שראיתו מופלאה. ממש כמיקרוסקופ. בקשו חבריו לשתות כוס מים, ועצר בעדם: "חלילה! אני רואה את החיידקים משיטים במים! שרץ המים הם. על כל חיידק מאה חמישים ותשע מלקות (פסחים כד ע"א. מכות טז ע"ב)!"

אין הלכה כמותו. כי התורה ניתנה לעין האדם, ולא למיקרוסקופ! אפשר לשתות בלי חשש.

אבל אם יאמר לחבריו: "אל תשתו, כי אני רואה במים נגיפי מות" -

ודאי ישמעו לו וימנעו מלשתות. לא יאמרו: אין אנו רואים, ולא צריך לחשוש! ולענייננו: רבי מאיר העמיק חקר עד שלא עמדו חבריו על סוף דעתו. אמרו לו: התורה ניתנה להבנתנו, ואם אינה משגת עומק דעתך נפסוק כהבנתנו. [מעין

ראש הישיבה העביר לנגד עיניו את תלמידיו המוכשרים. מי מהם יזכה בהצעה מושלמת זו. אוכל לשבע ובית מלא ספרים, מה עוד צריך!
שלח לקרוא לבחיר הישיבה, שבוהו והיילו בלי סוף. הלה הגיע, ואכן "חכו ממתקים וכלו מחמדים", לחצו ידיים והתפתחה שיחה לבבית. שבה את לב הכפרי מהרגע הראשון: "כזה אני צריך! ואם הרב כה ממליץ, נאמנת עלי עדותו. מותר אני על הבחינה. אפשר לקבוע תאריך, מתי הוא מגיע" - ראש הישיבה נחלץ להרגיע, זה לא הולך כך. חכה, נקבע פגישה, נשמע רשמים" -

"מה פגישה, בשביל מה. הכל מוכן, רק את רשימת הספרים" -
הלהיטות עוררה חשד. מי יודע מה כלול כאן, בעסקת החבילה. ידועים דברי האנון רבי יהונתן איבשיץ זצ"ל ("עירות דבש" ח"א דרוש ה) שאמר, שבעבר היה כל אחד להוט להשיא את בתו לבן תורה. ידע ש"המשיא בתו לעם הארץ כאילו כופתה ומניחה לפני הארץ" (פסחים מט ע"ב), ושכל הנביאים לא התנבאו אלא למשיא בתו לתלמיד חכם ומהנהו מנכסיו (ברכות לד ע"ב). הגיעו זמנים בהם ירד כבוד התורה והתמעט כבוד לומדיה, והעשירים בקשו חתנים שיעסקו במסחר. מה עשה הקדוש ברוך הוא, נולדו להם בנות כעורות ובעלות מום, ובעל כרחם השיאו לבני תורה, שנאלצו לקחתן תמורת הבטחת מזונותיהם ושקידתם על התורה. כעת, גם אותן בנות אינם משיאים לבני תורה. ומשוחים הם נערים מנוערים בהן עתק, ובלבד שלא ינשא לתלמידי חכמים. והקדוש ברוך הוא מקונן, כביכול: "לשוא הכיתי את בניכם" (ירמיה ב, ל!)

מי יודע, הרהר ראש הישיבה, מה טיב ה'סחורה' המוצעת בכזו נדיבות -
אולי יש לה רגל מעץ ועין מזוככית, לב אבן וראש קש. אולי כפופה קומתה והלבינו שערותיה. הוא המציע, האחריות עליו: "בראש ובראשונה, בת כמה היא?"

"מה? לא! אין לי בת..."
"מה?! לא!!! תסביר, בבקשה!"

"אה, פשוט מאד, הרב מבין, ה' ברכני בעשירות. כל מה שיש לשכני, יש לי ויותר. יש להם פרות, שלי רבות יותר ומפוטמות יותר. עדרי אווזים שלי גדולים יותר ושוקלים יותר. יכולי רב יותר ודשן יותר, וביתי רחב ומפואר יותר. ולפתע מגיע שכני, ומתהדר בחתן שהביא לביתו, בן תורה חריף ובקי, שקדן ונעים הליכות. והכל סחים בו ובאשרו, מתקנאים בו ומתברכים בלבבם להיות כמותו. אמרתי: חוצפה שכזו, לא יקום ולא יהיה. אני נוסע העירה ומביא חתן לתפארת, שישים ארוח בצל, יאפיל עליו כליל, יעלה כמה שיעלה!"
כשהשתק הכפרי מרוב התרגשות, מיהר ראש הישיבה להשחיל שאלה:
"הכל טוב ויפה, אבל מה הוא יעשה אצלך?"

הכפרי משך בכתפיו: "אני יודע? יש מקום לרוב! מסתובבות שם פרות, מסתובבים אווזים, יסתובב גם חתן..."
נשמע מופקע, נכון?! אין חתן, באין כלה. העיקר, חסר מן הספר -
כך גם בענין התורה והמצוות.

קודם כל וראשית הכל, "קבלו מלכותי", שהקב"ה יהיה במרכז, שנסוהו ונגדנו תמיד. ואז, נשאל במה לעבדו וכיצד נשביע רצונו. אבל אם הכל נעשה, עד ל"בית מלא ספרים", וכלה אין, אין כאן כלום!

(והגדת)

אשר הוצאתיך מארץ מצרים

בע"ה, בשבוע הבא, נתחיל לקרוא פרשת משפטים. פרשת משפטים, זה המשכה של פרשת תרומה ואלה המשפטים אשר תשים לפנייהם - ו מוסיף על עניין ראשון. ממשכיכם את המעמד הקודם.

סיומו של מעמד הר סיני, מופיע בסוף פרשת משפטים, שנאמר (כז, ז) ויקח ספר הברית ויקרא באזני העם ויאמרו לו אשר דבר ה' נעשה ונשמע.... בפרשה שלנו, כתוב רק נעשה, בלי ונשמע.

הפרשה פותחת בגנב כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבד ובשביעית יצא לחפשי חנם...

שואלים כל המפרשים - למה התורה פותחת דווקא בגנב...אין לך משהו יותר טוב?

אחד שגנב ואין לו ממה לשלם, מוכרים אותו בגנבתו ???
חסר מצוות?? הפתח ב- אם כסף תלווה את עמי...תפתח (שמות כג, ה) כי תראה חמור שנאך רבץ תחת משאו... חסר מצוות... ישר גנב !!?
יש על זה הרבה תשובות...התשובה הפשוטה היא - כי פרשת משפטים בנויה על בסיס עשרת הדיברות.

הדיברה הראשונה (כ, ב) אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים... וזה הולך ונמכר והולך לעבד, על המעשה שעשה.

אומרת התורה - מה קורה, אם אחרי שש שנים, הוא עובד ולא רוצה לצאת "תשמע תענוג פה, אוכל בזמן, מזוג מתי שאני רוצה - מדליק/מכבה, לא משלם ארנונה, הכל בסדר גמור" ... למה ללכת הביתה?!

מה עושים איתו?
מביאים אותו לבית הדין, לוקחים את האזן שלו, לוקחים אותו ליד הדלת ורוצעים את אזנו הימנית, ועובד אותו עד היובל והולך הביתה.

שואלת הגמרא {מסכת קידושין כ"ב, ב} - רבן יוחנן בן זכאי היה דורש את המקרא הזה כמין חומר מה נשתנה אזן מכל אברים שבגוף? אמר הקב"ה און ששמעה קולי על הר סיני, בשעה שאמרתי {ויקרא כה, נה} "כי לי בני ישראל

עבדים עבדי הם אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים אני ה' אלקיכם" והלך זה וקנה אדון לעצמו ירצע ור"ש ב"ר היה דורש את המקרא הזה כמין חומר מה נשתנה דלת ומזוזה מכל כלים שבבית, אמר הקב"ה דלת ומזוזה שהיו עדים במצרים בשעה שפסחתי על המשקוף ועל שתי המזוזות ואמרתי כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים מעבדות לחירות והלך זה וקנה אדון לעצמו ירצע בפניהם

אומרת הגמרא {מסכת קידושין כ"ב, ב} - ר' יוחנן בן זכאי היה דורש מקרא זה כמין חומר.

אומר רש"י: חומר. צרור המרגליות וצרור הבושם תלוי בצוואר לתכשיט.

אומר ר' יוחנן בן זכאי - רבותי, אני רוצה להגיד לכם, הוורט הזה שאני אומר לכם... זה כמו שרשרת פנינים, זה כמו שרשרת של יהלומים!
רבותי, שואל הסבא מקלם שאלה עצומה - איפה שמעת שכן אדם נותן תשבחות על עצמו ?? לא מצאנו דבר כזה!

אומר ר' יוחנן בן זכאי, מה שאני אומר לכם עכשיו, זה תכשיט!

ממתי תנאים נותנים קומפלימנטים על הוורט שלהם?! שאלתו של הסבא מקלם בדיברה הראשונה של הקב"ה - אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים - מה זה הדיברה הזאת? מבאר הרמב"ן שהדיברה הזאת, חלוקה לשניים:

אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים - שלב אחד

מבית עבדים - שלב שני.

פירוש הדבר - הקב"ה אמר אני הולך לתת במצרים עשר מכות, כדי שתדעו, שאני בראתי את העולם ואני מקיים את העולם בכל רגע ורגע ואני אחראי על כל דבר ודבר בבריאה.

אף אחד לא היה כאן בשעת בריאת העולם... האדם הראשון נברא מצא הכל מושלם...הוא נולד ביום השישי בשעה השביעית של היום, היו שמים וארץ, דגים וחיות... הכל היה מוכן...

אמר הקב"ה - כדי שתדעו שאני בראתי את העולם, אני הולך להביא על מצרים עשר מכות...

שכותב המהר"ל {גבורות ה', פרק נז} - עשר מכות מצרים, כנגד עשרה מאמרות שאיתם ברא הקב"ה את העולם... אבל הפוך... בראשית ברא - כנגד מכת בכורות... יהי אור - כנגד חושך...

קח את עשרת המאמרות, כפי שמופיעים בגמרא {מסכת ראש השנה}... התפוך את המכות - מול בראשית מופיע בכורות... חושך - יהי אור... תעשה הפוך עד שאתה מגיע למכה האחרונה מכת דם.

כותב המהר"ל - הראה הקב"ה יהי אור, כנגד זה נתתי חושך... בראשית ברא... הרגתי לכם את הבכורות...

כל מכה ומכה, כנגד מה שהקב"ה אמר בעולם... ביאור נפלא של המהר"ל. אמר הקב"ה - אחרי יציאת מצרים... עכשיו אתם יודעים שבראתי את העולם ואני שליט ברוח, בגשם, בשמש, ובכל הבריאה, אני שולט בכל הבריאה, שולט על הכל דבר בכל רגע ורגע! אם אני שולט, אז אני בראתי!

אם ככה - בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ - הוכח במכת בכורות... יהי אור, הוכח במכת חושך... אנכי ה' אלוהיך - לא כתוב אשר בראתי שמים וארץ... מה כתוב ???

אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים. הוצאתיך מארץ מצרים = ל-בראתי שמים וארץ... כי ביציאת מצרים הוכחתי לכם שבראתי את העולם!

יש עוד שלב - מבית עבדים:

מה זה מבית עבדים?

הוצאתי אתכם מארץ לא רק ממצרים עם עשר מכות, הייתם עבדים לפרעה ועכשיו אתם עבדים שלי.

אומר הרמב"ן - מבאר אותו ר' חיים פרידלנדר, בספר השיחות שלו {שפתי חיים מועדים - פסח}:

אומר הרמב"ן יסוד נפלא ביותר - ישנם הרבה מצוות שקשורות לענין יציאת מצרים...

הישיבה בסוכה - זכר ליציאת מצרים... הנחת תפילין - זכר ליציאת מצרים... קידוש - זכר ליציאת מצרים, אבל שונים הדברים האלה אחד מהשני.

אומר הרמב"ן - הנחת תפילין, למי שאומר את ה' יהי רצון לפני שאנו מניחים תפילין... מה אנו אומרים?

שהקב"ה יחיד בעולמו שיש לו כוח בעליונים ובתחתונים לעשות בהם כרצונו... אז הנחת תפילין זה כנגד זה, שהקב"ה ברא את העולם.

מצוות שבת שנאמר - זכר ליציאת מצרים, שם זה לא בגלל שלקב"ה יש כוח בעליונים ובתחתונים, למה?

מסבירה התורה בפרשת ואתחנן {ה, יד} ויום השביעי שבת לה' אלקיך לא תעשה כל מלאכה אתה ובנך ובתך ועבדך ואמתך ושורך וחמורך וכל בהמתך וגרך אשר בשעריך למען ינוח עבדך ואמתך כמון {טו} וזכרת כי עבד בארץ מצרים ויצאך ה' אלקיך משם ביד חזקה ובזרע נטויה על כן צוץ ה' אלקיך לעשות את יום השבת - אז למה אתה שומר את השבת?

כי היית עבד במצרים!

אז יש חלוקה בענין של מצרים - חלק אחד כדי לדעת שהקב"ה קדמון וברא את העולם...והחלק השני שנדע, שהוציא אותנו ממצרים מבית עבדים.

אם ככה רבותי, נוכל להבין בס"ד את דברי ר' יוחנן בן זכאי:

אומר ר' יוחנן בן זכאי... מה שאני אומר לכם עכשיו זה כמו בושם, כמו תכשיט... ממתי אדם נותן קומפלימנטים לעצמו?

הוא לא נותן קומפלימנטים לעצמו... ר' יוחנן בן זכאי מסביר לך, מה פירוש הדבר "להיות עבד".

יש בסלנג היום – הוא 'פודל שלו'... 'עבד שלו', זה כינוי של גנאי.

ר' יוחנן בן זכאי אומר לנו – אני רוצה להגיד לך וורט שהוא כמין חומר... הוא תכשיט, הוא לא מילת גנאי.

להיות עבד של הקב"ה, זה התכשיט הכי יפה שיש בעולם !!!

ישמח משה במתנת חלקו כי עבד נאמן קראת לו ... משה רבינו, התכשיט הכי יפה הוא קרא לו עבד – וימת שם משה עבד ה'.

עבד אצל בשר ודם, זה בזיון, אך עבד של הקב"ה, זה התכשיט היפה ביותר! ר' יוחנן אומר – אני רוצה לתת לך מתנה... אני אומר לך דרשה שהיא כמין תכשיט, שתדע שלהיות עבד של הקב"ה, זה הקישוט הכי יפה – זה התכשיט!

בא האלשיך הקדוש, עם ביאור נפלא, ובזה בע"ה נסיים:

[משלי א, טז] לית חן הם לראשך וענקים לגרתיך...אומר שלמה המלך, המצוות שאותה מקיים, הם כמו כתר על הראש... כי לית חן הם לראשך ... וכמו תכשיט על צווארך וענקים לגרתיך.

הוא האלשיך הקדוש משל נפלא, נתרם אותו לשפה שלנו:

מעשה בשר אחד, שחטא למלך ונכנס לכלא... שם בכלא, זה לא כמו במדינה שלנו – כל אסיר שנכנס לכלא, שמים לו אזיקים בידיים וברגליים... הבעיה שלכל אזיק, שמו גם משקולת של 20 ק"ג.

כשהגיע אותו שר לכלא נתנו לו מספר ...

אמר להם "מה פתאום מספר, אני שר!"

אמרו לו "כאן אין שרים, כאן כולם אסירים... זה המספר שלך"

מגיע הוזהר... תביא את הידיים...קושר לו אזיק אחד ושתיים, מחבר את המשקולות לידיים ולרגליים... עכשיו תסתובב בחדר כמה שאתה רוצה" מי יכל להסתובב ככה? בקושי אפשר לזוז...

בא השר הזה "רבותי...כלא – כלא, אבל תורידו לי את המשקולות, איך אפשר לחיות ככה !?"

בקיצור אומר אותו שר "חברה, תנו לנציב שירות בתי הסוהר כמה דולרים שיעזור לי... לא ביקשתי שיוירדו את הכל...בקשתי פשוט שיקלו עליי ... במקום המשקולות שימו כדור מספוג, במצלמות יראו שיש כדור, אבל תעשו מפלסטיק...בקשתי רק הקלה!

אומר האלשיך הקדוש, בואו וניקח תמונה לצד השני:

כלה, ב"ה התארסה למשפחה של מיליונרים...איך שהיא באה למשפחה,

אומרים לה "כלתנו היקרה, לכי תקני לך תכשיטים"

"עד איזה סכום, 500,1000,2000?"

אמרה לה חמתה – גברת, תצאי מהחלום... אנחנו מיליונרים... קחי את הכרטיס זהב ותתחילי לנהיג... שנאמר **ויעבר ה' על פניו** ☺

יציאת הכלה המאושרת לקניות, לקחה את הכרטיס זהב, והגיע לחנות התכשיטים...

שואלת אותה המוכרת – איך אפשר לעזור...אולי עגילים, צמיד?

אמרה לה אותה כלה – אל תדאגי מוכרת יקרה, עד 1,000,000\$ הכרטיס לא מצפצף...

אם ככה לעבודה –ה'לומים, צמידים, זהב, כסף, סטים – בקיצור גיהצה את הכרטיס 80,000\$...אפילו לא צלצלו לחברת האשראי.

לארוז לך?

כמובן אומרת הכלה...

אומרת לה המוכרת – את יודעת מה זה ללכת עם קילו וחצי זהב על הגרון? אמרה לה הכלה – זה לא נורא...

כן, אומרת המוכרת... אבל עם השנים זה הורס את הצוואר... בע"ה תהיי במצבים מסויימים ... את יודעת, יהיה לך כבד ...

אומרת לה הכלה – גברתי, תכשיטים זה אף פעם לא כבד! אז מה כבד?

אסירים – אתה שם להם אזיקים על הרגלים –זה כבד!

אומר לנו שלמה המלך כי לית חן הם לראשך וענקים לגרתיך – מצוות זה תכשיטים... מצוות זה לא עבודת!!! אומר ר' יוחנן בן זכאי – אני רוצה להגיד לכם את הפירוש הזה כמין חומר ... כמו תכשיט!!!

שבתינו, שהמצוות שיש לנו, זה הדבר הכי יפה שיש בעולם !!!

אנחנו חיים בדור שהכל סינטיטי, הכל צ"ק צ"אק ... הכל חד פעמי...

אומרים חז"ל – דורות ראשונים, היו מביאים דרך הבית, כדי להתחייב במעשרות...כך אומרת הגמרא במסכת ברכות... מכניסים דרך הבית, את כל התבואה מהתדה, כדי להתחייב במעשר!

דורות אחרונים, אומרת הגמרא, מביאים את הכל דרך גג וקרפז – מסביב...כדי להיפטר מהמעשר !

אדוני, אתה אוכל סנדוויץ' ?

"כתוב על זה מזונות" ... אדה ברוך ה' מזונות !!!!

אדוני, למה מזונות ? זה סעודת קבע... טול ידיים...ברכת המזון... אתה יודע מה זה ברכת המזון ???

הדור הזה, במקום לרוץ אחרי מצוות, מחפש להיפטר מהמצוות.

אומר לנו שלמה המלך כי לית חן הם לראשך וענקים לגרתיך – שהמצוות יהיו אצלך כמו תכשיט...שתרוץ אחריהם כמו תכשיטים, כמו שאומר ר' יוחנן בן זכאי...

(ברוך שאמר)

קולות וברקים

כתוב בספר קהילת יצחק [המגיד רבי יצחק רייטבארד] בשם רבי איצאלע בן הגר"ח מוואליז'ין זצוק"ל. הנה מצאנו במעמד הר סיני שהיה רעש גדול, רעמים וברקים וערפל, והארץ רעדה. אימה ויראה. ובסוף מתן תורה אמר הקב"ה 'אל תיראו כי לבעבור נסות אתכם בא האלקים, בעבור תהיה יראתו על פניכם לבלתי תחטאו'. כמו שלמד אותנו הבעש"ט להעלות היראות חיצוניות ליראת השם. אף לכא' לזה היה מספיק קולות וברקים מה היה צריך כ"כ הרבה פחדים נוראים שכל העולם נשתנה ע"י הרעמים והקולות ביום הקהל, ונתקבצו הגויים אצל בלעם וכו' כמ"ש במדרש. וגם יצאתה נשמתן מרוב פחד. וצריך להבין מה היה צריך כ"כ הרבה פחדים באותו יום?

וביאר רבי איצאלע שחכמי לב התבוננו איך יתכן שבני ישראל בגלותם הארוך עדיין מוסרים נפשם להשי"ת בכל לב ונפש, וכמ"ש רבי יעקב עמדין בסידורו שזהו נס יותר גדול מייציאת מצרים, היתכן שיצאנו לגלות ארוך כזה, ובני ישראל שומרים תורה ומצוות, כ"כ הרבה צרות ויסורים והגויים בקשו לאבדנו בגשמי רוחני, וב"ה אנו רבים בצביונו וקומתנו ממש כמו במעמד הר סיני, אותם תפליין ואותם שבת, ותוספת גדרים וסייגים מדרבנן. אע"פ שבקשו להרוג אותנו בכמה אופנים ברדיפות קשות מאד, רצו להרוג אותנו ועינו אותנו במסע הצלב ובאינקוויזיות, אך מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה, ונהרות לא ישטפוה. בשלמא גדולי ישראל, רבי עקיבא שיכול לעמוד בנסיונות של מסרקות של ברזל, הרי הוא נשמת רבי עקיבא שדורש על קוץ ותג שבתורה. אך איך יש כח להמון העם לעמוד בנסיונות כאלה?

ומביא שם סיפור מיהודי פשוט שהיה שחקן תיאטרון מוצלח מאד, ושמו היה הולך לפניו והצליח בעשירות גדולה. סוף ימיו היה במדריד בספרד, גם שם היה לו כבוד וגדולה. ולא ידעו העם שהוא יהודי. לאחר שנגזרה הגזרה היהודים נגדרשו מספרד, היה הוא מהאנוסים ולא ידעו על יהדותו. ביום מן הימים נתגלו שהוא יהודי, והתיאטרון בקשו לשלם לו הון רב שיחליף דתו לנצרות רח"ל, והוא מנע עצמו במסירות נפש, בתחילה עשו לו יסורים נוראים, עקרו לו כל השערות של הראש, וכל צפרני ידיו ורגליו, ושרפו ידיו וחלקי גופו, צרות ויסורים קשים ונוראים שאי אפשר להעלות על הדעת, והוא לא רצה לזוז מיהדותו, ונהרג על קידוש השם. ה' יקום דמו.

יהודי זה לא הניח תפליין לא דרש"י ולא דרבינו תם, מאיפה קיבל את הכח הנורא הזה למסור נפשו, התיניא כתב שזהו סוד פנימי שאי אפשר להסבירו. אך רבי איצאלע מבאר שכפי הנראה שיש בלבנו גנוז וטמון יראה יותר גדולה מכל היראות המהינקה וזוטורים, שהיו מכניסים אנשים בסיר מלא מים ורוחחים על האש והיו יכולים לצאת בכל רגע ממנו ולהמיר הדת, והעדיפו להשאר בתוך הסיר ולהשרף על קידוש השם, הרי שיש בלבנו של יהודי יראה יותר גדולה מיראות קשות כאלה, להיות אפס ואין בתוך הכלים של האינקוויזיה, כי זהו סדר מדת היראה שהיראה הגדולה מבטלת היראה הקטנה, כמו אדם שמפחד מדבורה ולפתע בא אריה, הוא שוכח היראה הדבורה. כך אם אין אנו מפחדים ממסע הצלב והאינקוויזיה הרי שיש בלבנו יראה יותר גדולה מזה. כמ"ש הבעש"ט שמעמד הר סיני חוקק בלב כל אחד מישראל, זה הכניס בלבנו יראה גדולה יותר מכל יסורי עולם. כך כפה עלינו ה' הר כגיגית, והיה שם קולות וברקים באופן של יראה גדולה נוראה מאד, ששום גוי רשע ואכזר לא הצליח לעשות יראה יותר גדולה מזאת היראה החקוקה בלבנו מיום מתן תורה. והוא מלבד עוצם האהבה שבאותו מעמד, ישקני מנשקות פיהו, בשעת הדיבור היה כל דיבור נושק כל יהודי בדביקות ואהבה שאין לשער. אך יחד עם זאת היה מדת היראה השלימה ביותר.

כתב החת"ס שבינו ו' סיון עדיין לא ידעו ישראל שהקב"ה מסכים למשה רבינו לדחות המעמד לעוד יום, ובאמת כולם יצאו לעמוד בהר סיני, עמדו שם י"ב שעה שזמנו רק קולות וברקים ולא שמעו תורה, הלכו לביתם בלילה, ובמחר בבוקר הוציאים משה לקראת האלקים, וביום ז' סיון בבוקר ניתנה תורה. לכן נרדמו מרוב אפיסת כוחות שהיום הקודם עמדו כל היום וקבלו מורא גדולה כזאת.

נמצאנו למדים שיש בכל נפש מישראל גנוז וטמון יראה טמונה מיום מתן תורה, הקולות והברקים והלפידים וקול השופר, זה מבטל כל היראות החיצוניות. וזה שאמרנו למשה 'דבר אתה עמנו, ואל ידבר אלקים פן נמות', קשה לנו לסבול היראה הזאת. אמר להם משה 'לבעבור תהיה יראתו על פניכם' בשנות הגזירות, בשנת ה' אלפים תרנ"ו, ובשנת וכו', במסע הצלב וכו', איך יהיה לכם כח לעמוד מול החיות הרוסיים והנאציים, לכן צריך לתת לכם יראה גדולה כזאת שיהיה לכם כח למסור נפש בשעת השמדות על שרוך נעל, עתה תקבלו כח לעמוד כנגד כל היראות שהחיצוניות שבעולם. כי כל השמדות והשוואות הנוראים הם רק יראות חיצוניות, ולנו גנוז בלב יראה אמיתית ופנימית. כן כתב בספרו קהילת יצחק.

(הגרמ"י רייזמן)

בדרך הדרוש

ברוך ה' וזה"ש המד' ויאמר יתרו ברוך השם מכאן שהבינים גרים לפני הקב"ה יותר מישראל שהם אינם מוכירים ה' רק אחר שני תיבות והוא הזכיר ה' אחר תיבה אחת (סלילי אורות) **אנכי ה' אלוקיך אשר הוצאתך מארץ מצרים (כ. ב) עוד י"ל מה שנאמר הוצאתך כו', והקשו נפשישם למה לא קבלו התורה המלאכים דיש להם טענת בר מצרא, ותיצרו ד'ישראל בני ובנות**

ויאמר יתרו ברוך ה' אשר הוציל אתכם (יה, י) כמדרש ויאמר יתרו ברוך ד' מכאן שהבינים גרים לפני הקב"ה יותר מישראל, ותמונה. ו"ל עפ"ד הגמ' בחולין (צ"א ע"ב) חביבין ישראל לפני הקב"ה יותר ממלאכי השרת שישראל מוכיחין את השם אחר שתי תבות שני' שמע ישראל ה' וכו' ומה"ש אין מוכיחין את השם אלא לאחר שלש תיבות כדכ' קדוש קדוש קדוש ד' צבאות, והנה כאן הזכיר יתרו את השם אחר תיבה אחת, שאמר

גליץ 400
שנה ט' תש"פ

סיפורי צדיקים

י"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

תודה למשפחת קליימן על האישור לשריטמש בתמונה

סיפורי חז"ל

מלמד עיוור היה אצל בנו של רבי הושעיא רבא, בכל יום היה המלמד אוכל על שולחנו של רבי הושעיא יחד איתו. פעם אחת באו אורחים אל רבי הושעיא, כשישבו לסעוד לא הזמין רבי הושעיא את המלמד לסעוד אתם. בערב עלה לחדרו של המלמד העיוור והתנצל בפניו שלא אכל עמו בבכל יום, אל ירע בעיניך שלא הזמנתי אותך לסעוד עמנו אמר לו, עשיתי זאת כדי שלא יביישו אותך אורחי שעיוור אתה. אמר לו המלמד אתה פייסת דאגת לכבודו למי שנראה ואינו רואה, לכן זה שרואה ואינו נראה הקב"ה הכל יכול הוא יקבל פיוסך ויגמלך כל טוב על המעשה שעשית. שמח רבי הושעיא על הברכה ושאל את העיוור, מהיכן יודע אתה כמה גדול הפיוס לעיוור שאתה מברך אותי בברכה גדולה כל כך? ענה לו המלמד למדתי זאת מרבי אלעזר בן יעקב, פעם נכנס עיוור לעירו, הושיבו מעליו כדי שיאמרו האנשים, אם רבי אלעזר הושיבו מעליו סימן שהוא איש חשוב וימהרו גם הם לכבדו, ואכן כך היה, כשראו את הכבוד שחולק לו רבי אלעזר בן יעקב, עמדו כולם ועשו עם אותו עיוור צדקה וחסד. התפלל העיוור ושאל, מדוע מכבדים אותי כל כך? אמרו לו מפני שראינו את רבי אלעזר בן יעקב מושיב אותך מעליו, מסתבר אם כן שאיש גדול וחשוב אתה, הלך העיוור אל רבי אלעזר בן יעקב, התפלל עליו ואמר, אתה עשית חסד עם איש שנראה ואינו רואה, לכן זה שרואה ואינו נראה יגמול חסד אתך. (ירושלמי פאה פ"א ה"ח)

פרשת השבוע

וברה. ובוזה פירש הרה"ק רבי אלימלך מרודניק זיע"א את הפסוק "היה אתה לעם מול האלקים והבאת אתה את הדברים אל האלקים", מול, פירושו נגד, היינו שידבר להעם כביכול נגד הקב"ה, והם לא ישמעו לו, והבאת אחר כך את הדברים האלה לפני האלקים, ללימוד זכות בעבורם.

לא יהיה לך אלהים אחרים על פני (כ' - ג)

מסופר על הרה"ק הרי"צ מליובאוויטש זיע"א, שניצב בפני חוקריו בתקופה של מלכות הרשעה ברוסיה. עמד בקשיו ערפו וסירב לוותר על עצמו כיהודי. איים עליו אחד החוקרים באקדח ואמר: צעצוע קטן זה פעל על אנשים רבים שישנו את דעותיהם. אולם הרבי החזירו בקור רוח ואמר: צעצוע כזה עלול להפחיד רק אדם שיש לו אלים רבים ועולם אחד, ברם לי יש א- ל אחד ושני עולמות, וצעצוע כזה אינו יכול להפחיד אותי.

היה אתה לעם מול האלקים והבאת אתה את הדברים אל האלקים (י"ח - י"ט)

מסופר על הרה"ק רבי זושא מהאניפאלי זיע"א, שגידל יתום בביתו והיה מפנקו ונותן לו מכל טוב, ולא זו מחבבו עד שהיה ממלא כל משאלותיו, והראה לו תמיד אותות אהבה רבה. רבינו היה מחנך היתום בחמלה גדולה, עד שכשלמד אתו את האות אל"ף, וראה אחר כך שהוא מזיע קצת ניגב את מצחו ואמר לו ללכת לנוח, כי היה ירא להכביד עליו, פן יעבור על הלאו של "כל אלמנה ויתום לא תענון". פעם אחת רצה רבי ר' זושא לעורר רחמים על כלל ישראל, נטל את הילד על כתפיו ואמר לו שמוליכו להשתמד. וכששמע הילד זאת בעט בו וברח ממנו. נשא רבינו את עיניו לשמים ואמר: רבש"ע הבט נא וראה איזה עם קדוש יש לך, הלא זולתי, אין ליתום שום איש שידאג עבורו, וגם הוא בער ואינו יודע מאומה, כי לא היה יודע ללמוד, ואף על פי כן, כששמע אודות המרת הדת, בעט בי

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים 6:02 ת"א: 6:04 ר"ת: 6:39

זמני כניסת השבת
פרשת יתרו

זמני כניסת השבת
ירושלים: 4:49 ת"א: 5:03

ורועד כל הזמן מצמרמורת שתקפה אותו. כך זה נמשך ימים אחדים, הוא שכב במיטה רועד כולו כעלה נידף, אולם אחרי כמה ימים נפסק הרעד לפתע, והיהודי הרגיש שהבריא. הוא היה מסוגל לצאת מהמיטה, ונהיה אדם חדש לחלוטין.

זמן מה לאחר מכן, כאשר הוא הלך לעסקיו ברחובות העיר, פגש היהודי את הפרופסור שהתיימשך ממנו בזמנו. הלה הכירו ושאל אותו בהשתוממות: האין אתה אותו פצינט שבא אלי לפני זמן מה כשהוא חולה אנוש? שאל הפרופסור, אכן, זה אני, השיב לו היהודי, והפרופסור הביע את שמחתו על שהוא רואה אותו חי וקיים בריא ושלם, אך לא התאפק מלשאול כיצד זה קרה, ומה הוא עשה, איוו תרופות לקח שסייעו לו להירפא בצורה כה מושלמת?

היהודי סיפר לו את כל אשר קרהו, הוא אמר שאחרי שהפרופסור התיימשך ממנו הוא הלך לליאוונה אל הרבי המפורסם, שאמר לו כי מחלתו אינה אלא סוג מסויים של קדחת. זאת ידעתי גם אני, אמר הפרופסור, אולם קדחת יכולה להיות רצינית למדי, אם היא לא מתפתחת לצמרמורת ורעדה מקור וחום חליפות, כי זוהי הדרך שהגוף משתדל לרפא את עצמו ולהיפטר מהמחלה, הצרה אתך היתה, כי לא הראית כל סימן של רעדה, אני אחרי שבדקתי אותך הגעתי למסקנה, כי אין אני יודע על שום תרופה שיכולה להביא אותך לידי צמרמורת ורעד, זאת היתה הסיבה לכך שאמרתי לך כי אין אני יכול לעזור לך.

השיב היהודי: כאשר הרבי אמר לי כי יש לי קדחת, שאלתי אותו האם אין זה מחייב שארעד ותהיה לי צמרמורת? והרבי השיב כי אכן אני אתחיל לרעוד, וזמן קצר אחרי שעזבתי את ביתו, התחלתי לרעוד והרעד גבר ונהיה חזק למדי, נכנסתי למיטה ורעדתי מקור וחום במשך כמה ימים, ואחר כך הבראתי בעזרת השם לגמרי, אמרת בעזרת ה', אמר הפרופסור, האם לא כך אמרתי לך גם אני, שאני לא יכול לעזור לך, רק אלוקים יכול לעזור לך, הפרופסור והפצינט לשעבר לחצו ידיים בשמחה, ואיחלו איש לרעהו בריאות טובה. והפרופסור הוסיף ואמר: באחד הימים אני מקווה לזכות ולראות את הרבי שלך, אבל לא ביקור מקצועי כמוכך, אין ספק כי הוא יכול לעשות למעני יותר מאשר אני למענו.

תפקידו של הרופא הוא לרפא

מסופר על יהודי שחי בויטבסק שברוסיה הלבנה, שברוך השם תמיד נהנה מבריאות טובה, אולם ביום בהיר אחד חלה לפתע, ואיש לא ידע מה קרה לו. הוא נטל תרופות שונות, אולם במקום שאלה יעזרו לו נהיה מצבו גרוע מיום ליום. הוא הלך לרופא שרשם לו תרופה מסויימת, אולם גם זו לא עזרה לו, אחר כך בצר לו הלך אל פרופסור מפורסם, שיצא לו שם כמומחה גדול, וכמי שהדיאגנוזה שהוא קובע קולעת לשערה ולא יחטיא. הפרופסור בדק את היהודי בדיקה מדוקדקת, ולבסוף אמר כי הוא מצטער, אין הוא יכול לעזור לו, רק אלוקים יכול לעזור לך, אמר הפרופ' לפצינט הנואש.

בשומעו את דברי הפרופסור, היה היהודי אובד עצות ומיואש. יום אחד נזכר כי שמע כי בעיר הקטנה ליאוונה הסמוכה לעירו, חי רבי אדם קדוש שכבר עזר לאנשים רבים במצבם הקשה. הוא יצא מיד לליאוונה כדי להתברך אצל הר"ק רבי שניאור זלמן בעל התניא זיע"א. בהגיעו לליאוונה, ראה היהודי אנשים רבים המחכים כדי להתקבל אצל הרבי, כולם ביקשו לקבל עצה, הדרכה וברכה, והוא היה אחד מיני רבים, למזלו ואולי בגלל שמחלתו נראתה על פניו, הוא נקבע בין הראשונים שזכו להיכנס אצל הרבי.

כאשר הוא נכנס אל חדרו של הרבי, פרץ היהודי בדמעות וסיפר על מצבו הקשה, כשהוא מבקש שהרבי יעזור לו להיחלץ ממצבו הרפואי למען אשתו וילדיו, הוא גם סיפר כמוכך מה שהפרופסור הדגול אמר לו. אמר לו הרבי תפקידו של הרופא הוא לרפא ולא לגרום לכך שהחולה ירגיש עוד יותר גרוע, למעשה מצבך אינו כה רציני, זהו בסך הכל סוג מסויים של קדחת, והיא תעבור מאליה.

כשהוא מופתע, שאל היהודי את הרבי אם זה קדחת הרי הייתי צריך לרעוד ולהיות אחוז צמרמורת? נכון, השיב הרבי, ואכן אתה תתחיל בקרוב לרעוד מצמרמורת, היהודי התקשה להאמין למשמע אוניו, וכמוכך שהיה שמח שמחה גדולה. ואכן זמן קצר אחרי שעזב את ביתו של הרבי הוא החל לרעוד קלות, בדרכו הביתה גבר הרעד והלך, וכאשר הגיע הביתה, הוא נכנס למיטה אחוז קור וחום חליפות

העולם הזה דומה לפרוודור העולם הבא

דומה לטרקלין

פעם המשיל הגה"ק ה"חפץ חיים" סיפור זה לענין "העולם הזה דומה לפרוודור, העולם הבא דומה לטרקלין".

בעיירה זלווה פלך גרודנא, היה מתקיים יריד שנתי גדול שהיה נמשך ארבעה שבועות תמימים, כל תושבי העיירה היו מצפים בכיליון עיניים במשך השנה ליריד הזה, שכן בהשכירם כל פינה, ובקחתם מחיר טוב תמורת כל חדר, היו מרוויחים רווחים גדולים כדי להתקיים במשך כל השנה. תושבי זלווה היו נעשים עייפים ויגעים במשך תקופה זו, ללא מזון ושניה כראוי, היו עסוקים בעבודתם לספק צרכי המשתכנים אצלם, ולשם כך היו אף שוכרים אנשים שיעזרו להם בעבודה זו. ה"חפץ חיים" שאף הוא עשה פעם בולווה בתקופת היריד, שמע פעם יהודי ייגע שעבד אצל בעל בית קורא: "מתי אזכה כבר שהיריד יגיע לקיצו? נפשי כבר שואפת למנוחה." בעל הבית בשומעו את דברי הפועל, גער בו, מה זאת תדבר? הלוואי וימשך היריד זמן יותר ממושך, אמנם אתעיין עתה, אולם ברווחים אוכל לחיות לאחר מכן במנוחה, וליהנות במשך שנה שלמה.

הנמשל: כדאי לו ליהודי שיתעיין, לא יאכל ולא ישן כהוגן, ויגור במסדרון במשך כל תקופת היריד, כדי שברווחים הגבוהים יחיה לאחר מכן ברווחה, יתר על כן איננו מרגיש כלל עייפות, והנהו מרוצה לקבל באהבה את כל אי הנוחות, בודעו שדוקא זה יביא לו את הרווחה, מה מאושר היה האדם אלמלי היה מתאר לעצמו שהעולם הזה הוא פרוודור לטרקלין, יריד קצר ששומה על האדם לצבור בתקופה זו אמצעים להתפרנס בהם מבחינה רוחנית בעולם הבא, וממילא לא ירגיש שום צער באי נוחות כלשהי.

אני מוחל לו במחילה גמורה ואין בלבי עליו שום טינא

מסופר על הגה"ק רבי ישראל מסלנט זיע"א (יומא דהילולא ב"ה שבט), שנסע פעם ברכבת מעיר קובנא לזילנא, וכדרכו נסע יחידי בלי מלווים והיה לבוש כאחד הבעלי בתים, על ידו ישב אברך צעיר, ישב רבי ישראל ועישן סיגריה. האברך פנה בגסות לרבי ישראל ואמר שאיננו סובל את ריח העישון, לא ביקש רבי ישראל להצטדק שהקרן מיועד למעשנים, אלא ביקש סליחתו וכיבה את הסיגריה. לא עברו רגעים מועטים ושוב נשמע קולו הנרגז של האברך, אי אפשר לשבת בד' אמותיו של הזקן הזה, הוא פותח את החלון ומכניס קור בעצמותינו, רבי ישראל המשיך בנחת להצטדק, תסלח לי לא אני פתחתי את החלון, ואם הדבר מפריע לך אסגרנו, קם וסגר. כשהגיעה הרכבת לזילנא, המתין קהל רב אשר ביקש להקביל את פני גאון ישראל וקודשו, ראה האברך ותמה מהי התקלות זו? ניגש ושאל לאחד מהקהל, תמהו עליו, האיך יודע כי רבינו ישראל סלנטר בא עתה? הוא זיהה את האיש וחשכו עיניו. כל הלילה נרדה שינה מעיניו וכליותיו יסרוהו, במי הוא התגרה ואת מי הוא השפיל.

למחרת בבוקר הלך לאכסנייתו של רבי ישראל, טרם הספיק לפצות פיו, הקדימו רבי ישראל בסבר פנים יפות, תשב בבקשה מה שלומך, הכבר נחת מן הדרך? האברך נדהם מקבלת פנים לבבית זו, ופרץ בבכיה ושטח סליחה ומחילה, רבי ישראל עודדו שלא יצטער וגילה לו שאין בלבו שום טינה עליו, חלילה אין אדם עומד על דבר אלא אם כן נכשל בו, נכנס עמו בשיחה בתורת המידות והמוסר שעה ארוכה, כשקם ללכת שאלו רבי ישראל, שמא תאמר לי לשם מה באת לזילנא? האברך גילה לו כי בא כאן להשיג סמיכה לקבלת היתר שחיטה, אם כן, צהל רבי ישראל כמוצא שלל רב, מצא מה שחיפש, בידי לעזור לך להשיגה, חתני הרי הוא מראשי הרבנים בעיר, ואני כבר אדאג שהוא יתן לך מה שאתה צריך, הדלתות נפתחות לפניו, רבי אליהו אליעזר מיד מקבלו לחדר והחל לגלגל עמו שיחה בהלכות, הוא תהה על קנקנו ומצאו ריק, אין הלה מוצא ידיו ורגליו בהלכות שחיטה בדיקה וטרפות. ניחמו רבי ישראל, חוקה שאתה יגע עדיין מן הדרך, תנוח טוב ותבוא שנית בעוד ימים מועטים, בקושי מצא האברך את הדלת והסתלק.

עברו ימים אחדים והאברך לא חזר, רבי ישראל שהצטייד מראש בכתובתו הלך בכבודו ובעצמו והמציא את עצמו אליו, נכנס לפונדקו ושאלו על מה שאינו שב? השיב הלה, מחזיק אני טובה לרבינו, הוא פקח את עיני, אני מכיר כבר את מקומי ואחזור מיד לביתי. לא הרפה ממנו רבי ישראל ועודדו והמריצו לחזור וללמוד היטב הלכות שחיטה, הלך ומצא לו שוחט מובהק שילמדנו את הדינים, וסיפק לו למשך כל אותו זמן את כל צרכיו. לא עברו ימים מרובים ועמלו של רבי ישראל נשא פרי, האברך למד במרץ ובשקידה את ההלכות, השתלם לשוחט מומחה והוסמך על ידי כמה רבנים גדולים, ועדיין לא נתקרה דעתו של רבי ישראל, עד שמצא עבורו קהילה הגונה שהושיבוו בכבוד בתוכה. כששאלו את רבי ישראל וכל כך למה מה חרד רבינו כל כך להטיב במיוחד עם אותו אברך? השיב כשהלה בא אלי וביקש את סליחתי, אמרתי לו כי אני מוחל לו במחילה גמורה ואין בלבי עליו שום טינא, ובאמת אמרתי הדברים בלב שלם, אך היות ואני רק בשר ודם וחוששני שהתגנב בלבי איזו קפיידא ושנאה עליו, לכן השתדלתי לחפש כל מיני הטבות לגמול לו ולהוציא מלבי כל חשש טינא.

צ'ין אדם לחברו

גמילות חסדים של רבינו הט"ז מעשה היה ברבינו בעל הט"ז זיע"א (יומא דהילולא כ"ו שבט), שבא אליו איש אחד וביקש ממנו שילווח לו שקל אחד, לא היה ברשותו של הרב שקל, ולקח את גביע הכסף שהיה מקדש בו על היין, ונתן לו שיעביט אותו ויקח בו שקל בהלוואה, וכשיביאו לרב משכורתו בערב שבת יפדנו. הלך האיש ולוח על הגביע שני שקלים, כשהרב קיבל משכורתו שלח שקל לפדות הגביע, אמר לו: האיש לוח שני שקלים, שמח הט"ז ואמר וודאי היה איש זקוק לשני שקלים, אלא שהיה מתבייש לבקש, ואילו היה לי שקל במזומן הייתי מלווהו לו והיה איש חסר שקל.

עליו בעל פה. ילד אחד נבחן על כל בבא קמא, והוא חשב שמגיע לו יותר, אבל הוא נאלץ לתת לילד, לאכזבתו, את הסכום בדיוק, כי ההנהלה סירבה להגדיל את הסכום. אאמו"ר המשיך ואומר לי: "לי לא היה כסף לתת מהכיס שלי, אבל צריך לפייס אותו. לך אליו, ותגיד לו שאתה מוכן לשלם לו כמה כסף שהוא רוצה". ואכן באתי לאותו יהודי שהוא היום רב חשוב מאד בבני ברק, שלהפתעתי אמר לי: "אני זוכר את הסיפור, ואיני רוצה לקחת כסף, רק תן לי את ב' ספרי 'מעדני השלחן' שיצאו אז".

(ספר "גם אני אודך" רשימות על בעל "מעדני השלחן")

בבין אדם לחבירו אני נקי

סיפר הגה"צ רבי אלחנן הכהן רבינוביץ שליט"א מח"ס מועדי קדשיך וש"א"ס נכבדים, על אביו הגה"צ רבי לוי הכהן רבינוביץ זיע"א בעל "מעדני השלחן" ועוד ספרים נכבדים, מנקי הדעת שבירושלים: אבי זיע"א עבר ניתוח ראשון בלבו בשנת תש"ן לצד כמה עשרות צנתורים, קרא לי אז אאמו"ר ואמר לי: עשיתי חשבון נפש, אינני יודע איך מצבי בבין אדם למקום, אולם זאת יכולני לומר כי בבין אדם לחבירו אני נקי, מלבד יהודי אחד שאני צריך לבקש ממנו מחילה. "היה אז 'מבצע' בתלמוד תורה, ההנהלה נתנה סכום כסף על כל דף שילד נבחן

למחול לכל יהודי

מסופר על הגה"ק רבי בן ציון אבא שאול זיע"א, שמימיו לא הלך לישון כשבלבו קפידא על מישהו, מלבד פעם אחת שבמקרה ההוא קרה שאותו אדם שפגע בו לא צדק, ועוד בא בטענות ובטרוניות שלו כלפיו, אבל כשהגיע לומר קריאת שמע שעל המיטה שאז אומרים "הנני מוחל וסולח לכל מי שהכעיס והקניט אותי או חטא כנגדי", לא לומר את התפילה הזו לא בא בחשבון. ואז ישב זמן רב עד שניקה מלבו כל טינה כלפי אותו אדם, ואז אמר את הרבוננו של עולם כבכל יום.

הילולא דצדקיא

שבת קודש כ' שבט הרה"ק רבי חיים דוד דאקטור מפיעטרקוב ב"ר ישכר בער (תלמיד רבי דוד מלעלוב - תרי"ח)

יום ראשון כ"א שבט

הגה"ק רבי יהודה לייב חנליש ב"ר מאיר (חידושי הגהות על הטור - שנו"ו)
הרה"ק רבי יצחק ב"ר מרדכי מנעשכיו (תרכ"ח)
הרה"ק רבי יחיאל מאיר מגאסטנין ב"ר יעקב צבי (תרמ"ח)

יום שני כ"ב שבט

הרה"ק רבי יעקב שמעון סופר מקראקא (תלמיד ה"חווה" - תקצ"ח)
הרה"ק רבי מנחם מענדל מקאצק ב"ר לייביש (תרי"ט)

הרה"ק רבי יצחק מנעשכיו ב"ר מרדכי (תרכ"ח)
הרה"ק רבי יהודה לייב ב"ר שלמה אייגער מלובלין (תורת אמת - תרמ"ח)

יום שלישי כ"ג שבט

הרה"ק רבי יהושע ב"ר שלום מבעלזא (תרנ"ד)

יום חמישי כ"ה שבט

הה"צ רבי שבתי (אבי המגיד מקאזניץ - תקכ"א)
הגה"ק רבי ישראל מסלנט ב"ר זאב וואלף (תרמ"ג)

יום שישי כ"ו שבט

רבי דוד ב"ר שמואל הלוי (הט"ז - תכ"ז)
הגה"ק רבי שאול בראך ב"ר אלעזר (גאב"ד קאשוי - ת"ש)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א
מח"ס "גם אני אודך" רפרום יספי החר"ם" על המעדים.

דין מי שהיה נייעור כל הלילה (א)

א) ההולך לישון אחרי עלות השחר, אינו מברך ברכת המפיל. (ביאור הלכה סימן רל"ט סעיף א; בר"ה סמוך)

ב) אם הוא קודם עמוד השחר בעת ברכת המפיל, אך הוא משער שעד שיישן יעלה עמוד השחר, יש להסתפק אם יברך ברכת המפיל, דאם הולכים אחרי עת הברכה, שהוא עדיין לילה, יכול לברך, אבל אם הולכים אחרי השנייה שזה ביום, אינו יכול לברך. (שם)

ג) מי שהיה נייעור כל הלילה, ורוצה להתפלל בבוקר קודם שישן, לא יברך ברכת התורה, אלא צריך לשמוע ברכת התורה מאחר, ויאמר לו שיכווין להוציאו בהברכות, והוא יכווין לצאת, ויענה אמן, ויאמר אחר כך איזה פסוקים, כדי שיהא נחשב לו במקום לימוד, או יכווין לצאת בברכת אהבה רבה, וילמוד תיכף מעט אחרי שיסיים תפלתו, ויעלה לו כאילו בירך ברכת התורה. (משנה ברורה סימן מ"ז ס"ק כ"ח)

בחסות רשת חנויות

גל פז

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

התקבלה תרומה

לישועת הכלל והפרט

פניני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מכללת ציון

פְּרָשַׁת יִתְרוֹ - לְזַכֵּר אֶת תַּפְקִידֵנוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה

"אֲשֶׁר שֵׁם הָאֶחָד גְּרָשָׁם כִּי אָמַר גֵּר הָיִיתִי בְּאֶרֶץ נִכְרִיָּה" (שמות יח, ג)

הדבר מובן כי כאשר קרא משה רבינו את שם בנו אליעזר, ביקש לשבח ולהודות לבורא העולם על שהצילו מחרב פרעה.

אך קריאת השם גרשום מעלה תמיהה: מה תועלת מצא בציון עובדת היותו גר בארץ נכריה? ועוד יש להבין, מדוע לא קרא לראשון אליעזר, הרי נס הצלתו מחרב פרעה קדם להיותו גר במדין?

אם יבוא אליו מישהו בימי שהותו ביריד ויציע לו לבלות את הזמן במשחקים, בוודאי יגער בו גערה גדולה ויאמר לו: "הסתלק ממני! וכי לשם כך עזבתי את ביתי והרחקתי נדוד אלפי מילין? הלא באתי לכאן על מנת להחיות את נפשי ואת נפשות בני ביתי".

ה'חפץ חיים' על התורה מבאר שהשמות האלו ניתנו כאשר משה ישב בבית יתרו חותנו. עלינו להתבונן במצב שבו משה רבינו היה נתון באותם הימים.

הנמשל מובן, ירידתה של הנשמה היקרה אשר מושבה למעלה בצרור החיים, לעולם הזה לזמן מועט הוא אך ורק כדי לקנות תורה ומעשים טובים.

בכל ארץ מדין היה משה רבינו האיש היחידי אשר האמין בה'. ובוודאי שמעשיו של יתרו עדיין לא היו מתוקנים כלל וכלל.

והנה מופיע יצר הרע ומסית את האדם לבזבז חלק ניכר מזמנו היקר על דברים שאינם אלא הבל ושטות.

רק כאשר הגיע יתרו למחנה ישראל, הוא אמר: "עֲתָה יִדְעָתִי כִּי גָדוֹל ה'" (שמות יח, יא). משמע שעד אז לא ידע.

אף אתה אמור לו כדברי הסוחר: "הלא ידעת כי גר אנוכי בארץ הזאת? נשמת עברה מרחק של חמש מאות שנה משמיים לארץ, נטשה את מקום מושבה הטוב אך ורק כדי לרכוש כאן סחורה שעל ידה יוטב לה לנצח. ואתה מעיז להטרידני בהבלים. מה אשיב לבוראי אם אשוב ריקם לביתי?".

אם כן היה חשש גדול שמא ילמדו משה ובני ביתו ממעשי האנשים הסובבים אותם. כדי להקדים רפואה למכה קרא משה לבנו הראשון "גרשום" - "כִּי אָמַר גֵּר הָיִיתִי בְּאֶרֶץ נִכְרִיָּה" (שמות ב, כב).

ברכת שבת שלום
הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

בכך ביקש לקבוע בנפשו ולהזכיר לעצמו יום יום כי שהותו בעולם הזה, עד אשר ישוב למקומו בצרור החיים, אינה אלא בבחינת גירות בארץ זרה. רק כאשר תשוב הנשמה אל המקום שממנה נחצבה, אפשר יהיה לומר שהוא תושב במקום ההוא.

ה'חפץ חיים' חיזק את דבריו במשל לאחד

הצלחה בגור"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסיר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.י.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רונית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'וליאט יפית שרה בת ג'ינה דרוך בן סופיה דוד עומרי בן יהודית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית שירי ימנה בת שולמית שמעון בן שולמית אנאל חביבה בת שולמית אורן בן נעמי שושנה שירה בת סילביה מיטל בת שושנה סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורגי' בן דליה אפרת

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו נזרי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית נועה בת מזל טוב משה מנחם בן רחל ליביאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה נתנאל בן ג'ינה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת טסה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרחה- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעמה סימי בת סוליקה שלו בן מזל פחמיה אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה ליביאל בן ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה שאול בן סילביה משה בן נדימה עינת בת רחל ברכה בנימין בן יקוט רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רונית בת סבריה קסנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל נעמה בת שרה בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר

לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן איריס וליילד אורי חיים בן שלי

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי

הצלחת ולרפואת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב

לע"נ הצדיק ר' חיים אבישלום כהן פרחיה בן בלנקה זצ"ל

ע"י	כניסת לבת	צאת לבת	יציאת חס
י-ט	16:49	18:02	18:39
ת"א	17:06	17:59	18:35
מ"ט	17:07	17:59	18:35
כ"ב	17:09	18:02	18:38

שואל ומשיב בהלכה - קדשת שביעית - חלק ה

האם מותר לסחוט, לייבש או לטחון פירות בעלי קדושת שביעית?

שאלה: **?**

תשובה: **!**

להלן סיכום ההלכה מפי הרב אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת ציון מספרו 'הכשרות למעשה':

מותר לסחוט פירות הדר כגון, תפוזים ואשכוליות וכדומה, לצורך שתיית המיץ, כיוון שדרכו בכך. וכן מותר לסחוט לימון כדי להכין ממנו משקה לימונדה. **מקורות:** חז"א (שביעית סימן כה אות לב), הגרש"ז אויערבך בשו"ת מנחת שלמה - שביעית (ח"א סימן מו). וכן דעת הראש"ל הגר"ע יוסף כפי שהובא בשו"ת מעיין אומר ח"ה (עמוד נח) וצירף דעות הפוסקים, שאין כלל דין שביעית בזמננו אפילו מדרבנן. עיין שו"ת יביע אומר ח"י (יו"ד סימן לז אות ג). וכן העלה בספר דרכי הוראה - ברנדסופר ח"א (הוראה קפד). וכן נטיית דעת רוב האחרונים להתיר סחיטת פירות שביעית, שרגילים לעשות מהם מיץ, ולא לחשוש להפסד מיעוט הפרי הנותר דבוק לקליפה.

ויש מי שמחמיר. **הערה:** בספר 'אור לציון - שביעית' (עמוד לז), ודווקא זיתים וענבים מותר. ומכל מקום התיר לאכול אשכולית עם כפית, שהוא דרך אכילה. וכן כתב להתיר לתת חתיכת לימון בכוס תה.

מותר לסחוט ענבים כדי לעשות מהם יין. **מקורות:** רמב"ם (פ"א מתרומות ה"ב).

כשמשתמש בפירות הדר בשביעית לצורך שתיית המיץ, יזהר לא לאבד בידיים את הנותר מפירות ההדר לאחר סחיטתם, אלא יניח אותם עד שיירקבו, ואחר כך ישליך אותם לאשפה. **מקורות:** חזון איש - שביעית (סימן כה אות לב), מנחת שלמה (שביעית עמוד קג). אולם, יש להשתדל לסחוט את הפרי עד תומו.

מותר לייבש פירות שביעית, שדרך לייבשן בכל השנים, כגון: ענבים, תאנים, שזיפים, תפוחי עץ וכדומה. **מקורות:** תוספתא (פ"ו הכ"ט), פאת השולחן (סימן כד ס"ד).

דבר שנאכל כבוש, כגון מלפפונים, מותר לכובשו בשביעית. **מקורות:** ספר השמיטה (עמוד ל). וכן מותר לעשות מרקחת [ריבה] מפירות, שדרך לעשות מהן מרקחת בשאר שנים. **מקורות:** חזון איש (שביעית סימן כה אות לב).

מותר לפסטר יין של קדושת שביעית. **מקורות:** שו"ת מנחת שלמה ח"א (סימן כה) אולם נראה מדבריו שלבשל את היין אסור, היות ומתמעט ממידתו בשונה מפיסטור. ואף לדעת הראש"ל הגר"ע יוסף שמתיר מגע גוי ביין מפוסטר עיין הליכות עולם ח"ז (בלק סעיף ו). וע"ע בשו"ת דברי דוד ח"א (יו"ד סימן יג) ובספרו קדושת הארץ - שביעית (עמוד קצ).

אולם בבישול יש להחמיר, מפני שממעט את כמות היין ונפגם טעמו בבישול. **מקורות:** ראה קובץ בית הלל (שנה ט גליון ג).

מותר לטחון בצל שום ופלפל חריף בכדי לערבם במאכל, שיתנו בו טעם. וכן מותר לטחון שקדים ואגוזים כדי לערבם בעוגה וכדומה. **מקורות:** משפטי ארץ - שביעית (עמוד קעא).

שְׁמִירַת שַׁבָּת

מעשה נורא, שקרה עם משפחה אחת שלא שמרה תורה ומצוות (יהי רצון ובורא עולם יחזיר אותנו ואת כל עם ישראל בתשובה שלימה), ונולד להם בן, ועד גיל ארבע שנים הבן לא דיבר מאומה. הלכו לרופאים ומומחים, אולם הם לא הצליחו לרפא את הבן. בצר להם הלכו אל ה'בבא סאלי' זצ"ל וביקשו ברכה עבור בנם. אמר להם הצדיק: "אם תשמרו שבת - הבן יתרפא מיד", ובתנאי זה ברכם. כשיצאו מבית רבינו, האב אמר לאשתו, שהוא יתחיל לשמור שבת לזכות בנו שיתרפא.

האב התחיל לשמור שבת, והבן הבריא והתחיל לדבר, וכך נמשך הדבר למעלה מעשרים וחמש שנים! שבת אחת הם הוזמנו להתארח, והיו במקום אנשים שהפצירו באב ו'כיבדו' אותו בסיגריה. בתחילה סירב, אולם לאחר הפצרות חוזרות ונשנות הסכים. כשחזרו לביתם, מצאו את בנם ל"ע מוטל ארצה ללא הכרה.

זְהִירוֹת מִפְּנֵי הַפְּגִיעָה בַּזֹּולַת

מסופר על מרן ה'חזון איש' זיע"א, שפעם בא אליו מנהל קופת גמ"ח בבני ברק ושאל אותו, אם הוא רשאי למכור תכשיטים ושאר חפצים יקרים, שאנשים מישכנו אצלו כעירבון להלוואות שנטלו ממנו, לאחר שלא פרעו את חובותיהם במועד. הזדעזע מרן מהדברים והשיב: "מוסד גמ"ח המוכר משכונות - טוב לו שלא נברא משנברא".

אחר כך הוסיף ואמר: "תאר לעצמך שראובן נצרך להלוואה ונותן בעבוט את תכשיטי אשתו, ידו אינה משגת לפרוע חובו, ולמחרת האישה יוצאת לשוק ורואה את אשתו של שמעון מתקשטת בתכשיטים שלה, כלום יש בעולם כפרה לצער ולשפיכות דמים של אישה עלובה זו?!".

מינויים

לקבלת העלון חינם במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnneEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26א ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

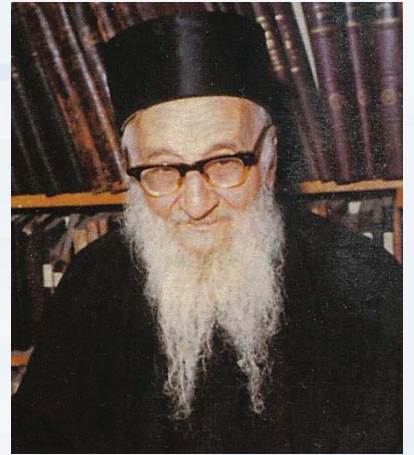
לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - המקבל הרב עבדיה הדאיה זצ"ל

המקובל הרב עובדיה הדאיה זצ"ל - נולד בר"ח טבת ה'תר"ן (1889) בחלב שבסוריה. נצר למשפחות רבנים ידועות הן מצד אביו והן מצד אימו. סב סבו, המקובל הרב חיים מרדכי לבטון, שימש כרבה של העיר. בהיותו כבן חמש שנים בשנת ה'תרנ"ה (1894) עלה לארץ ישראל יחד עם הוריו. בתחילה התחנך בתלמוד תורה 'דורש ציון' ולאחר מכן בישיבות 'חסד אברהם' ו'תפארת ירושלים', בהמשך שכר אביו את הרב המקובל שלום בוחבוט שילמדו.

בזמן מלחמת העולם הראשונה נמלט לחלב מאימת הגיוס לצבא הטורקי. בשנת ה'תרפ"ג (1922), כאשר הוקמה ישיבת פורת יוסף בעיר העתיקה, התמנה לר"מ ללימודי הפשט והסוד. שימש כשליח ציבור בישיבת המקובלים 'עוז והדר' בה התפללו על פי כוונות רבינו האריז"ל. בשנת ה'תרפ"ה התמנה להיות חבר בית הדין של העדה הספרדית בירושלים, ובשנת ה'תרצ"ט (1938) התמנה להיות דיין בבית הדין בפתח תקווה וכיהן כרב העדה הספרדית.

בשנת ה'תשי"א (1950) התמנה לחבר בית הדין הרבני הגדול לערעורים בירושלים. בשנת ה'תשי"ח (1957) שיקם את ישיבת המקובלים בית א-ל, שבה למד בצעירותו, והעביר את הישיבה לרחוב רש"י לאחר שנהרסה בעיר העתיקה. בנוסף בנה לצידה ישיבה ללימוד נגלה בשם 'שלום עבדו', על שם אביו. בשנת ה'תשכ"ד (1963) התמודד על כהונת ה'ראשון לציון', אך לא נבחר.

זכה בפרס בספרות רבנית מקורית על חלקו החמישי של שו"ת 'ישכיל עבדי' בשנת ה'תשי"ט (1959) וכן היה חתן פרס ישראל לספרות תורנית לשנת ה'תשכ"ח (1969). כמו כן זכה באות 'איש ירושלים'. גאון בנגלה ובנסתר. שקדן עצום. נפטר בשבת קודש בזמן רעוא דרעווין, כ' בשבט ה'תשכ"ט (1969). חי כ-79 שנים. ציונו בחלקת הרבנים הספרדים בהר המנוחות בירושלים.

אביו: המקובל ר' שלום. **אימו:** מרת שרה (לבית לבטון). **אשתו:** מרת צלחה (שולמית) (בת המקובל ר' עזרא שרים - נישא בשנת ה'תרס"ז - 1906). **מרבתי:** המקובלים - אביו, ר' שלום, ר' שלום בוחבוט, ר' יצחק שרים ור' יצחק אלפיי. **מתלמידי:** הראשון לציון המקובל הרה"ג

ר' מרדכי אליהו, המקובל ר' מאיר יהודה גץ (רב הכותל וראש ישיבת המקובלים בית א-ל), בנו המקובל ר' שלום מרדכי (ראש ישיבת המקובלים בית א-ל). **בנו:** המקובל ר' שלום מרדכי חיים. **מספריו:** ישכיל עבדי - שו"ת שמונה כרכים **שו"ת דע"ה והשכל-שו"ת** בחכמת הקבלה **יוקח עבדיהו** - דרשות והספדים **עבדא דרבנן** - חידושים על הש"ס **עבד המלך** - חידושים על הרמב"ם **שלום עבדו** - דרושים על התורה **יודבר שלום** - הוספות והערות **ש"ה לבית אבות** - פירוש למסכת אבות.

יפר מן הרשל"צ הגאון הרב מרדכי אליהו זצ"ל, אשר זכה לשמש את רבינו שנים רבות, כי בצעירותו היה רגיל ללמוד איתו באותו בית כנסת בליל שבעות והושענא רבא. וסיפר, שהיה רגיל ללכת למקווה שעה קודם עמוד השחר. "פעם אחת ביקש ממני ללכת עימו. ובאותו זמן הייתי בן שלושים והוא בן שמונים. וכיוון שאסור לרחוץ עם רבו בבית המרחץ, טבלתי בחדר אחר, ועד שסיימתי להתפשט, הרב סיים כבר לטבול ולצאת ולא רצה להשאירני לבדי, וחיכה עד שאסיים".

"זמן מעט אחר כך, ביקשו ממני ללכת לאיזה שמחה, והוא סירב באומר, יש שם מדרגות, ואני זקן וכו'. ושאלתי אותו: "כיצד כבודו אומר 'זקן אני' והרי במקווה כבודו עלה וירד את מדרגות המקווה בזריזות?" וענה לי, שמשום צניעות הוא לא הולך לאותה שמחה. אמרתי לו, שזה מה שכתוב בגמרא (בבא קמא צ"ז): "ת"ר: איזהו מטבע של אברהם אבינו? זקן וזקנה מצד אחד, ובחור ובתולה מצד אחר". ופירש תוס' "לא שהיה בו צורת זקן וזקנה מכאן, בחור ובחורה מכאן, שהרי אסור לעשות צורת אדם אלא כך היה כתוב - מצד אחד זקן וזקנה ומצד אחר בחור ובתולה". **וכל זה מחמת הנהגתם, פעם כצעירים לצורך מצוות "וישכם אברהם" (בראשית כב, ג), ופעם כזקנים כנגד יצר הרע "ואברהם כבד" (בראשית יג, ג).** ורבינו הקפיד על דברי ואמר: "אל תאמר את זה עכשיו, דברים אלו תאמר בהספד עלי!".

אחרי מספר שנים נפטר הצדיק, ואני שכחתי מאותה אמירה. וכשהספדתי את הרב, לא הזכרתי את הסיפור הזה. אחרי מספר ימים בא אלי אחד מבני משפחתי וסיפר שהרב בא אליו בחלום ושאל: "מפני מה הרב אליהו לא מספיד אותי?". **והתפלא, כיוון שהספדתי אותו בהלוויה. ואני חכנתי בדעתי, אולי לא הספדתי אותו כראוי ונזכרתי באותו מעשה. באזכרת ה'שבעה' שלו סיפרתי את המעשה. וכל זה כיוון שחכמינו אומרים, שהנפטר שומע את מה שמספידים עליו. למחרת בא אלי בנו ואמר לי, שהחכם בא אליו בחלום ואמר לו, שחכם מרדכי הספיד אותך כראוי.**

ר איתו של אביו, המקובל הגאון ר' שלום הדאיה הלכה ודעכה, וכל זאת בשל שקידתו על התורה הקדושה ימים ולילות. על כן היה דואג ביותר, שדבר זה לא יקרה חלילה לבנו. משום כך דחק בבנו לבל יאריך לשבת ללמוד בשעות החשכה ויתן מנוחה לעיניו. כשהאב ביקש זאת, הנמיך רבינו את שלהבת המנוחה וסגר את הספר, **אולם, לאחר שהאב נרדם, העלה שוב הבן את השלהבת ופתח את הספרים וכך שקד על לימודו עד אשמורת הבוקר.** באותה תקופה הם התגוררו בישיבת 'פורת יוסף' הסמוכה לכפר סילאון. בחצר הישיבה היה שומר ערבי שתפקידו לשמור על הישיבה מפני הגנבים. הערבי היה אומר, שכל זמן שהאור של רבינו דלק, הערבים לא היו באים, ורק ברגע שכיבה אותו, היו מעיזים להיכנס ולנסות לגנוב, ולכן בגלל רבינו, כמעט לא הייתה עבודה לשומר הערבי.

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצון להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"
צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה.
בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

פְּגִיעָה וְתוֹצְאוֹתֶיהָ

ל'הצלה', וה' המרחם ונותן יד לפושעים, סידר מראש, שאחד מהחברים שטייל איתנו למד 'עזרה ראשונה', ואף הביא עימו את התיק הדרוש לזה. הוא התחיל לבצע בי 'פעולות החיאה', אך גם כעבור דקות ממושכות ליבי לא פעם, ואני כאבן דומם...

לאחר דקות ארוכות הגיעו אנשי 'הצלה', ולאחר ניסיונות ממושכים הצליחו בסיועתי דשמיא להשיב את ליבי לפעום, ומיד הבהילו אותי לבית הרפואה.

רצה הבורא ודווקא אותו חבר ירא שמיים, שהוכיח אותי לנצור לשוני מרע, הוא זה שהתנדב ללוות אותי לבית הרפואה. לימים הוא סיפר לי, שהוא הבין מיד, מפני מה באה עלי הצרה הזאת – על שביזיתי את חברי ושפכתי את דמו.

עד מהרה הגעתי לבית הרפואה ונכנסתי ל'חדר טראומה'. שם הרופאים גילו, כי גולגולת ראשי נחבלה קשות, ואף ישנו דימום משמעותי במוח. חברי שליווה אותי ישב ואמר תהילים בדמעות כשליבו דואג ומפחד על עתיד. הורי שמעו את מה שהתרחש והגיעו במהירות לבית הרפואה, כשהם מבוהלים ביותר.

חברי ששהה לצידי, לפני שחזר לביתו, התקשר לאותו בחור שביזיתי אותו רבות, והתחיל לבכות לו בטלפון עבורי. הוא סיפר לי את כל מה שקרה לי, והתחנן לפניו, שימחל לי בלב שלם.

הבחור הנ"ל שהיה בעל לב רחום, אמר שלא הקפיד עלי מעולם, ואף הבטיח להתפלל לרפואתי! לאחר מכן החבר ששהה לצידי, התקשר והודיע לכל תלמידי הישיבה להתפלל עלי.

ברחמי שמיים ובניסים מרובים, הדימום במוחי נעצר ויצאתי מכלל סכנה, אך עדיין גולגולת ראשי הייתה חבולה, והחבלה במוח גרמה שיתוק מסוים בפניי והם התעוותו.

באותה שעה הבנתי את משמעות הכתוב "מֹת וְחַיִּים בְּיַד לְשׁוֹן" (משלי יח, כא), וקלטתי, שהכל בא לי בשל הלבנת הפנים והצער שציערתי את חברי, ובפרט שהוא יתום, ועליו הזהיר הקב"ה בתורתנו הקדושה: "כָּל אֶלְמָנָה וְיָתוּם לֹא תַעֲנֹן... כִּי אִם צַעֲקֵי יְצַעֲקֵי אֵלַי שְׁמַע אֶשְׁמַע צַעֲקוֹתָם" (שמות כב, כא).

ביקשתי מחבריי, שידאגו לכך שאותו בחור יגיע אלי באופן דחוף לבית הרפואה. כשהוא הגיע, נישקתי את ידו, כשדמעות רותחות זולגות מעיני וביקשתי את סליחתו. הוא בכה יחד עימי, ואמר, שהוא מוחל לי בלב שלם.

הוא הוסיף, כי הוא מעולם לא הקפיד עלי, ושהוא מתפלל לשלומי! כעבור מספר ימים הובלתי ל'שיקום', ולאחר תקופה שבת לי בביתי. פני נותרו מעט משותקות, כשזה ניכר בעיוות ובכיעור הפנים.

כתבתי כל זאת, למען יראו וייראו, שיש דין ויש דיין, כיוון שביזיתי את חברי על כיעורו ומסכנותו, נהפכתי אני למכוער ומסכן. כיום אני מבטיח, שלא אשוב לכסילותי, ואני תפילה, שה' ימחל לי על שציערתי את בנו, ויסיר ממני חרון אפו.

להלן סיפור מופלא, המעובד מתוך קונטרס 'מתיקות הימים הנוראים' ויש בו כדי ללמדנו עד כמה עלינו להיזהר לא לפגוע בזולת. להלן הסיפור מפי בעל המעשה:

ברצוני לפרסם מעשה, שאירע עימי בבחרותי, וסבור אני, שניתן ללמוד ממנו לקח רב: כשנכנסתי לישיבה גדולה התוודעתי לחברי החדשים שבשיעור א', ומיד הבחנתי בבחור אחד, שמראהו לא היה כל כך נאה בלשון המעטה...

בנוסף, הוא היה מעט צולע. את חטאי אני מזכיר – שמכיוון שהייתי בחור נאה, ומרוב גאוותי רוע מידותי, סלדתי ממנו ולא רציתי אפילו לומר לו 'שלום'.

בשעות הערב כשעליתי לחדרי, אמרו לי חברי לחדר, שהבחור המכוער הנ"ל תפס מיטה בחדרי, ושהוא לא מצא מקום אחר רק בסמוך אלי ממש...

התאכזבתי ביותר מכך וכעסתי עליו. בשעה שתיים-עשרה בלילה, כשהוא סיים ללמוד הוא עלה לחדר כדי לישון. כשהוא נכנס נדף ממנו ריח לא נעים... באותה שעה גבר עלי יצרי ולעיני כולם סתמתי את אפי בידי, והתחלתי לבזותו בקול. אמרתי לו: "אי אפשר לסבול את הריח הדוחה שלך... לך לישון במסדרון!", והוספתי עוד מילים פוגעניות.

מאוחר יותר נודע לי, כי הבחור היה יתום מאם, וכיוון שכך היה גם 'שבור לב'. הלה יצא מהחדר בפנים אדומות, עמד בצד המסדרון והתחיל לבכות בצער ובמרירות. לבי לב האבן לא נמס מכל זה, וגאוותי מנעה ממני להתחרט על מעשי המכוערים, והמשכתי לדבר עליו דברי גנאי.

אומנם לא לידו, אבל לפני חברי לחדר המשכתי לבזותו. כיוון שאני בעל כישרון להתבדח, הפכתי אותו ללעג וקלס, כאשר הייתי מחקה את הליכתו ותנועותיו. חלק מהחברים צחקו עימי, וחלקם שתקו.

חודש אלול עבר וכך גם הימים הנוראים, ועדיין לא שבת בתשובה על מעשי. אולם יש דין ויש דיין. בימי חול המועד סוכות, יצאתי עם מספר חברים מהישיבה למסלול הליכה ארוך. במהלך המסלול העליתי שוב את הנושא של אותו בחור, ושוב התחלתי לדבר בגנותו.

בחור אחד ירא-שמיים ששמע את הדברים הוכיח אותי ואמר: "נָצַר לְשׁוֹנְךָ מִרַע" (תהלים לד, יד). אך אני עשיתי את עצמי, כמי שאינו שומע. הבחנתי, שאותו בחור התרחק ממני, אך לא התייחסתי לזה, והמשכתי לבזות את הבחור על חסרונותיו...

בסוף המסלול הגענו למעיין, ומאחר שאני אוהב מאוד לשחות, נכנסתי לשחות במים. בין היתר עליתי לשפת המעיין וקפצתי 'קפיצת ראש' לתוך המים, ואז אירע הנורא ביותר...

ראשי נחבט בעוצמה רבה בסלע חד, שהיה בתוך המים!!! חברי שהיו לידי נבהלו מאוד, ומיהרו להוציא אותי החוצה, כשהם מגלים שאינני מגיב כלל... אחד מחברי התקשר מיד

לע"נ		תוצב"ה	
הרב עובדיה יוסף בן גורג'ה זצ"ל	הרב שמואל בן שמחה דרז"ל	הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל	הרב שבת בן אסתר יאן זצ"ל
הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל	הרב יעקב בן מרגלית זצ"ל	הרב מנחם בן יקטוריה בצרי זצ"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל
חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל	שמואל בן רבקה ז"ל	אביבה בת איירון ע"ה	זוהבה בת שושנה רייזל ע"ה
ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל	משה בן רוזה ז"ל	אברהם בן יונה ז"ל	עמירם בן דבורה ז"ל
דרור יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל	אביחי בן אסתר ז"ל	יצחק בן חביבה ז"ל	נעמי בת כותן ע"ה
צדיק חכם בן חזלה ז"ל	נעימה בת גורג'ה ע"ה	אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל	מרים בת בלה ע"ה
שני בת אסתר ע"ה	דוד בר חסיבה ז"ל	חי זידי בן קלרה ז"ל	דב בן יצחק ז"ל
מסודי בת חביבה ע"ה	חוה בת יעקב צבי ע"ה	ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל	סוליקה בת עישה ע"ה
אסתר בת גולה גאולה ע"ה	רפאל בן אסתר ז"ל	אסתר בת נעמי ע"ה	סלים בן פרחח ז"ל
יוסף בר סעדה ז"ל	ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל	יעקב בן סלימה ז"ל	לטיף בן פרחח ז"ל
יעקב בן נעמה ז"ל	אורה בת נעימה ע"ה	ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה	דניאל רפאל בן חגית ז"ל
שרה בת מורברי רחל ע"ה	דוד יצחק בן פרחח ז"ל	מישא אסתר בת זרהה ע"ה	יהודה בן סעידה ז"ל
אלון בן סעדה ז"ל	גורג'ה בת נעימה ע"ה	אברהם בן צדיה ז"ל	עפאת בת השמת ע"ה

נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
וממלץ לקרוא בשולחן שבת!

או צרות הפרשה

פרשת "יתרו"

"וישמע יתרו" [יח, א]. הדלת ואנחנו.

יש בספר משלי פסוק מתוק מדבש: "הדלת תסוב על צירה, ועצל על מיטתו". מוכר כל כך וחביב כל כך. כששמעירים ילד לאחר ליל שימורים, שיקום וילך לבית הספר. כן כן, הוא קם מיד, הוא אפילו פוקח עין, הנה הוא מרים את הראש. עוד שתי דקות והוא לבוש. בעוד חצי שעה הוא יתרעם מדוע לא העירו אותו, בעוד חמישים דקות הוא יאמר שבעוד רגע יקום. ובאמת, הוא אמר זאת במו פיו, סימן שלא ישן, אבל לא היה זה יותר מאשר ברק רגעי של עירנות שחלף בשמי הליל של השינה העריבה... ולשלמה המלך היה על כך משל, שהרי זה ספר משלי: "הדלת תסוב על צירה". אין דבר מטלטל יותר מדלת זו, עשרות פעמים בשעה נפתחת היא ונסגרת, נטרקת ונגעלת ושוב נפתחת. דא עקא: שתפוסה היא בצירה, סבה לכאן ולשם וממקומה אינה משה... כיוצא בכך עצל: יכול הוא למלמל, להצהיר, להבטיח, אפילו להתהפך ולשנות תנוחה, אבל מן המיטה לא יצא, כבול הוא אליה... רק שאלה אחת דורשת מענה: הציור הזה הרי לקוח מן החיים, מוכר כל כך ומוחשי כל כך, האם בעבור חייבים היינו לנצל את חכמתו העמוקה מיני ים של שלמה המלך, החכם מכל אדם – והוא חייב היה להתאזר לשם כך ברוח הקודש ממרום, שבה נאמרו פסוקי ספר משלי?

מסתבר, שיש כאן רעיון הרבה יותר עמוק ממה שנראה על פני השטח. מסתבר שלא רק הדלת היא משל, אלא גם העצל... וכאן מגיעים אנו לפרשתנו. "וישמע יתרו", וברש"י: מה שמועה שמע ובא? קריעת ים סוף, ומלחמת עמלק. והכל שואלים: הן לא בכדי התגלגלה שמועה זו עד למדיין הרחוקה: "שמעו עמים ירגזון, חיל אחז יושבי פלשת. אז נבהלו אלופי אדום, אילי (תקיפ) מואב יאחזמו רעד, נמוגו כל יושבי כנען". כולם שמעו. ולא רק שמעו, אלא גם נבהלו, גם רגזו, גם נמוגו. אז מהו "וישמע יתרו", האם רק הוא שמע? לא, לא רק הוא שמע. אבל רק הוא שמע – ובא. והשאר? השאר היו כאותו עצל, פקחו עין, מלמלו משהו, והתהפכו לצד השני...

רבים שואלים במה זכה יתרו, שנקראה על שמו פרשה בתורה. אבל התשובה לפנינו היא: אדם ששמע ובא ראוי לכבוד זה, ראוי לציון מיוחד! כי, בינינו, עד שאנו דנים את יושבי פלשת ואלופי אדום, אילי מואב ויושבי כנען, נתבונן על עצמנו. כמה מאיתנו שומעים – ובאים?! הרי לכל אחד מאיתנו ידועות אמיתות נצח, והוא מכיר בנכוונותן. יודע, למשל, שחייב כל אדם לקבוע עיתים לתורה, וידוע שזו השאלה הראשונה אותה נשאלים במרום, וידוע שאין אדם המפסיד מלימוד תורה, ואפילו אם כן – ראויה היא התורה להקרבה. יודע הוא כל זאת, ובכן מה? כמה יודעים – ובאים לשיעורי תורה?

כל אחד יודע כי אסור לדבר בבית הכנסת בשעת התפילה וקריאת התורה, יודע שזה בית מקדש מעט, וחייבים בו על "מורא מקדש". יודע אלו דברים נוראים כתב הזוהר הקדוש, ה' ירחם! יודע, אז מה... ואז, רחמנא ליצלן, האם אינו נכלל חלילה במה שאמרו חכמים, שהלומד שלא על מנת לעשות נוח לו שלא בא לעולם? אבל מה, הוא היה רוצה לעשות, לקיים, לשנות דרך. אבל כאותה דלת, קשור הוא לצירו, אינו יכול להתנתק...

נמצא, שלא בכדי קרויה פרשת מתן תורה על שמו של יתרו. על שמו של האדם ששמע – ובא! (מעייין השבוע).

על התורה ועל כבוד תורה

פעם שהה "השרף מבריסק", הגאון הקדוש מהרי"ל דיסקין זצ"ל, בבית המדרש. לפתע נכנס שוטר ופנה אל השמש. אמר לו דבר מה, והשניים עלו במדרגות ארון הקודש. השמש הסיט את הפרוכת וכל הקהל קם על רגליו. הוציא השמש ספר תורה, נשק לו, ומסרו לשוטר.

היתה זו הפעם הראשונה שהרב – שעלה על כס רבנותה של בריסק לא מכבר – נתקל במחזה זה. פנה לשמש ושאל: "מה העניין?", השמש היה מורגל בכך: "יהודי התחייב שבועה בבית המשפט", ענה. כזה היה הנוהג, יהודי שהתחייב שבועה השביעיהו בנקיטת ספר תורה. מיהר הרב, נטל את ספר התורה מיד השוטר ההמום, נשק לו בדמעות והחזירו לארון הקודש. ביקש מהשמש את המפתחות, נעל את הארון, וטמן את המפתחות בחיקו. השיב את הפרוכת למקומה ונשק את שוליה. בפנותו אל השוטר אמר לו: "אמור לשופט שהרב אסר על טלטול ספר התורה".

לא עברה שעה, והשוטר שב והופיע: "השופט מבקש מהרב שיבוא לפניו", אמר. היתה זו פקודה, גם אם נעטפה בניסוח מנומס. הרב התלווה אל השוטר והם הלכו לבית המשפט. הרב נכנס לאולם, והתייצב לפני דוכן השופט. "הוד קדושתו הוא רבה של העיר", שאל השופט – כך פנו ברוסיה הצארית לכהני הדת. "אני הוא", ענה השרף.

"השופט סיפר שהוד קדושתו נטל ממנו את הספר הקדוש שנצטווה להביא לבית המשפט". "נכון הדבר", ענה השרף. "הוד קדושתו יודע לבטח מה חמור הוא בזיון בית המשפט. יורשה לנו לשאול מדוע עשה זאת".

"ביתור רב היהודים", ענה השרף, "ממונה אני על שמירת כבוד הספרים הקדושים לנו. מבקש אני לשאול את הוד רוממותו שאלה. בגנאי הוד מלכותו הצאר הרוסי מצוי כתר של פטר הגדול, מיקשה זהב. אילו היה כבודו ממונה על אוצר המלוכה, על גנאי הצאר, והנאשם היה מביע רצונו להישבע לא פחות ולא יותר אלא בנקיטת כתר זה דווקא, והיה מופיע שוטר לקחתו – ההיה כבודו מוסרו בידו?". "ודאי שלא!" ענה השופט. "כתר זה מוציאים אך ורק ביום ההכתרה, וגם אז תחת משמר מיוחד!"

"ואם היה נשלח משמר מיוחד, ואם היו מפקידים תמורתו ערבון, משקלו בזהב?" "השופט התרעם על השאלה: "שוויי של הנזר אינו במשקל זהב, הוא האוצר היקר ביותר של האומה הרוסית הגדולה, בבת עינה של הממלכה! מי יעז לשלוח בו יד ולטלטלו בשביל גחמתו של איזה נאשם!"

עתה הגיע תור השרף להתרגש: "אם כן, וודאי יבין הוד רוממותו שעבורנו ספר התורה הוא בבת עינינו! יבין כי הוא אוצרנו היקר ביותר! יודע כי אלפי רבבות חיים לאורו, ויהודים לאין מספר מסרו עליו את נפשם! למענו עונו, נשרפו ונרצחו – ואיך נטלטלו מהיכלו, הלוך ושוב, לצרכו של איזה נאשם!". דממה מתוחה השתררה, ובדממה נשמע קולו של השופט: "מהיום והלאה אין היהודים חייבים להשבע עוד בנקיטת הספר הקדוש!"

השופט הגוי הבין זאת! הבין שספר קדוש, שהמוני יהודים חיים לאורו, והמונים מסרו עליו את נפשם, ראוי לכבוד מיוחד, ויש להתחשב בו! אלא שחייבים לזכור נקודה עיקרית אחת: כבודו של ספר התורה נובע מתוכנו, מהצווים האלקיים שבו. ואם כך יש להיזהר בכבודו של הספר הקדוש – כמה יש להיזהר בכבודם של חוקי התורה, שלאורם חיים היהודים עשרות דורות, ועליהם מסרו נפשם! באיזה כבוד יש להתייחס לציווי התורה, אותם קיבלנו במעמד המרומם, מפי הגבורה, באש ובקול שופר! (מעייין השבוע).

"והייתם לי סגולה מכל העמים, ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש" [וי', ה].

שמענו סיפור, מעשה שהיה. הרב יהושע שקלאר שליט"א, מפקח ברשת חינוך תורנית, התפעל מנער כשרוני, מבריק. בכל ביקור בבית הספר, נהנה מתשובותיו המחוכמות. ציין לעצמו לעקוב אחר הנער בהתקדמותו. מובן, שלא היה זה הנער היחיד, ולא בית הספר היחיד. עבודת קודש מוטלת על המפקחים והמפקחות: לעקוב אחר מיומנות המורים והמורות, להדריך ולכוון ככל הנדרש. לעקוב אחר הספק החומר, לדרוש מצוינות ברמת הלימודים. ובין השאר, כפי שאתם רואים, גם לשים עין על תלמידים. רק ברשתות החינוך התורניות!

יום אחד ביקר באותו בית ספר, בחן את התלמידים ונהנה מתשובותיהם. ציינם לשבת, ושאל: "ואיפה רחמים?" שם בדוי, כמובן. נענה בשתיקת מבוכה.

בחדר המנהל, בשעת הסיכום, שב ושאל. סיפרו סיפור נורא: רחמים זה התחבר לנער קל דעת מבית ספר אחר, הכיר אורחות חיים אחרים, והמשטרה תפסה אותם 'על חם' בפריצה לדירה בעיצומו של יום הכיפורים, כשידעו שהמשפחה שוהה בבית הכנסת! "זה נורא", אישר המפקח, "אבל איפה הוא?"

סיפר המנהל שרחמים התבייש לחזור לכיתה, ואף להסתובב בשכונה. דאגו ומצאו עבורו מקום בפנימייה תורנית בעיר אחרת. שינסה להשתקם שם, ולפתוח דף חדש. שאל המפקח לשם המוסד, ונחה דעתו. אכן, מקום טוב.

כשחזר לביתו נטל טופס רשמי של רשת החינוך, וכתב מכתב נרגש: "רחמים היקר! ביקרתי היום בבית ספרך ולא ראיתך. תשובותיך הנפלאות והקולעות היו חסרות כל כך! שאלתי אודותיך, וסיפרו שעברת לפנימייה. אני מקווה שאתה מתעלה שם בתורה כגודל כישרוניך, ועוד תהיה לגדול בישראל! כתוב לי, ספר מה לומדים ותשלח איזו קושיה או תירוץ שעלו בדעתך. אני מצרף כאן מאה שקלים, לדמי כיס. אם תצטרך עוד כסף, כתוב לי!"

רחמים קיבל את המכתב, ופרץ בבכי נרגש: בטוח היה שהוצמד לו אות קלון, שכולם יודעים מה קרה, איך נתפס בגנתו. שבבית ספרו מפיצים את הסיפור, מיידעים כל אחד. והנה, המפקח ביקר, ולא שמע. יש מי שמאמין בו, שנותן בו אמון ומצפה ממנו לגדלות. הוא לא יאכזבו! רחמים, שעד אז שקוע היה בדכדוך ודיכאון, התעודד והתנער, שלח מכתב עם קושיה, וקיבל מכתב עם תירוץ ומאה שקלים נוספים, דמי המרצה ועידוד. וכך, חודש אחר חודש. ועלה מהפנימייה לשיבה גדולה. הקים בית לתפארת, והיום הוא מחנך בישראל! מה שתשומת לב מחוללת, מה כוחו של עידוד!

ומדוע נזכרנו? משום שזה מזכיר כל כך את פרשת השבוע. היו האבות הקדושים, היו שבטי יח. והנה הידרדרו בניהם, שקעו במ"ט שנהי טומאה, עבדו עבודה זרה. הבורא יתברך חילצם, והביאם להר סיני. ומה אמר להם: "והייתם לי סגולה מכל העמים, ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש", אף מילה על העבר, אף לא רמז תוכחה ואזהרה. רק מבט אל העתיד, והבטחות מרוממות!

זו דרך התורה, וזו דרכנו: לתת אמון, והוא יצדיק את עצמו. להביע תקווה, והיא תתממש! (מעייין השבוע).

"כבד את אביך ואת אמך למען יאריך ימך" [כ', יב].

מדדני הכיבוד הוא, בראש ובראשונה, לשמוע בקולם ללא תנאי, ולמלא כל רצונם בזריזות (רש"י הירש).

למען יאריך ימך - כי בכך אתו לך אורך ימים, ועוד שאם תחזיק במצוה זו, יכבדוך בניך ויסמכו אותך לעת זקנה, ולא תמות בחוסר בלא עתך (בכור שור).

לפנינו סיפור מרטיט שהובא בקונטרס "כיבוד הורים" לרה"ג ר' זאב רוט שליט"א, מפי בעל המעשה, החסיד הישיש ר' משה אפטרגוט שליט"א מארה"ב: בשנת תרצ"ט פרצו הגרמנים ימ"ש לעיירה איברא שליד צאנו שבגליציה. מיד בכניסתם, חיפשו את רב העיירה וציינו שהם מעוניינים לעשות מזקנו מטאטא. אי אפשר לתאר את הבהלה העצומה, חוסר האונים וטרור הדעת של התושבים, ובפרט כשנתפרסם צו, בו הורו הגרמנים שעל כל היהודים להתאסף לכיכר העיירה לצורך גירושם המיידי. האנשים החלו להתארגן בבהילות ולאסוף כל דבר שיתכן שיצטרכו להמשך הדרך הלא נודעת. חלקם בלעו מטבעות זהב, אחרים הטמינו יהלומים בסוליות הנעליים, האמהות ארזו מזון וצידה לדרך, מעילים ושמיכות...

אמנם, בבית משפחת אפטרגוט נשבה רוח אחרת. אבי המשפחה עמד במרכז הבית וקרא לבנו: "מוישליה, הבא לי בבקשה את חולצת השבת שלי". הנער תמה בליבו לנוכח הבקשה המוזרה ברגעים טרופים אלו, אך תיכף ומיד אץ רץ לעשות רצון אביו.

ושוב קרא האב: "מוישליה, הכנס מספר גחלים למגוץ, וחמם לי מים לגיהוץ החולצה. גהץ בבקשה את החולצה היטב, ואל תשכח לשים מעט עמילן על הצווארון...". מוישליה לא הבין מדוע דווקא כעת כל כך חשוב לגהץ ולעמילן את חולצת השבת. שמא משהו קרה לאבא מהלחץ והפחד הנורא? אך הבן המשיך לשתוק ומילא בנאמנות ובזריזות את הוראותיו של אביו. ואז האבא ממשך: "מוישליה, הבא את משחת הנעליים, ותצחצח בבקשה את נעלי השבת שלי. אל תשכח להשחיר היטב גם את הפינות של הנעליים... גם כאן, הבן לא הוציא הגה מהפה, ומיהר לציית לבקשה הכל כך מוזרה של אביו, בשעת החרדה הנוראה מפני חרב הנאצים הארורים...

כשהנער סיים את המלאכה המפרכת והבלתי מובנת, אביו נעמד במלוא קומתו, ובקול רם אמר דברים שבנו לא יישכח לעולם: "בשעה זאת כולנו מגורשים בידי בני עוולה. דואגים מה יהיה באחריתנו, חרדים לגורלנו. בשעה שמלאכי מוות וחבלה עומדים כנגדנו, הכל מלקטים צידה לדרך, זה כסף וזהב, וזה אוכל ובגדים. אבל אני, מעניק לך, בני יקירי, את המתנה הגדולה והיקרה מכל... את מצות התורה: כבד את אביך... למען יאריך ימך!"

ואז הצביע האב אל מול פני בנו ואמר: "בני אהובי, אתה תישאר בחיים!"

וכך היה. מוישליה, שמסר נפשו לכיבוד הורים, נשאר בחיים. הוא היה מהשרידים היחידים בעיירה שניצלו מהתופת. ועודו חי וקיים, בריא וחייכן. ואף זכה להקים משפחה ענפה הממשיכה את מסורת אבותינו...

כדאי שכולנו נזכור ונשנן כל העת: בורא עולם פונה לכל יהודי במילים ברורות וחדות: הינך רוצה להאריך ימים? רוצה חיים טובים ומאושרים? - בבקשה, קח! כבד את הורייך, תקדיש להם זמן ותשומת לב, תתמסר אליהם בכל בקשה, תעריך ותשמח אותם, תעשה להם טוב על הלב. ובזה תזכה לברכה המובטחת, בחותמו של הקב"ה - אריכות ימים ושנות חיים, בריאים ושמחים, בטוב ובנעימים. היש הבטחה כדאית מוזאת?! (אחת שאלת).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוריאל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשוור ז"ל, לע"נ קודסיה בת כשוור ז"ל, לע"נ אליהו בן שלום ז"ל, לע"נ אור בת יפה ז"ל, לע"נ ניסן בן ננה ז"ל, לע"נ מורים מורטזה בן שרה ז"ל, לע"נ זינט בת מרים ז"ל, לע"נ יהודה בן מרים ז"ל, לע"נ אליהו בן בתיה ז"ל, לע"נ אליהו בן כשוור ז"ל, לע"נ דוד בן מרים ז"ל, לע"נ משה בן כורשיד ז"ל, לע"נ לידיה בת רחל ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ חיים בן לונה ז"ל, לע"נ תמר בת רחל ז"ל, לע"נ שמעון בן שלומית ז"ל, ולע"נ כל נפטרי עם ישראל.

גליון

318

פרשת יתרו תש"פ

כבר שאל את הרב זילברשטיין, והרב זילברשטיין ענה שהוא לא יודע היכן הגמרא, מייעץ לו הרב סילמן לומר לרב זילברשטיין ש'הרב' הורה שעל הרב זילברשטיין לענות.

השואל חוזר לרב השכונה, ור' יצחק שואלו: "נו... איפה הגמרא? מה אמר הרב?" והשואל נענה: "הרב סילמן אמר שהרב יענה לי!!!" "אהה..." מגיב ר' יצחק, "ככה הרב פסק? אם ככה, זה כנראה נמצא בע"ז כח., תראה לי את הגמרא... נראה... אולי..."

כמובן זה היה שם! רק אני הקטן לא הבינתי, היאך מהרגע שהרב סילמן אמר שהרב זילברשטיין יענה, פתע פתאום הוא כן יודע היכן הציטטה מצויה בגמרא?? שאלה לעיון...

הרב ממשיך ללמוד, ולפתע נכנס יהודי זקן ומגולח למשעי עם כובע של זקנים... מדדה הוא לעבר מקומו, והרב זילברשטיין עושה מיד הידור כהלכה. הזקן נפנה אליו מוציא את קופסת הטבק מכיסו, פותחה, ומגישה לרב זילברשטיין. הרב לוקח קמצוץ טבק שואף בחוזקה למלוא ריאותיו, ומפליט מפיהו אוושת הנאה חזקה שכזו אשר הדיה נשמעים בכל רחבי בית המדרש, [לבטח חשש הרב פן שמיעתו של הזקן דנן קשה עליו...], מודה הוא לזקן מכל ליבו, מתיישב על מקומו וממשיך לעיין בקלסרו, כשבכל כמה שניות מרים הוא את עיניו ומביט בדריכות לעבר הזקן.

אני, לעומתו, לא מסיר את עיני. היה זה מחזה שלא חוויתי מעודי, מאורעות שכאן הם ככל הנראה דבר שבשגרה ואשר אינם תופסים יחס מיוחד, שטפו את ליבי בסערת רוח. רואה אני את היהודי הזקן מרים לרגע את עיניו, והרב זילברשטיין קולט את הרגע וממהר לנצלו, מרים הוא את ידו שעדיין קומצת היא בחוזקה את שאריות גרגירי הטבק, חוטף 'שְׁמַעֵק טַבְּעֵק' עמוק כזה לכל ריאותיו, ופולט את אותה אוושה מתנגנת "אהה...", המביעה הנאה עמוקה ובלתי מצויה. כך כל כמה דקות בכל פעם שהזקן מרים את עיניו הרב חוזר על התנועה, השאיפה ופליטת הרוח, יחד עם אותה קריאה ללא מילים "אההה...".

עדיין לא ידעתי איזה אירוע מצפה לי בדקות הקרובות אבל כבר קלטתי שכאן, משעמם לא יהיה... ובאמת, לפתע הרב נער ממקומו תוך שהוא טופח על מצחו ונאנק קלות: "אויש, אוי", ניכר היה עליו כי הוא נסער ומבין כי שגגה נוראית יצאה מתחת ידיו. הוא ניגש ליהודי הקרוב אליו ושואלו איזה

וְהוֹדִיעַתָּה לָהֶם אֶת הַדָּרֶךְ יִלְכוּ בָהּ (יוז, כ)

תפקידו של רב ומנהיג ללמד ולהודיע לעם את הדרך הרצויה בעיני ה' ולהוביל אותם בה. זהו תפקיד לא קל, ואפילו מאתגר. אולם כשהמנהיג הוא משכמו ומעלה, אזי כבר עצם הווייתו והתנהלותו - מתווה וסוללת את הדרך בפני העם.

מספר הרה"ג ר' חיים קוגל שליט"א: ראשית, אקדים ואומר: תושבי רמת אלחנן שישמעו את מה שאספר להלן, לבטח ירימו גבות בתימהון, "זה סיפור זה? אלו דברים שבשגרה, מעשים שבכל יום?!". אז ככה, לידיעתכם, למי שלא גר ברמת אלחנן, אלו דברים שלא רואים בכלל. בכלל, בכלל לא!! התרגלנו אולי לצירוף הזה שנקרא 'הגאון ר' יצחק זילברשטיין' - וסיפורים על גדולי ישראל. אולם תמיד, משום מה, הרב זילברשטיין הוא המספר, ואילו נשוא הסיפור הוא אחד מחכמי הדורות, ושכחנו שבעצם מדובר על אישיות שהיא עצמה מהווה סיפור. ולא סיפור פה סיפור שם, אלא מסכת חיים שלימה שכל כולה רצופה גדלות בתורה ובבין אדם לחברו.

היה זה ערב שבת. הוצרכנו לבוא לאזור בית הרפואה 'מעייני הישועה' בכדי להתבשר בבשורות טובות, ובינתיים שמתי פעמי לתפילת מנחה וערבית בבית הכנסת המרכזי [בית הכנסת של 'רמת אלחנן' המכיל שלוש קומות, ראשונה - חסידים, וספרדים-מרוקאים, שנייה - תימנים, ושלישית - ליטאים]. למנחה נפנית לבית הכנסת 'קהל חסידים' המתנהל תחת רבנותו של הגאון ר' יהודה סילמן שליט"א, ולפתע נכנסה למקום דמות אגדית, הלא היא הגר"י זילברשטיין שליט"א, יושב הוא על מקומו בימין ארון הקודש, וממתין לשמוע עוד קדיש וקדושה על הדרך. בינתיים, פותח הוא את הקלסר ומתחיל להכין את שיעורו שייאמר בדקות הקרובות בקומה למעלה אצל הליטאים.

לא עוברות שניות ספורות וכבר ניגש אליו יהודי נכבד ושאלה בפיו: "היכן מצויה ציטטה פלונית בגמרא?". הרב משיב בפשטות: "אינני יודע, צריך לשאול את הרב", הלה מרים גבות: "את הרב? נו... זה הרי מה שאני עושה כעת?!", והרב זילברשטיין בתשובה מחווה באצבעו כלפי הרב סילמן. נפנה הלה לרב סילמן, והרב סילמן צוחק: "נו, זו שאלה לר' יצחק...", וכשהשואל מסביר לרב סילמן שהוא

זילברשטיין יודע לעשות, ובקולו האבהי הנעים והכובש הוא פונה אליו: "בני רחימאי, האם יש לך מקום ללון? לסעוד הלילה? ולמחרת?".

הלה מרגיע את הרב: "מצאתי, הזמנתי כבר" [בל נשכה, כולם כאן תושבי 'רמת אלחנן' ולמדו כבר דבר ושניים מהרב שלהם]. הרב מייצב את נשימתו, הגיע סופה של הרפתקאה זו שכה הסעירה את רוחו, הכל בא אל מקומו בשלום, רוחו שבה אליו, והוא מאחל להלך המזדמן את כל הטוב שבעולם.

הרב חוזר לקחת את הקלסר ולרוץ לומר את השיעור הידוע לתלמידי חכמים שכאן, בביהכ"ס הליטאי. טוב... את המחזה הזה אני כבר מכיר מ'קול הלשון', כיצד חוזר הרב על שאלתו של 'התלמיד חכם ה-י-ק-ר' ששאל כאן, והתשובה שהיא ממש 'דברים נ-פ-ל-א-י-ם' מה'תלמיד חכם היקר שענה כאן'.

בהמשך, אחר התפילה, כולם התדיינו בנושא המדובר בשיעור, ואילו אני - ליבי ומוחי היו בשיעור שראיתי קודם לכן, שיעור במידות, בהנהגה, בדרך ארץ, באהבת הבריות, דברים שתושבי רמת אלחנן לא רואים בהם מן החידוש, אבל בשביל אורח כמוני שיעור הוא לדורות... לאחר השבת לא אצרתי ברוחי. העליתי את רשמיי על הכתב, והרי הם לפניכם... [מתוך 'לקראת שבת מלכתא']

וַיֵּרֶד יְיָ עִלָּי הַר סִינַי (יט, כ)

אמר ריב"ל בכל יום ויום בת קול יוצאת מהר חורב ומכרזת ואומרת: "אוי להם לבריות מעלבונה של תורה" (אבות ו, ב)

וקשה, למי מכריזין, הלא אין אנו שומעין כלום. אלא... אף על גב דהוא לא שמע, מזלו (-נשמתי) שמע... וזה שלפעמים מתעורר באדם רוח טהרה, מקול הקורא לאוזן נשמתי (השל"ה מסכת יומא, פע"ח, אות רכ)

סיפר הגה"צ רבי אהרון טויסיג שליט"א: לפני שנים היה לי תור אצל פרופסור ברמת גן. בעודי ממתין בתור, אני רואה לידי אדם חילוני מחזיק בידו גמרא מסכת יבמות, ולומד את הדף היומי. כולם יודעים כי מסכת זו היא מן הקשות ביותר בש"ס.

כאשר אותו יהודי ראה אותי שם, הוא ניגש אלי, ושאל אם אוכל להסביר לו משהו מוקשה בגמרא. שאלתי אותו היכן הוא לומד מסכת יבמות, והלה סיפר לו שהוא גר בהרצליה, ולפני כמה חודשים הוא הבחין שבכל ערב, בשעה מסויימת, מגיעה לבניין קבוצת אנשים, ונכנסת לאחת הדירות בבניין. לאחר כמה ימים הוא שאל אחד מהם לפרש בואו, והלה סיפר לו כי בבניין מתגורר אברך שמוסר שיעור בדף היומי. אותו אדם לא ידע כמובן מה זה 'הדף היומי', והלה הסביר לו את המשמעות.

שהוא דבר שלא הצלחתי לשמוע, תוך שהוא מנענע בידיו בתנועות נסערות המביעות חוסר אונים וניסיון נואש לברר דבר מה. הנשאל מגיב במשיכת כתפיים המתפרשת כהעדר ידיעה, הוא נפנה לשני, לשלישי, ולרביעי, גם לכל הבאים אחריהם, שואל, מתעניין, סוקר במבטו כל אדם, נושא את עיניו לכאן ולכאן, מחפש הוא בעיניו למצוא איזה דבר, מביט כה וכה, והאכזבה ניכרת על פניו. הוא גומר לסקור במבטו תוך כדי הילוך את כל בית הכנסת, ויוצא. אני הקטן כמובן בעקבותיו, משקיף ומסקר בשקט אחר מעשיו, לא מוותר.

נכנסתי אחרי הרב לבית הכנסת של המרוקאים, קבלת שבת בנוסח מערבי-ירושלמי נישא ברמה, הרב בן שמעון מפזם את נעימות השבת, ואילו הרב זילברשטיין תר אחר מבוקשו, מסייר הוא במבטו בין הספסלים, ואכזבה מרה על פניו, ניכר עליהם כי האבידה לא נמצאה.

קבוצת אנשים פונה מיד לברר מה טורד כ"כ את מנוחתו של הרב, ואני מנצל את ההזדמנות וכבלש ותיק מטה את אוזני לשמוע על מה המהומה. ואז הרב שליט"א מסביר: "ביום שישי ניגש אלי יהודי, כשכמה וכמה שאלות בהלכה היו בחיקו. ענית לו, והלה הלך לדרכו. ואילו רק כעת שמתי אל ליבי שמתוך טרדת ההכנות לשבת לא שמתי לב בשעתו כי לפי תוכן שאלותיו משתמע כי זר הוא כאן ונקלע בערב שבת זה לאזורינו, לאיזה צורך דחוף [השערה שלי: כנראה מהסיבה שלי - הקירבה למעיני הישועה] ללא הכנה מוקדמת. ומשכך ייתכן ואין לו היכן לשבות ולסעוד בשבת, ונמצא שרחמנא ליצלן אני משאיר עובר אורח ללא מקום לינה ואוכל, על כן מחפש אני ותר אחריו למוצאו".

הסובבים חזרו שאלוהו: "אורח זה - היאך היה מראהו ומה לבוש היה לו?". והרב מתאר: "מכנסיים ירוקות, חולצת טריקו קצרה ומשובצת [לא בדיוק מראה חרדי שובה לב...]. זקן שחור צמוד".

כמה מבני הקהילה מתגייסים לעזור לרב, עוזבים הם את קבלת שבת ומסייעים לרב במקרה הדחוף כל כך. הרב עובר בין הספסלים מתוך לחץ עצום הניכר על פניו היטב.

משגמר ועדיין לא נמצאה האבידה, עולה הוא קומה נוספת, נכנס לבית הכנסת של התימנים ומתחיל שוב את סבב הספסלים במטרה לאתר את האורח המבוקש. סיעות של מתנדבים מקדימים אותו לחפש את האיש, למנוע מן הרב את הטירחה הבלתי נתפסת.

והנה, נמצאה האבידה... לפנינו מופיעה קבוצת אנשים כשהמבוקש מס' 1... תחת ידם, אמנם לבוש הוא בגדים אחרים לכבוד שבת, אבל כבר עבר חקירה, ונתברר בבירור כי זהו האיש שהרצה את שאלותיו באותו יום אחה"צ לרב המרא דאתרא.

הרב מתרגש למראהו, מלפף את ידיו בחום, נושם לרווחה. מלטף הוא ביד כמה את זרועותיו וגבו, כפי שרק הרב

אמר לי האברך: "אין לך מה לדאוג, יש לנו, לכל משתתפי השיעור, החלטה נחושה, שגם אם הוא יושב בשיעור שנה ושנתיים, לא יעירו לו דבר. יש כאן שיעור של הדף היומי, ואם הוא רוצה להשתתף, שיבוא וילמד תורה".

אמרתי לאותו אברך: "אתה לא מכיר אותי, אבל אני רוצה לזכות את הרבים, לכן אני מבקש ממך לעשות עמדי חסד, ואם תהיה איזו התקדמות עם היהודי הזה, תעדכן אותי בכך, כדי שאוכל לספר זאת לרבים".

חלפו שלושה חודשים - ועד היום אני מתרגש כל אימת שאני מספר את הסיפור - ואותו אברך מתקשר אלי ואומר לי: "איש בשורה אנוכי. לפני מספר ימים, נכנס אותו שכן חילוני לביתי יחד עם אשתו, והיא מספרת לי כי מאז שהתחיל ללמוד תורה, חל שינוי דרסטי בכל מהלך החיים שלו. הוא הפך לאדם עדין ומתון, ורואה ברכה מיוחדת בעסקיו. לכן הם החליטו יחד, שהם רוצים להכשיר את המטבח שלהם, ומבקשים הדרכה כיצד לעשות זאת".

הסיפור הזה היה באמצע הקיץ. בערב ראש השנה התקשרתי לאברך כדי להתעניין על המשך הסיפור, והוא סיפר לי כי אותו יהודי הוציא את כל ילדיו מבתי הספר החילוניים, והכניסם למוסדות חינוך חרדיים. ראו מה יכול דף גמרא לחולל. איזה מהפך. המאור שבתורה מחזירם למוטב.

וכאן מנקרת השאלה: הרי ישנם רבים שלומדים תורה עידן עידנים, ועדיין אינם רואים ברכה בעמלם? אמנם נסתרים דרכי ה', אבל האמונה שלנו צריכה להיות חזקה, כי מי שהחליט לעזוב את דרכו הקודמת ולהדבק בתורה, השי"ת לא יקפח אותו. ידועים על כך עובדות רבות, על אנשים שכמעט והתייאשו, אבל המשיכו לדבוק בתורה ולפתע חשו סייעתא דשמיא בכל התחומים, גם מבחינה רוחנית וגם מבחינה גשמית. [מתוך 'דורש טוב']

ועֵשֶׂה חֶסֶד לְאֶלְפִים (כ, ו)

ועושה חסד - נוצר חסד שאדם עושה, לשלם שכר עד לאלפיים דור (רש"י)

ישראל מאמינים בני מאמינים הם, ובטוחים שהקב"ה משלם על חסד - כאן בעוה"ז, ולמשך אלפיים דור נהנים הצאצאים מפירות חסדי אביהם. אבל לפעמים אנחנו זוכים לקבל הצצה לדרכי שמים ורואים בחוש כיצד מקבל הבן שכר משמים באופן ישיר מהחסד שאביו עשה.

סיפר הרה"ג רבי מנדל גרוסמן שליט"א: "הוזמנתי להשתתף ב'שלום-זכר' שערך אברך משיבתנו 'מרכז התורה'. ישב שם הסבא של אבי-הבן, אשר פנה אלי ושאל: 'רוצה לשמוע סיפור?'. כמובן שרציתי!, והוא מספר: 'אבי הבן נקרא 'מאיר בהרנד' על שם סבא-רבה שלו, כלומר על שם אבי. אבא היה ראש-הקהל ב'המבורג', גרמניה, לפני כמאה שנה

ביום המחרת הוא פגש את השכן האברך, ושאל אותו האם הוא יוכל להגיע לשיעור היומי, כדי לשמוע מה לומדים. הלה השיב לו בחיוב, אבל השכן החילוני הוסיף שהוא אינו חובש כיפה, ואין בכונתו לחבוש כיפה בשיעור, האם בכל זאת יתאפשר לו להגיע לשיעור. האברך אמר לו כי הוא יכול להיכנס לשיעור איך שהוא רוצה, ואיש לא יכפה עליו דבר.

אותו אברך הכין את משתתפי השיעור לבואו של השכן החילוני, וביקש מהם שלא לומר לו דבר על זה שאינו חובש כיפה. ואכן הלה הגיע לשיעור גלוי ראש, וכבר בפעם הראשונה הוא שאל שאלה טובה במהלך השיעור. האברך שיבח אותו על השאלה, ואמר לי כי היא מופיעה ב'פני יהושע', ואף הוציא את הספר להראות לו את השאלה. למחרת שוב הגיע אותו שכן, וגם הפעם שאל שאלה טובה בשיעור, ומגיד השיעור הראה לו כי השאלה מופיעה במהרש"א.

ממשיך אותו יהודי חילוני לספר לי: "אני במקצועי מהנדס אלקטרוניקה. כדי לקבל את התואר מהנדס, נזקקתי לכמה שנות לימוד, והייתי צריך לעבור על ספרים רבים מכריכה לכריכה, עד שרכשתי את המקצוע. והנה כאן, כבר בשיעורים הראשונים שאני משתתף - לאחר שמעודי לא למדתי גמרא - אני מצליח לשאול שאלות המופיעות בספרים שחוברו על הש"ס, כיצד זה יתכן?".

"השאלה הזאת ניקרה במוחי", הוא ממשיך, "ולמחרת ביום השלישי שהשתתפתי בשיעור, הצגתי את השאלה בפני האברך מגיד השיעור, והוא השיב לי כי קדושת התורה שונה מכל החכמות האחרות. אדם הרוצה ללמוד תורה, התורה מאירה לו פנים. אמנם אתה מגיע בלי כיפה, אבל נפשך חשקה בלימוד, ולכן התורה מאירה פניה אליך".

"חשתי בתוכי סערת רגשות" - ממשיך הלה לספר לי. "הייתי בטוח שאחרי כמה שבועות של השתתפות בשיעור, לא יהיה להם יותר כוח אלי, והם יעירו לי על הלבוש שלי, שלא בדיוק התאים ללבוש שלהם, וכמובן על כך שאני הולך בגילוי ראש. אבל עד היום כבר חלפו כמה חדשים, ואיש מהם לא אומר לי דבר".

כך מספר לי אותו יהודי, בזמן שאנחנו מחכים בתור לרופא. אני, כמי שמתעסק עם 'בעלי תשובה' ו'מתחזקים' ומכיר אנשים מהסוג הזה, מאד סיקרן אותי הסיפור, ולכן ביקשתי לדעת את שמו של האברך מגיד השיעור. עוד באותו ערב התקשרתי לאברך, הצגתי את עצמי וסיפרתי לו על הפגישה שהיתה לי עם אותו יהודי חילוני, המשתתף בשיעור שלו.

אמרתי לאברך: "דע לך שיש מלחמה קשה בלבו של אותו יהודי, בין היצר הטוב ליצר הרע. הוא מרגיש סערת רגשות ויצרו הרע ממש 'מחכה' שמישהו יעיר לו על לבושו, כדי שיהיה לו תירוץ להרחיק אותו מהשיעור. יתכן שגם אתם כבר לא מסוגלים לראות אותו כך, ואתם עומדים על סף פקיעת סבלונתכם".

בסביבות שנת תר"פ. באותה תקופה כיהן שם כשוחט, יהודי שנודע כירא שמים ובר-סמכא שכולם גומרים עליו את ההלל. אולם, פעם אחת נתפס אותו שוחט עובר על איזה 'מנהג', שלא היה קשור לתחום השחיטה. אבל היות וביהדות אשכנז מאוד הקפידו על מנהגים, החליטו ראשי הקהילה להעביר אותו מתפקידו על אתר, כשרוח הדברים היא: 'נכשלת במשהו - אי אפשר לסמוך יותר על שחיטתך!'

אבא, שכאמור שימש כראש-הקהל, לא הסכים עם הפיטורין. הוא סבר שמכשול כזה לא מספיק כדי להעביר שוחט מתפקידו, ובפרט שאין קשר בין המכשול לתחום השחיטה. ומה גם ש'אם ראית ת"ח שעבר עבירה בלילה אל תהרהר אחריו ביום שבוודאי עשה תשובה' (ברכות יט.). הוא ניסה לשנות את ההחלטה בכל דרך - אך ללא הצלחה.

בלית ברירה החל להוגיע את מוחו בשאלה: 'מה בכל אופן ניתן לעשות כדי למזער את הנזק?'. השוחט הלוא אמור להיות יותר ללא פרנסה, וכאשר תיוודע סיבת הפיטורין גם יתבזה לעין-כל. מה יהיה עליו ועל משפחתו?'

נצנץ במוחו רעיון. הוא ניגש לשוחט ובירר: 'מה תכניותיך לעתיד?'

נענה השוחט ואמר, שעקב הפיטורין הצפויים הוא לא רואה לעצמו שום סיכוי באירופה, לפיכך החליט להגר לארה"ב ושם לנסות את מזלו מחדש.

הודיע לו אבא: 'אסכם עם הנוגעים בדבר שלא יפרסמו את ענין הפיטורין, וממילא בושות לא יהיו ותצא מכאן בשם-טוב! אארגן לך מסיבת-פרידה גדולה. נזמין את כל הקהילה, ובאופן זה יוותר הרושם שעזבת מרצונך...!'

וכך הווה. קיימו מסיבה גדולה, דרשו דרשות, ונפרדו ממנו כולם בברכות עד בלי די. לפני שעזב אף צייד אותו אבא בקצת כסף, כדי שיהיה לו עם מה להתחיל את החיים החדשים באמריקה.

חלפו כמה שנים ואחותי נישאה לבחור וינאי בשם 'אדלר'. באותה תקופה וינה האוסטרית היתה עיר ואם בישראל, התגוררו בה כ- 175,000 יהודים. אחותי הלכה אחר בעלה לוינה, ושם הקימו את ביתם.

שבת-זכור, שנת תרצ"ח: צבא גרמניה פולש לאוסטריה ומבצע את ה'אנשלוס' [ס'יפוח'] ללא קרב. אוסטריה על כל משאביה [כולל ה'אינטרפול' הבינלאומי...] נופלים כפרי בשל לידין של האשמדאי הנאצי. העולם שותק, אך יהודי המדינה פותחים במנוסה כללית. אחותי ובעלה מוגיעים את מוחם לאן להימלט.

האופציה הסבירה ביותר הינה 'ארצות הברית של אמריקה', אך דא עקא: ממשלת ארה"ב לא מאשרת הגירה למי שלא מסוגל להציג ערבות כספית של אזרח אמריקני המסוגל לכלכל אותו. הממשלה לא מעוניינת במהגרים עניים שיפלו

על צווארי מחלקת הרווחה שלה... נו, מי יכול לעזור להם?, הלוא אין להם שם כל מכר וגואל בארה"ב!.

לפתע נזכרת אחותי באותו שוחט שאבא כל כך עזר לו בשעת דחקו וצרתו. אולי הוא יוכל לעזור?, אבל לך תמצא אותו באחד מתוך עשר מיליון (!) הקילומטרים המרובעים של המדינה האדירה...

אמנם, כאשר חש אדם בסכנה הוא יעשה הכל, כולל הכל... כדי להינצל. מלבד שמו של השוחט אין לה כל מושג לגביו, אבל היא יוצאת למסע שאולי יציל את חייה.

בדרך לא דרך היא הצליחה להשיג 'ספר טלפונים' שבו שמות וכתובות של יהודים רבים שהתגוררו בקהילות היהודיות בארה"ב. דפדפה במהירות לשמו של השוחט וקיבלה פיק ברכיים: תחת השם הזה הסתופפו כ-50 יהודים, שכן היה זה 'שם יהודי קלאסי'.

אסור להתיימש וגם אין מה להפסיד, הלכה והכינה מכתב בערך בנוסח הבא: "לכבוד השוחט... שמי גב' אדלר, ואני מתגוררת בווינה שבאוסטריה. אני בתו של ראש הקהל בהמבורג ר' מאיר בהרנד. אם אתה הוא השוחט שאבא שלי עזר לו כשיצאת מהמבורג לעבר ארה"ב, אם כן אני זקוקה עכשיו לעזרתך להוציא את משפחתי, ועוד משפחה אחת של חברתי מכאן, אודה לך מאוד...".

היא הכינה כ-50 עותקים ושיגרה אותם לכל הכתובות השונות שהופיעו במדריך.

עצם העובדה שכל כך הרבה מכתבים - הממוענים לאותו שם - יצאו מאוסטריה לעבר ארה"ב בתקופה שהנאצים כבר שלטו שם, זה עצמו כבר נס. אבל היא קיוותה לנס נוסף...

הנס הנוסף התרחש בדמות מברק שהגיע אליה. השולח אישר שהוא השוחט, למרות התמציתיות בה נכתבו מברקים לא שכח להזכיר את חסדי אביה, וציין שיעשה כל מאמץ לסייע!.

חלפה תקופה קצרה ו'לואי ספטימוס' - יהודי אמריקאי עשיר - לקח חסות על שתי המשפחות, שלה ושל חברתה.

מה שהתברר, שהשוחט עצמו כבר שימש כרב קהילה בארה"ב. לו עצמו לא היו את האמצעים לחתום על הערבות, אך הוא מצא את הדרך להשפיע על אותו עשיר שיעשה זאת. וכך, תוך תקופה קצרה מצאו את עצמן שתי המשפחות בדרך למדינת החופש. מיותר לציין שכמעט כל מי שנותר באוסטריה נספה בשואה, הי"ד.

סיים אותו קשיש: "כאשר סייע אבא זכרונו לברכה לשוחט, לא חשב על כך שהוא בעצם עוזר ל... עצמו! הוא עשה את מה שהרגיש שצריך לעשות לטובת אותו יהודי, אך במעשה זה הציל את חיי בתו, ואת כל צאצאיו שנולדו ממנה!".

[מתוך 'איש לרעהו']

זמני בניסת וצאת השבת

בניסת שבת: 17:07
שקיעה: 17:29
צאת שבת: 18:05
רבנו תם: 18:43

הגיליון יו"ד
בעיה"ק נתיבות

יצירת הפאר של עולם הספרים עכשיו במשלוח עד הבית לכל רחבי העולם - פרטים בעמוד ד

אלה הבעות

העלון מופץ ברכבות עותקים בארץ ובעולם מוקדש לע"נ מור אבי רבי משה אלפסי בן עישה ז"ל

הגיליון מוקדש לעילוי נשמת: שרון בן גילי ז"ל

מעשיהת בפרישה

"ויצא משה לקראת חתנו וגו' וישאלו איש לרעהו לשלום"

פעם אחת שלח הצדיק רבי מאיר מפרימישלאן מכתב להגאון רבי שלמה קלוגר בו כתב כי הוא מבקש להיוועד עימו בכפר פלוני ביום פלוני. נענה רבי שלמה לקריאתו של הרבי וביים המועד הגיעו שניהם אל הכפר. קרא רבי מאיר למשמשו ואמר לו: לך נא ושאל את פי הגאון שיאמר על פי דין תורה מי מאתנו צריך ללכת ולהקביל את פני רעהו, האם אני הוא זה אשר צריך ללכת אליו או שמה עליו לבוא אלי תחילה. הלך המשמש ושאל כפי שנצטווה מרבו. בדין הוא, אמר רבי שלמה. לבש הרבי את מעילו ונטל את מקלו ויצא אל אכסנייתו של רבי שלמה להקדים ולשאל בשלמו. כאשר נפגשו שאל אותו הרבי: אמור נא לי רבי שלמה, מהו המקור לתשובתך שאני הוא זה אשר צריך להקדים ולבוא. מקור תשובתי, נענה רבי שלמה ואמר, נמצא בפסוק: "ויצא משה לקראת חתנו וישתחוו וישק לו וישאלו איש לרעהו לשלום", ומבאר רש"י: איני יודע מי השתחוה למי, אלא שכשהוא אומר "איש לרעהו", מי הקרוי "איש", זה משה (במדבר י"ב, ג'): "והאיש משה". אם כן, אמר רבי שלמה, נמצאנו למדים מדברי רש"י שמשה הוא זה שהקדים שלום ליתרו. ולכאורה קשה, הרי במדבר היו שניהם בדרך ומפני מה ראה משה להקדים שלום ליתרו. אלא סבור אני לומר, המשיך רבי שלמה, שמה רבנו הקדים לו שלום מפני שיתרו הלך מרחק רב ממדיו ועד מקום פגישתם, ואילו משה רבינו הלך דרך קצרה. גם אני, סיים רבי שלמה, נסעתי מרחק רב מעירי, ברודי, ואילו כבודו נסע רק כמה פרסאות. משום כך הוריתי על פי דין תורה שהרבי הוא זה אשר צריך לבוא תחילה אלי.

"לא תחמוד"

ידוע היה רבי משה סופר מפשבורסק, מתלמידיו של המגיד ממזריץ', כסופר סת"ם מופלא. לאחר פטירתו נתפרסם כי השאיר אחריו בביתו שלושה זוגות תפילין מהודרים בכתב ידו. כאשר הגיעה השמועה לאוזניו של הצדיק רבי מנחם מנדל מקוצק החליט כי ירכוש לעצמו זוג אחד מאלה. שלח הרבי מכתב לאלמנתו של רבי משה בו פירט את בקשתו, ועד מהרה הגיע מכתב תשובתה כי היא מוכנה למכור לו זוג אחד, אולם דורשת היא בעבורם סך רב מאוד של שלוש מאות זהובים. אסף רבי מנחם מנדל את כל הסכונותיו שעלו בקושי לסך גדול זה ומסרם ביד שליח שיסע לפשבורסק ויקנה עבורו את התפילין היקרים. כעבור זמן חזר השליח ובידו התפילין המיוחלות, וכאשר הגיש אותם לרבו הפטיר: תפילין אלו גרמו לי לעבור על "לא תחמוד"... לא יכולתי להתאפק ובדרך הנחתי אותם... כאשר שמע רבי מנחם מנדל את הדברים, החזיר מיד את התפילין לשליח ואמר: קח אותם! שוב אין לי כל חפץ בהם! תפילין שהשכילו אדם ב"לא תחמוד" ובשאלתם ללא רשות, אינם עבורי.

הגיליון מוקדש לרבוא"ש רחל בת קלוזין תח"י

השובות למזור ניתן לשלוח עד יום שלישי בשבוע
לפקס: 08-9941870
או למייל- 7665190@gmail.com

אור התורה

לע"נ בנימין בן רחל

יחידה - למי מהתלמוד קראו 'עסקן'?
היחידה של שבוע שעבר - היכן מצוינו עבודה של הכהנים שמתקיימת גם בזמן הזה?
פתרון - ברכת כהנים (מנחות יח:).

החדש אי"ה יוגרלו הפרסים כדלהלן:

ספר "מעבר למפורסם" - דברים לא ידועים עה"ת	סט ספרי "והגדת" (8 כרכים עבי כרסי)	מנחה וערבית עם פירוש מתוק מדבש (2 זוכים)
---	------------------------------------	--

העלון להצלחת מר תומר סגרון ורעייתו תח"י ניתן להצטרף לרשימת התפוצה במייל. שלחו מיילת "הצטרפות" ל- keremyosef@okmail.co.il
לתגובות תרומות הארות והערות: 052-7148454
ניתן לשלוח גם בפקס: 08-9941870

דין הלפתי בשולחן השבת

שאלות ותשובות אקטואליות שהועלו ע"י שוכניהם של גדולי ישראל שפירסם אגודת ישראל

הבטיח לתת מעשר ממה שיזכה בהגרלה ונתברר לו שהמוסד כבר מנכה מעשר מהכסף

שאלה: מעשה שהיה באדם שקנה כרטיס הגרלה של ארגון צדקה גדול, והפרס הראשון היה זכיה במאה אלף ש"ח, והבטיח הקונה שאם יזכה בפרס יתן מעשר כספים מסכום הזכיה למוסדות התורה שבהם הוא לומד במסגרת הכולל. ואכן בס"ד עלה כרטיסו בגורל, אך כשבא לקבל את כספי הזכיה נתברר לו שאחד מתנאי הגרלה הוא שארגון הצדקה שערך את הגרלה מקבל את המעשר כספים מכספי הזכיה, והוא אינו מקבל לידיו אלא תשעים אלף ש"ח. וכעת הוא מסתפק האם עליו לחזור ולהפריש מעשר מן הנותר וליתן תשעת אלפים ש"ח למוסדות שבהם הוא הלומד, או שהבטחה שהבטיח היתה בטעות, שלא הבטיח על דעת שיתן פעמיים מעשר.

תשובה: בבירור שאלה זו עלינו לעמוד תחילה בשאלה האם מה שניכה ארגון הצדקה מעשר מסכום הזכיה הוא כדין ושם מעשר כספים עליו, או שמכיון שמנכים את הסכום בעל כרחו של המקבל אין זה בגדר מעשר כספים אלא בגדר מעשה ליסטות בעלמא, והזוכה צריך לחזור ולהפריש מעשר מסכום הזכיה.

ועוד יש לדון האם הזוכה יכול לטעון שהבטחתו היא בטעות שהיה סבור שיהיו בידו מאה אלף ש"ח ויפריש מהם מעשר ויישאר בידו תשעים אלף. אולם אם היה יודע שאינו מקבל רק תשעים אלף לא היה מבטיח כלום מעיקרא.

הגאונים רבי משה שאול קליין, רבי יעקב מאיר שטרן, רבי שלמה זלמן אולמן, רבי נפתלי נוסבוים, רבי שמאי גרוס שליט"א השיבו שיש שם מעשר על מה שהורידו ארגון הצדקה מסכום הזכיה, מכיון שכך מקובל בהרבה ארגוני צדקה וחסד, ומותר לארגון לעשות זאת והזוכה אינו צריך לחזור ולהפריש מעשר מסכום הזכיה, וממילא מובן שהבטחתו בטעות היתה, שהיה סבור שהרשות בידו לתת את המעשר למי שירצה ולא ידע שהוא מחוייב ליתן את המעשר לארגון זה, ובדואי לא היתה דעתו ליתן יותר ממעשר כספים.

אין לקרוא את העלון בזמן התפילה וספירת התורה

האלון נרכש לפני שנים: מורה בת נשיאה - לקחתי וסמחה בת נשיאה - אבית כחן וכן לפני נשיאת מקבלן כל אלו לזכירת

להצלחה בריאות ופרנסה טובה: א"מ ויפה בת וורדה תח"י

להצלחה: שירה, נועה ויהונתן אביחי בני שגר, טיילת משה חיים ודניאל בתרל, יאיר ערבית בת דינה יניב.

לזכ"ק: אילה יסכה בת יפה, איילת עליה בת אסתר, שלומית בת אירוס

הדף האישי שלי

אחרי שביחד קראנו את הפורלוג של הפרויקט המיוחד אליו תחשפו, החל מהשבוע נביא את הפתרונות היצירתיים והמיוחדים | רגע אחד, מומלץ וחשוב מאוד לעקוב היטב ולקיים את כל מה שנכתב כאן. בהצלוח! פרויקט מיוחד | פרק ב

א. יצירת פוטיבציה.

ההתמדה בלימוד הש"ס מתחילתו ועד סופו, דורשת עקשנות ועקביות גדולה מאוד, וגובה, מטבע הדברים, מחירים משמעותיים מן הלומד. ובכן, בכדי שנהיה מוכנים להשקיע את המחירים הנדרשים - עלינו להעריך את התוצאה. כי אם לא נכיר מספיק בערך לימוד הדף היומי, יש להניח שבמוקדם או במאוחר ירפו ידינו לנוכח הקשיים, ונעזוב את הדף היומי...

לכן דבר ראשון, קחו ניר ועט והתחילו לרשום: למה אנחנו רוצים ללמוד דף היומי? מדוע זה כה חשוב לנו? מה אנחנו רוצים להשיג באמצעות הלימוד הקבוע הזה? רשמו את כל היתרונות שהלימוד יתן לכם, ברוחניות וגם בגשמיות. כל מה שעשוי להוות בשבילכם סיבה ללמוד דף היומי.

אתן דוגמה שמדברת אלי אישית: אך זה עתה עברו עלינו ימי החנוכה, אז הדלקנו נרות חנוכה בדרך 'מוסיף והולך'. יש לתמוה, הבה נדמיין לעצמנו הפסקת חשמל בכל הבית, השאלטר הראשי נפל, ולמרות זאת החשמל בסלון ממשיך להאיר את החדר. נס גלוי לעמלה מן הטבע. עכשיו נמשיך הלאה; התאורה בסלון עובדת שמונה ימים. האם ניתן לומר שהיום השני מהווה נס גדול יותר מהיום הראשון? ברור שלא. כל רגע ושניה שהתאורה דולקת בלי חשמל מהווה נס גדול יותר מהנס הראשון? ברור שלא. כל רגע ושניה שהתאורה דולקת בלי חשמל מהווה נס באותה מידה. אז למה אנחנו מוסיפים להדליק שתי נרות בלילה השני של חנוכה, שלוש נרות בלילה השלישי וכן הלאה? אין זאת אלא ללמדנו, שהנס של היום הראשון נשאר איתנו גם ביום השני, ושני הניסים של שני הימים הראשונים נשארים איתנו גם ביום השלישי, וכן הלאה...

ובכן, אומר אני לעצמי: הדף שנלמד לפני שבע וחצי שנים, מסכת ברכות דף ב', עדיין נשאר אתי!!! כל יום אני לומד דף אחד; אבל כל מה שנלמד בעבר מצטבר ונשאר שלי, ועכשיו ב"ה כל הש"ס שלי!!! זה מהווה עבורי סיבה גדולה להשקיע ולהתמיד. מצא גם אתה את הסיבות שיגרמו לך למוטיבציה. שיצדיקו מבחינתך את המאמץ הגדול והממושך.

בטור הבא, נדבר על התכנית הסודית שלנו כדי להצליח בדף היומי.

אספורה

סיפור לשבת

ניתן להצטרף למבצע ההמונים במייל - ad089945291@gmail.com

הצטרפות ראשונה לפרויקט את ארץ

הכלי ננגד האסוניות*

ידברו בו בשעת התפילה, בשכנות לבית המדרש גר אברך שכבר היה חולה במשך שנתיים באופן קשה ונורא, ואף הוא הצטרף להמנות על מתפללי בית המדרש, מכיוון שראו באי בית המדרש את מצבו, קבלו עליהם בכתיבה וחתומה, שבמשך ארבעים יום לא ישוחו כלל בעת התפילה, ואכן הקבלה פעלה פעולתה, וכעת אחרי סוכות האברך החולה הבריא לגמרי ונעשה כאחד האדם.

אחד האברכים סיפר שקיום הקבלה עלתה לו בקושי רב, וכגון, שבימי ראש השנה כשהתפלל בבית מדרש אחר, שאלוהו כמה מחבריו, אה, גם אתה נתפסת לסטייל החדש- שלא לדבר בשעת התפילה...

והנה, באמצע הארבעים יום קיבל אותו אברך הודעה מבית החולים שלאור כמה בדיקות דם שערכו לבני ביתו נתגלה שהיא חולה במחלה הידועה ל"ע. והם קוראים לבת שלו שתבוא במהרה לערוך בדיקות מקיפות ומעמיקות יותר, ואכן בצילום הנקרא אם. אר. אי. ראו בעליל את הגידול הנורא. בעצת רבו פנה האברך לעוד רופא

אחרי שסיים הוא חזר בסמוך לחדר הניתוחים, בגמר שעתים ורבע יצאו הרופאים כשהם אחזי תדהמה והלם ואמרו, שמעולם לא נתקלו במציאות כזאת.

שגם הוא ערך פעמיים צילומים וראה בבירור שמדובר בגידול במצב חמור, וחייבים לערוך ניתוח תיכף ומיד... ובזריזות נקבע תור לעריכת הניתוח בבית החולים ביום שלישי פר' לך לך ז' חשוון תש"פ לפני כשלוש חודשים לערך.

והנה זמן הניתוח נקבע למשך כשעה ומחצה, משראה האברך שכבר עברו שעתים תמימות ועדיין לא גמרו הרופאים את הניתוח, ירד בעלה לחדר המיוחד לאורחים, שהיה שייך לאחד מארגוני הצלה, שם שפך את מר ליבו לפני קונו וצורו, וכה אמר:

"ריבונו של עולם, רק אתה יודע עד כמה היה קשה לי שלא לדבר באמצע התפילה באותם ארבעים יום, אין דרכי לעשות 'עסקים' (דילים) - תן לי ואתן לך... כלפי שמיא, אבל עתה הנני מקבל על עצמי להמשיך 'קבלתי עוד מחצית השנה', ואף אתה רחם עלינו ותפרא אותה."

אחרי שסיים הוא חזר בסמוך לחדר הניתוחים, בגמר שעתים ורבע יצאו הרופאים כשהם אחזי תדהמה והלם ואמרו, שמעולם לא נתקלו במציאות כזאת, כי מתחילה היה ברור להם ללא כל ספק שגידול נורא מקנן בגופה- ועדיין הצילומים המראים כן לפנייהם, אך למעשה לא היה זה 'גידול' לא מיניה ולא מקצתיה, והתנצלו על אריכות הניתוח, כי ארך להם זמן לחפש אחר הגידול שלא נמצא בעזרת השם,

<< ההמשך המסעיר והמעורר בעמ' הבא >>

תרשו לי קוראים יקרים לפתוח בדברים מעט סוערים. ואולי גם הלשון תהיה קצת כואבת ומעציבה אבל מראש אבקש את סליחתכם. בחודשיים האחרונים, התגלגלו לאוזניי עשרות אם לא מאות צרות של יהודים שסובלים, לא בחוצה לארץ ולא בירח. כאן בארץ ישראל, השכנים שלנו קרובי המשפחה שלנו והידידים הקרובים שלנו. האלה שהכי הערכנו והאלה שהכי אהבנו. על אלה אני מדבר.

זה החל בילד קטן בן עשר שנדרס בכביש מול עיני הכואבות של אביו שאינו מוצא את עצמו מרוב צער, ונהרג במקום. ללא שום מקום לתפילה ותחינה לפני בורא עולם.

וזוה המשיך בפטירתם הפתאומית של שלושה מחנכים בעלי שם טוב. הרב סופר- רב ומלמד תשב"ר עשרות בשנים בעיר צפת. ומלמד חשוב מאוד בתלמוד תורה בעיר באר שבע, ומנהל תלמוד תורה בעיר נתיבות. שלושתם בגילאים צעירים למדי. ואין אחד מהם שהתקרר לגיל השישים. פחד פחדים.

ומי מדבר על חולי רח"ל, כפי שהגיע אלינו מידע רק בחודש האחרון למעלה מעשרים צעירים רח"ל נתגלתה בגופם המחלה הארורה. כאב לב. לבכות.

ורגע אחד. איפה אנחנו בכל הסיפור הזה. איפה המסירות נפש איפה החשבון נפש שלנו על מה ולמה בא עלינו הצרה הזאת. מה אנו צריכים לתקן ומה אנו צריכים להחזיר למוטב. ממי אנו צריכים לבקש מחילה ולדאוג לפייס. והאם בכלל אנו צריכים להוסיף בקשה מיוחדת בתפילה. אז כך בא נתחיל לאט לאט, ונראה את דרכי החיזוק שעלינו להתחזק ביתר שאת וביתר עוז ותעצומות.

ואת הנושא שאני רוצה לפתוח זה נושא הדיבורים בבתי הכנסת רח"ל. אדם שמדבר בבית הכנסת, אומר הזוה"ק, גורם לשכינה להסתלק מעם ישראל. ולא רק זה הוא מוריד את כוחות הטומאה ואת הסטרא אחרא לעולם. ואם כן מוכרח להיות שכל האסונות שפוקדים את ארצנו הקדושה באים מחמת זה, ואם עם ישראל יקבל על עצמו לשמור את פיו בבית של השם יתברך, וודאי שהקב"ה ידאג לנו ויחזיר לנו בכפל כפליים, כי מכובדי אכבד. זהו רצונו של השם יתברך.

לפניכם סיפור מיוחד שסיפר לאחרונה הרה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א: "את הסיפור הבא שמעתי מהרה"ג רבי יוחנן אליעזר כץ רב ביהמ"ד 'אמרי שפר' בחוצה לארץ. בית המדרש הזה נפתח לפני כשנה על דעת שלא

באפ שרותיכם
לזכות את הרבים
ללא כל מאמץ!
אם אירע אתכם
או מכירים
סיפור מחזק
שלחו אלינו בית
'אור השבת'
רח' חזני 4 1133 נתיבות
ולציין עבור 'אור
השבת'
או במקט:
08-9941870

אם כרה

סיפור לשבת

כל ימינו מאוחר!!

הכלי כנגד האסיננות**

>>> ההמשך המעורר מעמוד קודם >>>

והם ראו רק משהו קטן שאין בו סכנה והוציאו אותו, והרי היא בריאה ושלימה כאחד האדם...
ללמדך כוחה של מצווה הנעשית מתוך התגברות והתאמצות גדולה שמושנה היא את המציאות כפשוטו ממש.
"אגב הסיפור הזה", ממשיך הרב בדרמן, "אביא בפניכם עוד סיפור מיוחד שאירע ממש לאחרונה".

ביום בהיר אחד קמו להם אנשים וקבלו על עצמם ביחד, באגודה אחת ובחבורה שלא לדבר בשעת התפילה, מתחילתה ועד סופה למשך ארבעים יום, וכוחה של קבלה זו עם כח הרבים הועיל לשדד מערכות הטבע, ולהחיש ישועות רבות הן בענייני רפואה והן בעסקי השידוכין, ובשאר עניינים.

וסיפור מפליא אירע באברך חשוב מבני החבורה שלדאבון לב נחלה באופן קשה, ובאמצע הקיץ הובהל לבית החולים לעבור טיפולים במשך שישים יום רצופים, כשהרופא מודיע שלאחר מכן עליו לעבור ניתוח מורכב הישמור ויציל.

והנה בעיצומו של יום השת

פרשת נחמו, בשנה החולפת, קיבלו על עצמם כל המסובים במהלך סעודה שלישית שלא לדבר בעת התפילה למשך ארבעים יום, והקבלה פעלה את פעולתה מייד ולאחר, שכן למחרת ביום ראשון י"ז באב, הודיעו הרופאים שהוא מפסיק את סדרת הטיפולים, וכעבור יומיים - ביום שלישית שוחרר האברך לביתו כשכולו נקי וגם הניתוח מתבטל... ויהי לפלא".

מורי ורבותי, אין קורא אחד שאינו רוצה להגיע לגיל שיבה עם נחת מיוצאי חלציו, נחת מהשמחות של המשפחה, ועונג רוחני בעולם. גיל שיבה זה גיל יחסית מבוגר והלוואי ונזכה להגיע לגיל הזה, והנה יש ווארט מעניין מאוד ששמעתי, ששיבה בראשי תיבות, ש-תיקה י-פה ב-שעת-ה-תפילה. פחד פחדים.

בסוף שנה שעברה הבאנו ב' פתרונות כיצד ניתן למנוע את האסונות, האחד בשמו של הגר"ג אדלשטיין שליט"א, שהורה להתחזק בלימוד התורה כמה שיותר, והשני הבאנו שיש לנו להתחזק ביותר במידת הכנסת אורחים שהיא פתרון לכל הבעיות והכתובות לכל הצרות.

וכעת אנו מוסיפים דבר נוסף שכל קורא צריך לקחת את זה לתשומת ליבו, וזה עניין החיזוק בדיבורים בשעת התפילה. מי לא רוצה שכל החולים יחלימו, מי אינו רוצה שכל הבריאים לא יחילו, מי לא רוצה שעם ישראל ישאר בשמחה וישמר מכל מאות המדינות הרוצות להורגו

ולהשמידו מן המפה. מי אינו רוצה, מי? תרשו לי לחזור לתקופת התאונה בקו אוטובוס 402 שיצא מירושלים לבני ברק, ואשר סיים את חייהם של שש נשמות קדושות, בחורי ישיבות ויראי ה'. היה זה בשבוע פרשת תצוה, הקב"ה רמז על כך בפסוק מהפרשה: "ששה משמותם על האבן האחת... אבני זכרון לעם ישראל".

אכן תקופה קשה ישנה לעם ישראל. אסון רודף אסון. ובכל פעם שפוקד את עם ישראל אסונות, אנו שואלים מה ה' רוצה מאתנו? על מה חורי האף הגדול?... את התשובה והסבה אשר בגללה אין הגנה ושמירה לעם ישראל מגלים לנו חז"ל...

מהי הסיבה? רשמו לפניכם עוד דבר התחזקות. הגמרא בסנהדרין, מספרת על אחאב מלך ישראל שהיה רשע מרשע והכעיס את ה' מאוד. ושאלת הגמרא: "מפני מה אחאב ובני דורו, שהיו עובדי עבודה זרה, כאשר היו יוצאים למלחמה היו מצליחים ומנצחים? מפני שהיה שלום ביניהם. אך בדורות אחרים,

אע"פ שהיו צדיקים וקדושים, לא היה אחדות ושלום ביניהם, ולכן לא הצליחו במלחמות ולא הייתה להם הגנה משמים".

אחדות. היא מילת המפתח להצלה מאסונות. אם אדם מסוכסך עם חבר מהעבודה ואינו מדבר איתו הוא גורם לכך שאין שלום. אם אישה רבה עם אחותה ומדברת עליה רעות, היא מסלקת את ההגנה מעליה ומעל כל עם ישראל.

זה הסוד. כן. אם נהיה מאוחדים נהיה שמורים ומוגנים. ואם לא אנו חשופים לפגעי הזמן. על כל אחד ואחד לחשוב במה הוא חלש, והיכן הוא מזלזל בעבודת האלוקים.

והאמת כל ארבעת החיזוקים שזורים אחד בשני. שהרי הכנסת אורחים ואחדות חד הם, שניהם זה דין של בן אדם לחבירו. וגם חיזוק בלימוד התורה הקדושה ולא לדבר שיחות חולין בשעת התפילה בבית הכנסת זה כלפי שמיא. וכן אדם למקום חמור יותר משמיא, שהרי אין יוה"כ מכפר את העבירות שבין אדם לחבירו אלא עד שיפצה וירצה אותו.

לכן בא נצא מהמאמר והסיפורים הנפלאים שנכתבו פה מעל גבי הגיליון מחוזקים ונשתדל גם לחזק את קרובינו ומכרינו. שהרי עם ישראל העם הנבחר - הוא העם שעליו נאמר 'כל ישראל ערבים זה לזה', וחובה על כל אחד לתפוס חיזוק בעקבות האסונות האחרונים. ואין עונשים אלא אם כן מזיהרים. די לאסונות. די.

אמרי קודש בראי הפרשה

"בחודש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים ביום הזה באו עדבר סיני. ויסעו מרפידים ויבאו עדבר סיני ויחנו בעדבר ויחן שם ישראל כנגד ההר"

יש לעיין בסדר הפסוקים דלכאורה היה צריך קודם להקדים הפסוק השני "ויסעו מרפידים" ואח"כ "בחודש השלישי... ביום הזה באו מדבר סיני", שהרי כך היה סדר הדברים [עיין רמב"ן, ו"אור החיים" הק].

וביאר רבנו הרמב"ן זצ"ל, "אבל בעבור היות ביאתם במדבר סיני שמחה להם ויום טוב, ומעת צאתם ממצרים נכספים אליו כי ידעו ששם יקבלו את התורה כי משה הגיד להם מה שנאמר לו 'תעבדון את האלוקים על ההר הזה', וגם לפרעה אמר 'נלכה נא דרך שלוש ימים במדבר ונזבחה לה' אלוקינו' והוא המהלך ממצרים ועד הר סיני, בעבור זה התחיל הפרשה כי בחודש השלישי ביום הזה שהתחיל החודש באו לשם, ואחרי כן חזר לומר כשאר המסעות ויסעו מרפידים וכו'".

וממש בדרך זו ביאר גם רבינו ה"אור החיים" הק', שהוא "על דרך אומרים (סנהדרין קה): אהבה מקלקלת השורה להקדים המאוחר, שלהיות כי הוא זה יום המקווה לבורא, לתורה, לעולם, לעליונים ולתחתונים, ומיום הבריאה. והם יושבים ומצפים מתי יבואו בני ישראל מדבר סיני, לזה כשהגיעו שמה לא עצרו כח לספר סדר הדבר ותקף קדמה ההודעה באומרו ביום וגו' באו וגו'. הגיע חשוק ונחשק לחושק וחשוק, ושמחו שמים וארץ כי זה הוא תכלית הבריאה ותקוותה, ואח"כ חזר הכתוב להודיע פרטן של דברים".

עוד העיר שם רבינו ה"אור החיים" הק', מדוע נאמר בפסוק השני "ויבואו מדבר סיני" והלא זה כבר נאמר בפסוק שלפניו "באו מדבר סיני", ועוד צריך לדעת למעשה הוצרך לומר "ויחנו במדבר", הלא מובן הוא הדבר כי במקום ביאתם חנו.

ומבאר הרב זצ"ל, שכונת התורה בזה להקדים ג' עניינים שהם עיקרי ההכנה לקבלת התורה שבאמצעותם נתרצה ה' להנחילם נחלת ש-ד-י היא תורתנו הנעימה.

ואלו ג' הדברים:

א. ההתגברות וההתעצמות בעסק התורה, כי העצלות היא עשב המפסיד השגתה ולזה תראה כי בכל מקום שיזכרנה ה' לתורה ודקדק לומר לשון חוזק ואומץ עד גדר שימית עצמו עליה דכתוב "זאת התורה אדם כי ימות" וגו' ודרשו חז"ל (שבת פג): וכו'. כמו כן רבותינו ז"ל ידקדקו בהזכרתה לומר "עסק התורה", "השתדלות התורה" ורבים כמוהו וכו' ותראה כי לא תושג השגתה אלא בהתעצמות גדול, וכנגד זה אמר הכתוב "ויסעו מרפידים" לא נתכוון להודיע מקום שממנו נסעו שא"כ היה לו להקדימו קודם תחנותם, אלא נתכוון לומר שנסעו מבחינת רפיון ידיים וכו' והכינו עצמם לעבודת משא בנעום ה', והוא אמריו "ויבואו מדבר סיני".

ב. הוא עניין השפלות והענווה כי ד"ת מתקיימת אלא במי שמשפיל עצמו ומשים עצמו כמדבר וכנגד זה אמר "ויתורו במדבר" - פרוש לשון שפלות וענווה כמדבר שהכל דורכים עליו.

ג. עניין האחדות, בחינת ועוד חכמים בהתחברות בלב שלם ותמים וכו' ויתוועדו יחד ויחדדו זה לזה ויסבירו פנים זה לזה וכנגד זה אמר: "ויחן שם ישראל" - לשון יחיד שנעשו כולם כאיש אחד בלב אחד והן עתה ראויים לקבלת התורה בשלמותה.

ניתן לשלוח אלינו תגובות ארוכות
הערות חומרים וסיפורים למייל:
or7148454@gmail.com

"ארבעה דברים צריכים היזוק" (ברכות)
והיזוק בהם האדם בכל כוחו (רש"י)

היזוק

סיפורים אחשקיים

מדור תמיהות וקושיות אשכול יוסף

הגאון רבי יוסף חי סימן טוב שליט"א

"ורצע אדוניו את אוננו במרצע" (כ"א ו')

למה לא רוצעים אוננו של כל מי שעבד על אחת ממצוות התורה על שלא קיים מה ששמעה אוננו בהר סיני?

וכן יוחנן בן זכאי היה דורש מקרא זה כמין חומר, מה נשתנה און מכל איברים שבגוף? אמר הקב"ה און ששמעה קולי על הר סיני בשעה שאמרתי "כי לי בני ישראל עבדים" ולא עבדים לעבדים והלך זה וקנה און לעצמו ירצע. [קידושין כב:]

יש להקשות דכיון שהטעם שרוצעים אוננו של העבד משום שעבד על ציווי התורה "כי לי בני ישראל עבדים", אם כך למה רוצעים דוקא אוננו של עבד, והלא ראוי היה לרצוע כל אדם שעובר עבירה על שלא קיים מה ששמעה בהר סיני. חילל שבת ירצע אוננו על שלא קיים מה ששמעה אוננו בהר סיני "זכור את יום השבת לקדשו". העיד עדות שקר, נאף, חמד, ירצע על שלא קיים דברות אלו שנאמרו בהר סיני?

◆ **ישוב א'** ◆

מרצ"ע בגימטריא ארבע מאות כנגד השנים שנשתעבדו ישראל וגאלם הקב"ה והלך זה וקנה און לעצמו

התוספות במסכת קידושין (כב: ד"ה מה נשתה און) כותבים בשם המדרש מרצ"ע בגימטריא ארבע מאות, ולפי שהיו ישראל עבדים ארבע מאות שנה וגאלם הקב"ה והלך זה וקנה און לעצמו לפיכך ירצע במרצע העולה כמניין זה. וביאר המהרש"א שבדברים אלו באו התוספות לתרץ למה בשאר מצוות אחרות שנאמרו ונשמעו בסניני לא רוצים לעובר עליהם, שכל הטעם שאמרו בגמרא און שלא שמעה בהר סיני, לא באו להורות למה רוצעים את העבד, אלא באו רק לבאר למה רוצעים באון דוקא ולא באבר אחר, אבל על עיקר הרציעה יש טעם אחר, משום דמרצע בגימטריא ארבע מאות.

◆ **ישוב ב'** ◆

כיון שהאדם חפץ להיות דבוק בבית אדוניו באותה מידה תהיה קבועה בו הרציעה

בחי' קיקיון דינה מבאר דרציעת האון שייכת דוקא בעבד, משום שאמר "אהבתי את אדוני ואת אשתי וגו' לא אצא חופשי", וכיון שיש לו דביקות לבית אדוניו, להיות עבד לעבדים היפך רצון התורה, לכן רוצעים אותו לבית האון, מידה כנגד מידה, שענין הרציעה תהיה דבקה בו ולא ייצא ממנו, וזה לא שייך בשאר מצוות. ומה שאמרו בגמרא און שלא שמעה בהר סיני אין זה טעם לעצם הרציעה, אלא טעם שרוצעים דוקא את האון ולא אבר אחר.

◆ **ישוב ג'** ◆

באותה מידה שמתחייב בחטא שאינו יכול לשוב קובעין בו רציעת עולם אבל שאר עבירות יכול לתקן

לענ"ד נראה בס"ד לחלק בין עבד הנרצע שעובר על "כי לי בני ישראל עבדים" ולא עבדים לעבדים, לבין שאר מצוות, דהנה בכל המצוות כולן אם חטא האדם, יכול הוא לתקנם על ידי שיעשה תשובה ויתחרט על חטאו, ויעזוב החטא, וגדולה תשובה. והגם שמצינו כמה דברים כגון רוצח חבירו וכדומה שאינו יכול לתקן, מ"מ בהן בלא"ה מתחייב מיתה. משא"כ נרצע שמתחילה מכניס עצמו למצב שגם במשך השנים יהיה משועבד לאחרים ולא להש"ת, ולא יוכל להפקיעו שעיבוד זה, כי אחרי שנרצע כבר אינו יכול לשוב ולבטל שעיבודו כלפי האון, וגם אינו יכול לצאת בגירעון כסף, לכן דוקא בזה רוצעים את אוננו משום און שלא שמעה בהר סיני, ועושים בו רושם המורה על חרפתו, מידה כנגד מידה שעשה עון שלא יוכל לתקנו, אך כל שאר עבירות יכול האדם לתקן גם אחרי שחטא.

כידוע, רבינו בעל "קצות החושן" זכה שספרו נתקבל ברוב ישראל בתהילה גדולה אע"פ שזה היה ספרו הראשון, ולפני כן לא היה מפורסם. ואילו ספרו השני לא זכה לפרסום רב כספרו הקודם "קצות החושן". ושאלו את הרב למה קרה כדבר הזה, שלכאורה זה פלא.

אמר להם הרב כשכתבתי את ספרי הראשון הייתי עני מרוד, ובמקום שבו הייתי גר לא היה לי תנור, והמקום היה קפוא. הדיו שכתבתי בו את הספר היה עלול לקפוא, לכן הייתי נכנס מתחת לשמיכה, ששם יותר חם, והייתי כותב את הספר כדי שהדיו לא יקפא. אבל אחר שנמכר הספר, והייתה הפרוטה מצויה בכיס די והותר, הרשיתי לעצמי לקנות תנור חימום, וכן קסת ודיו יותר משובחים, וכתבתי על השולחן בתוך החדר החם. וכיוון שלא מסרתי נפשי על הספר השני כבראשון - נתקבל פחות מהראשון.

מסופר שפעם אחת העלילו בני בליעל על אחד מנכבדי העיר וילגא עלילה שפלה, לשם כך אף שכרו עדי שקר להעיד נגדו בבית הדין. כאשר הגיע הדבר לאזני הגר"א מוילנא ז"ע, חשד הגאון כי המדובר כאן בעלילה, משום כך ביקש לחקור את העדים בעצמו. באו העדים לפני הגאון וסיפרו את אשר ראו. עצם הגאון את עיניו, וכאשר סיימו את דבריהם קם והכריז: עדי שקר הם! נבהלו העדים והודו שאכן נשכרו במיוחד כדי להעיד. שאלו הדיינים את הגאון: מני ידע רבנו כי עדי שקר הם? דבר זה, השיב הגאון, דייקתי מדברי המשנה בסנהדרין (פרק ה') שם נאמר, כי הדיינים שומעים את דברי העד ולאחר מכן שומעים את דברי חבירו "אם נמצאו דבריהם מכוונים" סימן כי העדים דוברים אמת. מדוע נכתב במשנה אם "נמצאו" דבריהם מכוונים? אלא השיב: לכל אדם סגנון מיוחד משלו לספר את אשר ראו עיניו, משום כך, אם שמעו הדיינים שני סיפורים שונים במקצת, אולם אם ישו את העדויות יראו, כי אף שדרך הסיפור היתה שונה, בכל זאת העדות נמצאה שהיא אותה עדות - סימן כי עדי אמת הם. בעדים שלפנינו סיים הגאון לא היה כל הבדל באופן סיפור המעשה. שני אנשים המספרים את אותו סיפור, באותן מילים, סימן מובהק הוא כי תיאמו ביניהם מראש את דבריהם, ועדי שקר הם!

בספר "צדיק יסוד עולם" (ח"א פרק ח') מסופר, בזוועה על עמד לצאת חוק שגם בשבת יש לבקר בבתי ספר, עשירי העם החלו שולחים ילדיהם לבתי הספר בשבת, והדבר היה כרוך בחילול שבת. האדמו"ר זצ"ל אסף את כל גבאי בתי הכנסת ופקד לא לכבד את פורצי גדר השבת בעליות, וגם לא בתור ש"ץ ביום היארצייט וכדומה. וקרא בתקיפות שכל מי שלא ימלא אחר הוראתו רע ומר תהיה אחריתו. ואמנם מספר פורצי גדר נכנעו אך התקיפים נשאר עדיין במרדם. שוב פקד האדמו"ר זצ"ל על שואבי המים שבעיר לא להביא מים לפורצי הגדר הנותרים, וכל מי שימרה את פיו לא ישלים שנתו. ואת מחצית ההפסד ישלם להם מכיסו. גזירה זו הניעה חלק נוסף מפורצי חומת השבת להכנע אולם עדיין נותרו תקיפים שלא נכנעו. אז קרא רבינו לחברה קדישא שבעיר, ופקד עליהם שאסור להם להביא לקבר ישראל מאותם משפחות פורצי הגדר. והנה אירע שמאחד מראשי המתמרים מהעשירים הגדולים נפקד אצלו אחד מילדיו, הלה ניסה לעמוד בסירובו ולא להכנע, אולם לאחר כמה ימים שהחברה קדישא נמנעה מלטפל בקבורה נכנע, וקיבל עליו את הדין וכך נחסמה פרצת השבת בעיר זוועה'ל.

הספר שבבשאת עולם הספרים
(עכשיו בכרך הפעמי הדש)

דרשנים, מגידים וכל עם ישראל הופיע ספר הספרים שאליהם ציפו ה:

אור השבת

לראשונה בעולם הספרים:
מאות סיפורי השגחה שאירעו בשנה החולפת

יצירת השנה במלא הדרה:

- < כל סיפורי הניסים מאחורי סבני הלהימה בדרום
- < כל סיפורי הניסים המצמררים מביתו של מרן הרב קניבסקי שאירעו השנה
- < כל סיפורי ההשגחה פרטית שסופרו השנה ע"י רבי חיים זאיד ורבי אלימלך ביררמן
- < עשרות סיפורי חיים אישיים מרתקים מצמררים ומתוקים
- < כל סיפורי הניסים סביב האכזריות שאירעו השנה, מלווים במאמרים ובעצות מחזקים

צלצלו עכשיו וקבלו את הספר עד הבית
052-714-84-54
עריף בשעות הלילה, באין מענה נחזור אליכם בהקדם האפשרי

מגידת מסכמותיהם תלבושת סגל מליישראל שליט"א

משלוחים לכל רחבי הארץ והעולמים

ניתן להשיג את הספר "אשכול יוסף" בפלאפון - 054-8460007

כַּנְיָנִי בַּיִת לֹזֵי

שע"י בית הכנסת "בית לוי" רח' יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

יתרו

גליון מס' 571

יציאת שבת: י"ם 18:02, ת"א 18:04

כניסת שבת: י"ם 16:49, ת"א 17:03

גלמוד מהפרשה

החפץ חיים העריך מאד את רבי חיים עוזר. ואספר לכם מעשה נורא: הרי ידוע שהחפץ חיים היה איש ששמר פיו ולשונו, הרי חיבר ספר על שמירת הלשון. ומעשה שהיה כך היה: רבי חיים עוזר כיהן כיושב ראש ועד הישיבות בליטא, וביום מן הימים הדרדר המצב הכלכלי כל כך, עד שהישיבות בליטא עמדו על סף קריסה והתמוטטות ל"ע. כבר לא היה לאן לפנות, והגיעו למצב אשר אין הקומץ משביע את הארי, ואין הבור מתמלא מחוליתו. מתוקף תפקידו כנשיא, ראש וראשון לכל בני הישיבות, היה עליו לדאוג לרווחתם הגשמית והרוחנית כאחת. בראותו שאין עצה ואין תבונה, פנה רבי חיים עוזר בלית ברירה למרן החפץ חיים זצ"ל, וביקש ממנו שיואיל בטובו לקחת על עצמו נסיעה ארוכה ומפרכת ליבשת אמריקה, ולנסות לגייס כספים למען הציל את בני הישיבות מחרפת רעב. החפץ חיים זצ"ל דחה את הבקשה, הצטדק והסביר שאינו מסוגל לקחת על עצמו את המשימה החשובה, בטענה שלא יצליח כי אין לו השפעה. "אני יהודי זקן, נמוך קומה, מי מכירני? בסך הכל מחבר של ספר קטן ובעילום שם, מי ישעה לדברי ומי יתייחס לבקשותי ופניותי?... תהה. אך מאידך, כבודו, הרב מוילנא", פנה לרבי חיים עוזר, "לו נאה ולו יאה להירתם למשימה, הרי הינו איש מפורסם מאד, ובודאי יצליח ביותר להלהיב את ליבות אחינו בית ישראל הנמצאים בארצות הרווחה, לחלץ חושים ולתרום למען הישיבות הקדושות". הוא המשיך לטוות את קו מחשבתו והסביר: "הרי לשם מה יש בו מן התועלת להיות מפורסם, אם לא בשביל לעזור ולפעול למען היהודים וכלל ישראל".

דברים כדברנות שבודאי טמנו בחובם מסר חשוב שנקלט במוחו ותודעתו של רבינו זצ"ל עד סוף ימיו. החפץ חיים לא נתן לרבי חיים עוזר להתחמק, הפציר בו מאד ולא נתן לו מנוח. לחץ שלא יסרב, אלא יקום ויסע לארצות הברית למען הצלת מוסדות התורה. אחר דין ודברים הפטיר ר' חיים עוזר ואמר: "אימין לי, כבוד החפץ חיים, כי פשוט מטעמי בריאות, איני מסוגל לקחת על עצמי את העול, לעזוב את הבית ולנסוע למרחקים". ברגע ששמע מרן החפץ חיים את הדברים, הכריז ואמר: "וויילנער רב, בריאותך חשובה בעיני יותר מכל צרכי עמך בית ישראל, והנני חוזר בי מהפצרותי". דברים אלו יצאו מפיו של אדם קדוש ששמר על פיו ולשונו ומדד כל מילה! סיפור זה סיפר החזון איש שהיה שם בוילנא בשעת מעשה.

זהירות בכבוד תלמידי חכמים

"השמרו לכם עלות בהר ונגע בקצהו כל הנוגע בהר מות יומת."

החפץ חיים למד כאן קל וחומר: ומה הר שאין בו דעת ואינו מרגיש כלום, מכל מקום נתקדש ע"י קבלת התורה, עד שהזהירו כל ישראל מלנוגע בקצהו, ק"ו למי שפוגע ונוגע בכבודו של תלמיד חכם שלמד את התורה גופא, ושיש בו דעת ומרגיש העלבון, על אחת כמה וכמה שהנוגע בו כנוגע בבת עינו של הקב"ה.

ואיתא בגמרא (שבת, קי"ט): לא חרבה ירושלים אלא בעוון שביזו בה תלמידי חכמים, אף שהיו לקויים בעברות חמורות, גילו לנו חז"ל שהמקור והשורש שביגנו נפלו בני ישראל לכזו שפלות, הוא משום שביזו תלמידי חכמים. שכן כל זמן שפשוטי העם כיבדו תלמידי חכמים כראוי, זכו להארה ממרום ולסיעתא דשמיא שיכלו ללכת בדרכי ה'. ואולם כשביזו תלמידי חכמים הסתלקה מהם ההשגחה העליונה, וממילא נכשלו בעברות חמורות. וזה שגרם לחורבן עיר הקודש.

ובירושלמי (ברכות פ"ב, ה"ח) מסופר שהקב"ה מקפיד על כבוד תלמיד חכם, אפי' שהת"ח אינו מקפיד על כבודו. וכך מסופר שם: כשעלה ר' זירא לארץ, הוא הקיז דם ומיד הלך לאטליז, לקנות בשר כדי להשיב את רוחו. שאל ר' זירא: כמה עולה ליטרא בשר? ענה לו הקצב: חמישים מנה ומכה אחת בברזל. הציע לו ר' זירא: אתן לך שישים מנה, ואל תיתן לי מכה בברזל. אך הקצב לא הסכים. ור' זירא מוסיף עוד ועוד בסכום, אך הקצב לא הסכים לוותר. אמר לו ר' זירא: "עשה כמנהגך". והקצב לקח חמישים מנה והיכה את ר' זירא בברזל. לעת ערב כשר' זירא היה בבית המדרש, אמר לחכמים: כמה גרוע מנהגכם, שאין אדם יכול לקנות ליטרא בשר מבלי שיכו אותו במכת ברזל. אמרו לו: מי הוא זה שעשה כן? אמר להם: קצב פלוני. שלחו שליח להביא את הקצב, ומצאו שכבר מת והיו מוציאים את ארונו לקבורה. אמרו לר' זירא: רבנו, כ"כ הקפדת והענשת אותו במיתה? השיב ר' זירא: יבוא עלי אם כעסתי, כי לתומי חשבתי שכן המנהג כאן. ומכאן למדנו שאע"פ שהחכם לא הקפיד, הקב"ה הקפיד בעבורו.

ומעשה דומה הובא בגמ' ברכות (י"ט) אדם אחד סיפר דבר גנאי על שמואל לאחר פטירתו, ומיד נפל קנה גדול מן הגג והרג את האיש. משום שהקב"ה תובע עלבוננו של ת"ח אף לאחר שנפטר. פעמים רבות אנו שומעים על תופעה חמורה, אנשים מרשים לעצמם לדבר על גדולי ישראל ואינם יראים לנפשם. ואף שאינם מדברים ישירות על הת"ח. אלא שתולים דברים שונים במקורביו כאילו החכם היה קל דעת ח"ו. כדאי שנדע שדבר זה נחשב לפגיעה חמורה ועלולה להוביל לתוצאות קשות.

בברכת שבת שלום,
רב בית הכנסת

סיפור השבוע

חכמתו ופקחותו של הרבי

הנוסעים ההמומים בדקו את עצמם. בנס לא קרה שום דבר לנהג ולמישהו מן הנוסעים. אבל הם היו כעת בשטח האויב. עודם מתקשים לעכל את מה שקרה וכבר הם רואים למרבה חרדתם, כמו בחלום סיזמים שחור את חיילי הלגיון הירדני, לבושי מדים ועטויי כאפיות מתבדרות, מגיעים במרוצה, בקריאות צהלה על הטרף השמן שנפל לידיהם כמציאה כשרה, ומכתרים את האוטובוס. החיילים, אין צורך להזכיר, היו חמושים ברובים ושרשראות כדורים עיטרו את כתפיהם, אם היה למישהו ספק בדבר כוונותיהם, די היה לו להעיף מבט אחד קצר בעיניהם היוקדות שהפיקו רעל מרוכז של רצח ומשטמה. מעשי רצח ברבריים היו אצלם דבר שבשגרה. חיילי הלגיון הירדני ידועים היו באכזריותם הרבה. בתי קברות בארץ מלאים קברים של יהודים חסרי ישע שנפלו באותן שנים בידי חיילי הלגיון הירדני וסתם פורעים ערביים מן השורה, והוציאו את נפשם בכל מיני מיתות משונות ואכזריות. כך בתרפ"ט בחברון, כך בתרצ"ו, בימי המאורעות, כך בתש"ח בגוש עציון על ל"ה חלליה, וכך עד ימינו אלה, כמו בלינץ' המפורסם ברמאללה, לפני שנים לא רבות.

באותו רגע פרצו באוטו זעקות שבר נוראות. צרחות פחד ואימה בקעו מפיות הנשים והילדים. "אוי ואבוי. הם יהרגו אותנו". אנשים מרטו את שער ראשיהם מרוב פחד ונכנסו להיסטריה נוראה. מבטיהם אמרו הכל, מבטים מלאים פחד מוות. הם ידעו שהקיץ עליהם הקץ. כמה חיילים ערביים ניגשו אל נכדו של הרבי, שהיה ילד בן 11, והחלו להוריד אותו מן האוטובוס... מפקדם של החיילים הירדניים ערבי מלומד היה, לא ברברי כמו החיילים שלו. הוא קנה אצל הבריטים את תורת הלחימה. ובשעה זו היה חינוכו הבריטי של הקצין לטובה. באשר הקצין הערבי ריסן מיד את לוחמיו צמאי הדם ולא נתן להם לכלות את זעמם ולחולל טבח ביהודים שנפלו לידיהם. "לא לגעת באף אחד" צעק עליהם בקולי קולות. "קודם כל נברר מה קורה כאן, ואיך האוטובוס הזה נכנס לשטח הירדני". הוא וחייליו עלו על האוטובוס והחלו לסרוק את הנוסעים. אלו היו מבוהלים עד מוות ולחשו וידוי בשפתיים רועדות. נוסע אחד ויחיד לא איבד את עשתונותו, כ"ק האדמו"ר ה"ברכת אברהם" זצוק"ל. אם משום שחי כל ימיו בדבקות עילאית בו יתברך כ"ד שעות ביממה, והאמין באמונת אומן בהשגחה הפרטית בידיעה הברורה כי שום ערבי לא יגע בו לרעה, אם לא יקבל רשות מכח צו שמימי, ואם משום שכבר היה בעל ניסיון במשא ומתן עם הישמעאלים בטבריה עיר מגוריו, וידע כיצד לדבר אתם בשפתם. בכל פעם שנוצרה בטבריה מתיחות או חיכוך בין יהודים לערבים, קראו לו לפשר בין הניצים, והוא בחכמתו ידע איך להרגיע את הרוחות הסוערות.

"איסמע" פנה הרבי בנחת אל המפקד הערבי. מבקש להפיג את יצר הרצחנות המקנן בו. "אוסקוט"! (- שתוק) צרח עליו המפקד בכעס. הצעקה הדהדה באוטובוס ובישרה למי שעדיין קיווה לטוב, כי הערבים טרם השתנו. הנמר עדיין לא הפך חברבורותיו ונותר טורף כשהיה. וכעת יבוא ה"איטבח איל יאהוד".

הרבי עצמו, נרתע לרגע ואכן השתתק. אבל אחרי דקה של דומיה שוב פנה אל הערבי והתחיל לדבר אתו. "אתה הרי חייל גיבור" החל מלטף את האגו של הערבי בהכירו היטב את המנטאליות הערבית. "אתה גבר. לך נאה להילחם בשדה הקרב מול חיילים חמושים ולנצח אותם. זה מתאים לך, אבל כאן באוטובוס, מי ניצב מולך? אנשים חלשים. נשים! אתה הולך להילחם עם נשים? זו תהיה חרפה בשבילך. עם מי אתה הולך להילחם, עם ילדים קטנים, עם זקנים תשושים? על מי

ירושלים של שנת תש"ח מלומדת הייתה ברעב ובסבל, בצער וייסורים, וקשה שבכולם, במלחמת חורמה שניהל נגדה אויב קשה ואכזר, הלגיון הירדני.

באמת אמרו כי רק נס גלוי מנע את נפילתה של ירושלים בידי הערבים בקיץ תש"ח.

כלי מלחמה מעטים היו בידיהם של מגיניה. תושביה היו חלשים מרוב רעב, ולחם צר היה באותם ימים לא מטבע לשון ומליצה שחוקה, אלא מזונם הדל. חוסנם הנפשי של בני ירושלים מפורסם היה, כדורי מוות שרקו ברחובות ובני העיר מצליחים לשמור על שגרת חיים במידת האפשר.

בישיבות המעטות שהיו בימים ההם, ישבו הבחורים ולמדו תורת ה' בעוז רוח ובנחישות כמתריסים בפני האויב, לא תנצחו אותנו. בישיבת "בית אברהם" של חסידי סלונים, (בבניינה הראשון) התנהלו הלימודים כאילו לא התחוללה מלחמה בחוץ. את האש המתגברת של לימוד התורה בישיבה ליבה ביד רחומה ראש הישיבה המסור, מי שלימים נעשה לרבם של חסידי סלונים, כ"ק האדמו"ר בעל נתיבות שלום זצוק"ל. היו ששאלו אותו, כלום אינך חושש לחייהם של תלמידיך? מריץ אתה אותם דבר יום ביומו בסמטאות השכונה, ומעשים שבכל יום שאנשים נפגעים ונהרגים או נפצעים. "אכן חושש אני", הסכים עמם אדמו"ר מוהרש"נ, "חושש אני מאד למיתתם הרוחנית של תלמידי אם לא ישקדו על תלמודם. לחייהם אין אני חושש, שכבר מובטחים אנו מפי חז"ל תורה מגא ומצלא". אביה של הרבנית, חמיו של ראש הישיבה, כ"ק אדמו"ר בעל "ברכת אברהם" (באותם ימים טרם התמנה לאדמו"ר, והעדה התנהלה בהנהגתו של הרה"ק רבי מרדכי חיים מסלונים זיע"א עד להסתלקותו בטבת תשי"ד). הוא התגורר באותם ימים בטבריה, והשמועות על המצב הקשה בעיר הקודש והחללים שנפלו בכל יום ויום נטלו את שלוות נפשו. נסע מטבריה לירושלים בדרך קשה ופתלתלה על מנת ליטול עמו בדרכו חזרה את נכדו. וכך היה, כיון שראה כי כלה ונחרצה עם חתנו לא לנטוש את משמרתו בישיבה בשום אופן, וכלל אין על מה לדבר, פרס את חסותו על נכדו אהובו, ועל דעת בתו וחתנו הוחלט למלט את הילד מן הרעב, מן המצור, מקולות הירי ואווירת המלחמה הבלתי פוסקת, ובעיקר מאותם תותחים היוזקים אש וגפרית על ירושלים ומפילים חללים לאין ספור, ולהעבירו לטבריה, מקום מבטחים יחסי, עד יעבור זעם. בדרכו עבר דרך בני-ברק, ושאל עצה מפי החזון איש זצ"ל, שהסכים עמו ואף ברכו.

התור לאוטובוס ארוך היה. מורכב כמעט כולו מזקנים, נשים, וילדים שהתפנו מירושלים מאימת המלחמה והרעב. רק גבר צעיר אחד היה בין הממתינים לאוטובוס. לאחר המתנה ממושכת הגיע האוטובוס כשהוא פולט עננת עשן שחורה. "הגיעה הטרנטה" שמחו הנוסעים. התיישבו הנוסעים במקומותיהם וחיכו בקוצר רוח לעזוב בכל המהירות את עיר הדמים.

הנהג התניע והאוטובוס המעשן בנדיבות יצא ממקומו בטרטור רועם. אלא שהוא לא הרחיק... הם כבר יצאו מהעיר, כאשר הגיעו לעיקול כביש. הנהג לפת את ההגה בכוח כדי להיטיב לסובב את האוטובוס עם תוואי הכביש, ולתדהמתו נשאר לפתע עם ההגה בידיים... ההגה החלש נתלש ממקומו! מאותו רגע ואילך יצא כלי הרכב מכלל שליטה. הוא ירד מהכביש והחל לשעוט במורד הישר לעבר מחסומי הגבול. מרוב מהירות ותנופת הירידה, פרץ האוטובוס את גדרות התיל והמחסומים ופלש הישר לשטח האויב, מעבר לקוי הגבול. כאן, על אדמת מישור, נבלמה מהירותו והוא האט בהדרגה עד שעצר.

פרפראות לתורה

"זכור את יום השבת לקדשו"

במסכת שבת (ל"ג:) מביאה הגמרא את סיפורו של ר' שמעון בן יוחאי שהיה במערה יחד עם בנו ר' אלעזר שנים עשרה שנה. כשיצאו מהמערה ראו שני הצדיקים אנשים זורעים וחורשים בשדה, ואמרו "מניחין חיי עולם ועוסקין בחיי שעה, כל מקום שנותנין עיניהן מיד נשרף יצתה בת קול ואמרה להם להחריב עולמי יצאתם חיזרו למערכתכם" וכו'. שנים עשרה חודש אחרי שחזרו למערה אמרה להם בת קול שיכולים הם לצאת. כשיצאו בשנית ראו אדם שהיה אוזח שתי חבילות של הדסים וכששאלוהו מדוע מחזיק שתי חבילות, אמר להם אחד כנגד זכור ואחד כנגד שמור, אמר ר' שמעון לבנו "כמה חביבין מצוות על ישראל" ונחה דעתו.

רשב"י הקדוש לא התפעל מיהודי המניח תפילין או לובש ציצית וכד', מה שגרם לו להתפעלות יתירה היה יהודי המחבב את השבת, כה גדולה היתה הזכות הזו בעיניו עד שנחה דעתו.

בספר "הכל לאדון הכל" מספרת הרבנית רוחמה שיין ע"ה על אביה הצדיק רבי יעקב יוסף הרמן זצ"ל, מחלוצי עולם התורה בארצות הברית. דבקותו בקיום המצוות בכלל ובשמירת השבת בפרט, היו לשם דבר. קיום רצון ה' היה אצלו בראש משאת נפשו מעבר לכל רצון גשמי. וכך מספרת בתו: "אבא ואמא יצאו למסעם לארץ ישראל בקיץ תרצ"ט, הם היו אמורים לעגון בנמל חיפה ביום רביעי. נעשו סידורים עבורם לשהות מספר ימים בביתם של הרב אלפא ורעייתו, בחיפה. בהיותם בלב ים קיבל רב החובל הוראה להפליג בנתיב עוקף, מחשש שמא הטילו מוקשים במימי הים התיכון, מפאת המלחמה העומדת בפתח.

במקום להגיע ביום רביעי, כמתוכנן, עגנה האוניה בנמל חיפה ביום שישי, שעה אחת לפני השקיעה. שעות אחדות קודם לכן, פרצה מלחמת העולם השנייה, עם פלישת גרמניה לפולין.

מגבירי קול האיצו בנוסעים לעזוב מיד את האוניה, ולפרק את כל המזוודות על הרציף, כשהנוסעים אחראים לפנותם במהירות האפשרית. מהומה שלטה בכל! אבא ואמא היו מודאגים ביותר, איך יוכלו לטפל במטענם, כשעליהם לעזוב מיד את הנמל, וכמובן להגיע לביתו של הרב אלפא מבעוד מועד, לפני כניסת השבת. ? אבא חיפש את המזוודה שהכילה את ספר התורה, הטלית והתפילין שלו, ואמא לקחה רק את תיק היד, הם פילסו את דרכם ברציף, וביקשו לראות את הקצין האחראי. הקצין האנגלי, אדם גבה קומה, האזין להסברו של אבא: "מעולם לא חיללתי שבת! להגיע לארץ הקודש ולחלל את השבת כאן - לא בא בחשבון!" דמעות שטפו את לחייו של אבא. הקצין ענה: "רבי, פרצה מלחמה, אנו מפנים את האוניה ומשאירים את החבילות על הרציף, כשעוזבת האוניה - חייב גם הרציף להיות מפונה!" "לא אכפת לי מחפצינו", ענה אבא, "רק החתם את דרכונינו, כדי שנוכל לעזוב.

הקצין הסתכל באבא במבט מוזר: "כמה מזוודות יש לך?" "ששה עשר ארגזים בתא המטען, ותשע מזוודות בתאנו", היתה התשובה.

"האם אתה מבין שברגע שאתה עוזב, יישאר מטענך על הרציף מבלי שמישהו יהיה אחראי עליו? עד מחר בערב לא יישאר זכר לחפצין, הערבים ישדדו את הכל!" אמר הקצין בהדגשה. "אין לי כל ברירה, השבת כמעט נכנסת. עלינו להגיע העירה בזמן. אנא, רק החתם את דרכונינו, והנח לנו ללכת!" קולו של אבא עלה נואשות. מתוך השתאות, קרא הקצין לקצין אנגלי אחר: "החתם את דרכונינו, והרשה להם ללכת. הרב הזה מוכן לאבד את כל חפציו, ובלבד שיגיע העירה לפני כניסת השבת שלהם!..." הקצין השני הביט באבא בתדהמה, כשהחתים את דרכונינו ואישר את ניירותיהם. אבא, אוזח במזוודה שהכילה את ספר התורה, ואמא, מחזיקה בתיקה, השיגו מונית והגיעו לבית הרב אלפא בדיוק בזמן, כדי להדליק נרות שבת. במשך כל השבת היתה רוחו של אבא מרוממת, שוב ושוב הוא אמר לאמא: "ה' עושה כל דבר למעני, מה אוכל אני אי פעם לעשות עבורו? סוף סוף נפלה לידי הזכות לקיים את מצות "ובכל מאודך", בכל ממונך, ולקדש את שמו!" לאמא היה קשה להשתתף בהתרוממות רוח זו במלואה, היא היתה תשושה ובודדה נפשית, הגעגועים אל ילדיה הנשואים שנותרו בחו"ל העיקו עליה, ואובדן כל רכושה בנוסף לכן, היו גלולה קשה לבליעה, אך היא לא התלוננה.

במוצאי שבת, עם תום שבעים ושנים דקות לאחר השקיעה, ולאחר שאבא הבדיל, אמר לו הרב אלפא: "הבה נלך לנמל, יתכן שעדיין נמצא שם כמה מארגזיך..." אבא ואמא לא היו שותפים לאופטימיות שלו, אך הצטרפו אליו. משקרבו לאזור המואר, הצטלצל קול במבטא אנגלי: "מי הולך שם?" אבא קרא: "מישהו מנוסעי האוניה שעגנה אתמול בשעות אחר הצהריים המאוחרות". השומר האנגלי קרב אליהם: "מה שמך?" "שאל קצרות. "יעקב י. הרמן", ענה אבא. "אכן, אכן, הגיע הזמן שתופיע כאן! הובטח לי, שתבוא ברגע שתשקע השמש, אחרת בכמה שעות! המפקד שלי הקצין איים לחרות את ראשי, אם יחסר משהו מחפצין, הוא לא לבדוק אם הכל בסדר, וחתום על ניירות אלו. בבקשה, סלק הכל מכאן במהירות האפשרית, אני תשוש לגמרי..."

הרב הרמן הצדיק כיבד את השבת בכל נפשו ובכל כספו, באמת ובתמים, מבלי נגיעות אישיות כלל, כשכל העת עומד מול עיניו רצון הבורא בלבד, הוא ואין בלתו! זכה, ומן השמים דאגו לו לשומר שיגן על חפציו.

חמתם ולכלות בהם את זעמם היוקד. ברם, הרבי בחכמתו הוציא את בולעם מפיהם כשפנה בלי פחד אל המפקד. "מה, אתה גבר על שני אנשים לא חמושים? מי הם לעומתך בכלל? שתי נמושות!". הערבי חרק בשיניו לנוכח חכמתו של היהודי שהצליח למלט בזה אחר זה את כל הנוסעים, וניאות לשחרר גם את שני הנוסעים הצעירים, ואלו חצו את הגבול יחד עם הרבי ונכדו ועברו אל הצד היהודי, הישר מגוב האריות. בחכמתו ופקחותו כשלושים נפשות מישראל, מן השמים גלגלו זכות על ידי זכאי, להציל יהודים לקוחים למוות, ולפדותם לחיים. חסדי ה' כי לא תמו, כי לא כלו רחמיו.

אתה הולך להיות פה גיבור? נס היה שהמפקד לא השתיק אותו כבראשונה, וללא שהרגיש הטה אוזן לדברי הטעם של היהודי הדור הצורה. המילים האלו קלעו למטרה. לבו האכזר של המפקד הערבי התרכך במקצת, והוא הסכים להוציא מן האוטובוס את הילדים ולהעבירם חזרה לשטח היהודי. הרבי המשיך לדבר על לבו. "אז מה, לא תוותר לנשים?" המפקד גידף מתחת לשפמו, אבל לא היה נעים לו להצטייר כגיבור על חלשים והוא שיחרר גם את הנשים, ואח"כ בשיטת הסלאמי של הרבי החכם, גם את כל הזקנים. לבסוף נשארו רק שני יהודים צעירים, נהג האוטובוס והנוסע הצעיר. הם עמדו ורעדו בכל גופם. הלוחמים הערביים בקשו לשפוף עליהם את כל

לקיי
שמיני חורף

הדלקת נרות: 17:05
יציאת השבת: 18:03
רבינו תם: 18:38
כ' בעשבת התש"פ

טוב לחסות בה'

672

פיצוחים של שבת

יתרו התש"פ

בפרשת השבוע מצווה הקב"ה את בני ישראל על שמירת השבת הקדושה.

גדולות ונצורות כותב הזוהר הקדוש במעלת שמירת השבת וכבודה ואומר (ח"ב פת.): "כל ברכאן דלעילא ודלתתא (כל הברכות של העולמות העליונים והתחתונים) - ביומא שביעאה תליין (תלויים ביום השבת)". שמדקדוק בשמירת השבת נמשכים כל ההשפעות הטובות ברוחניות ובגשמיות. פרנסה, בריאות, הצלחה, התעלות ברוחניות - הכל מגיע מזכותה של השבת.

יותר מזה, כותב המדרש רבה (בשלח כה): "השומר שבת כהלכתה גוזר גזירה - והקב"ה מקיימה, שנאמר: "אם תשיב משבת רגלך", אזי למה תזכה? - "אז תתענג על ה'". "אנשים מחפשים סגולות רבות לישועות", אמר החפץ חיים זצ"ל, "כשהם מתעלמים מהמקור לכל הישועות, ומתדבר שמביא לאדם את כל הרוע והברכה בחיים והיא - השבת, אשר היא מקור הברכה, ואם אדם רוצה שחיוו יסתדרו, עליו להקפיד בכבוד השבת ושמירתה ומיד ירגיש את הברכה בחייו".

את המעשה המופלא הבא סיפר מגיד המישרים הרב חיים זאיד שליט"א: "היה זה לפני חודש בדיוק, באמצע חודש טבת התש"פ. הוזמנתי לשהות בשבת במלון 'קרלטון' שבנהריה, הנמצא על 'שדרות הגעתון', היכן שהיה בחודשיים האחרונים את כל ההצפות הקשות בנהריה שגבו מחיר רב.

הגעתי לנהריה בשעות הצהריים המוקדמות של יום שישי, והחנתי את הרכב בחניה הקרובה למלון. מי שמכיר את הרכב שלי יודע, כי יש לי בעיה קטנה איתו - לאחר שאני נועל את הרכב, הדלת של הנהג אינה ננעלת ונשארת פתוחה. בעיה טכנית שתיתפר ב"ה. יצאתי מהרכב עם חלק הדברים ועליתי למלון.

והנה, כשחזרתי לרכב על מנת להביא את הדברים הנותרים, אני מחפש את הארנק, אותו השארתי ליד מושב הנהג, אך הארנק - איננו!. הבחנתי כי גנב פתח את הרכב ולקח לי את הארנק עם כל הכסף, פנקס הצ'קים וכרטיסי האשראי. קיבלתי חוס ולא ידעתי מה לעשות: לבטל את הכרטיסי אשראי או לא לבטל?... ובפרט שכעת זה יום שישי קצר, ועלוי להתארגן לשבת אליה הוזמנתי. מה אני עושה?...

אלא שב"ה יש לי מנהג שאי אפשר להזיז אותי ממנו, והוא - לכל מקום שאני מגיע אני משקיע מאד בשמחת שבת קודש. השמחה בשבת קודש היא המקור של כל הברכות, והיא הנותנת את הכל לאדם, כשהוא שמח ביום השבת.

לכן, כחלק משמחת שבת, אני נוהג לקנות לי מידי שבת קצת פיצוחים בכדי להרגיש את שמחת השבת. והואיל ובבית מלון אין פיצוחים, החלטתי שלא לוותר על שמחת השבת שלי, והחלטתי לקנות קצת גרעינים לפני שישגרו החנויות. קצת אגוזים, פיסטוקים, שקדים וכו' - באידיש קוראים לזה "געלה". היו כמה שקלים שנותרו בכיסי, והחלטתי שלא להיות מוטרד מהארנק, אלא אלך לעסוק בשמחת השבת, ומה' תבוא הישועה. אני מאמין בזה בלב שלם. ירדתי אל 'שדרות הגעתון' כשכולי מבולבל ממה שאירע לי כעת, וחיפשתי חנות פיצוחים. לפתע, בדרך אני רואה חנות למזכרות מבולגנת ומזרה. בכניסה לחנות עמד בעל החנות. הוא היה נראה 'הר אדם', פשוט אדם ענק וגדול, ומיד כשהבחין בי, הוא פנה אליי ואמר: "כבודו - אתה נראה לי רב, בוא רגע, זה משהו דחוף".

נכנסתי אליו לרגע, והוא ביקש ואמר: "אנא ממך שב כמה דקות, אתה חייב לשמוע מה קרה לי בחנות בגלל השיטפונות של סופת הגשמים האחרונה. יש לי המון נזקים והפסדים, כל החנות הוצפה במים. ועכשיו אני רוצה ממך בקשה מיוחדת וחשובה.... - ההמשך המרתק בעמוד 3 -

לרפואה, פרנסה והצלחה: מ"א מיכאל וציפורה אחיאל. מנשה ואורה אחיאל. א"ה הדר בת נחמה. ליאורה. אורטל פניה בת הדסה וב"ב. פנינה בת שושנה וב"ב. אושרית בת פנינה וב"ב. רחל ובעלה וב"ב וצאצאיהם. אסתר בת מזל. משה שמואל בן זלדה. ירון שמעון בן שושנה. חן בת דליה רבקה וב"ב. אביגיל בת קאריין.

זשב"ק: שולמית בת אריס. יסכה בת מזל. הדר בת נחמה.

לעילוי-גשמת: הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה. הרב שמעון בן בחריה. מ"ס צדוק בן גור ומרים בת גליה. יהזקאל בן גורג'יי. גבריאל בן סמינה. שלום בן מנחם שמריהו. יוסף בן נג'יה. פרחת בת טובה. אהובה בת טובה. שולמית בת חתון. ברוך בן גורג'יה. יפה בת ויקטוריה. שרון שירין ספיר ספאחי בת לאה. יהודה בן יחיא גריידי סאלם. יצחק ז'אק בן שמחה. עזרא בן טובה.

רוצים הקדשה שנתית להצלחה / פרנסה / זיווג או לע"ג?... בתרומה שלכם זיכתם אלפי משפחות!

פיצוחים של שבת

הרב חיים זאבא א"ת

– המשך מעמוד 1 –

המוכר שהיה נראה כאדם ענק מימדים שאין לסרב לו, פנה אליי ואמר לי: "עכשיו אני מבקש מהרב בקשה. אני רוצה שהרב ישב פה בחנות שלי ויתן לי הרצאה למה ה' עשה לי ככה". קיבלתי סחרחורת – 'רק זה חסר לי עכשיו': אין לי ארנק, כשאני מוטרד מה עם כל הכסף והכרטיסים שלי, ועוד כעת אעמוד לפניו למסור לו הרצאה?! אלא שהוא היה נראה אדם כל כך טוב שמחפש טיפה אמונה ונחמה, ולכן הסכמתי לדבר איתו כמה דקות. הוא החל לספר לי על הסבל והייסורים שלו בחיים, ואז פתחתי ואמרתי לו: "תשמע כבודו, אני הגעתי הנה לפני כמה דקות, וכבר איבדתי את הארנק שלי עם כל הכסף וכרטיסי האשראי, ותראה איפה הראש שלי?... על מה אני חושב ובמה אני מתעסק?... בכבודה של שבת קודש, לקנות קצת דברים שיעשו לי שמחה ועונג בשבת. ומדוע זה ככה? כי אדם צריך לדעת שבתוך כל הקשיים בחיים – יש אמונה שהבורא יתברך משגיח ושומר עלינו. אפילו בתוך ההסתרה והצער בחיים, ה' נמצא עם האדם ומסייע לו בהכל, הוא לעולם לא לבד. אדם צריך לחיות את בורא עולם גם כשקשה לו, וגם שלא ברור מה קורה. הנה תראה, כעת הייתי צריך להיות הכי שבור ומרוסק, ללא מצב רוח ושמחה, מלא בטענות ותלונות למה ה' עושה לי ככה. אבל לא, אני בוחר להגיד לה' תודה, וכעת אני עומד בניסיון של אמונה ואני בוחר לשמוח ולהשקיע בשבת הקריבה ובאה, למרות הכל". ואז פניתי אליו ואמרתי לו: "בוא ותשמע לי, אם אתה רוצה ישועות וברצונך לצאת מהצער שאירע לך בחנות, הרי כעת אנו נכנסים לשבת, ואם תסיח את הצער שלך ותניח את הכל בצד ותתחזק בשמחה בה' וביום השבת, ודאי לי שתראה ישועות!". כך דיברנו במשך 20 דקות, וב"ה

השמחה והאמונה חזרו למעונו.

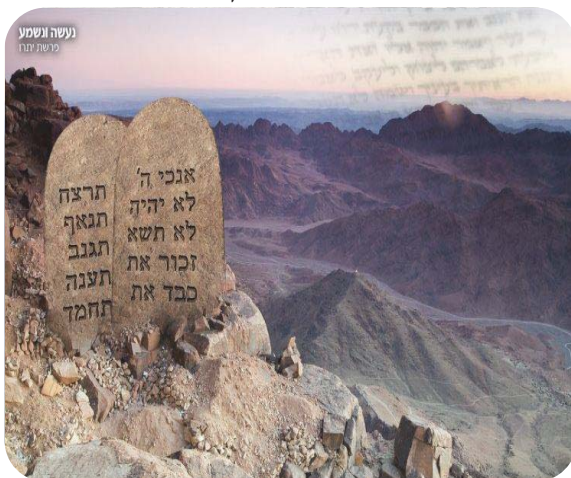
הוא הודה לי מקרב לב, ורצה לקנות לי משהו כהכרת הטוב, אך אני סירבתי בנימוס ונפרדתי ממנו לשלום.

יצאתי מהחנות שלו, ונכנסתי לחנות פיצוחים שהיתה ממול.

מילאתי קצת פיצוחים בשקית ונעמדתי בתור לשלם. והנה, לפניי עומד אדם עם פיצוחים כשביד שלו... הארנק שלי!!!

"וואו, איזה חוצפה! אני רואה אותו מוציא מהארנק שלי שטר של 50 ₪ ומתכוון לשלם על המוצרים שלו.

הבטתי באותו אדם היטיב, וקלטתי מיד שזה אדם שאסור להתעסק איתו.

קלטתי שצריך זהירות ואסור לעשות פה טעויות. התלבטתי מה לעשות: להזמין משטרה? – הוא יברח. לצעוק עליו? – הוא יתן לי מכה אחת ויגמור אותי.

מה אני עושה?... לפתע נזכרתי במוכר ממול של חנות המזכרות. הוא הרי אדם ענק וחזק, ואולי הוא יוכל לעזור לי.

יצאתי מהר מהתור ורצתי היישר לחנות שלו. "מה קרה רבי?!", הוא שאל בשמחה כשראה אותי. "אתה לא תאמין", אמרתי לו, "אתה זוכר שסיפרתי לך הרגע על הארנק שלי שנגנב?... הנה אני עומד בתור לפיצוחים בחנות ממול, ולפניי עומד חצוף אחד עם הארנק שלי, הנה תראה אותו מתכוון לשלם".

הוא ניפח את החזה בעוצמה ואמר: "מי זה?... מי החצוף שלקח לרבי את הארנק שלך?". הוא נכנס לחנות הפיצוחים, ונעמד בכניסה. רבותי, כשהוא נעמד בכניסה – אי אפשר לצאת. הוא פשוט אדם ענק מימדים. הוא פנה אל הגנב עם הארנק ואמר לו:

"אחי, בוא לפה מיד!". הגנב החל להחזיר ושאל במבוכה: "מה אתה רוצה ממני?".

"תשמע טוב", פנה אליו המוכר הבריון, "איפה הארנק של הרב שלי?".

"מה? על מה אתה מדבר?", הוא החל להתבלבל. "תוציא את זה מהר ונסגור את הסיפור יפה, כי אם לא – יהיה חבל!".

הגנב נבהל והחל להתגונן: "מי אמר שזה שלו?... מצאתי את זה – זה שלי".

הבריון שלי לא התבלבל וסימן לו עם האצבע: "תוציא את זה מהר מהכיס שלך ותן לי את הארנק".

הגנב הוציא את הארנק מהכיס והושיט אותו לידיי. "תבדוק אם חסר פה משהו", הורה לי המוכר הבריון.

ספרתי ואמרתי לו כי חסרים לי 50 שקלים. "איפה ה-50 ₪ שלו?", זעם הבריון לעבר הגנב. "קניתי בזה קצת פיצוחים", אמר ברעדה. או אז עצרתי את הבריון שלא יתנפל על הגנב ואמרתי לו: "זה בסדר, שלא יחזיר.

שישאיר לעצמו את הפיצוחים לשבת שגם לו יהיה עונג ושמחה בשבת". "סליחה, אני מצטער, לא ידעתי שזה שייך לרב", הוא התנצל והתחרט.

"אסור לגנוב מכל אדם", אמרתי לו, "אבל אם אתה לא רוצה שאני יקפיד עליך, אני מוכן לסלוח לך רק בתנאי אחד". "אעשה הכל, רק שהרב לא יקפיד עליי בשמיים". "רק בתנאי שתבוא היום בלילה למלון 'קרלטון' ותשמע את ההרצאה שאני מוסר בעונג שבת". היהודי הסכים והגיע בעונג שבת.

הוא שמע את ההרצאה במשך שעה שלימה, נהנה והתחזק מאד. הוא ניגש אליי במוצאי שבת והשאיר לי את הטלפון מפני שהוא רוצה להמשיך ולהתחזק. ישתבח שמך לעד בורא עולם שהארנק חזר בשלמותו באותה שעה, ויותר מזה חזר יהודי לאביו שבשמיים, והכל בזכות שמחת שבת, בזכות פיצוחים לכבוד שבת קודש. תראו מה כוחה של שמחה של שבת.

השבת היא מקור כל הברכות וכל הישועות בחייו של האדם.

ה' יתברך שברא את העולם, וכל העולם כולו שלו, מגלה לנו בתורתו הקדושה כי השבת היא מקור הברכה. נחשוב שאנו מגיעים לעשיר הגדול בעולם ושואלים אותו היכן טמון סוד העושר, הוא מגלה לנו כי במקום מסוים שם נמצא מקור העושר, וכי לא נעשה זאת?... אם כן, כאן מגלה ה' שהשבת היא מביאה את כל הברכות בעולם!

ה' יתברך שברא את העולם, וכל העולם כולו שלו, מגלה לנו בתורתו הקדושה כי השבת היא מקור הברכה. נחשוב שאנו מגיעים לעשיר הגדול בעולם ושואלים אותו היכן טמון סוד העושר, הוא מגלה לנו כי במקום מסוים שם נמצא מקור העושר, וכי לא נעשה זאת?... אם כן, כאן מגלה ה' שהשבת היא מביאה את כל הברכות בעולם!

הסוד לגאולה שלך

277 סדרת ספרים

רבותיי, את התגלית והחשיפה הבאה לא שמעתם מעולם. החזיקו היטיב. לפני כ-300 שנה, כתב הגאון הגדול, רבי בצלאל מקוברין זצ"ל, בספרו "קרבן שבת" במילים הללו ואמר: "אמר רבי שמעון בר יוחאי: 'אילו שמרו ישראל שתי שבתות מיד נגאלים'", והפירוש לכך הוא – שתי השבתות שעל האדם לשמור הם שבת אחת שיש בה שתיים: השבת הרגילה – המוכרת לנו, 24 השעות שביום השביעי, ובנוסף לה היא תוספת השבת – אותן דקות יקרות מפז, בהן מקדימים לקבל את השבת על חשבון יום ששי, זוהי השבת השנייה.

אלא שגם אחר מספר שנים זה לא קרה, והבחור החל להתבגר ולהיות מעוכב שידוך. הוריו שהחלו לדאוג מאד שפכו דמעות כמים, הבחור ניסה את כל הסגולות והתפילות, אך הכלה לא נראית באופק. כל חבריו לשיעור כבר התחתנו לפני כמה שנים, חלקם כבר הולכים לבית הכנסת עם ילדיהם הרכים, והוא נותר בודד עם חבריו הצעירים. "רבונו של עולם, מאין יבוא עזרתי?", היה זועק מקירות ליבו. עד שיום אחד שמע

הוא על הבטחה גדולה ומיוחדת של הצדיק הקדוש רבי שלום משאץ זי"ע הקבור בלונדון שבאנגליה, אשר הבטיח בספרו "אור גנוז", הבטחה מופלאה ויוצאת דופן: "כל מי שיצטרך ישועה ורפואה לו או לזולתו, ילך על קברי... ובבואו, טוב אם אפשר ביום ששי ערב שבת בבוקר... אבל תנאי כפול שהמדובר או זולתו יבטיח לי להטיב דרכו לשמים בדבר אחד... ואראה להשתדל לעורר רחמים. אבל זאת ידעו כל הבאים אלי, ויבטיחו כנ"ל לקיים מוצא שפתיהם..." – עד כאן לשון קדשו. שמע זאת הבחור והחליט לעשות מעשה. בדרך מבית הוריו, טס הוא אל אנגליה ביום ששי בבוקר והגיע אל קברו של הצדיק. הוא הגיע אל הציון הקדוש ואז החל לפרוץ בבכי קורע לב על גילו המבוגר, כשהוא מתחנן לה' שהוא מקבל על עצמו תוספת שבת, להקדים השבת

כלומר, שעל ידי תוספת שבת זוכים להיגאל מיד מכל הבעיות והקשיים, כבהטחת רשב"י הקדוש, שמעלת תוספת שבת עצומה ונוראה, והשפעתה אדירה על חיי האדם. ישנו מעשה מופלא אותו סיפר הגאון הצדיק הרב אלימלך בידרמן שליט"א, אשר אירע ממש לאחרונה: "ישנו בחור ישיבה אחד, צדיק וירא ה', המתגורר בניו יורק שבארצ"ב, אלא שלצורך לימוד התורה, גולה הוא לארץ ישראל על מנת ללמוד את התורה בטהרתה. כבר כמה שנים שהוא לומד בישיבה בירושלים, ואחת לחצי שנה הוא שב לבית הוריו ליניו יורק, על מנת לבקר ולהעביר חוויות מהארץ. הוא הגיע לגיל השידוכין, אלא שהדבר היה מסובך יותר ממה שחשב. ההצעות אומנם זרמו בזה אחר זו, אך משום מה, זה לא היה זה. בכל פעם שחזר לביתו אחר חצי שנה, היו בטוחים הוריו, כי הנה הפעם ישוב הוא עם הבשורה המשמחת כי בקרוב יזכה הוא לבנות את ביתו עם כלה נאה וחסודה, העושה רצון ה' ורצון בעלה.

בחצי שעה בכדי לזכות בישועה. הוא ניצל כל רגע בצינון של הצדיק, ומיהר לשדה התעופה – לתפוס את הטיסה היוצאת לארץ. במהלך הטיסה בדק מה שעת הדלקת הנרות בירושלים, כדי לחשב מראש את השעה בה יקבל את השבת – חצי שעה קודם לכן. כשנחת בשדה התעופה, הוא עלה עם מונית לישיבה, ומיהר להספיק לקבל שבת כהבטחתו – חצי שעה לפני הזמן. שתי דקות בדיוק – זה הזמן שנותר עד לקבלה שלו. הוא ניגש למזוודה להוציא את 'הקפוטה' שלו – הבגד השחור והקטיפתי, אותו הוא לובש מדי שבת בשבתו. אך אוי, שוד ושבר. לחרדתו גילה כי משחת השיניים נחה בדיוק על הקפוטה השחורה והיפה, וצבעה אותה בצבע לבן. מלחמה עזה התחוללה בליבו – בעוד חצי דקה תחל הקבלה שלו, אך אז כבר לא יוכל לנקות את הבגד המהודר שלו לשבת או שמא לא יקיים הפעם את הקבלה, וינקה כמה דקות את החליפה המפוארת. כמה שניות של מלחמה, ולאחריהן הכריע הבחור בגבורה: הוא ניער את הבגד משיירי המשחה הבולטים, ניגב קצת את הלובן, וזהו, הוא קיבל את השבת עם כל הכללוד על הבגד. כיוון שהתבייש להיראות כך ליד חבריו לישיבה, החליט ללכת ולעשות את תפילות השבת בבית אבות הצמוד לישיבה, שם לא יתבזה כמו בישיבה. בסיום התפילה ניגש אליו זקן ישיש ושאלו לפשר תפילתו עימהם. הבחור סיפר לו על כל הסיפור כולו, כשלבסוף אומר לו הקשיש כי יש לו נכדה קטנה הממתינה לשידוך. הסבא הציע לנכדתו את השידוך, ולאחר שבועות בודדים – הזוג התארס בשעה טובה ומוצלחת בזכות תוספת שבת בכל מחיר, גם בחליפה מלוכלכת! תוספת שבת הוא האטום הגדול בעולם!

לתגובות: 052-7151858
רחוב מעה בריל 9, ת"א, מפע' אחיאל
daniel777achiel@gmail.com

כיצד יתכן שאדם עובר עבירה וגורם לאדם אחר להתחייב מיתה?

חידה

העלון מודפס בחסות **דפוס אפי'**

ההקדשה המרכזית

העלון מוקדש לבריאות, הצלחה, פרנסה: יונה בת טורקיה, אליעזר בן ברכה מוטי אטדגי וב"ב, שלמה בן אלה, אלונה בת פלינה, יואב חי אברהם ב"ב וצאצאיו, ניסים רוקח וב"ב, זיווג: הילה בת גילה. לעצמי: יוריק בן אסתר, בוריס בן ברכה, מטוב בת יוכבד.

העלון מוקדש לעילוי נשמת יצחק בן צרויה ת.ג.צ.ב.ה.

התודה והברכה

להורים היקרים על מסירות נפשם לעלון, ולמפיעים היקרים - עה' יברך אתכם בזכות הרבים אותם הינכם מזמיני!

יוסף עליכם נכה אלף פעמים ויברך אתכם!

בשורה מסמחת!!!

גמ"ח תחפושות לכל המשפחה בבית מפע' אדי, רחוב מעפילי אגוז 91 מאחורי הבנין, ת"א בימים ב', ד' 20:30-22:00 ובמוצ"ש 19:30-21:30

העלון מוקדש לעילוי נשמת יצחק בן צרויה ת.ג.צ.ב.ה.

אֵלֶּזְנֹת

לְעֵלְמֵנוּ עֶפֶת

פֶּרֶשֶׁת יִתְרוֹ

כ"ג, ט"ו ע"א

ולא יאנה לצדיק כל און. אולם מי שבטוח בעצמו ואינו מתירא, הוא שבסופו של דבר יפל ביד היצר.

מִרְנָן הַחֲפֵץ חַיִּים וְהָאֲמֵרִי אֲמַת מְגוּר, בַּעַת נְסִיעַתְּם בְּרַכְבָּת

וכן ספר הרה"ק רבי מאיר שוורצמן זצ"ל, כעד ראיה על פגישתם של רבותינו הקדושים, מִרְנָן הַחֲפֵץ חַיִּים וְהָאֲמֵרִי אֲמַת מְגוּר, זיע"א, בעת נסיעתם ברכבת יחד, פתח החפץ חיים ושאל את האמרי אמת: הנה כמה פעמים פרש רש"י שכל מקום שנאמר 'אחרי' מפלג הוא, והלא כל אדם מישראל צריך להיות סמוך להקב"ה ולא מפלג ורחוק, ולמה נאמר (דברים יג ה) 'אחרי ה' אללקיכם תלכו'. ויען לו האמרי אמת: כל מה שאנו מחזיקים את עצמנו מפלג ורחוק מהקב"ה, שאנו יודעים את ערכנו השפל ואת ערכו של הקב"ה, רם ונשא, גבוה מעל גבוה, הינו בבחינת 'אחרי', אזי אנחנו קרובים אליו באמת, ואנו זוכים להיות 'יובו תדבקו', כמו שכתוב 'קרוב ה' לנשברי לב' (ספר 'מאיר עיני ישרים' פרשת ראה).

תְּכַלִּית כָּל הַבְּרִיאָה לְהַגְבִּיר כַּח הַנְּשֻׁמָּה עַל הַגּוּף

בִּפְרֶשֶׁת הַשְּׁבוּעַ, פֶּרֶשֶׁת יִתְרוֹ, אָנוּ לּוֹמְדִים עַל הַיּוֹם בּוֹ נִהְיִינוּ לְעַם, בְּקִבְלַת הַתּוֹרָה. וְהִנֵּה, בְּעֲצוּמוֹ שֶׁל הַמַּעֲמָד הַנֶּעֱלָה, אַחַר שִׁפְתַּח רַבּוֹן כָּל הָעוֹלָמִים וְצוּנוֹ עַל יְסוּדוֹת הָאֲמוּנָה, וְרַמְזוֹ לָנוּ עַל תְּכַלִּית כָּל הַבְּרִיאָה שֶׁהִיא לְהַגְבִּיר אֶת כַּח הַנְּשֻׁמָּה עַל הַגּוּף וְלִהְרַחֵק מִקְרָבָנוּ אֶת הַיֵּצֶר הַמְּכַנֶּה 'אֵל זָר', אָנוּ עוֹמְדִים וּמְשִׁתּוֹמְמִים לְרֵאוֹת אֶת יִתְרֵי הַדְּבָרוֹת שֶׁנֶּאֱמָרוּ אִף הֵם בְּקוֹלוֹת וּבְרָקִים מִתּוֹךְ הָאֵשׁ, וְשֵׁם מִצְוֵה הַשִּׁי"ת 'לֹא תִרְצָח', 'לֹא תִנְאַף', 'לֹא תִגְנֹב', וְלִכְאוּרָה יִפְלֵא הַכִּיצַד בְּזִמְנוֹ זֶה בּוֹ נִשְׁקוּ שָׁמַיִם לְאַרְץ בְּרַדְת ה' בְּכֶסֶף כְּבוֹדוֹ עַל הַר סִינַי, מִצְוֵה ה' עַל אֲסוּרֵי רְצִיחָה גְּנֵבָה וְנֶאֱמָר, הֲלֹא כָּל בַּר דָּעַת יוֹדֵעַ וּמִבִּין עַד כְּמָה גְּדֹלָה פְּחִיתוּתָם וּנְחִיתוּתָם שֶׁל מַעֲשִׂים אֱלֹהִים, וְאִיךָ יוֹבֵן לְעֵסֶק בְּאֵלוֹ הַדְּבָרִים בְּמַעֲמָד

בְּנִי, שֵׁב בְּמִנוּחָה, הַעֲגֵלָה לֹא תִתְהַפֵּךְ אֲנֹכִי ה' אֱלֹקֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עַבְדִּים לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל פְּנֵי (כ, ב-ג)

ספר הרה"ק רבי מאיר מפרמישלאן זיע"א: בהיותי תלמידו של מורי ורבי הרה"ק רבי מרדכי מקרמניץ זיע"א, נוסע הייתי עמו בעגלה אחת ממקום למקום. היה זה בימות החורף ושלגים רבים נערמו בצדי הדרך. במהלך הנסיעה התקרבה העגלה למקום של מדרון משפּע, מורד הר, והיה נראה לי שהעגלה עומדת להתהפך על נוסעיה. בכדי להקדים רפואה למכה התכוננתי לקפץ בזריזות החוצה מהעגלה. הייתי צעיר לימים, כחי במתני, ובנקל הייתי יכול לצאת מהעגלה. אלא שרבי הרה"ק מקרמניץ, החזיק בי בידו הקדושה, הושבני חזרה על מקומי, ואמר לי: בְּנִי, שֵׁב בְּמִנוּחָה, הַעֲגֵלָה לֹא תִתְהַפֵּךְ כָּאֵן בַּמְּדָרוֹן. וְאָכֵן כֹּף הָיָה, הַעֲגֵלָה יִרְדֶּה בְּשָׁלוֹם אֶת מוֹרְד הָהָר וְלֹא אֲרַע לָהּ מְאוּמָה. הַמִּשְׁכָּנוֹ בְּנִסְיָה, הַכָּבִישׁ הָיָה סְלוּל וְיִשָּׁר, וְדַעְתִּי כְּבֵר הִיְתָה מִסַּחַת מְאוּמָה סִכְנָה שֶׁהִיְתָה לָנוּ בְּמוֹרְד הָהָר, וְהִנֵּה לְפִתְעַ הַתְּהַפָּכָה הַעֲגֵלָה וְנִפְלְנוּ כָּלְנוּ עַל הַשָּׁלֵג. וּבְשַׁעָה זֹו הַתְּחִיל הַרְה"ק מִקְרָמְנִיץ לְשַׁחֵק וְאָמַר לִי: 'רֵאִיתָ'...

הטעים הרה"ק מפרמישלאן ואמר כי לא עמד על פונת רבו במה שהיה משחק עליו ואומר לו 'ראית', עד שבחג השבועות, בבקרו של יום, הוא הבין את פונת רבו: היתה זו הוראה בעבודת הבורא ב"ה. כְּשִׁיְהוּדֵי הוֹלֵךְ בְּדַאָגָה וְהוּא מְתִירָא וּמְפַחַד שְׂמָא הוּא עֵתִיד לְפּוֹל ח"ו בְּרִשְׁתּוֹ שֶׁל הַיֵּצֶר הָרַע אֲשֶׁר תָּמִיד פּוֹרֵס מִכְמַרְת לְרַגְלָיו, אִז הַקַּב"ה עוֹזֵר לוֹ שֶׁלֹּא יִפֹּל בְּרִשְׁתּוֹ שֶׁל הַיֵּצֶר הָרַע. אָבֵל כְּאֲשֶׁר יְהוּדִי בּוֹטֵחַ בְּעֲצָמוֹ שֶׁהוּא הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ הַיִּשְׁרָה וְאִינוּ מַעֲלָה עַל לְבוֹ שֶׁהַיֵּצֶר עוֹמֵד לְהַפִּילוֹ בְּרִשְׁתּוֹ, דּוֹקָא אִז הוּא עֵלוּל פְּתָאוּם לְפּוֹל לְבָאָר שַׁחַת ר"ל. וְזוֹ הִיְתָה פְּנִיתוֹ, שְׁבַעַת שְׁהִיְתִי יֵרָא מִהַנְּפִילָה אָמַר לִי לְשַׁבַּת - כִּי אָכֵן הַמְתִּירָא יֵשׁ לוֹ סִיוַע וְשִׁמְיָה מִן הַשָּׁמַיִם,

שמימי נורא הוד, וכמה פלאי הדבר שנצטוונו על ענינים הללו דוקא בתוך מעמד הכלולות בבא השי"ת לקדש את כנסת ישראל, כחתן היוצא לקראת כלה.

וידועים דבריו הנפלאים של הרה"ק בעל התניא זיע"א בספרו 'לקוטי תורה' (במדבר טו: ענייני שבועות), אשר כתב יסוד נכבד בענין זה, ובאר כי תכלית התורה היתה כדי שהגלוי של האור אין סוף ב"ה, יתגלה למטה דוקא בדברים גשמיים, לכן דוקא הדברים הכי גשמיים והכי נמוכים, נאמרו שם באותם דברות. מבאר שם בעל התניא כי זהו שפתח הפתוב בפרשת עשרת הדברות 'וידבר אלקים את כל הדברים האלה לאמר', ותכף אחר כך אמר 'אנכי ה' אלהיך', ולכאורה יש להבין את פונת הפתוב באומרו 'את כל הדברים האלה לאמר', ומדוע לא נאמר 'וידבר אלקים אנכי ה' אלקיך', אמנם באור הדבר הוא כי שני הפסוקים המשך אחד הם, והינו שהשי"ת דבר את כל הדברים האלה ובכללם גם 'לא תרצח' ו'לא תנאף', כל זאת כדי לאמר 'אנכי ה' אלהיך'. ופרוש הענין, שהרי המשג 'אנכי' מורה על מהותו ועצמותו יתברך ממש, והאור הגדול הזה נתלבש בתורה שהיא חכמתו יתברך [והוא וחכמתו אחד כי הוא המדע והוא היודע], ולכן דבר ה' 'את כל הדברים האלה', בבחינת 'גלוי' [גם במקומות הגשמיים והנמוכים]. עד שיהיה נקרא 'אלקיך' בהתגלות האור של חכמת התורה, שהוא עצמותו יתברך. ע"כ תכן דבריו.

השאננות יכולה להביא להלכד ברשת היצר
ואם כי דבריו הקדושים והיסודיים של בעל התניא עמקים ונכבדים, אפשר להוסיף עליהם עוד בדרך האמורה לעיל, כי אין כאלקינו אין פאדוננו היודע מחשבות לב כל אדם, וכלפי שמיא גליא שפכל שהאדם

יותר בטוח בעצמו כף הסכנה האורבת לו מדברים פשוטים גדולה יותר. ומשפך, דוקא בשעה פה מרוממת, היה חפץ השי"ת להודיענו כל זאת, שאע"פ שעתה היו כלם קדושים וכלם טהורים אחר הכנה גדולה וראויה, עד שלא היה בהם מסך המבדיל, כי היו נקיים מכל סיג וזהמא, והגיעה מדרגתם אל פסגת שלמות הקדשה כמו שאמר השי"ת על שעה זו (תהלים פב ו) 'אני אמרתי אלקים אתם', עם זאת הרי שבני ישראל ידעו והרגישו את מדרגתם, ולכן דוקא בזו השעה הנשגבה והנוראה היו מסכנים לפול, ולכן עוררם ה' לדעת היטב, שאלו לא ישגיחו בעצמם לבל יפלו ממדרגה זו, אין הדרך רחוקה עד שיבואו ח"ו אל השפלות והפחיתות ועד כדי רציחה ונאוף וכו'. וזה נרמז גם במאמרם ז"ל (מכות כד). 'אנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה שמענום', שלצד הקולות והברקים והמעמד נורא שהוא שבו זכו כל איש מישראל לראות באצבע את בחינת 'אנכי', נצטוונו עוד בנוסף לזה גם בצווי של 'לא יהיה לך' שבו נכלל ונרמז כל מצוות לא תעשה שבתורה (ראה זוה"ק ח"ב צא. וראה פירוש אור החיים הקדוש שמות כ א), בהם גם מצוות שהשכל מרחקם.

כי הן אמת נכון הדבר שבאותה העת היו רחוקים ומפרשים מכל נדנדוד חטא, ולא היתה להם כל נגיעה בדברים שפלים ונבזים, אולם המכין מצעדי גבר מכיר בתהפוכותיו של יצר כפיו, והזהירם בקולות ובברקים כי אם יבטחו בעצמם ובמדרגותיהם, הרי שדוקא עצם שאננות זו יכולה להביאם להלכד ברשת היצר ולבא ח"ו עד לדיוטא תחתונה.

(מתוך הספר ספיר ויהלום להרב הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א)

שווקי קטר

חידון אִלְפָּנוֹת - נושא פרסים
איזה פסוק בפרשה זו מכיל את המלה "לא" ארבע פעמים?

הפותרים נכונה יכנסו להגרלה אי"ה על סידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר". את הפתרונות יש לשלוח אלינו עד ליום שני למספר פקס: 077-470-26-81 או למייל: magdenot@gmail.com נא לכתוב שם, כתובת מדויקת וטלפון. בראש הדף לציין "עבור חידון לנוער".

פתרון החידה וכן שם הזוכה, יפורסמו אי"ה בגליונות הבאים

פתרון החידות:

פרשת וישלח:

ש. אילו שמונה מילים רצופות בפרשה זאת מסתיימות באותיות יוד מס? ת. בבראשית לב, טו מתוארות המתנות שיעקב נתן לעשיו בשמונה מילים רצופות המסתיימות באותיות יוד ו-מם (עזים מאתים ותישים עשרים, רחלים מאתים ואלים עשרים).

שמות הזוכים בסידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר":
פרשת וישלח:
ה' זאב יונה בנימין כ"ץ מבני ברק.

נאה דורש

פנינים על פרשת שבוע מספרי הרב יעקב פוזן

כָּשֶׁר וְהוּי הַצֶּדֶק שֶׁל הַדִּין

וְאַתָּה תַחֲזֶה מִכֹּל הָעַם אֲנִשִּׁי חֵיל... וְשִׁפְטוּ אֶת הָעַם (יה, כא-כב)

הַדִּינִים צְרִיכִים לְהִיטֵב אֲנִשִּׁי חֵיל, כְּלוּמַר לֹא רַק שִׁדְעוּ לְשִׁפְטֵי, אֲלָא שִׁדְעוּ לְהַבְחִין בְּצֶדֶק וְלִזְהוּת אֶת אֱלוֹ שְׁמַנְסִים לְמוֹת, כִּי שֶׁהַצֶּדֶק יֵצֵא לְאוֹר.

הַ"נוֹדֵעַ בִּיהוּדָה" הָיָה מִפְרָסָם מְלַבֵּד בְּגֵאוּנוֹתוֹ וּבְצִדְקוֹתוֹ גַּם בְּמִקְחוֹתוֹ הַגְּדוּלָה בְּכָל עֵינֵן שֶׁהוּא. כְּשֶׁעָמְדוּ בְּעַלֵּי דִין לְפָנָיו יָדַע לְרַדֵּת לְפָנָיו וְלִפְנֵים וְלִהְיוֹת מִהַ מְנִיעִים שְׁלָהֶם, גַּם אוֹתָם אֱלוֹ שֶׁהָיוּ דוֹאֲגִים לְהִסְתִּיר יָפָה.

מַעֲשֵׂה אֶרֶץ בְּזַמְנוֹ בְּשָׁנֵי סוּחְרִים שְׁתַּפִּים, שֶׁנִּהְיָ לְנִסְעַת יָחַד לְקַנִּית הַסּוּחָרוֹת, וְכָל אֶחָד מֵהֶם הָיָה מוֹכֵר אֶת סוּחְרוֹתוֹ בְּחִנּוֹתוֹ - זֶה בְּקִצֵּה אֶחָד שֶׁל הָעִיר וְזֶה בְּקִצֵּה הַשָּׁנָה.

בְּאֶחָד הַיָּמִים נוֹדַע לְאֶחָד הַשְּׁתַּפִּים כִּי בָּעִיר סְמוּכָה נִמְכְּרָת סוּחְרָה מְסִימָת בְּחִצֵּי הַמְּחִירָה הוּא מֵהָרַח לְהוֹדִיעַ עַל כִּי לְחַבְרוֹ, וְשִׁנְיָהֶם הַזְּדָרְיוֹ לְנִסְעֵי, קָנָה אֶת הַסּוּחְרָה בְּשִׁתְּפוּת, וְחִלְקוּ אוֹתָהּ שׁוּהַ בְּשׁוּהַ, כְּשֶׁכָּל אֶחָד מֵעַמִּים אֶת חִלְקוֹ עֵבֹר הַחֲנוּת שֶׁלוֹ עַל עֲגָלָתוֹ.

הֵם נִסְעוּ לְכוּוֹן עִיר מְגוּרִיָּהֶם, וְלָעֵת עָרַב נִכְנְסוּ לְלוֹן בְּפִנְדָּק בְּצַד הַדֶּרֶךְ, וְהִנֵּה בָּא הַיָּצֵר וְהַחֵל לְהִסְרִיד אֶת הַשְּׁתַּף שֶׁזָּעַם אֶת הַנְּסִיעָה.

אֲחֵרֵי הַכֹּל - הִרְהָר הָלָה - אֲנִי הוּא זֶה שֶׁקָּרָאתִי לוֹ, וְמָה הַרוּחָתִי עַל כִּי? מַדּוּעַ יִקְבֵּל הוּא הַכֹּל מִן הַמוֹכֵר, בְּשִׁעָה שֶׁאֲנִי הוּא זֶה שֶׁתּוֹכְתִי בִּינוֹ לְבִין אוֹתָהּ סוּחְרָה מוֹלֵת? מַרְגַּע לְרַגַּע הִלְכָה וְהַתְּבַרְרָה תַּחוּשֵׁת הָעוֹלָם וְהַקְּפוּחַ שֶׁנַּעֲשֶׂה לוֹ כָּאֵן, עַד שֶׁלְּבַסּוֹף קָם מִמַּשְׁתּוֹ כֶּשֶׁהוּא שׁוֹמֵר עַל שְׁקֵט מַחְלָט, יָרַד אֶל הָעֲגָלוֹת הַחֲנוּת לְמַשָּׁה, טַפְסַת עַל עֲגָלַת חִבְרוֹ, 'דִּלְל' אֶת הַסּוּחְרָה שֶׁם בְּעֵשְׂרִים אַחוּז, וְהַעֲמִיס אֶת הַחֲבִילוֹת עַל עֲגָלָתוֹ שֶׁלוֹ...

אֲחֵרֵי שְׁעֵתִים שֶׁל עֲבוּדָה הָיָה נִדְמָה לוֹ שֶׁהָעוֹלָם בָּא עַל תְּקוּנָה, וְהוּא הִלְךְ לִישׁוֹן כֶּשֶׁהוּא רְגוּעַ וְשֹׁמֵחַ.

בְּבִקּוּר קָמוּ שְׁנֵינֵיהֶם, הִסִּיעוּ אֶת הַסּוּחְרָה לְחִנּוּתֵיהֶם, וְכָל אֶחָד מֵהֶם פָּרַק אֶת הַסּוּחְרָה שֶׁהָיָה. רַק אִזּוֹ גָּלָה הַשְּׁתַּף אֶת הַשְּׁלוּמִיאֵלוּת שֶׁלוֹ - בְּמִקּוּם לְהַעֲבִיר אֶת הַסּוּחְרָה מֵעֲגָלַת חִבְרוֹ לְעֲגָלָתוֹ שֶׁלוֹ, הוּא עָשָׂה הַהִפְסָד - דִּלְל אֶת הַסּוּחְרָה שֶׁלוֹ, וְהוֹסִיף לְחַבְרוֹ עֵשְׂרִים אַחוּזִים חֲנָם אִין כְּסוּתָה... נִרְאָה שֶׁהַעֲשִׂיפוֹת הַסְּבָעִית בְּלִילָה, בְּנוֹסֶף לְחִשְׁבָה שֶׁשְׂרָרָה שֶׁם גְּרָמוֹ לְטַעוֹת הַזֹּאת.

אוּ לִי! - הַלִּקְחָה אֶת עֲצָמוֹ - מָה עֲשִׂיתִי לְעֲצָמִי בְּמוֹ דִי...! שְׁעוֹת אֲרָכּוֹת הוּא הוֹגִיעַ אֶת מַחוֹ בְּנִסְיוֹן לְדָלוֹת רַעֲיוֹן כִּי צִדַּק לְצִדָּת מִן הַפְּלוּגוֹסֵר הַזֶּה בְּכָבוֹד.

לְבִסּוֹף הַחֵלִיט לְנִסְעֵי אֶל חִבְרוֹ כְּבָר לְמַחְרַת הַיּוֹם. הַשְּׁתַּף קִבֵּל אוֹתוֹ בִּידִידוֹת גְּדוּלָה, הוּא הָיָה אִישׁ תַּמִּים וְיֹשֵׁר דֶּרֶךְ, וְלֹא הָעֵלָה בְּקִצֵּה דַעְתּוֹ כִּי חִבְרוֹ מַעַל בְּאִמּוֹן שֶׁלוֹ. שָׁאַל אוֹתוֹ הַגָּבֵב: "כְּבָר פָּרַקְתָּ אֶת הַמַּטְעֵן שֶׁלָּךְ?"

"כִּעֵת מְסִימִים הַפּוֹעֲלִים אֶת הָעֲבוּדָה" - עָנָה לוֹ - "מִשׁוּם מָה אֲנִי מַרְגִּישׁ שִׁישׁ בְּרַכָּה בְּסוּחְרָה הַזֹּאת..."

"סִפְרָתָה כְּמָה חֲבִילוֹת יֵשׁ לָךְ?" - שָׁאַל הַגָּבֵב.

"לֹא - הַשִּׁבִּי - "אֲנִי מַעוֹלָם לֹא סוֹפֵה אִין הַבְּרַכָּה שְׁרוּיָה אֲלָא בְּדָבָר הַסְּמוּי מִן הָעֵינִן".

"הַבָּה נִסְפְּרָה!" - נִסָּה הַגָּבֵב לְשַׁכְנַע אוֹתוֹ - "תְּמִיד כְּדָאִי לְנַהֵל רְשׁוּמִים מְדִיקִים עַל הַסּוּחְרָה הַנִּכְבָּסֵת".

"לֹא וְלֹא!" - הַתְעַקֵּשׁ - "מַעוֹלָם לֹא סִפְרָתִי, וְגַם כִּעֵת לֹא אֲשַׁנֵּה מִמְּוִהָגִי".

"חֲבַל" - אָמַר הַגָּבֵב - "מִשׁוּם שֶׁאֲנִי סִפְרָתִי וְגִלְתִּי שֶׁחִסְרָה לִי כְּמוֹת... אֲנִי חוֹשֵׁב שֶׁכְּדָאִי לְבַדֵּק אֶת הָעֵינִן, אוּלַי טַעֲיֵנוּ בְּהַעֲמַסֵּת הַסּוּחְרָה?".

"הוּא אֲשֶׁר אֲמַרְתִּי לָךְ" - אָמַר הַשְּׁתַּף - "חִסְרָה לָךְ כִּי סִפְרָתִי... אִין הַבְּרַכָּה שׁוּרָה אֲלָא בְּדָבָר הַסְּמוּי מִן הָעֵינִן, אֲנִי מְסַכֵּים לְסַפְרִי".

כְּשֶׁרָאָה הַגָּבֵב שֶׁאִין לוֹ סְכוּי בְּדָרֶךְ זֹאת, הִלְךְ אֶל הַ"נוֹדֵעַ בִּיהוּדָה" בְּתַקְוָה שֶׁיִּצְלַח לְהַכְרִיחַ אֶת הַשְּׁתַּף לְעַשׂוֹת מַעֲשֵׂה לְגַלּוּי פַּעַר הַכְּפִיּוּת.

"כְּבוֹד הָרַב" - טַעַן - "שְׁתַּפִּי וְאֲנִי קָנִינוּ בִּיחַד סוּחְרָה, וְהִנֵּה אֲנִי מְגַלֵּה שְׁחִסְרוֹת לִי חֲבִילוֹת, וְאֱלוֹ אֲצֵל חֲבֵרֵי יֵשׁ חֲבִילוֹת מְיֻתְרוֹת. חֲבֵרֵי מְסָרְבִים לְסַפֵּר אֶת הַסּוּחְרָה שֶׁלוֹ, וְאֲנִי רוֹצֵה לְחַיֵּב אוֹתוֹ בְּכָךְ. מִי יוֹדַע, אוּלַי טַעֲיֵנוּ? אוּלַי הוּא הָעֵבִיר סוּחְרָה מִן הָעֲגָלָה שְׁלִי לְעֲגָלָה שְׁלוֹ כִּשְׁלֵאל הַבְּחִנְתִּי בְּכָךְ?"

בְּמִקְחוֹתוֹ הַגְּדוּלָה הַבִּין מִיֵּד הַ"נוֹדֵעַ בִּיהוּדָה" כִּי קָנִינוּהָ לֹא כְּשֶׁרָה כָּל כִּי הַתְּחוּלָּה כָּאֵן.

הוּא הוֹרָה לְקוֹרָא לְסוּחְרֵי הַשְּׁתַּף, וְכִשְׁעָמַד לְפָנָיו בְּקוֹשׁ לְבַרֵּר מִפְּנֵי מָה אִין הוּא סוֹפֵר אֶת הַסּוּחְרָה כְּדִרְיֵשֵׁת חֲבֵרָה. הַסּוּחְרֵי חֲזָר עַל דְּבָרָיו שֶׁהוּא אִינוֹ נוֹהֵג לְסַפֵּר אֶת הַסּוּחְרָה, כִּי הַבְּרַכָּה שׁוּרָה בְּדָבָר הַסְּמוּי מִן הָעֵינִן.

אִם כֵּן - אָמַר הַ"נוֹדֵעַ בִּיהוּדָה" - לֹא אֲתָה תְּסַפֵּה. אֲנִי אֲשַׁלַּח אֶת שְׁלִיחַ בֵּית הַדִּין לְסַפֵּר כְּדִי לְבַרֵּר אֶת הָאֲמָת.

הִלְךְ שְׁלִיחַ בֵּית הַדִּין, וְעַד מֵהָרָה חֲזָר וְאָמַר כִּי אֲכֹן בְּחִנּוֹתוֹ שֶׁל סוּחְרֵי זֶה יֵשׁ סוּחְרָה רַבָּה יוֹתֵר מִן הַחֲנוּת הַשְּׁנֵינָה.

הַגָּבֵב הַתְּקַשָּׁה לְהִסְתִּיר אֶת שְׁמִחָתוֹ, אֲבָל פָּנָיו הִתְּכַרְכְּמוּ לְמַשְׁמַע הַפִּסְקָה שֶׁל הַ"נוֹדֵעַ בִּיהוּדָה" אֲשֶׁר אָמַר כִּי בְּמִקְרָה הַזֶּה יֵשׁ חֲזָקָה לְאֲדָם שֶׁהַסּוּחְרָה נִמְצָאת בְּחִנּוֹתוֹ, וְאֱלוֹ חִבְרוֹ שֶׁתּוֹבַע אוֹתוֹ צְרִיף לְהַבִּיאַ רְאִיָּה שֶׁנִּגְבַּב מִמֶּנּוּ, שֶׁהָיָה "הַמוֹצִיא מִחִבְרוֹ עֲלֵיו הָרְאִיָּה". הוּא הַחֵל לְהַתְּחַנֵּן, אֲךָ הַ"נוֹדֵעַ בִּיהוּדָה" נָעַל אֶת הַדִּיּוּן, וְשַׁלַּח כָּל אֶחָד מֵהֶם לְבֵיתוֹ.

חֲלַפּוֹ כְּמָה שְׁעוֹת, וְהִנֵּה נִקְשׁ הַשְּׁתַּף שְׁנִסָּה לְגָבֵב עַל דַּלַּת בֵּיתוֹ שֶׁל הַ"נוֹדֵעַ בִּיהוּדָה". הוּא חֲלִיט כִּי אִין לוֹ שׁוּם מוֹצֵא אַחֵר מְלַבֵּד גְּלוּי הָאֲמָת, בְּתַקְוָה שֶׁהָרַב יַפְעֵל כְּחִכְמָתוֹ לְהוֹצִיאָה הַצֶּדֶק לְאוֹר.

"אֲמַר לְרַב אֶת הָאֲמָת כְּלָה" - הַתְּגַמְגַּם בְּמִבּוּכָה - "אֲנִי הוּא זֶה שְׁנִסָּה לְגָבֵב כָּאֵן, אֲךָ בְּמִקּוּם לְגָבֵב מִמֶּנּוּ וְלִהְיוֹתִי אֵלֵי, טַעֲיֵתִי וְהַכְּסִיתִי אֶל הָעֲגָלָה שֶׁלוֹ אֶת הַסּוּחְרָה שְׁלִי..."

"אֲנִי מֵאֲמִין לָךְ!" - קִבַּע הָרַב - חֲזָ"ל אָמְרוּ: "אִין אֲדָם מְשִׁים עֲצָמוֹ רַשָּׁע". אֲתָה בָּא לומר עַל עֲצָמְךָ שֶׁנִּגְבַּבְתָּ, וְלִפִּי הוֹדָאתָ תְּרַצָּה שְׁאוּצִיא מִמּוֹן מִתְּבַרְךָ?! לֹא שִׁיף לְעַשׂוֹת כְּדָבָר הַזֶּה!"

לְבִסּוֹף פִּסְקַת כִּי אֲפִשֵׁר לְעַשׂוֹת זֹאת, רַק בְּתַנָּאִי שֶׁיִּבּוֹא לְבֵית הַדִּין, יִסְפֵּר בְּאִזְנוֹ חֲבֵרָה אֶת כָּל הַמַּעֲשֵׂה, וְיִשְׁבַּע שֶׁכֵּךְ עָשָׂה. לְמוֹתֵר לְצִיּוֹן, כִּי לְאַחַר בְּזִיוּנוֹת כָּאֵלוֹ כְּבָר לֹא חֲזָר הַסּוּחְרֵי לְעוֹלָם עַל מַעֲשֵׂי הַנוֹכְלוֹת שֶׁלוֹ.

דִּינָיִם אֲנִשִּׁי חֵיל כָּאֵלוֹ יַעַץ יִתְרוֹ לְמַעֲשֵׂה לְמַנּוֹת. דִּינָיִם הַיּוֹדְעִים לְהַגִּיעַ לְחִקּוֹר הָאֲמָת, לְגָלוֹת מִיְהוּ הַשְּׁקִירָה הָאֲמָתִי, וְלֹא זֹאת בְּלִבְדָּה, אֲלָא מִלְּמוּדִים אֶת הַרְמָאִים לְקוֹחַ מְהֵדָה. הַמְּבַטִּיחַ שְׁלֵאל יַחְזִירוּ עַל מַעֲשֵׂיהֶם הָרָעִים לְעוֹלָם.

(רבי בן ציון מוצמי שליט"א - דורש ציון)

היה שנה

"בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמה באו ששים רבוא של מלאכי השרת, לכל אחד ואחד מישראל קשרו לו שני כתרים, אחד כנגד נעשה, ואחד כנגד נשמע" (שבת פח ע"א).

כלום יכולים אנו לתאר מה פרוש "ששים רבוא של מלאכי השרת"? משה רבנו, האדם הגדול שבנביאים, פחד מהם! בשעה שעלה למרום לקבל תורה, הוא אמר לקדוש ברוך הוא (שם בע"ב): "רבוננו של עולם, מתירא אני שמא ישרפוני בהבל שבפיהם". ואלו כאן, בני ישראל לא מפחדים מפני המלאכים!

הם קושרים לראשו של כל אחד מבני ישראל שני כתרים, שהיו להם ל"קרני הוד". באותו רגע פסקה זהממתם של ישראל, והסתלקה מהם גזרת המיתה, כל החולים התרפאו. פלאי פלאים! אדם שהיה בלי רגל - צמחה לו רגל, לעור - נפקחו העינים, והוא החל לראות. התורה רוממה את ישראל לא רק מהבחינה הרוחנית, אלא גם מהבחינה הגשמית, וכלם הפכו לבריאים, בגוף ובנפש.

והנה - דיוק רבי חיים קמיל זצ"ל, ראש ישיבת אפקים - הקדוש ברוך הוא ידע שבעוד ארבעים יום בני ישראל יחטאו בחטא הנורא, חטא העגל, ושוב יבואו מלאכים. הפעם יהיו אלו מלאכי חבלה, וישלו מראשם את הכתרים, כמו שאומרת הגמרא (שם): "וכיון שחטאו ישראל, ירדו מאה ועשרים רבוא מלאכי חבלה, ופרקום". שוב חזרה הזהמה, שוב חזרו החלאים.

יש להבין, אפוא, מה היתה כל התועלת בשליחותם של המלאכים הראשונים, אם בין כה וכה הכל עתיד לחזור לקדמותו בעוד זמן קצר? איזו תועלת היתה בכל הנסים, שהיו במתן תורה, אם בין כה וכה העולם חוזר, בעוד תקופה קצרה מאד, להיות בדיוק כמו שהיה?

התשובה לכך היא: גם "חזון" לזמן קצר הוא לתועלת! בני ישראל רצו להתחזק, לקבל תורה! היה "שנה" לקדוש ברוך הוא לשלח מלאכים, להראות לבני ישראל שהרצון הזה שלהם לקבל תורה גרם לכך שהם לא מפחדים אפילו ממלאכים! היה "שנה" לרפא את כל החולים, ולעשות נסים גלויים, כדי להוכיח להם, לישראל: כל חזון שהוא, ולו לתקופה קצרה, יקר וחשוב בעיני ה'!

כל אדם שמתחזק ברוחניותו, גם אם החזון החזיק מעמד תקופה קצרה, ולאחריו באה "נפילה" - הוא לתועלת! "שנה" לשדד מערכות שבבילולו לפיכך, אומר רבי חיים קמיל, כל אדם צריך "לחטוף" אינשהו חזון, לקבל על עצמו עוד קביעות, עוד קבלה טובה כלשהי - כי זהו מתן תורה, ועל החזון הזה - הוא יזכה לכל הברכות!

הלמוד שהציל משפחה שלמה

ברצוני לספר ספור, בשם הרב פולנסקי, המכנה הגאון מספליק, שהיה מורה הנרצה גדול מאד בירושלים, והרב ואזנר זצ"ל שמש אותו ולמד ממנו את דרכי ההוראה והפסקה. מהספור הזה נובל ללמד מה חזון אחד יכול לעשות, ולאילו השלכות הוא יכול לגרום:

בעירו של הרב פולנסקי התגורר רבי שלומק'ה מזויהל זצ"ל. יום אחד פגש רבי שלומק'ה את הרב פולנסקי והציע לו ללמד בחברותא. הם התשובו ללמד, סגיה במסכת בבא בתרא, כשלתע, באמצע הלמוד, הרב פולנסקי תפס את ראשו בשתי ידיו, וקרא: "אוי וי! הייתי דין בעיר ספליק ברוסיה, ובא לפני דין תורה בדיוק בנושא בו אנו עסוקים, ולפי מה שלמדנו עכשו, מתברר שטעיתי בפסק ההלכה, וחבתי את פלוני לשלם שלא כדיון! עלי להחזיר לו את הכסף!" ואכן, הרב פולנסקי ארגן את הסכום הדרוש ושלח אותו לרוסיה, לאותו פלוני.

למים עלה אותו אדם, עם כל בני משפחתו, ארצה, והוא בא לרב פולנסקי וספר:

"הכסף ששלחת הציל אותי ואת כל בני משפחתי. בהיותי ברוסיה עשיתי טעות גדולה: בקשתי מהשלטונות אשרת יציאה לארץ ישראל. כשהם שמעו את בקשתי הם החלו להתעלל בי ובבני משפחתי: אתה בוגד! כיצד יתכן שאתה מבקש לעזוב את אמה

רוסיה? הרי רוסיה היא המקום הטוב ביותר עלי אדמות! הם פשרו אותי מהעבודה, והייתי צפוי לגלות לסיביר בעון 'בגידה' במולדת.

יום בהיר אחד הם החליטו, משום מה, שאין להם מה לעשות אתי, ואמרו לי שתמורת סכום כסף גגון שאשלשל לידיהם, הם יתנו לי, ולכל בני משפחתי, אשרת יציאה כפי שבקשתי. דא עקא, במשך תקופה לא היתה לי עבודה, ולא היה לי את הסכום הנדרש.

הייתי אויב עצות. ידעתי היטב מה רע ומר יהיה גורלי אם לא אמציא לידם את הכסף. הרשעים הללו יציקו לי ולכל בני משפחתי ללא הרף. בדיוק באותו יום, מגיעה המעטפה עם הכסף ששלחתם לי, שהספיק בדיוק לסכום שדרשו, וכך יכלתי לצאת מבית הכלא הסובייטי, ולעלות לארץ ישראל!

משפחה שלמה של בני תורה ועמליה, הצליחה לצאת מאחורי מסך הברזל ולהציל את חייה, בגשמינות וברוחניות, מכחו של "חזון אחד", מכחה של סגיה במסכת בבא בתרא שגלמדה בחברותא!

לאף אחד אין משג מה קביעות אחת קטנה יכולה לעשות, למה "חזון אחד קטן" יכול לגרום! בכחו להפך את כל העולם, להציל משפחה שלמה לדורי דורות!

בזכות עמל התורה של יום אחד

בגמרא (ערוכו נד ע"ב) מובא המעשה הידוע בתלמידו של רבי פרידא שהיה זקוק לארבע מאות חזרות עד שקלט את מה שלמד. באותה הפעם שהסיח דעתו מהלמוד, נאלץ רבי פרידא לשוב וללמד אותו מחדש ארבע מאות פעמים.

שואל מרן הגרא"ל שטיינמן זצוק"ל: אני לא מבין את הגמרא! תבוא לתלמידי, הכי טפש שיש, תפתח את המשנה הראשונה במסכת ברכות, שים יד על העינים ותגיד לו: "זה קריאת שמע"! תגיד לו שהמשנה שואלת: "ממתי אפשר לשים יד על העינים ולקרא קריאת שמע בערב"? והמשנה עונה: "מצאת הכוכבים"! ותסביר: "מהזמן שרואים שלשה כוכבים בשמים"! שיהיה התלמיד הכי טפש בעולם - לא יצטרכו ארבע מאות פעמים כדי להסביר לו את זה!

הוא מבאר: לא מדובר על דברים גגון אלו. דברים כאלו באמת לא צריך ללמד ארבע מאות פעמים כדי להבין. המדבר בגמרא הוא על עמק העיון והסברות הדקות. על זה היה רבי פרידא צריך להשקיע ארבע מאות חזרות עד שהתלמיד קלט.

והנה רבי פרידא היה יכול בהחלט לותר על זה. די בהחלט אם התלמיד מבין את הגמרא, את רש"י והתוספות. לא יקרה שום דבר אם הוא לא יודע בדיוק את הפשט ברשב"א, די והותר שהוא יודע את הרשב"א בלי להגיע עד לעמק דבריו.

זאת ועוד: באותו יום שהתלמיד הסיח את דעתו - לכל הפחות ביום הזה רבי פרידא יכול היה לותר על עמק העיון. אהה יודע שתלמידך מתקשה להבין דברים עמוקים ודקים, ובכל זאת למדת אותו ארבע מאות פעמים, והוא לא קלט. היום - תותר!

אך רב פרידא לא ותר! אם התלמיד אבד את הרפוא - נחזר עוד ארבע מאות פעמים על הסברא ברמב"ם, עד שייבין גם אותה!

בזכות זאת זכו כל בני אותו הדור, מיליוני יהודים, לחיי עולם הבא! לא רק הצדיקים שבהם. כל בני הדור, אפילו הרשעים, שמקומם היה צריך להיות בגיהנם, זכו לחיי עולם הבא, לגן עדן!

ללמדנו, מה אפשר לפעל עם עוד עמל התורה אחד! אלו רבי פרידא היה אומר לעצמו באותו יום: "נו מילא, שיהיה היום בלי השני דינים", נלמד היום רק לפי פשוטם של דברים... - דור שלם היה מפסיד חיי עולם הבא!

(רבי גואל אלקריף שליט"א - דורש טוב שבועות)

ורכב מאמינים

עלון שבועי מבית בני אמונים

פרשת יתרו

מאוצרות אמונים

פניני אמן ותפלה בפרשה

מצות 'ספור נסים'

"ויספר משה לחתנו את כל אשר עשה ה' לפרעה ולמצרים" (ח"ה)

פרש הגר"י הלוי מברסק:

מן הפסוק (תהלים קז כב): "ויזבחו זבחי תודה ויספרו מעשיו ברכה", יש ללמד שמלבד החיוב להודות לקדוש ברוך הוא על הנסים שעושה עמנו [ויזבחו זבחי תודה], יש חיוב מיוחד לספר בנסיו. דבר זה אף מפרש בפסוק (שם קה ב): "שירי לו שירו לו שירו בכל נפלאותי", כלומר שמלבד החובה לשיר ולהודות על נסיו שכל יום עמנו, מוטל עלינו חיוב נוסף: "שירו בכל נפלאותי" - לשוחח ולספר בנפלאות שעשה עמנו הבורא.

מעשה נזכר לומר, כי עד שבא יתרו לא יכול היה משה למסר דין זה, כיון שכל עם ישראל ידעו וראו בעיניהם את כל הנסים ולא היה טעם לספר להם "את כל אשר עשה ה' לפרעה ולמצרים". אף כאשר בא יתרו שלא נכח בשעת הנסים וממילא לא הכיר בהם, מיד מהר משה למסר עמו את מצות ספור הנסים.

חדושי רבנו הגר"י (סניטלי) על התורה אות נז

בני ישראל ענו 'אמן' אחר ברפת יתרו

"ויאמר יתרו ברוך ה' אשר הציל אתכם מיד מצרים ומיד פרעה" (ח"ה)

"גנאי הוא למשה וששים רבוא שלא אמרו 'ברוך' עד שבא יתרו ואמר 'ברוך ה'' (סנהדרין צד א.)

מדברי הגמרא משמע שלאחר שאמר יתרו 'ברוך' גם בני ישראל אמרו 'ברוך'. אימת היה הדבר? באר רבי אברהם חיים שור: יש להניח כי בשעה שברך יתרו את ה' על שהציל את ישראל, ענו בני ישראל 'אמן' והתכוננו לצאת בקף ידי חובת הברכה. וכפי שגפסק (טוש"ע או"ח ריש ד) שיכול אדם לברך על גס שנעשה לחברו ולהוציאו ידי חובתו, ובתנאי שיענה חברו, זה שנעשה לו גס, 'אמן' אחר ברכתו. לפיכך משרך יתרו נחשב להם כאלו ברכו בעצמם.

תורת חיים סנהדרין צד א

ברכת הגר גדולה מברכת ישראל

"ויאמר יתרו ברוך ה' אשר הציל אתכם מיד מצרים ומיד פרעה" (ח"ה)

במסכת חלין (בא ב) הפליגו חכמים בשבחם של ישראל ואמרו כי גדולה חביבותם יותר מפלאי השרת. זאת משום שישאלו מזכירים את שם ה' אחר שתי תבות באמירת: "שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד", לעמת מלאכי השרת המזכירים את שם ה' רק לאחר שלוש תבות, ככתוב (שענהו א): "תקרא זה אל זה ואמר: קדוש קדוש קדוש ה'".

האזן מוילנא למד מפסוק זה כי מדרגתו של הגר גבוהה אף יותר מישראל, שהלא יתרו שיהיה גר הזכיר בברכתו את שם ה' אחרי תבה אחת, ככתוב: "ויאמר יתרו: ברוך ה'".

מעשה רב החדש בהגות הגר"א אות טט

אמן בעולם הבא

"אנכי ה' אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים" (ב"ב)

פסוק זה הוא המקור למצות האמונה המציינת את האדם ההאמין שיש לעולם בורא ומנהיג (רמב"ם ספר המצוות מ"ג א; ספר התורה כה). בעוד רב המצוות תלויות בזמן, במקום או בגורמים שונים, מצוה זו היא תמידית, וכל עת שמרהר האדם במציאות ה', הרי הוא מקימה. האור זרוע' (א סט) כותב שלפיכך לא תקנו חכמים לברך לפניה פדרך שמכריזים על יתר המצוות, לפי שלא תקנו להקדים ברכה אלא למצוה הבאה לפרקים.

אף שכאמור לא נתקנה ברכה למצוה זו, כל עקר מצות ענית אמן אחר הברכות והתפלות נתקנה מחמתה. דבריו רבנו בחיי (שמות ד"א): "ומפני שהאמונה יסוד כל התורה כלה, תקנו לנו רבותינו זכרונם לברכה בתפלה ובברכות לענות אמן, שהוא גגור מלשון אמונה ומלשון הודאה, שמשקבל עליו דברי המברך ומוודה בהם". יתרה מזו, ענית אמן אף מחזקת ומשרישה את האמונה בלב האדם וכלשון המגלה עמקות (פר האוני): "עקר האמונה תלויה בעניתי אמן".

על פי האמור באר רבי אברהם אהרן יודלביץ רב 'קהל עדת ישרון' במנהטן את מאמר חכמים (תנחומא צו ט): "כל העונה אמן בעולם הזה זוכה לענות אמן לעולם הבא", בהקדמו לך משל קולע:

מעשה באדם בור ועם הארץ שהיה נוכח בדרשה שנאמרה מפי אחד מחכמי הדור. בסיום הדרשה טרח האיש והודה לחכם מקרב לב. כאשר שאלו אחד מהעומדים שם: "מפני מה הודית כל כך לחכם, הלא בהכירי אותך - בודאי לא הבנת מאומה מדבריו?" השיב חלה בתמימות: "הו דרשו זה ידוע ומפורסם כחכם גדול ונעלה. וכי עלי להבין את דבריו כדי להיות בטוח שדבריו יהיה בניה לתלפיות ולהודות לו על כך?"

כאשר שמע החכם את הסברו של האיש התפעל עד מאד מתמימותו. הוא קרא לו לשבת לצדו ובפנים מסבירות למדו את כל מהלך הסוגיא מתחלתה לסופה, עד אשר הבין את הברכים על בריים. אף עתה הודה האיש לחכם וברכו בברכות מעשירות, אולם הפעם עשה זאת מתוך הבנה אמיתית בערך הברכים.

לפיכך קצבו חכמים את שכן העונה אמן בעולם הזה שזוכה לענות אמן אף לעולם הבא; העונה אמן בעולם הזה מבלי להבין את עמק נסתר דרכיו. יתברך, אלא רק מתוך אמונה תמימה כי "צדיק ה' בכל דרכיו, יזכה בעולם הבא לשבת במחצת הצדיקים וללמד את דרכי ה' וסתיי הנהגותיו. ולאחר שזכה להגיע בכך להבנה אמיתית בדרכי ה', אזי ישוב ויענה 'אמן ואמן' - והפעם מתוך ידיעה והכרה אמיתית.

דרש אבי עקב דרוש ולא אותו

התפלה כתנאי למצות בקור חולים

"והודעת להם את הדרך ילכו בה" (ח"ב)

מהפסוק: "והודעת להם את הדרך ילכו בה", הביאו חכמים אסמכתא לחובת קיום מצות בקור חולים, שקיימה מתאפשר בהליכה לבית החולה (ב"מ ל ב; פרישה י"ד שלה א).

אחד הטעמים שנתנו למצות בקור חולים, היא כדי שיתפצל המבקר לרפואת החולה. לפיכך מי שבקר את החולה ולא התפצל לרפואתו לא קיים מצוה זו (נדרים מ א; רמ"א י"ד שלה ד). הנהגה למעשה למד מקף רבי אליעזר פאפו (בית תפלה תפלה על החולה): "מה טוב שכשפצד מן החולה, שיאמר לו: 'המקום ירפאך רפואה שלמה בתוך שאר חולי ישראל, דהוי כעין תפלה קצרה'".

יש להבין: לשם מה הצריכו לבקר את החולה כדי להתפצל לרפואתו, וכי אי אפשר להתפצל עליו מבלי לבקרו?

א. באר החתם סופר: כאשר מזכירים את שם החולה בתפלה לרפואתו, עלולים לעורר עליו דינים (ראה יתר נח ט"א). וכיון שכאשר מתפללים על החולה בפניו אין צורך להזכיר את שמו (ברכות לד א, ע"פ מג"א קיט א), לפיכך הצטוונו לבקרו כדי שיעמד לצדו ונוכל להתפצל עליו מבלי להזכיר את שמו.

ב. רבי משה פיינשטיין באר: כאשר אנו מבקרים את החולה ורואים בסבלו ובמצבו הקשה, אנו מתעוררים להתפצל עליו בכונה יתרה.

ג. באופן נוסף באר זאת רבי משה פיינשטיין על פי דברי הגמרא (שב"ב א) שהשיכנה נמצאת למראשות החולה. לפיכך תקנו לבקרו ולהתפצל בסמוך אליו, שבמקום שהשיכנה שורה - התפלה מתקבלת.

חתם סופר נדרים מ א; שר"ת אגרות משה י"ד ח"א ס"י רכג

'אשר בחר בנו מכל העמים'

"והייתם לי סגלה מכל העמים" (ט"ו)

בכל בקור אנו משבחים ומודים: "אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו". ויש להבין כיצד מתישב נסח זה עם דברי הגמרא (ע"ז ב) שבתחלה הצייע הקדוש ברוך הוא את התורה לכל אמה ולשון ולא קבלה, עד שבא אצל ישראל וקבלה. משמע לכאורה שלא נבחרנו מלכתחלה לקבל את התורה, אלא תחלה הצייע אותה הקדוש ברוך הוא לאמות, ורק לאחר שלא קבלוה פנה אלינו?

פרש רבי לוי יצחק ממברדיטשוב, כי אדרבה, מהאפן שבו הצייע הקדוש ברוך הוא את התורה לכל האמות מוכח שבחר וזקא בנו; לאמות העולם לא גלה על רוממות התורה, ואדרבה גלה לכל אמה וזקא את המצוה הפוגדת לאפיה (ראה ילק"ש דברים רמז תתקמ"א), אולם לנו גלה את גדל רוממותה כדי שנקבלה באהבה. הרי שאכן "בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו", והצעתו לאמות העולם היתה רק למראית עין כדי שלא יתקנאו בנו על זכייתנו.

קדשת לוי אבות ב ו

יהיזי יקרו!

בשבת שבה אנו קוראים בתורה על מעמד הר סיני, תן אל לבך את קריאתו של רבנו בחיי למקבלי התורה:

"צריך אדם להזהר בתפלה ובברכות שיענה אחריהם אמן שהיא מלה נגזרת מלשון אמונה. וכל מי שעמדו אבותיו על הר סיני וקבלו התורה הנקראת אמונה... חייב הוא לכונן לבו ומחשבתו בעניתי אמן..." ('כד הקמח' ערך אמונה).

בקשות 'הרחמן' (ב)

'תהא השעה הזאת שעת רחמים'

בבקשות שלאחר ברכת 'הטוב והמטיב' מכה ה' יתברך בפנינו: 'הרחמן', וכפי שהתבאר בפתיחה כי שעת קיום מצות ברכת המזון היא שעת רחמים. יש להוסיף ולהביא בענין זה את דברי הגמרא (ברכות כ א): שאמר הקדוש ברוך הוא למלאכי השרת: 'וכי לא אשא פנים לישראל? שפתבתי להם בתורה (דברים ח א): 'ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלקיך' והם מדקדקים על עצמם [לברך ברכת המזון אפילו אם לא אכלו כשעור שביעה, אלא: עד כזית ועד כביצה]. מכאן ששעת ברכת המזון היא שעת רחמים שבה הקדוש ברוך הוא נושא פנים לישראל, ומה ראי שביקש באותה שעה בלשון: 'הרחמן'.

בקשות 'הרחמן' נפתחות בשלוש בקשות הנוגעות למלכותו יתברך: "הוא ימלך", "הוא יברך", "הוא ישתבח... ויתפאר", ורק לאחר מכן נבקשות אישיות: "הוא ירסנו", "הוא ישבר עלנו" וכו'. תקנו כף על פי דברי הגמרא (ברכות לב א): "לעולם יסדר אדם שבתו של הקדוש ברוך הוא ואחר כך יתפלל", לפיכך אנו פותחים בבקשות הנוגעות למלכותו, ולאחר מכן בבקשות הנצרכות לנו (אוצר התפלות).

'ומלכותו ברצון קבלו עליהם'

כתב המשך חכמה (דברים ע) כי ברכת המזון לא נועדה רק כדי שנודה על מזוננו, אלא אף כדי שלא נשכח את ה' מתוך אכילתנו, ככתוב (שם פ טו יב): "פן תאכל ושבעת... ורם לנבך ושכחת את ה' אלקיך". ויש לומר כי לכך נקשרות 'הרחמן' נפתחות בבקשה המבטאת את רצוננו להיות תחת מלכותו יתברך: "הרחמן הוא ימלך עליו לעולם ועד" (התפארת צבי [תורת משה] ב"מ, פרוש ברה"מ).

בקשה זו נאמרת בפנינו בכל יום, בשחרית ובערבית, כאשר אנו מסמיכים להזכרת אלת מצרים את העבדה שמייד לאחר שנגאלו ישראל: "הודו והמליכו ואמרו [בשחרית, ובערבית]: "ומלכותו ברצון קבלו עליהם" את פסוק הבקשה שאליה אנו מחילים כל מינו: "ה' ימלך לעולם ועד".

למדנו מכך כי כאשר יצאנו משעבוד מצרים, לא היה מטרתנו להיות 'בני חורין', כשאר אמות העולם אשר אף לאחר שחדלו מלהשתעבד למלכות אחרת, נותרו משעבדים ליצרם. אלא אדרבה, מבקשים אנו בכל יום ויום להכניס עצמנו תחת מלכותו יתברך - 'הרחמן הוא ימלך עליו לעולם ועד' - שכן זו היא חרית האמתית (התהלה והתפארת, וראה 'מי השלוח' ח"ב רמ"ש ר"ה).

עוד אמו בעל האמונת משה' מאלכסנדר: שאיפתו המיידית של כל יהודי, שאותה הוא מביע ערב ובקר וצברים, היא להיות תמיד דבוק בהשם יתברך, ולהפיר במלכותו בכל נפשו ומאודו. אלא שלעמים הוא נופל מפרדה זו, ועל כך אנו מבקשים: "הרחמן הוא ימלך עליו לעולם ועד" - שלעולם ועד לא תסח דעתנו מההפירה במלכות ה' - אף לא לרגע אחד (אמונת משה, בראשית [התפלה] ע"מ רמ"ט).

באפן נוסף פרש זאת האמונת משה' על פי דברי הגמרא (סוטה א): "כל אדם שיש בו גסות הרוח אמר: 'הקדוש ברוך הוא - אין

אני והוא יכולין לדור בעולם". וזאת אשר אנו מבקשים כאן, שלעולם לא יגבה לבנו, ומתוך כך תוכל השכינה לשרות במחיצתנו לעולם ועד (שם שמות ע"מ רסד).

חסידים מספרים על בעל 'תורת חיים' מקוסוב, שכאשר שמע פעם את חסידיו אומרים את בקשת: "הרחמן הוא ירסנו ככבוד" בהתלהבות ובהתרגשות, תרה, העיר להם בתוכחה מספרת: "הו באמרם 'הרחמן הוא ימלך עליו לעולם ועד' לא ראיתם גלהבים כל כך..." (אבו שתייה החדש ע"מ רסח).

'הוא יתברך בשמים ובארץ'

בכל יום ויום משתבח שם ה' בשמים ובארץ; בשמים באמצעות צבא מרום, ובארץ באמצעות בני האדם (ראה ארכיט בענין זה במידות תפלות אות 'עני יונה'). בבקשת 'הרחמן הוא יתברך בשמים ובארץ' מבקשים אנו מהקדוש ברוך הוא שספי שכל צבא מלאכיו שבשמים מכירים במלכותו השלמה, כן יתברך שמו גם בפי כל באי העולם, ויכירו כלם בהיות: "ה' אחד ושמו אחד" (תהלה כפסוקה).

שבח לדורי דורות

יש להבין: אלו היינו מבקשים שה' יתהדר ויתפאר בנו לאחר למוד התורה, היה הדבר מובן. אולם מה מקום יש לבקש 'ויתפאר בנו... ויתהדר בנו... דוקא לאחר פעלה בשמית כאכילה? אלא שחכמינו (ברכות נא א) כבר דמו את השלחן לפזמם, לפי שכאשר האדם אוכל כראוי, לשם שמים, הרי כביכול הוא 'זוכה' את יצרו ותאוותו לה'. ובכך מתפאר הקדוש ברוך הוא בנו, שאף את יסוד החמר הטבוע בנו אנו מקדשים למענו יתברך (הגה"צ רח"ע ברי"ל, אוצרות הנבירה ע"מ כזכ).

בדרך צחות יש שהביאו כאן את דברי הגמרא בהלכות נר הנפה (שבת כ א) שהמהדרין נהגו להוסיף בכל יום נר. ובארץ בדרך דרש שאזאת אנו מבקשים כאן, שיתנהג עמו ה' לאורך כל מינו במדת 'מוסיף והולך'... (בני בניה תולדות ר"ח ע"מ כה).

תפלה על הדורות הבאים

יש להוסיף ולתת את הדעת לכך שבבקשת 'הרחמן' זו טמונה תפלה נוראה עד מאד עלינו ועל צאצאינו אחרינו: ששלשלת הזהב של האמונה הקדושה הנוטעה בנו ומחברת אותנו לדורי דורות כבנים לעם ישראל - עם הצצת, לא תפסק חיליה מארענו, אלא שמו יתברך ימשיך להתהדר ולהשתבח בפי צאצאינו כפי שהוא מתהדר ומשתבח בפניו: "לדור דורים... ולגצח נצחים... לעד ולעולמי ועולמיים..."

רמז לכך נתן לדרש מלשון הכתוב (שמות כח לב): "שפה יהיה לפיו סביב... לא יקרע", שפה ראשי תבות שבח ["הוא ישתבח"] פאר ["הוא יתפאר"] הדור ["הוא יתהדר"], 'יהיה לפיו' - תפלה זו תמיד תהיה שגורה בפי האדם, 'לא יקרע' - שחלילה לא תקרע ותפסק האמונה מארעו לדור דורים ולגצח נצחים (ברכת דוד בשם הגש"פ יצ"ד יעקב).

'מי יחיה' - בבית הפנסת

בשנת תרע"ד רעשה תבל ומלואה בפרץ מלחמת העולם הראשונה. רצח יורש העצר האוסטרי בידי מתנקש סרבי היה הגפרור הבוער שהשלה לתוך חבית חמר הנפץ גזישה השנאה ששורה בין מעצמות אירופה. אירופה נשטפה בנהרות של דם ואש ותימרות עשן, אשר גררו אחריהן את העולם כולו למלחמה ארפה ורנית קורבנות.

צבאות גרמניה שפלטו בראשית המלחמה לשטחה של פולין, גרמו למעצמה הרוסית שהיתה בצד שמונגד להתניצב מיד למערכה, ובהיות פולין לכוזה בין הפטיש לסדן, היו תושביה הראשונים ששלמו מחיר כבד של מות ונלות.

העירה מיר, שבה שכנה 'ישיבת מיר' הנודעת עד ימינו, נצבה בתוך לע הארי, בחזית הקרבות שבין רוסיה וגרמניה. וכך, עד אשר נכבשה בידי הצבא הגרמני, ספגה העירה הפגזות קשות, שבמהלכן נשרף היכל הישיבה ונהרס כליה.

על ספור גס מפלא שהתחולל בעצומם של הקרבות הקשים, העיד תלמיד הישיבה מאותם ימים רבי הערץ באס ה"ד:

עקב פרץ המלחמה המפתיע, שרוי היה הצבא הרוסי במצוקה קשה. כת האדם היה מדלדל, וראשי הצבא עשו הכל כדי לעבותו. מתקף כף הוצא צו מלכותי מטעם הצאר הרוסי, לעשות הכל כדי לאתר ולגייס עוד מיליוני חילים לשורותיו, ובפרט את כל רבבות אלפי הצעירים שהשתמשו מהצבא.

ישום הצו הטיל על פלגה צבאית מבחרת אשר עשתה את מלאכתה נאמנה, ללא רחמים וללא משוא פנים. די אם יצאו כי בזכותה גדלה כמות חילי הצבא הרוסי המלכותי במהלך פחמשה חדשים בארבעה מיליוני חילים נוספים, אשר כשני מיליונים מתוכם נהרגו בקרבות.

הימים היו ימי ראש השנה של שנת תרע"ה. רעם התותחים הבולתי פוסק החריד את הלבבות וצק משמעות יתרה לחודת הדיון. בשל העבדה כי בגן הישיבה נשרף במהלך הפגזות, נאספו בני הישיבה לתפלה בבית הפנסת הגדול של העירה מיר, אשר שכן בחצר השולחית' במרכז העירה. לפעת עברה השמועה בין המתפללים כי הגדוד הצבאי המיוחד עומד לפשת בקרוב על העירה כדי לאתר בין תושביה משתמטים משרות הצבא במטרה לגייסם לחזית המלחמה.

למותו לצון כי בני הישיבה ענו כלם לתאר זה, שהלא עד עתה היו רשומים כתושבי פולין, ובלאו הכי איש מהם לא חלם מעולם להתניצב מיימתו לשרות

אריה בנבון תו' [תולדות רבי מרדכי מן] ע"מ 43

עשית

חז"ל אומרים (קדושין לו ע"ב), שגם אם ישראל עובדי עבודה זרה, מכל מקום הם נקראים בנים חביבים למקום. עם ישראל נמשל לנשר, פדי לרמז: גם אם חוטאים ישראל חס וחלילה, ויש בהם סימני טמאה בנשר, הם עדין בניו החביבים של ה' - ואבא אתכם אלי".

(שיר מעון)

"פן ירוסו אל ה' לראות ונפל מסנו רב" (יט, כא)

ה' אומר למשה למנע מעם ישראל להתקרב יותר מדי, ומדוע? "ונפל ממנו רב" - הדבר יגרם בהמשך לענש חמור לעם ישראל - כיצד?

ידוע שחמרת הענש מאת ה' אל החוטא, היא על פי דרגתו של האדם. ככל שהחוטא חכם ויודע יותר, כך גם ענשו רב יותר.

ה' ידע שעם ישראל עתיד לחטא בחטא העגל, לכן מוטב שלא יתקרבו כל כך אל ה', ולא ישיגו מדרגות גבוהות מאד, פדי שהענש על חטא העגל לא יהיה גדול ביותר, על פי דרגתם הגבוהה.

אם ישאר עם ישראל בדרגה נמוכה יותר, נתן יהיה לדון את החוטאים בחטא העגל כשוגגים ולא כמזידים.

(משך חכמה)

"ומשה עלה אל האלהים" (יט, ג)

דרשו חז"ל, שכשעלה משה למרום לקבל את התורה, בקשו מלאכי השרת להשאיר את התורה בשמים, ולא הסכימו לתת אותה ביד משה, עד שהוכיח להם משה שהמצוות הפתובות בתורה מתאימות לבני האדם ולא למלאכים (שבת פח עמוד ב). נשאלת השאלה, וכי לא ידעו המלאכים קדם מעצמם, שהתורה אינה מתאימה להם!?

משל למה הדבר דומה?

מעשה ברב גדול בתורה, שמפאת זקנותו התקשה להנהיג את הרבנות בעירו הגדולה. טכסו אנשי עירו עצה, לחפש עבור רבם עיר קטנה שאנשיה מעטים, שאותה יצליח רבם להנהיג. כעבור זמן נמצאה העיר, ונתרצה הרב לעבר לשם. והנה, בהגיע משלחת אנשי העיר הקטנה לקחת עמם את הרב, דחו אותם אנשי העיר הגדולה, ולא נתנו לרבם ללכת עמהם.

שאלו אנשי העיר הקטנה בתמיהה: "מדוע אינכם מאפשרים לרב לבא עמנו, והרי יודעים אתם שאינו מתאים לכהן בעירכם?" ענו אנשי העיר הגדולה ואמרו: אכן רק מפני כבוד הרב עשינו זאת אבל רצינו להראות לכם עד כמה חשוב וגדול הרב בעינינו, ועד כמה אנו מצטערים על שנאלצנו להפרד ממנו, ולתת אותו לכם.

כך בקשו המלאכים להראות לישראל כמה חשובה התורה בעיניהם, ועד כמה הם מצטערים על שנאלצים למסור אותה לישראל.

(המגיד מדובנא)

"ויסעו מרפידים ויבאו מדבר סיני ויחנו במדבר ויחן שם ישראל נגד ההר" (יט, ב)

מפסיק זה אנו למדים ששלוש הכנות היה על עם ישראל לעשות, כדי להיות ראויים לקבל את התורה:

א. "ויסעו מרפידים" - שהסיעו את עצמם, דהינו שהרחיקו את עצמם מרפיון הימים, שבו לקו בעת מלחמת עמלק, כפי שדרשו חז"ל (סנהדרין קו א) על הפסוק: "וילחם עם ישראל ברפידים" (לעיל יז ח) - "ברפיון ימים". ועתה הרחיקו את עצמם מאותו רפיון, והכינו עצמם לקבל עליהם את על עבודת ה'.

א. "ויחנו במדבר" - שהשפילו ישראל את עצמם כמו מדבר, שהכל דורכים עליו, כדי לרפש את מדת הענוה ולעזב את התאוות, מאחר שאין דברי התורה מתקיימים אלא במי שמשפיל את עצמו, ומשים עצמו במדבר (ערובין נד א).

ב. "ויחן שם ישראל נגד ההר" - המלה "ויחן" נאמרה בלשון יחיד, להורות שנעשו כל ישראל יחד כאיש אחד, שאין התורה נקנית אלא כשיש אחדות.

(אור החיים)

"ואשא אתכם על כנפי נשרים ואבא אתכם אלי" (יט, ה)

מדוע נמשלו כאן ישראל לנשר, ולא ליונה?

הנשר - הוא עוף אשר יש בו את כל סימני הטמאה של העופות.

הלולא דצדיקיא | חיים הופקוביץ

רבי יהושע ב"ר שלום רוקח מבעלזא < יום שלישי כ"ג שבט (תרנ"ד)

"מדוע לא עוזבת הרוח הרעה את אשתי, הן ממלאים אנו את כל הוראותיו של הרבי?" הקשה הבעל לרבי יהושע בכאב כשנכנס אליו באחד הימים.

"נראה כי יש להגביר את עוצמת הקדושה", נענה הרבי ותלה את מבטו אי שם בנקדה עלומה, "בליל שבת הקרוב רצוני כי תסעדו על שלחננו".

באותו ליל שבת ארכה ברפת "המוציא" של הרבי זמן רב. ידיו אֶחָזוּ בחלות, עיניו היו עצומות ופניו להבות. הנוכחים חשו כי משהו עלאי מתרחש לנגד עיניהם. הוא ברה לאט ובכונה עצומה את ברפת "המוציא" ולאחר פקח את עיניו ובצע מן החלה. לאחר שאכל כזית, שגר פרוסת חלה אל הבעל, אולם האשה סרבה בתקף לטעם מן החלה.

הרבי הקדוש ידע גם מדוע. הרוח הרעה חוסמת את דרכה של החלה לפיה של האשה. בתנועת יד מהירה רמז הרבי לבעל שינסה בכל עז להכניס את החלה לפיה, אך הרוח הרעה התנגדה אף היא בכל עז, והאשה האמללה סגרה את פיה בכח.

ואז עלה בלב הבעל רעיון חכם. הוא לקח פרוסת חלה אחרת מן השלחן, הטמין בה את פרוסת החלה של הרבי והגישה אל אשתו. באורח פלא התרצתה האשה ונאותה לפתח את פיה. והנה אך הכניסה את החלה לפיה, החלה משתעלת ומשתנקת עד שכמעט ונחנקה, אך לבסוף בלעה את חתיכת החלה. באותו רגע שבה האשה לאיתנה ונרפאה לחלוטין.

לאחר השבת, כאשר בא הבעל להפריד מהרבי ולהודות לו על המופת הגלוי שחולל, שב הרבי והתריע בפניו: "הזהר נא! אל תגלה לאיש מכל אשר ארע עמכם בשבועות האחרונים כאן בבעלזא"

חלפו עברו להן השנים. אזהרת הרבי הקדוש נשפחה מלבו של אותו יהודי. ביום מן הימים סח לאחד מחבריו אודות הנס הגדול שארע לאשתו לפני כן וכך שנים בבעלזא.

כעבר כמה ימים גלה האיש לחרדתו כי אשתו אינה כמימים ימימה. תנועותיה ודבורה שוב השתנו לרעה, ונפר היה בה כי הרוח הרעה שוב השתלטה עליה. בחרדה נוראית מהר האיש ולקח את אשתו לבעלזא, אולם הפעם סרב האדמו"ר לקבלם.

ארבעה בנים היו לו לרבי הקדוש בעל שר שלום" מבעלזא. כלם צדיקים קדושי עליון. לאחר הסתלקותו של ה"שר שלום" צפו חסידיו כי מי שימלא את מקומו בקדש יהא בנו הבכור רבי אלעזר. אך להפתעת הכל קם רבי אלעזר והודיע קבל עם ועדה: "חסידים ואנשי מעשה נא הקשיבו: זה עתה נגלה אלי בהקיץ אבי מורי, ונראה היה כבימי חיי ממש. הוא אמר לי כי בקשתו היא שאחי הצעיר יהושע, הוא זה שיתמנה תחתיו לאדמו"ר. הוא בקש שלא אקפיד על כך, כיון שמשמים נועד יהושע לתפקיד זה"

כששמעו זאת החסידים לא נותר ספק בלבם, וקבלו עליהם פאיש אחד את הנהגתו של רבי יהושע, והוא בן ל' שנים בלבד.

גדול בתורה היה, בנגלה ובנסתר, ועיניו צופיות למרחוק. שמו כפועל ישועות נודע לתהלה, ויהודים רבים מפל רחבי גליציה שחרו לפתחו. בתקופת הנהגתו גדלה והתעצמה חסידות בעלזא, וחסידים רבים נוספו לשורותיה.

מעשה באשת תלמיד חכם, שאתרע מזלה ונכנסה בה רוח רעה תוך שהיא משתלטת על תנועותיה של האשה ומשנה לרעה את אפן דבורה.

נכנס הבעל הדואג עם אשתו אל הקדש פנימה, לטל עצה מהצדיק.

אמר לו רבי יהושע: "ידוע שאותן רעות שנדבקות בבני אדם, אינן מסגלות לסבל קדושה, ולכן הדרך לגרשן הוא על ידי רבוי קדושה. הישארו כאן בבעלזא בשבועות הקרובים", הורה הרבי, "ומדי שבת בשבתו קח את אשתך לבית הפנסת ומעזרת הנשים היא תאזין לקריאת התורה, וכך תנהג גם בזמן קריאת התורה בימי שני וחמישי. האזנה לקריאה בתורה מוסיפה רב קדושה. בנוסף לזאת עליה לשתות בכל שבת מן היין שאני אקדש עליו, ולטעם מהחלה אותה אכצע בסעודות השבת. כך תפנס לגופה קדושה נוספת" "אך כל זאת בתנאי אחד", הוסיף הרבי והישיר מבטו אל הבעל, "אל תגלה לאיש מכל מה שאמרתי לך, ומכל מה שאני פועל להחלמתה".

נתן היהודי את הסכמתו לרבי, והחל ממלא את הוראותיו בקפדנות. עברו מספר ימים, חלפו כמה שבועות, ובמצבה של האשה טרם חל שנוי כלשהו.

"לא תעשון אתי אלהי כסף ואלהי זהב" (כ, כ)

על פסוק זה נשאלת השאלה: הרי כבר בעשרת הדברות אמר ה'

המגילה מספרת לי

פורים לגיל הרך

כל מילות הפורים, המסורת וההמלחה המנהיגים בארץ ישראל ושומרים מצוותיהם

פורים מנגיש ליל הרך באורה ומסירות ומרחיקת

דיסק mp3 חדש! לקרא ולסאזין מאת חיים הופקוביץ ומבצרת "ששנתי"

חדש! ניתן להשיג בציפי וילוף על כל דף וכריכה חזקה ומיוחדת לעמידות ארוכת טווח

ניתן להשיג גם באידיש ובאנגלית

"לא יהיה לך אלהים אחרים" "לא תעשה לך פסל" - מדוע הזהיר ה' שוב את עם ישראל על עבודה זרה לאחר עשרת הדברות?

תז"ל דורשים (מסכת עבודה זרה מ"ג): "לא תעשון" - אסור לעשות דמות של המשמשים לפני במרום, שרפים, אופנים וכו'.

אזכרה זו נתן לומר רק לאחר מתן תורה. שעד אז הפירו עם ישראל רק את השמש, הירח והכוכבים בשמים, וחשבו שרק עליהם הזהיר ה'. אך במעמד הר סיני ראו עם ישראל את מי שנמצא עם ה' בשמים - מלאכים ושרפים, וקיים חשש שיעבדו להם. לכן הזהיר ה' לאחר מכן: "לא תעשון אתי" - אפלו מי שראיתם שנמצא אתי בשמים, אסור לעבד לו.

(אזנים לתורה)

לתגובות הערות: שגיא 054-6868199

זמני ת"א:

פְּנִימַת הַשָּׁבֶת: 17:05

יְצִיאַת הַשָּׁבֶת: 18:03

ר"ת: 18:38

לקבלת העלון במייל-

שלחו הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

בס"ד עלון מס' 441 14.2.2020 - ימי שבט תש"פ

וְהָאֱלֹהִים מְשַׁעֵן לְמַלְאָכָיו צְדִיקִים וְבוֹאָה בָּו

פְּרִשְׁת - יִתְרוֹ

לרדת אל העם' - זיכוי הרבים

וַיֵּרַד מֹשֶׁה מִן הָהָר אֶל הָעָם וַיְקַדֵּשׁ אֶת הָעָם וַיְכַבְּסוּ שְׂמֹלֹתָם (יט,יד) הגדולה של מנהיג, זה לדעת 'לרדת' מן ההר 'אל העם', היו מרבותינו שהיו בדרגה גבוהה ובקדושה עצומה, אבל הקדישו מזמנם ותורתם על מנת וַיְקַדֵּשׁ אֶת הָעָם וַיְכַבְּסוּ שְׂמֹלֹתָם, לקדש את עם ישראל ולכבס את בגדיו המלוכלכים בעוונות, בדרך התורה והקדושה והעלותם מעלה מעלה ברוחניות. (עורך העלון)

נביא כאן דברים שנשא הרב שמואל טל, (מתוך הספד על מרן הראשון לציון זצ"ל): חז"ל אומרים (אבות ו,א) שכל העוסק בתורה לשמה זוכה לדברים הרבה, ומתוכם - שהוא "אהוב" ו"אוהב את הבריות". והא בהא תליא. אצל הרב עובדיה זצ"ל, כל לימוד התורה (שעוד נדבר עליו קצת בהמשך, בעזרת ה') היה כל הזמן מחובר לאהבה ולדאגה העצומה שלו לעם ישראל. הרב עובדיה יוסף אהב מאוד ודאג מאוד לעם ישראל. התורה היתה יקרה לו, היא היתה מושוש לבו, ובה הוא השקיע את כל כוחותיו; אבל עם כל האהבה העצומה שלו אליה, הוא הקדיש המון מזמנו הלימוד שלו וכיתת רגליו ממקום למקום, מבית כנסת לבית כנסת, למסור שיעורי תורה. היתה לו גם אהבה ואכפתיות עצומה ללימוד התורה של תינוקות של בית רבן.

סיפר לי אלי ישי שבבקרם, אחרי התפילה, היו מגיעים אליו כל מיני ראשי ישיבות וכוללים, והוא היה משקיע בהם מעט מאוד זמן אם בכלל. אבל כשהיו מגיעים אליו מנהלי בתי ספר של תלמידים ממשפחות רחוקות או חלשות וכדומה, הוא היה מקדיש להם ממש המון זמן. העניין של קירוב עם ישראל לתורה היה כל כך קרוב ללבו, זה היה בנפשו. כל הזמן קיים בעצמו "הוי מתלמידיו של אהרן... ומקרנ לתורה".

כל התורה שהוא למד היתה מאוד מחוברת לזה. גם הפסיקות המקלות שלו, זה לא סתם שהוא רצה להקל. הוא מעיד על עצמו שהוא ממש חיפש את הדרך להקל (כמובן מתוך מחויבות מלאה להלכה, ובתנאי שההלכה באמת מאפשרת להקל). הסיבה לזה היא שאם אפשר ע"פ ההלכה לקרב, אזי כך צריך לעשות.

יש אמירה של ר' שלוימלה קרליבך: אדם יכול לראות תלמיד חכם הולך ברחוב, מסתכל עליו ומתמלא באהבה אליו; והוא רואה תלמיד חכם אחר הולך ברחוב, ומתמלא בכעס על הדתיים האלה וכו'. איך זה קורה? התשובה היא: הראשון, כשלמד תורה, למד תורה בשביל עם ישראל. בשביל שתהיה תורה בישראל, כדי שהיא תשפיע בישראל, כדי שתשרה שכינה בישראל. כשאדם רואה אותו, הנשמה שלו קולטת (גם אם הוא לא מודע לזה) – יש כאן מישהו שדואג לי, שלומד תורה בשבילי, שהתורה שלו מרימה אותי. ואילו השני, לא מעניין אותו עם ישראל. הוא לומד תורה לעצמו.

זו אמירה עמוקה, שמשתלבת עם מה שאמרנו עכשיו. התורה שייכת לכל ישראל. ככל שתלמד עוד יותר תורה, והתורה שלך היא בשביל עם ישראל, כדי שתהיה תורה בישראל, כדי שתהיה שכינה בישראל – יותר ויותר נקשרים אליך עוד אנשים, אפילו אם הם לא מכירים אותך. הם מרגישים שייכים אליך, כי אתה מחזיק את הדבר שהוא בעצם הנשמה שלהם. ישראל ואורייתא חד הם. יהודי מחובר לתורה, בין אם הוא יודע ומרגיש את זה ובין אם לא. (מתוך הספד על מרון, הרב שמואל טל).

הרבצת תורה – השקעה כדאית

את הפסוק (תהלים צב, יג) "צָדִיק כְּתָמַר יִפְרַח כְּאֶרֶז בְּלִבְנוֹן יִשְׁגָּה". פירש בעל ה"הפלאה" באופן זה: הצדיק נמשל לשני סוגי עצים: ל"תָמַר" ול"אֶרֶז". מה המיוחד בכל אחד מן העצים שהצדיק נמשל אליו? (עיין תענית כה, א). התמר לעומת הארז הוא עץ קטון, והסיבה לכך היא משום שהוא פורח ומוציא פירות והם יונקים ממנו, ומוציאים את כוחו, ולכן מתמעט בו כוח הצמיחה והוא נותר עץ קטן. ולעומת זאת, הארז – אינו מוציא פירות, ולכן את כל כוחו הוא משקיע בכוח הצמיחה של עצמו, והוא גדל וצומח ומתפתח לגובה.

והנה הצדיק נמשל לתמר העושה פירות, שכן הצדיק משפיע ומשקיע מכוחותיו וממרצו ומגדל תלמידים ועושה פירות. ולכאורה, אם-כן, צריך להיות שבגלל שמשקיע מכוחו לאחרים, יגרע מעצמו ויישאר קטן, כשם שאצל התמר נגרע כוח צמיחתו העצמית מחמת הפירות שהוא מצמיח. ולכן מבטיחו הכתוב: "כְּאֶרֶז בְּלִבְנוֹן יִשְׁגָּה" – לא תפריע לו עבודת הרבים, וד' יעזרהו שגם הוא עצמו יגדל וישגה כמו הארז בלבנון. וזהו שנמשל הצדיק ל"תמר" ול"ארז": "כְּתָמַר יִפְרַח" – יעשה פירות וירבה בתלמידים, כמו התמר, אף-על-פי-כן "כְּאֶרֶז בְּלִבְנוֹן יִשְׁגָּה" – ויגדל גם הוא עצמו כמו הארז הגדל בגובהו.

מהרבצת תורה – רק מרוויחים

מעשה היה ונכנסו לרבי שמעון שקופ תלמידיו, רבי לייב מאלין, ראש ישיבת "בית התלמוד" ניו-יורק, ורבי דוד ליפשיץ, ראש ישיבת רבינו יצחק אלחנן, לשוחח עמו בלימוד. נשאו ונתנו עמו. לאחר שעברה שעה ארוכה, חשו צורך להתנצל בפניו על שגוזלים הם מזמנו היקר בכל פעם שמאריכים בישיבה אצלו ומונעים ממנו להוסיף ולחדש בתורה ולהכין שיעורים. הרגיעם רבי שמעון ואמר להם: מאמר חז"ל "עשר תעשר – עשר בשביל שתתעשר", אינו נאמר רק לענייני ממונות אלא גם ברוחניות. וכיון שכך, ראש-ישיבה המרביץ תורה לתלמידים ומעשר מזמנו עבורם אינו מפסיד מכך, רק, אדרבה, מתעשר. שאם כדי להכין שיעור על-בוריו ולהעמיד סוגיה על תילה, היה לוקח לו שעה ארוכה, הרי בשכר שיעשר מזמנו, יתעשר בזמן ויוכל להעלות חידושי תורה ביתר-קלות, ושיעוריו יהיו מתחווירים ומתבהרים לפניו בזמן קצר.

גם בשנותיו האחרונות כאשר הציעו לו רופאיו שיפסיק להגיד את שיעוריו מפאת חולשתו, סירב וטענתו בפיו: הן בשביל מה נותן הקב"ה חיים לאדם – כדי שיוכל לפעול למען תורה; ואם לא יפעל – למה לו חיים?! אדרבה, כיון שאמרו "עשר בשביל שתתעשר", אם-כן, ככל שאמסור מכוחותי להרבצת תורה כך יוסיפו לי כוחות אחרים. וכל אותם ימים טען כי אכן רק בזכות זו הוא עדיין חי וקיים. (הרב יהודה חיון).

כִּי יִהְיֶה לָהֶם דְּבַר בָּא אֵלַי וְשִׁפְטֵתִי בֵּין אִישׁ וּבֵין רֵעֵהוּ וְהוֹדַעְתִּי אֶת חֻקֵי הָאֱלֹהִים וְאֶת תּוֹרֹתַי (יח,טז)

פעם הרבי מפרמישלאן אמר דברי תורה בשולחן, וביאר את פסוק הנ"ל, שמביאורו יימשך שפע וברכה לישראל, איך התירוץ על הפסוק היה קצת דחוק, והיה שם תלמיד חכם אחד שהקשה על הרבי, ואמר: למה צריך הרבי לדחוק כל כך בפירוש הפסוק, מוטב לו להניח הפסוק כפשוטו, והרבי יברך את ישראל ביצועות וברכות כרצונו. ענה לו הרבי: מובא ביורה דעה (סימן רמ, סי"א) ראה את אביו שאינו נוהג כשורה, לא יאמר לו עברת על דברי תורה, אלא יאמר אבא, כך כתוב בתורה והוא יבין. ואם כן כיוון שהבורא יתברך שמו הוא אבינו מלכנו, לא נכון לומר לו כלום, רק צריכים לפרש הברכות בתוך הפסוק שבתורה, ואחר כך לומר לו: אבא כך כתוב בתורה.

ולאחר הקדמה זו נביא את ביאורו הנפלא של הרבי מפרמישלאן לפסוק:

משה אומר ליתרו, שהעם באים אליו בבקשותיהם על מידת הדין שפגעה בהם, וזהו פירוש הכתוב: כִּי יִהְיֶה לָהֶם דְּבַר, רומז למידת הדין כמו שכתב האריז"ל, בָּא אֵלַי, להתנצל לפני להעתיך בעדו, וְשִׁפְטֵתִי בֵּין אִישׁ, זה הקב"ה שנקרא 'איש' ככתוב: ה' אִישׁ מְלַחֵמָה (שמות טו,ג). וּבֵין רֵעֵהוּ אלו ישראל שנקראים רעים שנאמר: לְמַעַן אֲחִי וְרֵעִי (תהילים קכב,ח). שהקב"ה צריך לעזור להם להושיעם מצרותיהם. ובאיזה אופן, הא לא נכון לומר לפניו יתברך שמו כן, אלא וְהוֹדַעְתִּי אֶת חֻקֵי הָאֱלֹהִים וְאֶת תּוֹרֹתַי, שאני אומר שעל פי התורה הקדושה צריך להיות כך וכך, ואזי אומר לקב"ה אבא כך כתוב בתורה.. (לוקט מהעלון 'אוצר פניני החסידות')

הִשְׁמָרוּ לָכֶם עֲלוֹת בְּהָר וְנִגְעַת בְּקִצְהוּ כָּל הַנִּגְעַת בְּהָר מוֹת יוֹמָת (יט,יב)
הסביר נפלא הרב שמעון אגסי זצוק"ל (מחכמי בבל) בספרו 'אמרי שמעון':
הקדמה א': מובא בגמרא (סוטה ה,א) אמר רב: תלמיד חכם צריך שיהיה בו שמינית שבשמינית גאוה' ואמר רב נחמן בר יצחק 'לא מיניה ולא מקצתיה שהרי נאמר תועבת ה' כל גבה לב'.

הקדמה ב': הגאוה גורמת לקיצור ימים רח"ל כמו שנאמר (בגמרא שם) 'ורמי הקומה גדועים' וכן אמר רב חסדא אמר הקב"ה אין אני יכולים לדור בעולם...

הקדמה ג': בעל הגאוה לא יקום בתחיית המתים שנאמר בגמרא (שם) 'אמר רבי אלעזר כל אדם שיש בו גסות הרוח אין עפרו ננער שנא' (ישעיה כו-יט) 'הקיצו ורננו שוכני עפר' שוכבי עפר לא נאמר אלא 'שוכני עפר' מי שנעשה שכן לעפר בחייו'.

לפי זה מוסבר הפסוק נפלא: הִשְׁמָרוּ לָכֶם עֲלוֹת בְּהָר דהיינו במידת הגאוה וְנִגְעַת בְּקִצְהוּ ואפילו לא במקצת מן הגאוה. ומדוע? כי כָּל הַנִּגְעַת בְּהָר (במידת הגאוה) מוֹת יוֹמָת פעמיים – גם בעולם הזה וגם בתחיית המתים לא יזכה לקום. (עלון 'מתוק מדבש' לרב ברוך בוקרה שליט"א)

ולא תעלה במעלת על מזבחי אשר לא תגלה ערותך עליו (כ,כב)
הסביר נפלא בספר 'אורח לחיים': כאשר האדם מתפלל הוא צריך להיזהר שלא יבקש מחמת
שמוגיע לו מצד זכויותיו ומצוותיו כי באפן זה ידקדקו עליו מן השמים וע"י זה יתגלה קלונו
ונמצא שכרו בהפסדו, אלא יבקש שהקב"ה יחון אותו במתנת חינם.

רמוז לדבר בפסוק 'ולא תעלה במעלת על מזבחי' דהיינו כאשר אתה מתפלל אל תבקש בזכות
מעלותיך. ומדוע? 'אשר לא תגלה ערותך עליו' כי אז יבדקו את מעשיך וכך יתגלה קלונוך.
אלא תבקש רק כמתנת חינם.

להיות אמיתי! (עלון 'אפריון שלמה')

לפני שר' ראובן קרלינשטיין היה צריך לנסוע לארה"ב, לעבור שם טיפולים רפואיים, הוא רצה
לקבל ברכה... מפורש בשולחן ערוך: "מי שיש לו חולה בתוך ביתו, ילך אצל חכם שיתפלל
עליו". טוב, הוא נסע לירושלים, הגיע עד לישיבת 'אש התורה', ושם ישב יהודי בשם... אורי
זוהר! ניגש אליו ר' ראובן ואמר: "הרב אורי, תן לי ברכה!". אורי זוהר הזדעק: "אני לא נותן
ברכות!... ר' ראובן כנראה שטעית בכתובת, אלי אף אחד לא מגיע"... אמר לו ר' ראובן: "אני
מתחנן בפניך, לא טעיתי בכתובת, הגעתי במיוחד מבני ברק לבקש ברכה, אז תן ברכה!".
שתהיה בריא, מה נטפלת אלי??" ר' ראובן כבר קיבל ברכה, שיהיה בריא, אז הרוחות נרגעו...
וכך הוא אמר: "תראה, אני פעמיים בשבוע נוסע לבת ים למסור שיעור. בדרך אני עובר דרך
כביש גהה. אתה יודע שכביש גהה הוא רשות הרבים דאורייתא לכל הדעות, ויש שם
שלטים ופרסומות, שחצי מדינה רואה... אני זוכר שראיתי שם שלט שאומר כך: 'אורי זוהר,
אחרי הכל, גלה לנו הכל, מדוע עזבת את הכל?! אם זכית לעשות כזה קידוש שם שמיים,
אני רוצה ברכה! ר' אורי נכנע, לחץ ידיים והעריף ברכות חמות. יושב יתרו בכבודו של עולם,
הארכיבישוף הממונה על כל העבודה זרה שבעולם, ועוזב את הכל. יתרו מאיפה לקחת את
הכוחות הללו? איך עשית את זה?!" וישמע יתרו", שמועה שמע ובא. היה לו את כח
השמיעה! פעם אחת הגיע איזה עולה חדש לארץ ישראל, חילוני. בשבת הוא טיפס על עץ
תאנים, יושב ואוכל – המחיה! עבר שם אדם עטוף בטלית, ואמר לו: יהודי, שבת היום.
אסור לקטוף, אסור לטפס על עץ. "לא תגזול", אתה אוכל בלי רשות, והתאנים מלאים
בתולעים!... עונה לו השייגעצ מלמעלה: "המחיה כאן בארץ ישראל! גם להתכבד בפירות ארץ
ישראל, וגם לשמוע דברי תורה!". אדם יכול לשמוע, אבל אם זה לא נכנס ללב הוא חרש!
ליתרו לא חסר כסף, לא חסר כבוד, הוא מלך על חצי עולם, אבל אם זאת האמת, הוא עוזב
את הכל! כי אפילו גוי מבין שצריך להיות אמיתי... כל שכן יהודי!

זכות דברי התורה בעלון יעמדו:

בע"ה זיווג הגון: עוז בן מרים, לירון בן פנינה, אפרת בת מוול, נועה בת יעל, קרן בת
רחל, עדן שירה בת גילה.
לזרע בר קיימא: רווית רבקה בת אורלי, מוריה בת אורנה, מורן בת רותי.
לפרנסה טובה: שגיא בן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה.
לרפואה שלמה: ציפורה בת מורוור, ציפורה בת מרים, אורלי בת מלכה, אייל בן שרה,
שי בן רחל, יחזקאל בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן
יפה, אילן בן מסעודה, יוסי בן ציפורה, יוסף בן ציפורה, עזיזה בת שוליקה, שולה בת
עזיזה.

לעילוי נשמות: אביגיל בת מרים ז"ל, אהרון רפאל בן רבקה ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל,
חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל,
רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, ישראל בן חנה
ז"ל, דבורה בת מרים ז"ל. ארז בן חיה ז"ל, יוסף מיכאלשוילי בן רפאל ז"ל, חנה בת
שמחה ז"ל, דוד אמנו בן מוולה ז"ל, משה בן שושנה ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת
תמרה ז"ל, ז'קלין לוי בת מסעודה ז"ל, יוסף בעדאש בן נוארה ז"ל, ירושה בת רות
ז"ל, זהרה ואסתר ושמחה ומכלוף בר חנינה למשפחת בן שבת ז"ל, אברהם בן חנה
ז"ל, ויבולון הכהן ז"ל, אסתר בת מרים ז"ל, רות בת יוכבד ז"ל, אליעזר בן אסתר ז"ל.

יתרו

בעלון נעסוק בתוכן שיעור 566 שנערך ביום ב' ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, בשעה 19:00, במדרשת "ברינה יקצור", מיסודו של מ"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל.

עלון מס' 453 שנה י' העלון מוקדש לע"נ מו"ר הרב יעקב בן מרים זצ"ל ט"ו שבט תש"פ

999 ה'תשפ"ב

האסף 999 ה'תשפ"ב

ועוד, בדברה זו - "לא תחמד" - התורה מפרטת בתחילה "בית רעך" לאחר מכן "אשת רעך", "ועבדו, ואמתו, ושורו וחמרו" ולבסוף "וכל אשר לרעך", הרי האסור הוא לא לחמוד כל מה ששייך לחברי מדוע הפירוט הזה? הרי הכל נכלל ב"וכל אשר לרעך"?! מדוע הפסוק מוסיף "וכל אשר לרעך"? אלא, שלפעמים אנחנו רוצים דבר מסוים שיש לחבר, אבל אנחנו צריכים להבין שיחד עם זה באה כל ה'חבילה' שלו... אתה חומד (רוצה) את הרכב של החבר, אבל אתה לא יודע מה קורה אצלו בבית; אתה רוצה את הבגד של החבר, אבל אתה לא מתאר לעצמך מה קורה אצלו בלב, וכן על זה הדרך.

כתוב באבות (ה, כא): "רבי אלעזר הקפ"ר אומר, הקנאה והתאווה והכבוד, מוציאים את האדם מן העולם". זה נכון לא רק בגלל שהם גורמים לי להיות כל חיי במרדף בלתי פוסק אחרי מה שאין לי, אלא, יתירה מזו, כיון שהם גורמים לי לא להיות מונח במה שמתאים לי באמת, ולחפש דברים שאינם מתאימים - וממילא אינם טובים לי. זה הפירוש "מוציאים את האדם מן העולם" - הם מוציאים ומנתקים אותי מהעולם האמיתי שאני צריך לחיות בו, ומשייכים אותי למקום שאינו נכון עבורי. הרי ה' בוודאי סיפק לי את מה שאני צריך והכי טוב בשבילי, כדי לזכות לחיים מאושרים באמת.

אם כך הם פני הדברים כדאי לאמץ את דברי רבותינו: "איזהו עשיר - השמח בחלקו" - במה שה' נתן לך.

אם תפ

יתרו - תוכן ענייני הפרשה

- א. יתרו שמע על יציאת ישראל ממצרים, ומלחמת עמלק עמהם, ולכן בא לעם ישראל, ועמו צפורה - אשת משה ושני בניו, ומשה רבינו-חתנו יצא אל המדבר לקבלו, יתרו התגייר, בך את ה' על ניסי ההצלה של בני ישראל, והקריב שלמים.
- ב. "ואתה תחזה": עצתו של יתרו למשה על מנוי שופטים, ולאחר מכן שב למדין לגייר את בני משפחתו (יה).
- ג. בני ישראל הגיעו בלב אחד למדבר סיני, למחרת ה' אמר למשה הקדמה לקבלת התורה: אתם ראייתם את חיבתכם ולאחר מכן הזכיר את עונשי מצרים, ואם תשמעו בקולי תהיו לי עם סגולה. בני אמרו כל אשר אמר ה' נעשה.
- ד. למחרת, משה עולה להר וה' מצווה על ההכנות לקראת מתן תורה לישראל בהר סיני (יט, א-כה):
 - א. שלושת ימי הגבלה, טהרה וקדושה, איסור עליה להר.
 - ב. ביום השלישי (יום קבלת התורה) מעמד הר סיני: קולות וברקים, וקול שופר חזק. העם מתייצב בתחתית ההר. וה' מזהיר שוב שעם ישראל לא יעלו על ההר.
 - ג. קבלת התורה: עשרת הדברות.
 - ד. לאחר ששמעו בני ישראל את דברות ה', בקשו ממשה שהוא יאמר להם את דברי ה' (ממורא ה') (כ, א-יד).
 - ה. חזרה על האיסור של עבודה זרה, ואזהרות על קדושת המזבח וצורתו (כ, טו-כג).

במרכז פרשתנו מופיע מעמד הר סיני וקבלת התורה - עשרת הדברות. ההתגלות האלוקית המתוארת ממעמד זה היא בלתי ניתנת להבנה במושגים המציאותיים המוכרים לנו. אך-טבעי הוא שעשרת הדברות נחשבות עבור כל יהודי באשר הוא, כעיקר ותמצית התורה. ואכן, כל אחד מעשרת הציוויים, מהוה יסוד ועיקר בקיום רצון ה'. הציווי העשירי והאחרון הוא "לא תחמד". ה' יתברך מצווה את בני ישראל שלא לחמוד (שלא נרצה-נתאוה לעצמנו) דברים ששייכים לזולת כפי שכתוב (כ, יד): "לא תחמד בית רעך (ט) לא תחמד אשת רעך ועבדו ושורו וחמרו וכל אשר לרעך".

ופירושו רבותינו ז"ל, שהאיסור 'לא תחמד' מתייחס לתאוה שבלב בלבד. החושב בלבו כיצד יגרום לחברו למכור או להעניק לו חפץ מסוים שברשותו, עובר על 'לא תחמד'. וראוי להתאמץ שלא להתאוות כלל לחפץ של חברו, דהיינו אף ללא מחשבה כיצד יעבור החפץ מרשות חברו לרשותו. והמתאוה לחפץ של חברו, וגורם בידועין לכך שחברו ימכור לו את החפץ או יעניקו לו במתנה - כגון שמפציר בו שוב ושוב עד שהסכים לכך, או ששולח אנשים נכבדים לבקש זאת ממנו - עובר באיסור 'לא תחמד'; אך כל עוד לא נכנס החפץ לרשותו, אינו עובר ב'לא תחמד'.

הטור וה'שולחן ערוך' פוסקים כרמב"ם (חושן משפט ש"ט, י): כל החומד עבדו או אמתו או ביתו... של חברו... והפציר בו עד שלקחו ממנו, הרי זה עובר ב'לא תחמד'. כל המתאוה ביתו או אשתו וכליו של חברו... כיון שחשב בליבו... עבר בלא תעשה של 'לא תחמד', ואין תאוה אלא בלב בלבד.

אם כן שני האיסורים הם במחשבת הלב.

כאשר אנחנו מתבוננים מעט בתוכן הציווי, מתעוררת תמיהה עצומה: מה הפירוש? אני רואה בית יפה שבנה חבר, בגד יפה שקנה חבר ועוד אינספור דוגמאות. אסור לי לרצות לעצמי דבר כזה?! אני הרי לא גונב ממנו את זה, חס ושלום, אלא בסך הכול מתעורר אצלי רצון שיהיה גם לי את אותו הדבר?! איך אפשר לדרוש מבנאדם, בן-אנוש, שלא ירצה כלום ממה שהוא רואה אצל אחרים?! השאלות הללו מקבלות משנה-תוקף דווקא בעקבות אמרת חז"ל שהובאה לעיל, "כל המקיים ציווי זה, כאילו קיים כל התורה כולה". מה הופך ציווי שכזה למרכזי ועיקרי כל כך?! אמרו חז"ל, שה' יתברך סיים את עשרת הדברות עם הציווי "לא תחמד", כיון ש"כל המקיים ציווי זה, כאילו קיים כל התורה כולה". ובפסקתא רבתי (פרשה כ"א) אומר רבנו הקדוש: רבי יקום אומר, העובר על 'לא תחמד' כאילו עובר על עשרת הדברות. ורבנו בחיי בספרו 'כד הקמח' (ערך חמדה) כותב: ועוד אפשר לומר כי קבעתו תורה עשירי, כלומר אחרון, מפני שהוא שקול כנגד כל הדברות, שכל מי שלא נזהר מן החמדה לסוף הוא נכשל ועובר על כולם, ובהמשך דבריו מגדיר את איסור החמדה כ"שורש החטאים כולן".

רבי אברהם אבן עזרא אומר: לו יחשוב האדם שהדברים אותם הוא חומד (אשה, בית, רכוש חברו) לא ניתנים להשגה, הוא יפסיק לחמוד אותם.

בנוסף, הרמב"ם מציין כי הסיבה לאיסור 'לא לחמוד' היא שעל ידי ההתעסקות בתחבולת להשגת רכוש אחרים, קיים חשש שהאדם יפעל להשגתם נגד חוקי התורה ואולי יבוא לידי אלימות, ודוגמה לכך מופיעה עם המלך אחאב שחמד את כרמו של נבות היזרעאלי והיא הסיבה שהביאתו לידי מיתו.

”וַיִּתְיַצְבוּ בַּתְּחִתִּית הָהָר” (יט, יז)

כמה שעות נמשך מעמד קבלת התורה? הנה במדרש פרקי דרבי אליעזר (פמ"ו) מובא: מעמד הנשגב שהיה בהר סיני בשעה שקיבלו בני ישראל התורה, לא נמשך אלא שלש שעות, שבחצות היום היתה קבלת התורה, ובשעה תשיעית ביום כבר חזרו ישראל לאוהליהם. והסיבה שלא לקח יותר מ-ג' שעות, כתב הרד"ל - רבי דוד בן יהודה לוריא זצ"ל שמתן תורה היה בערב שבת (כפי שפרקי דרבי אליעזר סובר שמתן תורה היה בערב שבת), ולכן לא האריך הקב"ה בנתינת התורה לאחר השעה תשיעית, שאז צריך כבר לעסוק בהכנת צרכי השבת, כמובא בגמרא (פסחים נ:): "העושה מלאכה בערבי שבתות וימים טובים מהמנחה ולמעלה, אינו רואה סימן ברכה לעולם". ופרש"י: מהמנחה - 9 שעות ומחצה, לכן הסתיימה קבלת התורה בתשע שעות. ועוד כתב הרד"ל שהוכרחו להפסיק אחר ג' שעות, שנצטוו בהר סיני על התפילה, והוצרכו להתפלל מנחה קטנה.

ממדרשי חז"ל על מתן תורה

* "היה הקול נהפך לשבעה קולות, ומשבעה לשבעים לשון, כדי שישמעו עובדי אלילים. והיתה כל אומה ואומה שומעת קולו של הקב"ה, ונפשם יוצאה, אבל ישראל לא היו ניזוקים" (ילקוט שמעוני איוב תתקל"א).

* כשדיבר הקב"ה 'אנכי ה' אלוקיך', מיד פרחו נשמתן. כיון שמתו, התחילו המלאכים מגפפין ומנשקין אותם, ואומרין להם: מה לכם, אל תיראו, 'בנים אתם לה' אלוקיכם'. והקב"ה ממתיק בחיכך הדיבור ואומר להם: 'לא בני אתם?! אנכי ה' אלוקיכם, עמי אתם, חביבין אתם לפני'. והתחיל מפתה אותן עד שחזרה נשמתן, והתחילו מבקשים מלפניו... התחילה התורה מבקשת רחמים על ישראל מן הקב"ה. אמרה לפניו: ריבוננו של עולם, יש מלך משיא בתו והורג את בן ביתו. כל העולם כולו שמח בשבילי ובניך מתים, מיד חזרה נשמתך" (שיר השירים ה', ט"ז אות ג').

* "פתח הקב"ה 7 רקיעים, ונגלה עליהם עין בעין, ביופיו ובכבודו ובתוארו, ובכתרו, ובכיסא כבודו. כיון ששמעו 'אנכי ה' אלוקיך' יצאה נשמת צדיקים, והחיה אותם. מה עשה הקב"ה, הוריד עליהם לארץ 120 ריבוא מלאכים. כל דיבור שיצא מפי הקב"ה, היה מלאך שמביאו לכל אדם מישראל, ושואל אותו האם הוא מקבל אותו עליו. והיה המלאך מפרט לו מה כלול באותו דיבור. אלו דינים, עונשים, גזרות, מצוות ושכר. וכשהיה אותו אדם מקבל אותו ואת אלוקותו של הקב"ה עליו - היה המלאך נושקו על פיו (שיר השירים א, ב).

* כשניתנה התורה - ציפור לא צייץ, עוף לא פרח, "אפילו עוברים במעי אמן קיבלו התורה, וערבו לאביהן שיקבלו התורה. וכרס אמן שהיו מעוברות מאירה כזכוכית, ונראים ורואים פני שכינה. וכשהקב"ה אומר אנכי ה' - הן עונין אחריו הן, לא יהיה לך והם עונים אחריו לאו" (חזקוני דברים ה, ג).

* כל אותו הדור ששמעו קולו של הקב"ה בהר סיני, זכו להיות כמלאכי השרת, לא משלו בהם מיני כינים, ובמותם לא שלטה בהם רימה ותולעה. אשריהם בעולם הזה ואשריהם בעולם הבא (פרקי דרבי אליעזר פמ"א).

* ראוי היה עזרא שתינתן תורה על ידו לישראל, אילמלא קדמו משה" (מסכת סנהדרין כא:).

”פֹּה תֹאמַר לְבַיִת יַעֲקֹב וְתֹאמַר לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל”

(יט, ג) - **כיצד ניתן לזכות לבן תלמיד חכם?**

תמהו המפרשים: מדוע זכו הנשים שנאמר להן תחילה ואח"כ לאנשים? כתבו בעלי התוספות: רבי משה מנרבונא היה רגיל לדורשה: בזכותה של לאה - זכו לדיבור, שהייתה נותנת לאה על לבה טבלה של זהב, ובה חקוק "תורה צויה לנו משה", ובה היתה הוגה יומם ולילה, לכן היו עיני לאה רכות - מזהרורית של זהב, ולפיכך זכו צאצאיה בתורה קודם. ומסופר על ה"חפץ חיים" שכשהביאו לפניו את ספר התהלים של אמו הצדקת, התרגש ואמר בבכיה: היודעים אתם כמה דמעות שפכה אמי הצדקנית לפני הקב"ה עם ספר זה, כשבקשה שבנה יהיה יהודי כשר? וכשנשאלה אמו של ה"חפץ חיים" במה זכתה לבן שיאיר את העולם, סיפרה: לפני חתונתי ביקשה אמי לשוחח עמי דקות מספר, וכה היו דבריה: 'בתי הקשיבי לדברי, אנו מצווים לגדל את בנינו לתורה וליראת שמים, על כן אני מבקשת ממך דבר אחד: בכל עת פנויה טלי סידור זה לידך, והעתירי תפילה לפני בורא העולם שתזכי לגדל את ילדיך לתורה וליראת שמים, ואל תשכחי להזיל דמעות בעת תפילתך'. בסיום דבריה העניקה לי סידור ובו תפילות וספר תהלים. 'וזה כל מה שעשיתי', סיפרה אמו של ה"חפץ חיים", בכל פעם כשסיימתי את עבודת הבית, או כשהנחתי סיר תפוחי אדמה על האש, והמתנתי כמה דקות לסיום הבישול, הייתי נוטלת את הסידור שקבלתי מאמי ע"ה ובוכה בדמעות שלישי לריבוננו של עולם שְׁיַחֲוֹן אֶת עֵינָיו שֶׁל יִשְׂרָאֵלִיקָה שְׁלִי, וְאִזְכֶּה לְגַדְלוֹ לְתַלְמִיד חָכֵם וִירָא שְׁמַיִם.

”וְאָשָׂא אֶתְכֶם עַל פְּנֵי נְשָׁרִים וְאָבָא אֶתְכֶם אֲלֵי”

(יט, ד) - **הנשר כמשל לאדם**

כנשר הזה הנקרא "נשר" על שם שנוצותיו נושרות לעיתים מזומנות והוא מתעטה בכל פעם מחדש בנוצות וכנפיים חדשות. כך גם יהודי צריך להיות מחונן בסגולה זו ולהתנער בכל עת מצוא מפיתויו של יצר הרע האורב לו להכשילו ולעטות מעיל תשובה וצדקה מחדש כתינוק שנוולד ולא להיסחף במחשבות תוגה על מה שקילקל ולשקוע בתהום הייאוש חלילה, ועל זה נאמר: "שבע יפול צדיק וקם" - אף על פי שחטא הוא מתרומם ושב לאביו שבשמים ע"י שעושה תשובה שלימה בכל ליבו, כך יוכל לקבל עליו את התורה ויתקיים בו: "ואביא אתכם אלי"...

”כִּפֹּר אֶת אֲבִיךָ וְאֶת אִמְךָ...” (כ, יב)

לדעת מה זה חומרא ומה זה עיקר הדין

פעם זכה יהודי בפסח להיות אצל אחד האדמו"רים, ובזמן שהוא אכל מצה, נפל פירור של מצה לתוך צלחת המרק, אז האדמו"ר רמז למשרת שלו שייגש בשקט לבעל הבית, ויגיד לו שיורידו את הצלחת הזו מהשולחן.

למחרת ישבה שם בשולחן אמו של האדמו"ר. היא אכלה ואצלה נפל פירור של מצה לתוך הצלחת. האדמו"ר ראה את זה ולא אמר כלום. שאל אותו בעל הבית: "אני מקבל את כל מה שהרבי אומר, אבל תורה היא וללמוד אני צריך, שכשאצלי נפל פירור - שלחת את המשרת לבקש שיורידו את הצלחת, שזו שאלה של בליעה של שרויה, אצל אמא שלך גם נפל ולא אמרת כלום, מדוע?" אמר לו הרב: "תשמעו, ר' איד: שהעניין של שרויה הוא חומרא, אבל כיבוד אב ואם זה דאורייתא, וצריך לבטל כל חומרא מפני כיבוד אב ואם!"

גאונותו הבלתי מצויה ישב כל הלילה עם נר גדול ולמד בהתמדה נוראה, מישהו רוצה ללמוד כמותו?... אין זה אלא משום שיצר הרע לא איכפת לו שתשמע תקיעות כל היום, כי מה שמעניין את יצר הרע זה העיקר שהוא לא ילמד תורה. לא איכפת לו שכל היום תשמע תקיעות העיקר שלא תלמד. מי שאינו לומד ורוצה דברים אחרים - זה מהיצר הרע שרוצה שלא ילמדו!

ואם התעסקות זמן רב בחומרות זה מהיצר הרע, השקעת זמן רב בהתעסקות בענייני השקפה זה לא מוצר הרע? מי שבאמת איכפת לו הוא לא מדבר על תורה אלא מדבר בדברי תורה, מכבד ומבטל את עצמו בפני לומדי התורה.

"וישמע יתרו..." (יח, א) - מעלת ההתבוננות

וברשי"י: מה שמועה שמע ובא? קריעת ים סוף ומלחמת עמלק. ומקור הדברים בגמרא (זבחים קטז): "וישמע יתרו כהן מדין", מה שמועה שמע ובא ונתגייר, רבי יהושע אומר: מלחמת עמלק שמע, רבי אליעזר המודעי אומר: מתן תורה שמע ובא, רבי אליעזר אומר: קריעת ים סוף שמע ובא, ע"כ. ותמוה מדוע הגמרא שואלת 'מה שמועה שמע ובא', והרי מפורש כאן בתורה מה שמע - את כל הניסים אשר עשה הקב"ה למשה ולישראל. אלא שכשנדייק בדברי הגמרא, הרי שאלת הגמרא היא לא 'מה שמועה שמע', אלא השאלה היא 'מה שמועה שמע 'ובא ונתגייר', היינו מה השפיע עליו לבוא ולהתגייר. על זה משיבים התנאים, שקריעת ים סוף ומתן תורה ומלחמת עמלק הם השפיעו עליו לבוא ולהתגייר. ומדוע דוקא שתי דברים אלו - קריעת ים סוף ומלחמת עמלק (שרשי' כאן מזכירים) הם שהשפיעו על יתרו לבוא ולהתגייר? יש לבאר: הנה בשעת קריעת ים סוף ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי (מכילתא), עם ישראל ראו את הכל בחוש, ולמרות זאת נפלו מאיגרא רמה זו אל מלחמת עמלק, שבא עליהם בגלל שהיו ברפידיים (לעיל יז, ח), ודרשו חז"ל: שרפו ידיהם מן התורה, ואמרו 'היש ה' בקרבנו' (רשי"י סם). ההתבוננות בשני הדברים הללו יחד - קריעת ים סוף ומלחמת עמלק - הם הביאו את יתרו לידי המסקנה שגם כשזוכים לראות את כל הניסים והנפלאות ואת כל הגילויים העליונים - ללא חיבור עם התורה עשויים להגיע לידי רפיון עד כדי כפירה, וכל מה שראו לא מסוגל להשפיע במאומה לטובה, שכן לא די לראות ולהתרשם מכל הניסים והנפלאות, מזה לבד עדיין עלולים ליפול לבירא עמיקתא של 'רפידיים' ומלחמת עמלק. העיקר הוא שהאדם בעצמו ישתנה וישתפר, ויפנים לתוך פנימיותו, לאחר התבוננות מעמיקה, את כל מה שראה, ואז כל ההשגות והדיעות שלו יכולות להשפיע עליו לטובה. והרי רואים שדווקא יתרו הוא לבדו בא להתגייר, והלא כל באי עולם ראו וידעו על קריעת ים סוף ועל מתן תורה, ולמרות זאת אף דבר בעולם לא השתנה, (וראה מש"כ להלן בפסוק יז). סיבת הדבר נעוצה בכך שיתרו היה עסוק כל ימיו בהתבוננות בכל דבר, הוא עבד את כל האלילים שבעולם במטרה להגיע אל האמת. לכן הוא זה שעמד על חשיבות ההתבוננות המעמיקה, והבין שאי אפשר להסתפק בראייה וידיעה בעלמא. מתוך התבוננות זו הוא שינה את מהלך חייו. ללא התבוננות - אפשר לראות את קריעת ים סוף ואת מלחמת עמלק ומתן תורה, אך לא להשתנות, כמו שכל באי עולם ראו וידעו, אך היות שלא התבוננו - לא השתנו, על כן עלינו לעשות מה שעשה יתרו. "וישמע" - לשמוע ולהפנים ע"י התבוננות מעמיקה.

יש להם מה להגיד על כל דבר וגם יש להם הרבה זמן לעסוק בכך. הכל ברור להם והכל נהיר להם מה מותר מה אסור, מיהו הרב הראוי להערכה ומיהו הראוי להיות מוקע אל עמוד הקלון מי ראוי לבוא בקהל ומי לא וגם חכמת הנפש מצויה אצלם שהרי הם יודעים למה רב פלוני אומר כך ולמה אלמוני אומר אחרת יש להם גם תיאוריה שלמה שכל רב המתבטא בניגוד לדעתם זו ההוכחה הטובה ביותר לכך שהוא סטה מן הדרך ומותר לבזותו. אין להם רב מובהק להסתמך עליו, וכל משפט היוצא מפייהם מתאים פעם לרב פלוני ופעם לרב אלמוני ובדרך כלל הם מסתמכים על רבנים שכבר אינם בחיים מזה זמן רב שכמובן שאינם יכולים לאשר ולהכחיש. דרכם לדעתם היא דרך האמת הבלעדית ובשמה הם מוכנים להוקיע לבזות לחלל שם שמים בגלוי ובסתור, כי רק הם צודקים וכל השאר טועים ומטעים. אין להם כל בעיה עם העובדה שהם בסך הכל אנשים צעירים שגם אם היו קוראים ושונים לא יכלו להספיק הרבה, ובכל זאת אין להם כל ספק שגדולי ישראל אין להם דעה אלא מובלים בידי בני משפחה או תלמידים קרובים נגועים באינטרסים אישיים, ורק הם נטולי כל אינטרסים, שדואגים לכבוד שמים והמשך של אמת לעם ישראל.

ואתה עומד ותמה מנין להם עוז שכזה? מנין הביטחון העצמי שהם תמיד צודקים וכולם טועים? מהיכן הביטחון שהם מבינים טוב יותר מאשר זקני העדה שכבר עשרות בשנים מלמדים בישיבות מזכים את הרבים ועושים ככל אשר בידם להרבות תורה ויראה, לא חדל דיבור של תורה מפיהם, ועמלים עשרות שנים לזכך את מידותיהם, והנה חבורת 'צעירים' אשר בקושי קראו ובקושי שנו מרגישים שגורל עם ישראל תלוי על כתפיהם הצרות ומה שנותר להם זה רק "ללמד בינה" לבני התורה במה שאינו אלא חוצפה הכלולה בדברי חז"ל "נערים פני זקנים ילבינו" ואינם אלא לאמיתו של דבר ברברנים במקרה הטוב, ואלימים ומחללי שם שמים במקרה הרע - גאוותנים במקרה הטוב, ואנרכיסטים במקרה הרע. על מנת לדעת מה טוב לתורה ומה טוב לעולמה של תורה צריך להיות חלק ממנה. מי שאין לו בעולמו אלא ארבע אמות של הלכה בלבד, ולומד את התורה יחד עם יישובם 48 דרכים שהתורה נקנית בהם כמו שנאמר בסוף מסכת אבות הוא האדם שיש לו דעת תורה ויש לו את הסיעתא דשמיא להורות בכל מה שקשור לתורה. הרי זה פשוט לכל בר דעת שאם לאדם עצמו לא אכפת מי יודע מה מלימוד תורה והוא יכול להעביר את ימיו ולילותיו בעשיית דברים רבים אך אינו ממוקד בתורה יומם ולילה - מהיכן ידע מה לא טוב לתורה?

וכעין זה סיפר הרה"ג ר"י יוזק שליט"א שבאחת הפעמים הוא שאל את הרב שטיינמן זצ"ל מה דעתו על מה שמסופר על מהרה"ל דיסקין שבראש השנה הוא שמע תקיעות כל היום, כדי להיות בטוח שיצא ידי חובת המצווה. הרב שטיינמן בתשובתו החל להשיב שיש לדון מבחינה הלכתית האם מותר לתקוע בראש השנה תקיעות שלא לצורך וגם העיר אודות אלו שמחמירים לקחת בסוכות אתרוגים שונים מפרדסים שונים על מנת להיות בטוחים שהאתרוג שלהם אינו מורכב, שאם הם ייקחו את כל האתרוגים הרבים מביתם לבית הכנסת ביום טוב, יש אולי לחשוש שעוברים על איסור "הוצאה" מרשות לרשות כאשר זה שלא לצורך. והמשיך הרב שטיינמן שיש לתמוה לכאורה על השואלים בענייני תקיעות וחומרות של מהרה"ל דיסקין מדוע הם יכולים ורוצים להשתנות ולהשתנות למהרה"ל דיסקין בענייני תקיעות ולא שמענו אותם רוצים או מנסים להתדמות ללימוד התורה שלו? הרי מהרה"ל דיסקין על אף

ארוכה של ג' שבועות מרוסיה לארה"ב, עולה כמה מאות רובל. אתה לא תשלם כמה מאות רובל בשביל לתפור כפתורים, נכון? ולא תצא לנסיעה כל כך ארוכה ומפרכת, מבלי שתהיה לך סיבה חשובה."

כאן השיב לו ר' אלחנן: "ישמעו אוזניך, פינחס, מה שפיק מדבר. הגמרא בחגיגה אומרת, שמהלך כל רקיע - 500 שנה, ובין רקיע לרקיע - מהלך של עוד 500 שנה. נשמך הייתה חצובה מתחת כיסא הכבוד, והקב"ה שלח אותה לדרך הארוכה של 500 שנה כפול 14 פעמים... לשם מה שלח הקב"ה את הנשמה שלך לעולם הזה, לעבור את כל הדרך הזאת? בשביל לתפור כפתורים?! בשביל זה באת לעולם, פינחס, לתפור כפתורים?! כלום ניתן לחשוב כך?! תורה אתה לא לומד, צדקה אתה לא נותן, מה יהיה איתך?..."

והדברים עשו רושם חזק ופינחס החל לבכות. לראשונה, מזה שנים רבות, נזכר בבוראו. "בבקשה ממך, רבי אלחנן, תתחיל ללמוד איתי דף גמרא. כעת". ר' אלחנן פותח גמרא, ולומד אתו סוגיה במתיקות גדולה. לפתע שבו אל פינחס רגשות קדומים, רגשות רבות של תשובה החלו מפעמים בקרבו. "אני חייב להתחיל ללמוד", הוא אומר לרבי אלחנן. ורבי אלחנן, ללא עיכובים, סידר לו חברותא ומקום ללמוד. "ועכשיו הרב יגיד לי מדוע באמת בא לכאן". "אל רבי אלחנן: "באתי מאחר שלישיבת ברנוביץ' אין כסף". מיד פינחס הודיע לרב: "במשך השנתיים הקרובות, כל הוצאות ישיבת ברנוביץ' תהיינה על חשבונך!" ומה איתנו? אף אנו לא באנו לעוה"ז כדי לתפור כפתורים! נשמתנו נשלחה לדרך הארוכה כל כך כדי למלא את יעודה בעולם המעשה - עמל התורה וקיום המצוות, לעשות רצון אבינו שבשמים. "אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו", אשריו בעולם הזה ואשריו בעולם הבא!

"וְעַתָּה אִם שָׁמוֹעַ תִּשְׁמָעוּ בְּקִלִּי וְשִׁמְרֶתֶם אֶת בְּרִיתִי וְהֵייתֶם לִי סֵגֻלָּה מִכָּל הָעַמִּים" (יט, ה)

ישיבתו של רבי אלחנן וסרמן זצ"ל ה"ד בברנוביץ' הייתה שרויה במצוקה כספית קשה. ארבע מאות תלמידים, גדולים בתורה וביראה, ישבו ולמדו תורה בשקידה, אבל לא היה להם לחם די שבעם. בלית ברירה החליט רבי אלחנן וסרמן לנסוע לארצות הברית. נסיעה לארצות הברית פירושה היה באותה עת - שהות של שנה לפחות בנכר. היה עליו לעזוב את התלמידים ואת הישיבה למשך שנה שלמה.

בהגיעו לאמריקה, פגש יהודי בשם ר' יוסף אליהו אנטל, שאמר לרבי אלחנן וסרמן: "במנהטן מתגורר יהודי, שבעבר קראו לו פינחס וסרמן, והיום קוראים לו פיליפ קודסטין. הוא אדם עשיר מאוד, בעל מפעל גדול של מעילים, הלוואי וישיביל לזכות לסייע לישיבה...".

"פינחס וסרמן? אני מכיר אותו. כשהיינו ילדים למדנו יחד בחיידר. בבקשה, קח אותי אליו!" ר' יוסף אליהו היה די מסוייג. "ישנן שתי בעיות: ראשית, הוא התרחק מאד מתורה וממצוות, ושנית, הוא קמצן נוראי. להוציא ממנו דולר אחד זו משימה בלתי אפשרית". אך רבי אלחנן וסרמן החליט לעשות את ההשתדלות שלו בעניין. תחילה, ניסה לפגוש את פינחס-פיליפ, אבל המזכיר הודיע שהנ"ל עסוק. שוב ניסה רבי אלחנן, ושוב הודיע צוות עוזריו של מיסטר פיליפ גודסטין כי הוא עסוק. בפעם השלישית הצליח רבי אלחנן וסרמן להעביר הודעה לפנחס-פיליפ, שהוא מחפש אותו. האיש שמח מאוד לשמוע שרבי אלחנן, חברו מילדות, נמצא באזור, וביקש שיבוא לפגוש אותו בהקדם האפשרי.

רבי אלחנן הגיע לביתו המפואר של פינחס - פיליפ, והתקבל בהתרגשות גדולה. "ספר לי בבקשה, מה עבר עליך בשנים הארוכות בהן לא נפגשנו?" רבי אלחנן סיפר: "למדתי אצל ה'חפץ חיים' הקדוש, ואחר כך ב'כולל' בקובנה. היום ב"ה יש לי ישיבה המונה ארבע מאות תלמידים, שלומדים תורה לשמה. ומה איתך?" "הגעתי לארצות הברית בגיל שבע עשרה", סיפר פינחס-פיליפ, "מצאתי מכונת תפירה ישנה, תיקנתי אותה והתחלתי לעבוד איתה. היום יש לי מפעל לייצור מעילים, שמעסיק שלוש מאות עובדים. אני נחשב היצרן הגדול ביותר של מעילים במנהטן". לאחר זמן מה שאל פינחס-פיליפ את רבי אלחנן: "לשם מה באת?..."

"רציתי לומר לך שלום" השיב רבי אלחנן. "נו, רבי אלחנן... אתה היית העילוי של החיידר, מאחורי כל מעשה שלך עומדת מחשבה עמוקה. אתה כמובן לא באת מרוסיה לומר לי שלום, מדוע, א"כ, באת?" "רציתי לומר לך שלום", שב ואמר רבי אלחנן. השיחה הסתיימה, מבלי שסיפר רבי אלחנן על סיבת בואו. רבי אלחנן חזר לאכסנייתו. לא חלף זמן רב, ופיליפ יצר איתו קשר, וביקש ממנו לשוב ולבקר אצלו בהקדם האפשרי. "תגיד לי, בבקשה, את האמת - למה באת? אני בטוח שמהו חשוב וגדול עומד מאחורי הנסיעה שלך לארצות הברית. אין לי מנוחה כל זמן שאני לא יודע. תגיד לי, בבקשה, למה". אמר לו ר' אלחנן וסרמן: "אתה רוצה לדעת למה באתי? הנה, תראה את המעיל שלי - יש פה רק שני כפתורים, אחד מהם רפוי, ועוד כפתור אחד חסר לגמרי. יש לך מפעל שלם של מעילים, אני מבקש שתתפור לי את הכפתורים". פיליפ מחייך. "א-י, ר' אלחנן, נראה לך שאין לי שכל בקודקודי? ר' אלחנן, אנא ספר לי את האמת - מדוע באת לכאן?" "מדוע נראה לך פשוט וברור שלא באתי בשביל הכפתורים?" שאל אותו ר' אלחנן. "כל הכפתורים הללו ביחד עולים כמה קופיקות, כרטיס הנסיעה באוניה להפלגה

בברכת התורה

רזן ברינה

"לְאֲדָם מַעֲרַכִּי לֵב וּמַה' מַעֲנֵה לְשׁוֹן" (משלי טז, א)

לעילוי נשמת מו"ר אבי : יעקב בן רחל וצדוק

מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף

מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף : דינה בת שרה

נפתלי בן רוזה : סמי בן שמחה : גורלי בן שמחה

רבי מאיר בן אשר : יוסף חיים בן לאה : יהודה בן טובה

סלמן בן חבו דוד : יעקב בן סאלם : חיים בן דוד ורחל

אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם : שלמה בן זוהרה

אפרים בן ציון ורבקה : עופר בן יחיאל : סמי בן חנה

משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה : ישראל מאיר בן עטרה

מינה בת מרדכי שמואל : יפה נדרה בת נעימה : רוזה בת שמשון

מרים בת עויה : נוראני בת מרים ורבי : כתון בת חביבה : האובה (דייז) בת טובה

שמחה בת סרח : חיה בת יוסף : רחל בת חנה : חנינה בת כמיסה

הצלחה: אריה (לאון) בן מלכה

זיווג הנוג: זהבה בת אטו : ג'ימי שמואל בן אסתר (Jimmy Shmuel ben esther)

רחלי בת זהבה : עדינה בת שמחה : אלקנה רחמים בן איריס

לרפואת:
הרב מאיר נסים בן כמסאנה שליט"א
אברהם בן חנה : יעקב ישראל בן גלית
אורטל בת גלית ויקטוריה בת שרה: זולית בת חנה
דוד בן שמחה : מנחם בן עליזה: איתן חיים בן שלומית
פאולה בת דינה: זהבה בת הודיה : לילך בת מרגלית
מרים קרן בת רבקה : אילה בת ציפורה
שרה בת רבקה : שרה תהילה בת חנה
אברהם בן אנט : פיבי בת חביבה בן חמו
נורית בת רחל : רחל בת נוארה : גלית בת רות

לזרע של קימא:
יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים
נפתלי שלמה בן לאה : ליאור בן דינה
שושנה ריזל בת מינה : שירה בת שושנה
מיטל בת לולו : ליאת בת ויקטוריה
שמחה צביה בת רחל
יובל בן שלומית
רחל בת חיה
עדי בת מזל

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752

או במייל: Ronbarina@gmail.com

כתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים

ניתן לשלוח צ'ק לכתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון

מוקדש לע"נ הרה"ג הרב יהודה צדקה זיע"א, הרב הגאון בן ציון אבא שאול זיע"א והרב הגאון עובדיה יוסף בן גורג'יה זיע"א

עֲרֵבָה עֲרֵבָה

עלון מס' 1108

להצלחת צבי בן יפה ודעייתו וביב הי"ו	לרפואת מרדכי ניר בן רחל הי"ו		לע"נ רפאל בן פרוחה ז"ל
להצלחת הרב יעקב חי בן רחל	יתרו		לע"נ מול בת שרה ע"ה
להצלחת מרים בת שרה תחי"	כ"א בשבט תש"פ, ירושלים		לע"נ אליהו בן מרים ז"ל
להצלחת אליהו נחן בן מזל הי"ו	4:47	כניסת שבת	לע"נ שמעון בן שמחה ז"ל
לרפואת והצלחת ר' יעקב בן תופחה הי"ו	6:07	יציאת שבת	לע"נ חזקיה בן אסתר ז"ל
לרפואת הרב יחידיה ציון בן שרה הי"ו	6:40	רבינו תם	לע"נ אידן מרים בת דוולת ע"ה

וישמע יתרו, פרש"י ז"ל שמע קריעת ים סוף ומלחמת עמלק, ונבם"ד וישמ"ע ר"ת מלחמת עימלק וקריעת ים ש'מע, ומה שהוסיף כהן מדין ללמדינו שאפילו שהיה כהן מדין ולא הניח ע"ז שלא עבדה. זכה ונדבק במרע"ה ראש כל ישראל, וזה דבר שרחוק מהדעת. כרחוק מזרח עד מערב, וכהבדל האור בין החושך, (ב) עשה אלקים למשה ולישראל עמו סו"ת בנמט' מילה ע"ה לרמוז ששמע שנימולו ישראל קודם קר"פ ונתגויר והלך למול כל אנשי משפחתו. עוד נבם"ד למה פרט אשר עשה אלקים למשה לבדו. וגם שם אלקים. ומה שייכות פסוק ויקח יתרו את צפרה לפסוק וישמע וכי בלי השמיעה לא היה יכול להחזיר את גרושתו? ויובן בהקדם דרז"ל שתכהונה היתה למשה ובעבור שלא הלך בשליחות ה'. ניתן לאהרן, וזהו שכתוב וישמע יתרו. את כל אשר עשה אלקים למשה דהיינו שמע שמשה נהיה לוי, והלוי מותר בגרושה, ולכן בשביל זה לקח את צפרה להביאה לו, אשר לא כן מקודם שהיה כהן, אמור היה בגרושה (מפרשים):

ואת שני בניה, מה שיוחס הבנים לצד אשתו, בעבור שלא מלאו מקומו, (ב) למשה ולישראל פרש"י ז"ל שקול משה ככל ישראל, תיבת משה כמ"ק י"ב, שהיה שקול ככל ישראל שהם י"ב שבטים, וכן ארז"ל אשה ילדה במצרים שישים רבוא בכרם אחד. וזהו משה, (ג) ויאמר אל משה פרש"י ע"י שליח, תיבת „ויאמר אל משה" במ"ק עולה „על יד שליח", (ד) ויצא משה לקראת הותנו, איתא במד"ר כאשר יצאו לקבל פני יתרו. הוציאו עמם ארון ה', תיבת ויצ"א ר"ת ובעת צאתם ארון יצא, (ה) על כל המובה פרש"י טובת המן והבאר והתורה, תיבת המוכ"ה ר"ת הוא טובת ה'מן באר וה'תורה, א"ג טיובת ה'מן ה'באר וה'תורה ב'סיני, (ו) ויהי ממחרת וישב משה לשפוט את העם, הטעם שכתוב ויהי לשון צער בעבור שמשה יושב כמלך וכולם ניצבים לפניו. והטעם שכתוב העם שהם ערב רב, בעבור שישראל לא היו נצרכים לשופט ודיין, מכיון שהם באהבה, ושלוש ביניהם, ולא כן הערב רב תמיד. היה מחלוקת ושנאה ביניהם והיו נצרכים להציל עשוק מיד עושקו ולכן כתוב העם:

ילקוט המוסר ואבני השוהם

בסיוע "תכשיטי שמעון" שכונת הבוכרים טל' 5824226 י-ם

סיפור השבוע

מוקדש לע"נ שמעון בן רחל ז"ל

החייט שראה את הנולד

לומר דבר תורה והודיע "חגיגית", כי אין בידו מאומה, אמר חתנו של בעל-הבית: הרי זה בזיון! זקן שכמותך אינו יודע אפילו פסוק אחד מן התורה, או פסוק מן התהילים? ... השיב לו הזקן: אברך שבסופו של דבר יהיה רב בעיירה קטנה ויקבל בשכרו חמשיה פיטאקס (סכום קטן) מעיז לבזות אותי כל כך! ...

למחרת, כאשר בא האורח להיפרד מעל בעל-הבית, הודה לו הלה מקרב הלב ויאמר לו: החייתני בעצם בואך. אחרי שצמתי כל השבוע, הייתי אמור להתענות גם בשבת, אלמלא באת. ואני מודה לך מקרב הלב, אך תמה אני על דבריך שאמרת לחתני, כי הוא יהיה רב בעיירה קטנה. הרי חתני הוא שותף בעסקי ויש לו כמה אלפי רובלים מושקעים בעסק, ומאין לך שהוא יהיה רב? אמר לו הזקן: אם אספר לך את קורות חיי, תבין על מה מתבססים דברי.

* * *

אני חייט במקצועי — פתח הזקן את סיפורו — ובמשך שנים רבות הייתי עובד אצל "פריץ" אחד, עשיר גדול, והייתי תופר את בגדיו ואת בגדי בני ביתו. פעם אחת עמד הפריץ שלי לערוך סעודה גדולה, לציון יובל שנים לנשואיו. הוא ביקש שאתפור למאורע חגיגי זה בגדים מיוחדים, עבור כל בני המשפחה שלו. הוא נתן לי אפוא 300 רובל וביקשני לנסוע העירה, כדי לקנות בדים לתפירת הבגדים. נסעתי העירה, אך בדרך שמעתי קול בכי וכאשר ניגשתי למקום, כדי לראות מה קורה, ראיתי שוטרים המקיפים משפחה יהודית ועוצרים אותה. שאלתי את השוטרים, מה יש להם נגד היהודי הזה, ואמרו שהיהודי הזה חייב דמי שכירות עבור בית המרזח שהוא חוכר מהפריץ המקומי, וכבר לא שילם את חובו זה שנים. משום כך ניתנה פקודה לעצור אותו ואת בני ביתו בבית הסוהר. נכמרו רחמי על היהודי המסכן ומשפחתו

באחת מערי רוסיה חי פעם איש עסקים עשיר, שנוהג היה לא להסב לסעודה, מבלי שיהיה אורח המסב על שולחנו. הוא היה מקפיד על מינהגו זה בצורה קיצונית ביותר וכאשר קרה שלא הזדמן אורח, הוא היה מסוגל לצום יום ויומיים ואפילו יותר.

פעם נמשך מצב זה שבוע שלם והאיש לא נענה להפצרות אנשי ביתו ולא אכל מאומה, זולת קצת מזונות בערב. כאשר המצב נמשך שבוע שלם ולא היה שום אורח באופק, רחמו עליו בני ביתו ושלחו לשליח, שיצא לפרשת דרכים וימצא אורח שיבוא לשבת. הם ביקשו את השליח, לבקש כל עובר-אורח שיראה, לבוא אל ביתם לשבת, כדי שבעל הבית לא יצטרך לצום יותר. השליח מצא בסופו של דבר יהודי זקן, שהלך עם תרמיל על כתפו. הוא הפציר בו והזקן הסכים לבוא ולהתארח בבית היהודי העשיר.

בעל הבית העשיר היה נוהג לומר דברי תורה בעת הסעודה. הוא היה מתחיל במצווה, משמיע איזה רעיון מפרשת השבוע, או משהו דומה, ושאר בני הבית, בניו, חתניו והאורחים היו ממלאים אחריו, כל אחד בתורו.

* * *

יהי בליל שבת והאורח הזקן הסב ליד השולחן, נהג בעל הבית כמנהגו וכולם אמרו דברי תורה. כאשר הגיע תורו של האורח — שישב ליד חתנו של בעל-הבית — לומר דבר תורה, הוא התנצל ואמר שאין לו מה להגיד. התערב חתנו של בעל הבית ואמר: הכיצד זה שיהודי אין בידו דבר-תורה?! אולם בעל הבית הרגיע אותו ואמר: האורח שלנו עייף מן הדרך, נעזוב אותו ומחר בצהרים וודאי יאמר.

למחרת, בעת סעודת הצהרים, שוב נתבקש האורח לומר דבר תורה, שוב סירב באומרו כי אין לו מה לומר, שוב העיר חתנו של בעל הבית מה שהעיר ושוב אמר בעל-הבית לא ללחוץ על האורח, הוא וודאי יגיד בסעודה השלישית. כאשר גם בסעודה השלישית סירב האורח

ושאלתי את השוטרים. כמה כסף הוא חייב ואם מישהו ישלם את החוב. האם ישחררו אותו לנפשו? השוטרים אמרו שאין הם יודעים לענות על שאלות אלה, אך בקרבת מקום נמצא מנהל עסקיו של הפריץ ואוכל לשאול אותו מה המצב. אכן, ניגשתי ושאלתי והמנהל אמר לי כי היהודי חייב 300 רובל ואם מישהו ישלם עבורו, בוודאי ישחררו אותו מיד לחופשי. כאשר שמעתי זאת, הוצאתי מכיסי 300 רובל — את הכסף שנתן לי הפריץ שלי כדי שאקנה בדים — ונתתי תמורת החוב של היהודי. הלה יצא לחופשי, נפל על צווארי והודה לי, באומרו: הצלת את נפשי ונפש בני ביתי. אם יהיה בכוחי לגמול לך בעולם הזה — אעשה זאת בעזרת השם. ואם לא יעלה בידי, אני מבטיח לך שאבוא מן העולם הבא, כדי לשלם את גמולך על החסד שעשית עמדי...

* * *

בעל בית המרוח הלך לדרכו — המשיך היהודי לספר את סיפורו — ואני נשארתי תוהה ומשתומם, מה לעשות עכשיו. כיצד אבוא אל הפריץ שלי, ומה אספר לו, היכן 300 הרובלים שלו? והרי אין לי ככיס פרוטה לפרוטה! לבסוף החלטתי וגמרתי בדעתי שאחזור אל הפריץ ואספר לו כי בדרך עברתי ביער עבות, התנפלו עלי שודדים ולקחו את כל הכסף שבידי. אם יאמין לי הפריץ, חשבתי, הרי טוב ואם לא יאמין, יהיה מה שיהיה. מילא אין לי ברירה אחרת. חזרתי איפוא אל הפריץ וסיפרתי לו מה שהחלטתי. הוא אמר לי, כי הוא יודע שאינני שקרן וממילא הוא מאמין לדברי. הנה לך עוד 300 רובל, לך ותקנה בדים ותתפור את הבגדים. עשיתי כדבריו, והמשכתי לעבוד בשירות הפריץ עוד כמה שנים. כאחרונה עלה בדעתי הרעיון לשאול את עצמי: מה לי פה ומי לי פה? הרי זקנתי וכל ימי אני נמצא בין גויים! בלי תפילה בציבור ובלי חברת בני עמי. חשבתי לעצמי, די, עד כאן. עזבתי את הפריץ ועברתי לגור לעיירה, שבה יש יהודים רבים. מכאן ואילך הייתי קם כל בוקר לתפילה בציבור והייתי מרבה באמירת תהלים.

בשנה שעברה, בערב יום הכיפורים, הלכתי לבית הכנסת בשעה מוקדמת מיד אחרי הסעודה המפסקת, כאשר עדיין לא היה שם איש. לבשתי

קיטל, התעטפתי בטלית ואמרתי תהלים, כאשר ראשי מכוסה בטלית. פתאום הרגשתי שמישהו דוחף אותי. תשבתי שעמדתי במקום ששייך למישהו וזזתי הצידה, כדי לפנות את המקום. אולם גם שם המשיכו לדחוף אותי, ושוב זזתי. עד שבסוף נדחקתי לפינה, שמשם אין לאן לזוז. בסוף פקחתי את עיני, הסתכלתי סביבי והנה בעל בית המרוח, שהצלתי בשעתו, עומד לפני בתכריכים ואומר: "הנה הבטחתי לך להיטיב עמך, או בעולם הזה או לבוא מן העולם האמת ולגמול לך על מעשיך. עכשיו שלא עלה בידי לגמול לך בעולם הזה, באתי במיוחד מהעולם הבא, כדי לשלם את חובי. הטובה שאעשה לך היא שאספר לך, איך נראה יום הכיפורים בעולמות העליונים..."

והנה הוא מתחיל לספר ועיני זולגות דמעות ופתאום אני שומע קול הקורא לי לאמר: ר' יהודי! למה אתה מעכב אותי?! הנה כל המתפללים כבר הלכו הביתה, הנרות כבר כבו ואני צריך לסגור את בית הכנסת... ושוב אני שומע לחישה ובעל המרוח אומר לי: לך ללובלין, אל ה"חווה" והוא יאמר לך מה לעשות. אני שוב פוקח את עיני והנה שמש בית הכנסת עומד לפני ומתחנן לי שאסיים את תפילתי ואתן לו לסגור את בית הכנסת...

* * *

למחרת יום הכיפורים נסעתי ללובלין — המשיך החייט את סיפורו. אחרי שסיפרתי ל"חווה" את אשר קרה לי, הוא אמר לי: מעתה תתפלל אתי בסידור שלי, במשך שנה שלמה. כך היה ואחרי תום השנה, הוא אמר לי: לך הביתה ואני אתן לך מתנה: מעתה, כאשר תראה בן-אדם, תדע מה יעלה בגורלו. אנשיך שמצאו אותי בדרך, בבואי חזרה מלובלין, הזמינו אותי אליך הביתה. באתי ראיתי את חתנך ואמרתי לו מה שראיתי, שהוא עתיד לכהן כרב בעיירה קטנה ויקבל סכום קטן בשכרו — סיים החייט-האורח את סיפורו המאלף.

* * *

ואכן, זה מה שקרה. גלגל חוזר בעולם, זה עולה וזה יורד. בעלי-הבית העשיר ירד מנכסיו

לרפואת הנפש והגוף לגבריאל נפתלי בן אביטל הי"ו

לרפואת שדה בת טוון הי"ו

לרפואת יהודית בת אילנה

לרפואת יצחק בן פורטונה מול הי"ו

שונות, שבאחת מהן הציעו לו שכר גבוה יותר ואילו באחרת הציעו לו בדיוק כפי ש"ניכא" לו החייט. האברך בחר בעיירה, בה הציעו לו את הסכום שנקב בו החייט, שקיבל מה"חווה" מלובלין את הכוח לראות מה יעלה בגורלם של בני אדם...

וגם אלפי הרובלים, שהיו נדוניה של בתו, ירדו לטמיון. בסופו של דבר לא היתה לחתנו של האיש ברירה, אלא לקבל על עצמו רבנות, כפי שאמר לו החייט האורח. יש אומרים שבסוף הצעו לאיש שתי הצעות. של שתי עיירות

לא תחמוד: אנשים רבים יתמהו על מצוה זו — אומר ה"אבן עזרא" איך מצווים על האדם שלא יחמוד דבר יפה בליבו? ...

הוא משיב במשל: — כפרי שהוא בן דעת — ושפוי בדעתו, בראותו את בת המלך היפה, לא יחמד אותה בליבו שישאנה, מכיון שהוא יודע שזה לא יתכן! ואלמלי היה חומד אותה, היה נחשב למשוגע ודומה כמי שמקנא מן הנשר, וחומד שיהיו לו כנפיים לעוף בשמים ..

לא תענה ברעך עד שקר: השקר האותיות שלו קרובות זו לזו, ו"אמת" רחוקות זו מזו, — ראש — תוך — וסוף — ובדרך הטבע אם שמים דבר כבד, על שלושה עמדים סמוכים זה לזה, לא יוכל לעמוד, אבל אם הם מרוחקים זה מזה, יכול לעמוד ולהתקיים, ומכאן האימרה: "השקר אין לו רגליים" כי אין לו בסיס להתקיים, אבל העולם עומד על ה"אמת" כי יש לו בסיס חזק להתקיים...

ושמעתי, שהגאון והמקובל הגדול הסידא קדישא ופרישא רבי יעקב היים סופר וצוק"ל, בעל הספרים החשובים כף החיים ועוד, היה יוצא מבהכנ"ס בתחילת אמירת עלינו לשבח ולא היה ממתין עד שהחזן יסיים, וכל זה מחשש שמא יגש אליו אחד המתפללים וידבר אתו ויצטרך לענות לו ולדבר בבהכנ"ס, וח"ו יגרום עיכוב הגאולה וקלנא בשכינתא. כל כך היה לו פחד וחלחלה לדבר בבהכנ"ס ובהמ"ד. ומכאן נלמד אנו השוהים בבהכנ"ס ובהמ"ד, להזהר שלא לדבר בהם מלבד בדברי תורה.

"ומכבדי אכבד" כבדהו בכניסה לביהכנ"ס בכריעה כבדהו ביציאה לביהכנ"ס בכריעה גדול שכרו של העושה כך ויבא על שכרו מאת השם יתברך וזה שער השמים מודים דרבנן: כשהחזן אומר מודים יאמרו כל הקהל בלחש "מודים דרבנן" ויכרעו ראשם לבד. חובה! ו"א שיכרע כל גוכו וצריך להזהר לענות אמן ואח"כ יאמרו **מודים**.

אנו קהילת "כנים מאירות" קהילה ספרדית ירושלמית בשכונת "חומת שמואל" (הר חומה) ירושלים. אנו נמצאים בשלבי בניה מתקדמים ומחפשים נדיב לב לבנין בית הכנסת. בית הכנסת יקרא על שמו של הנדיב. בברכת התורה. הרב שי בר אשר 050-6229343.

הודעה חשובה: בכל יום מתקיים מניין ותיקין בבית"כ "אהבת חיים" ע"ש חכם מנחם מנשה זיע"א

• לזיכוי הרבים ניתן לשמוע את שיעורי מרן הרב עובדיה יוסף זצ"ל 054-8594315 ללחץ 2

לרפואה והצלחה: שלמה בן רבקה, הרב יצחק אהרן בן פרחת, שלמה בן הלח, מרלוק מרים בת מרל, דוולת רחל בת מרלוק מרים, איתן בן בלוריה, מאיר בן רחל, ציון בן מרל, חבו תוה בת נוימה, ליאת מרגלית בת מרים

א"י ר' אביעזר שכי כן נשא, איליה בן שרה, רינה בת יוכבד, שרה בת רחל, אסתר בן שרה, אהרון בן רחל, יוסף בן נחמי, אריק בת איל, ר' בכא בנימין בן אברהם לתימן, אברהם בן נחמי, יונה כהן בת נחמי, אריק בת אסתר, רוד בן רחל, אסתר בן אסתר, אסתר בת מרימה, אסתר בן אסתר

לרפואת יגאל רבי בן מלכה הי"ו לרפואת שמחה בת שרה הי"ו לרפואת תמר אליס בת קרון הי"ו

העלון יוצא ע"י הקרן יזומתיה מאושר העורך צבי ד. הי"ו ב"ד: 050-6875601 לע"י עדינה בת מלכה ע"ח

לרפואת מאיר בן רחמה

לרפואת יוד בן מרל הי"ו

לרפואת משה בן זותרה הי"ו

לרפואת הילד יואל בן אביבה

לרפואת יוסף חי בן שפרה הי"ו

לרפואת זכריה בן מרל הי"ו

לרפואת מיכה בן מסעודה

לרפואת רפאל בן כזלה הי"ו

לרפואת שולמית בת יהודית

כניסת השבת - 16.55
יציאת השבת - 18.06
רבנו תם (72 דקות זמניות) 18.32
(אופק חדרה)

מתוק מדבש

שנה שישיית - גיליון 233
פרשת יתרו תש"פ

לקט חידושי תורה מתוך שיעור פרשת השבוע שנאמרו ע"י
הרב ברוך בוקרה שליט"א
פנת' הכנסת 'פית יוסף' ו'יוסרן' מפעל אפיק
ניתן לשמוע את שיעורי הרב ב'קול הלשון' בטלפון 073-2951228

זמני השיעורים והתפילות
שיעור ביום שישי - בשעה 16.05 - 'ישורון'
שיעור בשבת בשעה 15.00 - 'בית יוסף'
מנחה בשעה 16.00

ראשון עד חמישי 18.45 עד 19.45
א-ד' שיעור בהלכה וגמרא 'עבודה זרה'
ביום חמישי שיעור בפרשת שבוע (משודר)
בבית הכנסת 'בית יוסף' א"ת, ג, אולגה
ברוכים הבאים בשש ה'...

ולא נשאר במחנה צדיק כמותם. ומזה הוכיח רש"י שגם
אהרון, נדב ואביהוא יצאו עם משה. **מתוק מדבש!**

וגם כל העם הזה על מקומו יבוא בשלום (יח', כג')

פשרה בין שני צדדים מביאה לידי שלום יותר מאשר
חריצת פסק דין ע"י הדיינים, כיוון שבפשרה שני
הצדדים מוותרים זה לזה ובפסק דין האחד זוכה והשני
מפסיד.

ואולם, פשרה יכולה להיערך רק באופן שאין הדיינים
יודעים בוודאות לאן הדין נוטה, אבל אם הם יודעים
את הכרעת הדין אסור להם לערוך פשרה.

ידוע כי משה רבנו היה 'מורח ודאין' דהיינו שכבר בשעת
ראיית שני הצדדים היה 'מריח' ויודע מי חייב ומי זכאי.

ולכן אומר יתרו שרק כאשר משה ימנה דיינים נוספים
אז 'כל העם הזה על מקומו יבוא בשלום' ע"י שיעשו
פשרות בדיון, דבר שמשה לא יכול לעשות, היות והוא
יודע מראש את הכרעת הדין. **מתוק מדבש!**

עתה ידעתי כי גדול ה' מכל האלוקים כי בדבר אשר זדו עליהם (יח', יא')

יתרו אומר 'עתה ידעתי' והכוונה שרק אני ידעתי לבדי
ואף אחד אחר לא יודע. ומהו אותו הדבר?

מסביר רבי מרדכי בנעט זצ"ל (ד"ת לפ"ש): על הפסוק 'כי
בדבר אשר זדו עליהם' תרגם אונקלוס 'בפתגמא די
חשיבו מצראי למידן ית ישראל ביה דנינון' (באותה
מחשבה שהמצרים רצו לדון את ישראל בה הם נידונו).

מובא ב'הגדה של פסח': 'ובזרוע נטויה זו החרב'
ובהמשך נאמר 'דם ואש ותמרות עשן'.

מובא במדרש כי כל מכה ומכה שהונחתה על המצרים
הייתה מידה כנגד מידה על מה שהם עוללו לעם ישראל.
ולפי זה קשה, איפה ראינו שהמצרים התעללו בישראל
בחרב ובאש?

והתשובה היא: מובא במדרש כי פרעה רצה להרוג את
ישראל בחרב ובאש. אמרו לו יועציו 'לא תוכל, כיוון
שאברהם אביהם ניצל כבר מהאש באור כשדים. ויצחק
ניצל מהחרב ע"י העקידה ומוטב לדונם במים!...'

לפי זה הקב"ה דן את המצרים בחרב ובאש כיוון שזו
הייתה מחשבת פרעה. וידוע כי באומות העולם הקב"ה
מצרף מחשבה רעה למעשה (מה שאין כן בעם ישראל).

ולכן אומר יתרו 'עתה ידעתי' - אני לבדי. כי את מה
שפרעה תכנן לבצע רק אני יודע היות ואני הייתי אחד
משלושת היועצים של פרעה. **מתוק מדבש!**

ובצנין יצתה יצתת' מ'פנתא דפדיונותא

רופא שנייט מספר לרופא שנייט חכרו: 'היה אצלי
אדם שביקש אצקור לו פנינה אפיק הרדמה. אמרת לי
'אתה לא תצמוח בנה' והוא אמר לי 'בא נצפה

כבד את אביך ואת אמך למען יאריך ימך (כ', יב')

איזה עולם נפלא יכול היה להיות אילו היינו הופכים את
המילה 'חייב' למילה 'זכאי'. במקום לומר 'אני חייב ללכת
לעבודה' היינו אוצרים 'יש לי זכות ללכת לעבודה'.

וכך גם לעניין המצוות במקום לומר 'אני חייב לשמור
שבת' 'להניח תפילין' וכיו"ב היינו אומרים 'יש לי את
הזכות לשמור שבת ולהניח תפילין' ובמקום לומר 'אני
חייב לכבד את ההורים' היינו אומרים 'יש לי זכות לכבד
את ההורים שלי'.

כיבוד הורים הוא מסוג הדברים שכאשר אתה יכול אינך
רוצה. אבל כאשר אתה רוצה זה לפעמים מאוחר מידי...

סיפר הרב גבי קדוש שליט"א על יהודי שהספיד את אביו
הוא פנה לציבור ואמר 'אחים יקרים! יש לי בקשה מכם,
מי מכם שעדיין יש לו הורים חיים, אל תוותרו על שיחת
טלפון יומית. ולא כדי לבקש מהם, אלא כדי לשאול
בשלומם... תעניקו להם אהבה, חיוך ושמחה. כי כל מה
שתעשו להוריהם ילדיכם יעשו עבורכם!...'
ועל זה נאמר 'ואם לא עכשיו אימתי?' בהצלחה!!!

וישמע יתרו (יח', א')

רש"י: מה שמועה שמע ובה? קריעת ים סוף ומלחמת עמלק.
מדוע מציין רש"י דווקא את מלחמת עמלק וקריעת הים?
תירוץ נפלא שמעתי בעבר מהרב יונה מצגר שליט"א:

מובא במדרש שמשה רבנו לקח את המטה מגינתו של
יתרו ועל ידו נעשו כל מכות מצרים.

יתרו היה בטוח כי המטה הוא מכושף ולכן לא התרגש
כשמע על כל מכות מצרים.

אבל בקריעת ים סוף נאמר 'ויט משה את ידו על הים'
'ויבקעו המים' ובמלחמת עמלק נאמר 'והיה כאשר ירים
משה ידו וגבר ישראל'. ומכאן הבין יתרו כי הניסים הם

ע"י א-לוקי ישראל ולא ע"י המטה. **מתוק מדבש!**

ויצא משה לקראת חותנו (ז', ז')

רש"י: כבוד גדול נתכבד יתרו באותה שעה, כיון שיצא משה יצא
אהרן נדב ואביהוא, ומי הוא שראה את אלו יוצאין ולא יצא...
מנין לרש"י שאכן יצאו עמו אהרון, נדב ואביהוא?

מבאר נפלא ה'פניני קדם' (הובא ע"י ר' אהרון ביינ): על הפסוק
'ויצא יעקב ביאר רש"י: 'מגיד שיציאת צדיק עושה רושם.
שבזמן שהצדיק בעיר הוא הודה הוא זיוה הוא הדרה. יצא
משם פנה הודה פנה זיוה פנה הדרה'.

ולפי זה אם נאמר 'ויצא משה' ולא נאמר 'וילך משה'
משמע שביציאת משה פנה הודה זיוה והדרה. אבל הרי
נשארו במחנה אהרון נדב ואביהוא? ועל אהרון נאמר
שהיה שקול כמשה ועל נדב ואביהוא אמר משה שהם
גדולים ממשה ואהרון. הכיצד?

אלא על כרחך שאף אהרון נדב ואביהוא יצאו עם משה

צסק, אט אני צאק צאקה קטנה אתה מקבל כפול
ואט לא, אתה לא מקבל קפ' צייתי או עקירה
ופאמת הוא לא הניד צפצף.
צונה לו הרופא הנ: 'כצת הנתי... הוקר הציז אפי
אחד עקיק עקירה, צייתי לו הרדמה ואמרת' לו 'תש
כח' ער שהרדמה תשפיע' ולא הנתי לאן הוא כרת...

עתה שמע בקולי איעצך ויהי א-לוקים עצמך (יח', יט')
העצה הטובה ביותר ליהודי היא שיזכור שהקב"ה נמצא
אתו בכל מצב.
בכך הוא ירוויח שני דברים: **א.** שלא יחטא מיראת ה'
שנמצא מולו תמיד. **ב.** הוא לא יחרד משום מקרה כי
הקב"ה איתי ומה לי לפחד ולהילחץ? **מתוך מדרש**

ובעניין זה סיפר בעל ה'נתיבות שלום' זיע"א כי במהלך
מלחמה שהייתה בין המדינות לקחו את בני משפחתו
בשבי והעמידו את אביו להריגה מול כיתת יורים (ליע)
אביו ביקש ממנו שיביא לו כוס מים. הוא לקח את הכוס,
בירך עליה בכוונה 'שהכל נהיה בדברו' ומיד נשמעו
קולות ירי של חיילי האויב וכל כיתת היורים ברחו.
אמר לו אביו 'בני, תדע שזה לא מופת אלא משנה
מפורשת (ברכות ו', ב'): 'על כולם אם אמר שהכל (נהיה
בדברו) 'יצא' ומה הכוונה יצא? יצא מכל צרותיו. **מתוך מדרש**

רציון וסיפור - כוחה של הארת פנים

אתם ראייתם כי מן השמים דברתי עמכם (כ', יט')

מובא במדרש (פסיקתא) אמר ר' לוי 'בפנים הרבה נראה
להם הקב"ה בסיני... וכשהיה מראה להם מתן שכרם של
צדיקים לעתיד לבא היה מראה להם בפנים שמחות...'
וחשבנו לומר בס"ד: יש לנו ציווי 'והלכת בדרכיו' ואם
הקב"ה הראה לבניו פנים שמחות (כביכול... שהרי אין לו גוף
ולא דמות הגוף) אזי חובה עלינו להאיר את פנינו לזולתנו
בפנים שמחות ומאירות...

ועל כוחה של הארת פנים הלן סיפור נפלא מהרה"ג
יצחק דוד גרוסמן שליט"א (ע"פ 'האמנתי ואדברה' 'ברינה יקצורו'):
חשוך היה באוטובוס הנוסע מנצרת עילית למגדל העמק.
עם פנס זעיר הארתי על מסכת 'בבא מציעא' שהייתה
בידי. בתחנה על אם הדרך עלה בחור 'היפי', שערוותיו
הארוכות גלשו אל שיפולי כתפיו. הוא מתיישב לצדי
ומביט בעניין רב בגמרא שבידי.

הקדמתי בשלומי ושאלתיו בנימוס למקום חפצו. הוא
סיפר כי פניו מועדות לחיפה. שוב המשכתי לברר למקום
מוצאו, והוא סיפר כי מוצאו ממרוקו, אביו היה דיין
נכבד, לימים עברה המשפחה להתגורר בצרפת, שם ביום
בהיר נפטר האבא הדיין בפתע פתאום, והותיר את בני
המשפחה יתומים, המומים וכואבים בארץ לא להם.
קשה הייתה היתמות, והשכול אכל אותם בכל פינה.
האימא החליטה כי אין להם מה לחפש בארץ זרה, על כן
עלו ובאו לארץ ישראל. הוא התקבל לישיבה קדושה אבל
בהיותו ללא אב ומדריך החל הנער נושר ויורד אט אט
מהתורה והמצוות, עד אשר הפנה עורף לאלוקי אבותיו.

הבטתי בצער וברחמים על אותה נפש אומללה שאיבדה
את הקשר הישיר עם אבי יתומים ובעל הרחמים, לבי
נקרע לנוכח היתמות אותה חווה הבחור יום יום, שעה
שעה. דיברתי על לבו דברי חיזוק ועידוד...
'מה לומד הרבי?' שאל אותי פתאום. 'פרק המפקיד'
עניתי לו. עיניו נצצו: 'זה הפרק האחרון אותו למדתי
בישיבה, לפני שעזבתי'

והוא החל לירות בעל פה: 'ההוא גברא (אדם) דאפקיד
כיפי גביה חבריה (שהפקיד נזמים אצל חברו), אמר ליה 'הב
לי כיפי' (החזר לי את נזמי), אמר ליה 'לא ידענא היכא
אותבינהו' (אינני יודע היכן שמתו אותם) אזל רב נחמן אנגביה
לאפדניה מיניה' (גבה מהשומר את טרקלינו)
התפעלתי מהזיכרון המדויק שלו, בראותי כי הוא מצטט
בצורה מדויקת את לשון חז"ל. 'אתה זוכר את מסקנת
הגמרא שם?' שאלתי אותו.

'בוודאי' ענה הבחור: 'הלכתא, שומא (שומת בית דין על
נכסים ללווה כפירעון חוב) הדר לעולם (חוזר לעולם ללווה אם
ירצ לפרוע את חובו), משום שנאמר 'ועשית הישר והטוב'...
חיבקתי אותו חיבוק חם. הוא היה נרגש כולו, ואף מעיני
זלגה דמעה רותחת על בן ישיבה שנסתלק בחטף ועבר
לעולם שכולו חולין, אמונות תפלות ודמיונות שווא.
'ועשית הישר והטוב', אמרתי לו. חז"ל מלמדים אותנו
דרכי התנהגות עם הזולת, גם אם השכל אומר להיפך.

'ועשית הישר והטוב', טפחתי על שכמו, צריך לזכור את
הפסוק גם כפשוטו, לעשות הישר והטוב בעיני אלוקים.
נפרדנו לשלום ואמרתי לו: 'יקירי, אתה מוזמן למגדל
העמק, כבד אכבדך כמו בן שלי'
הוא חש נבוך לנוכח ההזמנה החמימה הזו, שהיוותה
חיבוק ראשון אותו קיבל מזה שנים רבות...

לאחר שבועיים קיבלתי גלויה לביתי. וכך נכתב בה:

**'ראיתי אותך בחולק בתוך האולוס, התרשמת אלוה'
בשום האבא, ברשותך, אבא אצא לשת קודש, כי אני
צריך הרבה מאמרי פיך, אני נוטה ליפול ואני רוצה
ליפול. תדבר איתי קצת, תצודד אותי רק קצת, כי
לפי חלקים דוחפים אותי לתהום ימי'**

קראתי את הגלויה ועיניי דמעו. ראיתי מה פעל חיבוק
קטן, מעט הערכה והארת פנים. ציפיתי לבאות, דרוך...
ערב שבת לפני הדלקת הנרות, נקישות עדינות בדלת.
בפתח עומד בחור מוכר שניסה לאסוף את רעמת
שערותיו לכדי קוקו, והניח כיפה שחורה על ראשו.
'שלום עליכם!' קראתי בחום. 'עליכם השלום, כבוד הרב.
החלטתי לבחור בדרך של 'ועשית הישר והטוב'...

אחים יקרים! בכוחה של הארת פנים להעניק חיים
לזולת ולהאיר את חשכת חייהם. זהו חסד ענק וזכות
עצומה ע"י פעולה קטנה מצדנו.
אין אדם בעולם שאינו זקוק לעידוד, להארת פנים
ולתמיכה. ובפרט בני הבית - הבעל לאשתו, האישה
לבעלה ושניהם לילדיהם.

האירו פנים, עודדו את הנלווים לכם כי בכך אתם
מעניקים להם (ולכם) פשוט... חיים!!!

בהצלחה! שבת שלום ומבורך!

לעילוי נשמת: אבי ממוס בן גזרה ז"ל ואמי מורתי גיטה בת מנטה ז"ל
עזרה חסון בן מינה ז"ל - יעקב בן רבקה ז"ל - מימון טפירו בן מול
טוב ז"ל - רחל (רשל) בת נעימה ז"ל - יונה עזרא בן ציחלה ז"ל

להצלחה: המפיץ היקר יוסף חיים בן תמרה - להצלחה ברוחניות ובגשמיות / ר' ניסן בן מרים
ותמרה בת רבקה - רפויש והצלחה / דקל מלכה - להצלחה בכל / אורי ישראל - רפואה שלימה
סוזן בת מינה - רפואה שלימה / אירי בן רוגית - רפואה שלימה / אהרון בן מסעודה - רפויש

לע"נ ר' יצחק זאב הלוי ז"ל
בן ר' אליעזר שלום הלוי ז"ל
לע"נ מרת לאה אלטע הדס ע"ה
בת ר' יעקב הלוי הי"ד

המאמר בשבתורה

שַׁבַּת אוֹרֵה

אזהרה המורה! העלון מיועד אך ורק לרציניים שיודעים את השיבות התפילה, ובשעת התפילה לא מעינינים בעלון ובשאר דברים.

יתרו

בהשקפה ראשונה

מאמרי השקפה, מוסר והנהגות

רבי בן ציון לופס זצ"ל באחר מספריו מביא, סיפור מעשה במנהל בנק, חילוני, שבאחד הימים התעוררו בקרבו רשפי תשובה, והחליט לחזור בתשובה ולהיות יהודי כשר. קם בבוקר והניח תפילין בבית, התפלל, בירך על כל דבר לפני ואחרי שאכל, והלך לבנק כהרגלו. ישב על כסאו המרופד, והפקידים הגישו לו כוס קפה ועוגה כדרכם בבל יום, והנה נקלע למבוכה, מצד אחד איננו יכול לטעום מאומה ללא ברכה, ומצד שני אינו חבוש כובע בראשו, ואיך יברך. ואם יחבוש כובע ילענו לו "מה, נהיית חסיד", וגם להמנע מלאכול ולשתות לא יכל. ובעוד שהוא מנסה להרגיז יצר טוב על יצר הרע, נכנס לבנק העשיר הגדול שבעיר ובירדו שקית מלאה מטבעות זהב. לפתע נקרעה השקית וכל המטבעות התפזרו. תיכף הורה מנהל הבנק לנעול את הדלתות, והעשיר והפקידים החלו באיסוף המטבעות. העשיר השתטח על הרצפה, נכנס מתחת לשולחנות והספסלים ואסף במרץ, ולא חס על בגדיו היקרים שהתאבקו והתקמטו, ולא על ביוזי כבודו ומעמדו, וגם הפקידים לא צחקו ממנו כלל, אלא אדרבה הצטערו על מה שקרה לו, והיו מקוים שימצא את הכל. מנהל הבנק התבונן בכל המחזה הנגלה לעיניו, והרהר בלבו: מדוע לא צוחקים מהעשיר המוכן לבזות את עצמו כל כך בשביל כסף, אלא היות ובעיניהם יש ערך גדול לכסף, ומה עוד למטבעות זהב, לכן מבינים שאין ממה להתביישו, ואני, שרוצה לברך, וכי זה פחות ממטבעות זהב, אם כן למה אתבייש. והחליט לחבוש כובע ולברך, ואף אם זה יעורר תמיהה אצל הרואים, ויתכן שאפילו יפלטו איזה מילים, זה יהיה רק יום או יומים, אבל אחר כך יתרגלו לזה, וישלימו עם זה, וכך עשה, לקח את העוגה והקפה, בירך בקול רם ברכה ראשונה ואחרונה, וכולם עמדו ותמחו מה קרה לו. עברו יום ויומיים, ירדה התמיהה, ונכנס הדבר לשיגרה.

(אור לציון חכמה ומוסר)

סיפר רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל: אלמנה צדקנית שכנתו של המהרי"ל דיסקין זצ"ל חלתה בשיתוק, וסבלה יסורים קשים רתוקה היתה למיטתה והזקקה לטיפול מיוחד, המהרי"ל שילם מכספו לאשה שתבוא בכל יום לדחוף אותה, והורה להסדיר תורנות של נערות, להאכילה, בהתקרב החג בא המהרי"ל לברכה בברכת חג, ולהרנין את ליבה, והנה אשה מיוסרת זו מבקשת מהמהרי"ל, שיברכה באריכות ימים, תמחו הנוכחים על בקשתה, הרי כל גופה מיוסר ביסורים, ואף לברך ולהתפלל אינה יכולה מחמת ניקיון הגוף וכי איזה טעם יש בחיים אלו הבחינה האלמנה בתמיהתם והסבירה פעם ביום באה אחות ורוחצת אותי ומיד מצליחה אני לחטוף כמה דקות לברכות ודברי קודש בנקיות וכדאי לי לחיות לסבול את ייסורי הרבים כדי לזכות לברכות ותפילות הללו אשר אין ערוך למתן שכרם. (שלמי שמחה)

מסופר שנשאל רבי משה פיינשטיין זצ"ל: על מעשה בשתי משפחות של יהודים יראי שמים שהיגרו מפולין לארה"ב. וכידוע שבאותה תקופה לא ניתן היה למצוא עבודה ללא חילול שבת. ומדי שבת הם היו נעדרו מהעבודה עם תירוצים והתחכמויות. לא תמיד הלך להם. וביום שני כשהופיעו לעבודה, הם פוטרו. כך הם נדרו מעבודה לעבודה. ממשפחה אחת יצאו בנים יראי ה' אוהבי תורה ותלמידי חכמים. ואילו בני המשפחה השנייה יצאו בניהם לתרבות רעה. את הסיפור הזה סיפר השכן שלהם לרבי משה פיינשטיין זצ"ל - ושאלתו בפיו מה נשתנו אלו מאלו? הסביר לו רבי משה: הראשון ישב עם ילדיו בליל שבת שמח וטוב לב. הוא סיפר לילדיו בשמחה, על שזכה למסור נפש על שמירת השבת ועל בטחונו בה' שיזמן לו עבודה חדשה. את הסוכה שלו הוא קישט במכתבי הפיטורין הרבים שהיו לו. ואילו השני ישב בליל שבת עצוב ודואג מהעתיד ומתמרמר איך הקב"ה מעניש אותו. שניהם דקדקו במצוות ושמרו שבת עם אותה מסירות. ההבדל היה ברור. כאן היתה שמחה של מצווה ודביקות בה' וכאן היו מצוות קודרות ועצובות. בסופו של דבר, בשתי המשפחות, הילדים בחרו בטוב, כל בית וה' טוב"ו שלו. (נחמד למראה)

פרשה ופירושה

לקט פירושים על פרשת השבוע

וישמע יתרו כהן מדין חתן משה את כל אשר עשה אלוהים למשה ולישראל עמו כי הוציא ה' את ישראל ממצרים: 'מה שמועה שמע ובא קריעת ים סוף ומלחמת עמלק'. (רש"י) וכי רק יתרו שמע, והלא כל העולם שמע? אלא שכך טיבו של עולם, מספר אנשים היושבים ומאזינים יחדיו לאותו סיפור, כל אחד שומע אותו אחרת ומוציא הימנו מסקנה שונה. כאשר יוצאת שמועה בעיר כי פלוני התקשר, אוהביו ישמעו וישמחו, הסוחרים יחשבו כי כדאי מעתה לבא במסחר עמו, ואילו הגנבים יהרהרו על מקום נוסף שעליהם לפרוץ אליו. בסיפור יציאת מצרים לא היו השמיעות שוות. "שמעו עמים - דיגוזון", הללו חששו כי גורלם יהיה כגורל מצרים. "אז נבהלו - אלופי אדום", "אילי מואב - יאחזמו רעדי", "נמוגו כל יושבי כנען". עמלק גם הוא נבהל, אך בהילותו שלו גרמה לו דוקא לקום ולהלחם עם ישראל. אמנם גם יתרו שמע, אבל שמיעה אחרת היתה לו, בהבינו את המסר הטמון באירועים, לכך בא המדבר להתיידי.

(פנינים משולחן גבוה בשם רבי יוסף נגדיק זצ"ל)

והודעת להם את הדרך ללכו בה ואת המעשה אשר יעשו: והודעת להם" זה בית חייהם, "את הדרך" זו גמילות חסדים, "אשר יעשו" זו לפנים משורת הדין (בבא קמא ק.). ביאר החפץ חיים שיתרו אמר למשה: כדי למנוע לחץ עצום של דין ומשפט, לא מספיק להוסיף עוד בתי דינים, כי ככל שיתרבה העם יצטרכו יותר בתי דין, וכשרוצים להציל מדינה מגנבים, לא יועיל מה שיוסיפו בתי סוהר, אלא צריך לטפל בשורש, להנך את הנוער שלא יגיעו לגניבה, ולכן הודע להם "הדרך" זו גמילות חסדים "אשר יעשו" זו לפנים משורת הדין, ואז לא יהא לחץ על בתי הדין. כי דרך זו מונע מחלוקת ומנוע כל ויכוח. (בית ומנוחה)

וישפטו את העם בכל עת והיה כל הדרך הגדל יביאו אליך וכל הדרך הקטן ישפטו הם והקל מעליך וישאו אתך: כשראה יתרו שעם ישראל עומדים ומחכים לתשובתו של משה שיפסוק להם בעניני משפט בין איש לרעהו, הוקשה לו מדוע מזלזל משה בכבודן של ישראל. הוכיחו ואמר לו "מדוע אתה יושב לבדך וכל העם ניצב עליך" והציע לו שיקח שרי אלפים ומאות ושרי חמשים ועשרות, ואז ידונו את העם בכל עת ויקלו מעליו. אם נדקדק בפסוקים נראה שמשם שינה את לשונו מיתרו, כי יתרו אמר "הדבר הגדול יביאו אליך וכל הדבר הקטן ישפטו הם". ואילו כשמשם מינה שופטים כתוב "את הדבר הקשה יביאון אל משה" מה הפשר לשנוי הלשון? אולם הענין הוא כך, שמכיון שיתרו ידע רק את חוקי הגויים, ואצלם הכלל הוא כך, אם התביעה היא עד כאלפיים דולר יש שופטים פשוטים שידונו אותם והורצים דין בדין אחד וזה הנקרא "תביעות קטנות". וככל שהתביעה גדולה יותר אז מעמידים שופטים מומחים יותר, ולכן אמר יתרו "דבר גדול וקטן". כששמע משה רבינו את הצעתו של יתרו, תיקן את לשונו ואמר: "הדבר הקשה יביאון אל משה", משום שלפי חוק תורתני הקדושה דין פרוטה כדין מאה, ואין הברל אם אדם נוזל לחבירו פרוטה או מליון, אלא ההברל הוא, שאם הדין פשוט אז אפי' על מליון חורצים דין מיד, ואם הדין מסובך וצריך עיון רב ועמקות בסברא, אז גם על פרוטה הדין מתארך. ולכן משה לא התייחס לגודל הגזילה, אלא בדין הקשה שלא יכולים לשפוט שאר העם או הועבר הדין למשה (מהר"ם אלשיך הקדוש [לבוש יוסף]).

והגבלת את העם סביב לאמר השמרו לכם עלות בקר ונגע בקצהו. איש יהודי אינו רשאי להתפלסף ולהעמיק בדברים העומדים ברומו של עולם היהדות ולשאול: — מה למעלה, מה למטה, מה לפנים ומה לאחור, אלא הוא צריך להגביל את עצמו ולהיות מאמין בה' ובתורת משה, באמונה פשוטה, באמונה תמה, אז ראוי הוא להתגלות אלוהית, כשם שזכינו בעמדתו לפני הר סיני, אחרי ההגבלה. (המלבי"ם)

סיפור מההפטרה

השמן לב העם הזה ואנניו הקבד ועניו השע פן יראה בעניו ויבאניו ישמע תלבו יבין וישב וירא לו: סיפר רבי שלום שברדון זצ"ל:הדבר אירע בשנת תשכ"ד או תשכ"ה. ישבתי בביתי. לפתע נכנס אלי אברך אחד מידידי ומכירי, דמעות נטפו על לחיי ופתח בשיחה נרגשת מאד. רבי שלום, כך פתח, אני בא עכשיו מנסיעה ארוכה מחוץ לירושלים. טרם נכנסתי לביתי, ראיתי לנכון לספר סיפור נורא. וכך סיפר: נסעתי היום עם עוד אברך אחד להציל ילדה שהכניסוה למסיון בכפר הסמוך לזכרון יעקב. כשחזרנו ממשמיתנו, ביקשני אותו אברך שאצטרף אליו לזכרון יעקב, שכן בהיותו בחור למד בה ביישיבת "כנסת חזקיהו" שהתחילה דרכה שם. אדם אחד ושמו צמח, מתושבי המקום, היה יוצא ונכנס ביישיבה. לא ידאשמים היה האיש, אבל חיבב את בני-היישיבה ואהב להיות במחיצתם, וכך הפך להיות דמות מוכרת בין כתי-היישיבה. בטוב-לבו הלווה לבני-היישיבה כספים ופעמים אף העניק להם מתנות. אף אני - המשיך האברך בסיפורו - לזיתי ממנו פעם אחת עשרים ל"י. נזכרתי שטרם פרעתי את חובי, עליך באבקשך - פנה אלי - להצטרף עמי לחפש את האיש עלימנת להחזיר לו את החוב. נכנסנו בין משעלי-היעיירה. הגענו לגן המושבה, והנה מצאנו את האיש יושב לבדו על ספסל בגן. זיהויו היה ודאי, ללא כל ספקות. כיון שחלפו שנים, נראה האיש חולה, שבור ורצוף. הזקנה קפצה עליו. הוא ישב שעון על מקלו. נגשנו אליו. ידידי האברך פנה אליו בשמו. אף ניסה להזכיר לו אי-אילו דברים כדי שייזכר במי המורבר, אך לשווא. האיש לא גילה כל סימן. את העשרים ל"י שמשרנו לו לקח, וניכר היה שבאופן כללי הוא זוכר הלוואה זו. למרות חולשתו הגדולה, הוא התאושש קמעא והתחיל לשוחח עמנו. הוא תינה בפנינו את מר-גורלו, את חולשתו הגדולה, את כפיפות גו-האזנו לו בסבלנות. כשכילה דבריו אמרנו לו שפנינו מועדות ל"כפר-חסידים" ונזכיר את שמו לפני רבי אליהו לופיאן זצ"ל המכירו היטב, שיתפלל עליו ויברכהו. משאך שמע את השם "רבי אליהו" התחיל לבכות בדמעות שלישי. רבי אליהו הצילני ממוות בטוח. הודות לו נשארתי בחיים. סקרנים היינו למשמע התגלית המרעישת. הטינו אוזן, וצמח סיפר: לפני כמה שנים, עת שכנה הישיבה בזכרון-יעקב, נחליתי מאד. חצי גופי היה משותק לחלוטין. הרופאים אמרו נואש לחיי. כיון שעשיתי הרבה טובות לבני-היישיבה הרבהתי עוז בנפשי לשלוח שליח לרבי אליהו שיספר לו את מצבי ושיתפלל לרפואתי. יום אחד מתדפק רבי אליהו על דלתי כשהוא מלווה בעשרה בחורים מהיישיבה. עמדו כולם סביב למיטתי ואמרו כמה פרקי תהילים. לאחר מכן הורה רבי אליהו לבחורים לחזור ליישיבה. פנה אלי ואמר: צמח, החפץ אתה ברפואתך? התחלתי לבכות ועניתי: איזו שאלה! אמר לי: אסיכון, שלח לקרוא לבנך ולבתך, ואם הם יבטיחו שלא יחללו את השבת תהיה לך רפואה. מיד ביקשתי מאחות בית-החולים שתטלפן אליהם שיבואו. הם באו. פנה אליהם רבי אליהו ואמר: הרוצים אתם שאביכם יבריא? ענו: ודאי! ודאי! אמר להם: אם כן, עליכם להבטיח שמהיום והלאה לא תחללו את השבת. הבטיחו להמנע מחילול-שבת. אוראו, התחיל רבי אליהו למשש את ידי ורגלי המשותקות סביב סביב. אחר-כך הרים את ידי, את רגלי, ואמר לי: צמח, אני מבטיח לך שבקרוב תרד מן המיטה ותישאר בחיים. וכך היה. לא עבר שבוע ימים והמצב השתנה פלאים. ירדתי מן המיטה. אמנם גופי שבור וגווי כפוף - אך נותרתי בחיים מהלך על מקלי...סיפור זה סיפר בעל המעשה, צמח, לאברך שבא לביתו של רבי שלום שברדון, אשר ראה לנכון לספר לו זאת בדחיפות, דברים כהחיותם. במובן - הפטיר רבי שלום שברדון - התפעלתי מאד מזה. הודיתי מאד לאברך על סיפורו המרתק, המשגיב פלאים את הילוכיו בקודש של רבי אליהו. (ר. אלה)

ועל הכל...

"פרפראות"

רבי אברהם גנחובסקי זצ"ל נסע פעם באוטובוס והתיישבה על ידו אשה שאינה מן הצנועות, ורצה להעיר לה אך מאידך שלא לביישה ואמר לה בנעימות שמבקש סליחה אבל הוא מוכרח ליידע אותה שיש לו "כרוספרדין". והיא היתה בטוחה שזה איזו מחלה מדבקת, או מחלת נפש, ומיד נסה על נפשה, ועברה למקום אחר. אמנם כוונתו היתה שהוא לבוש ציציות שבתרגום אונקלוס (במדבר ט"ו ל"ח) מתרגם לציצית, כרוספרדין. (אגן הסדר)

"עניו של טעם"

הטעם שרבי יוסף קארו קרא את חיבורו על "ארבעה טורים" בשם "בית יוסף" מובא בהקדמה לחיבורו: "על כן קראתי "בית יוסף" כי כשם שמבית יוסף, היו נזונים הכל, מזון הגוף, כך יהיו נזונים מספר זה, מזון הנפש. ועוד טעם שני, כי זה חלקי מכל עמלי, והוא ביתי בעולם הזה ובעולם הבא." (הקדמה לחיבור "בית יוסף" על "ארבעה טורים")

"מפי כתבם"

נקדים בדברי הקדוש מרן החפץ חיים זצ"ל כפי שהעיד תלמידו רבי אלחנן הי"ד, שכשפסקה הנבואה בתחילת בית שני, עדיין היו משתמשים בבית קול, ולאחר החורבן גם זה פסק, אבל חכמי הדורות ידעו מכה קדושתם מה ההתייחסות בשמים על עם ישראל, ובעוונותינו הרבים גם זה הדלדל וירד במשך הדורות, עד דורינו שאנו כעוורים באפילה, אמנם בכל זאת מודיעים לנו את מהלכי הבית דין של מעלה בדרך הפכית, מפי מלכים ושרים שונאי ישראל, שהקב"ה מכניס להם דיבורים, שהם המסקנות שנגזרו עליהם למעלה, וכששומעים גוי צורר המאיים בגזירות קשות על עם ישראל, יש לשמוע זאת כשליחות משמים. הנה אנו שומעים איזמים קשים ממושל אירן שרוצה לאבד את שונאיהם של ישראל, ומה שלא הצליח הסבא שלו יצליח הוא רח"ל. וביותר, שמתכוין להטיל פצצה שיכולה להשמיד שני שלישי של העולם, ד' ירחם. צריך לדעת שהוא מסר שמימי, בלבוש זר, ולהתייחס ברצינות לבת קול זה, לעורר רחמי שמים בתפילה ובתחנונים, ולתקן נקודות תורפה, כל אחד יודע מרת נפשו, אבל העיתונאים עושים מכל זה עסק פוליטיקה, מה אמר מושל פלוני ומה אמר שר פלוני ומודדים כסדר את הכח הפיזי להתקיף בחזרה וכיו"ב, זה בכה וזה בכה, וזהו ממש "זריקת הרדמה" לציבור, שכל הענין אינו נוגע להם, אלא ל"פוליטיקאים בלבד, ונכנסים לאדישות...יש החושבים שכשרואים במשך הזמן שלא נתקיימו האיזמים של שונאינו, התברר למפרע שלא היה כאן כלום, ושולם עלי נפשי, אבל באמת אי אפשר לדעת חשבונות שמים, ולדוגמא, הנה נלקחים מאיתנו ובעוונותינו הרבים אברכים יקרים בני עליה מופלגים, מתמידים בעלי חסד, ויתכן שבוה מתקיימים הגזירות האיומות, דמעת איכות שווה לרב הכמות, וידוע שחתנו של מרן החפץ חיים רבי צבי הירש לויסון זצ"ל נסתלק בדמי ימיו, ונכנסה אשתו אל אביה הגדול, ונשאלה למה הגיע כן לבעלה הצדיק? והשיב לה, שנגזר מן השמים בליה על שלישי מהציבור רח"ל, וחלה הגזירה עליו והוא שקול כנגדם. והנה אילו היה מרן החפץ חיים מעיד שנגזר לאבד שלישי מן הציבור, ולא היה מתקיים בסוף, היינו אומרים שטעה החפץ חיים. אבל באמת נתקיימו הדברים באיכות, כן בזמנינו יתכן שהוא על דרך זה, ולא התבדה כלום. זהו חומר למחשבה. (יעניו ישראל" רבי ישראל אליהו וינעריוב זצ"ל)

"מקום לשאלה"

שאלה: איך יתכן שאדם יוכל להצטרף לזימון, אף שלא אכל לחם?
תשובה: אם יש לפחות שבעה שאכלו לחם, יכולים הנותרים להצטרף לזימון בעשרה, על ידי אכילת כל מאכל, או משקה (חוץ ממים) (שו"ע א"ח קצ"ז ב' ובמשנה ברורה שם)

מפתגמי אור יתא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות בדרכה של תורה

המידות הן רכוש האדם. (רבי ישראל סלנט)

כשתראה אדם מספר בך טובה שאין בך, אל תבטח בו. (אבן גבירול)

העינים מושכים את הלב לבקש היתרים על מה שנראה להם יפה ונחמד. (מסילת ישרים)

מספורי המגיד

”מתוך ההפיכה” (סיפור היסטורי מפעים מהעבר הלא רחוק)

פרק ט"ז "חיים בצל המוות"

תקציר: רב משה יוסף מחפש בנרות את רב משה כהן שפגש באוניה, הלה עשה עליו רושם כלמחן בעל קנה מידה, הוא חושב עליו כר"מ פרטי עבור חתנו חיים שלום ואפרים זלמן, לאחר מאמצים עילאיים הצליח לעלות על עקבותיו, מתברר שהלה אדם בודד שמתגורר בשכונת עץ חיים בפאתי העיר החדשה, הוא אינו יוצר קשר עם אף אדם ולעיתים הוא נעדר מהבית תקופה ארוכה בשל לימוד עם איזה חכם תימני שמתגורר בשכונת נחלאות.

רב משה כהן קובע ללמוד עם תלמידיו שיעור יומי במסכת בבא בתרא, הוא מתגלה כמטאור לימודי בשיטה מאד מעניינת, הבחורים שלו עולים בלימוד בצורה מדהימה ומתמודדים עם תלמידי ישיבת "מאה שערים" להם הם חוברים בסדר שלישי, הפער הלימודי יוצר קנאה עזה, הם מנסים לזוּבב אותם על אודות רב משה כהן אך הללו אינם מוכנים לגלות עליו פרטים אישיים. תקופה קצרה לאחר מכן הם מתחילים לשמוע שיעור אצל הגה"צ רבי וועליל מינצברג מו"צ בעיר העתיקה מגדולי גאוני ירושלים ורבה של העיר העתיקה עד לנפילתה, הוא מוסר שיעור כל ליל שישי לעשרות בחורים ואברכים שמתקבצים לשמוע את שיעורו, תוך תקופה קצרה מתבלט חיים שלום ככוכב לכת נדיר ביותר.

הקנאה של בחורי הישיבה גוברת והם מסלקים את חיים שלום ואפרים זלמן מהיכל הישיבה, הבחורים מחליטים ללמוד בבית כנסת בשכונת בתי וורשה למרות האפרוריות של הלומדים, בו זמנית הם עורכים מעקב אחרי רבם רב משה כהן ומגלים את מקום הלימודים שלו בשכונת נחלאות, חיים שלום מחליט לבדוק את השכונה בלילות ומתחמק מגיסו אפרים זלמן, הוא מגלה ששכונת נחלאות היא שכונה מאד מעורבת, גרים בה חילונים ודתיים פושרים, התהיה הגדולה שלו מה לחכם התימני בצ'ולנט הזה, כמו כן אינו מבין איך רב משה כהן ששומר על עיניו הולך לשכונה משונה כזו ללמוד.

עמו אנוכי בצרה:

שנתיים וחצי כבר חי רב משה יוסף הויזמן בירושלים עיה"ק ועדיין קשה לומר שבא אל המנוחה ואל הנחלה, עם כל השמחה שיש לו על כל מה שהשיג הוא אינו מפסיק מלחשוב על הנעשה בפולין, הוא חש בכאב הגדול כאילו הוא נמצא במקום, הוא לא הסתפק במחשבות ובבכיות, באותם ימים מיעט לישון במיטתו כדי שלא לענג את גופו, הוא לא פסק מלומר את ספר תהילים בבכיות וצומוות ממושכים לסבל אחיו, אך לא הסתפק בכך, הוא תר אחרי כל שבריר מידע שיוכל לפזר את הערפל הכבד על הנעשה שם, לא מסקרנות גרידא עשה זאת, אלא מתוך תחושת שייכות ונשיאה בעול.

כל האזהרות שקיבל מידיזו הטוב וילהלם פילפאכער היו נכונות ביותר, הייתה לו ידיעה שהפריצה הגדולה תהיה בסוף הקיץ והיא תנחת בבת אחת על פולין ותשתק אותה לחלוטין.

לכאורה היה אמור לא לדעת מאומה, כפי שכל אלו שגרו בירושלים לא ידעו מה קורה בפולין גליציה חסיה ויתר הגלילות, למזלו הטוב המשך הקשר הטוב שלו עם ידידו האוסטרי גם בהיותו בארץ, המכתבים היו מעטים, אבל גם זה הישג גדול, הוא לא ויתר על הקשר שהיה לו עמו, למרות שידידו רמז לו מספר פעמים כי לא ימשיך בגלל הסכנה המרובה, אך ר' משה יוסף לא ויתר, הוא מרח לו מצלצלים רבים בחשבון הבנק, בק קנה את שירותו גם לאחר פרוץ המלחמה, המידע זרם באיטיות רבה יותר, עם זאת קיבל עדכונים טובים שנתנו לו תמונה ברורה יחסית. במכתב הראשון שקיבל מידידו לאחר תחילת המלחמה, סיפר לו על תחילת המלחמה שפרצה בסערה שהדהימה את כולם אך לא אותו, לצערו הגדול כל התחזיות השחורות שלו התקיימו אחת לאחת.

עם זאת וילהלם פילפאכער האוסטרי לא יכול היה לבוא לו לעזר רב בבירור המצב העדכני לאחר פרוץ המלחמה, תחום התמחותו העיקרי היה בנעשה באוסטריה וגרמניה, מעבר לזה קשה היה לו לדעת, הוא לא חבק את ידיו ובהירות רבה ניסה לדלות מידע מידידים שכיהנו בדרגים בכירים בצבא הגרמני, אבל ההישגים שהביא היו קטנים למדי, קציני הצבא היו זהירים מאד שלא לפלוט לו מידע חיוני, באשר אינם יודעים מי נאמן באמת לפירהר ימ"ש ומי הוא סוכן שתול. גם לאחר שהעניק להם תשרים הגונים, לא הסכימו להעביר ידיעות מיוחדות על הנעשה בארצות הכיבוש.

ממעט המידע שהצליח להשיג, יכול היה לעדכן את רב משה יוסף, כי בפולין ובגליציה הוקמו גטאות רציניים וכי נעשו כבר כמה "אקציות" (מבצעים) לשלוח לדאכו קאופרינג ומילדורף מחנות ריכוז בגרמניה. בעיר וורשא הוקם "אומשלאגס פלאץ" (אזור ריכוז ענק לקראת שליחה למחנות עבודה) ריכוז שם עשרות אלפי יהודים לשליחה למחנות עבודה שאין ידוע כלל אם

מספורי המגיד

זוהי מטרתם הסופית, או שיש עוד תחנה ה' ירחם. אלו הידיעות הבודדות שהצליח לאחור עמל ויגיעה להשיג ולעדכן את רב משה יוסף.

(מאמר מוסגר: מחנות הריכוז בפולין הוקמו מאוחר יותר, לאחור שהשתלטו על כל הערים וריכוזו בשיטתיות את כל רשימות היהודים, החלו בתוכנית הסופית, מחנות ההשמדה הגדולים בפולין הוקמו בתחילת 1942 [אמצע שנת תש"ב] מאז החלו בפעילות מסיבית לחסל את היהודים שבידיהם, בשיא פעולתם הומתו כ-12 אלף יהודים רח"ל מידי יום, קודם לכן היו ממתנים בצורה פרימיטיבית למדי, אוספים כמה אלפים באמצע יער (בבי-יאר היא דוגמא אחת) הם ציוו את היהודים לכרות שוחה ענקית, אחרי כן נצטוו לשכב וכיתת יורים המיתה אותם בירייה רציפה, לא כולם מתו אך לאחר שכוסו בטונות של עפר מתו הנותרים בייסורי חנק, ברוסיה אוקרינה ופולין פזורים קברי אחים כאלו. לאחר מיכן נמלכו אותם רשעים כי חבל על כל כחור גרמני שצריך להיות מופנה למלחמה עצמה, הם עברו להמית את היהודים במשאיות קטנות שיכולות להכיל כמה עשרות אנשים בצפיפות נוראה, הם החדירו את מפלט הגז אל תוך המשאית וק חנקו למוות את האומללים, כשראו שהקצב איטי למדי, הגיעו לרעיון הזועתי להקים מחנות השמדה המונית אושוץ בירקנאו מייזאנק סוביבור וכו', כיון שלא ידעו אך להיפטר ממאות אלפי גופות, הגו "הגאונים" להקים את המשרפות שנקראו קרמטוריום' לא לפני שהפיקו מהם תועלת, מהשומנים עשו סבונים, את השיניים עקחו כדי לאסוף זהב, הם החרמו את משקפיהם, גם זה בא לידי שימוש, משער הנשים עשו פאות, הם נצלו כל מה שרק ניתן לנצל מהחיים והמתים גם יחד, עיני ראו ולא זה, במחנה אושוץ, את כל הזוועה הנוראה).

ידיעות אלו הטריפו את דעתו, הוא לא היה יכול לישן במיטתו, לא אחת חשב לעצמו: מיינע אייגינע ברידער וואלגען זך אין דיא שווערסטע באדינגונגען, און איך ליג אין א'בקוועמען פאטעל?! האחים שלי מתגוללים בתנאים קשים מאד, ואילו אני נח לי על כורסתי הנוחה!?

לא אחת סח לחברותא שלו ר' אלימלך פישמן על כאבי לבו מכל הנעשה בפולין, כל יום שעובר, הקשיים גדלים והולכים, מי יודע מה קורה עם כל משפחתו ומשפחת חמיו, כל החברים והידידים הרבים שהיו לו בערים רדומסק אמשינוב וקרקא, האם יש מהם ניצולים? היו לו מאות חברים וידידים ברמות שונות, כל אחד מהם הוא עולם ומלואו.

מי יכול להשיג את הכאב שחש כלפי רבו הגדול שבענקים, ל"ק מן האדמו"ר מאמשינוב זיע"א, שזכה להתודע אליו בשנים האחרונות ועתה נמצא הוא יחד עם מאות החסידים בצער גדול, מי יודע אם לא נפלו בידי הרשעים הארורים, האם יצליחו לברוח מהגורל הקשה שנגזר עליהם? קשה לראות בינתיים איזו מדינה נלחמת בגרמניה המרושעת בכל הכוחות, אם היה אי מי שחשב שרוסיה צרפת ואנגליה החזקות להפליא תעשנה ברית אחת ותצאנה למלחמה כנגד השטן הנורא התבדה, עם חתימת הסכם ריבנטרופ מולטוב שאגד את רוסיה וגרמניה לחזית אחת. צרפת מוגרה בקלות רבה ואנגליה הופצצה מהאוויר עד כדי שיתוק, אמריקה הגדולה התנערה מכל מחויבות (גם כשהגה"צ רבי חיים מיכאל דוב וייסמנדל זצוק"ל שלח מסמכים בהירים שהראו את מפת מחנות ההשמדה ובנקל ניתן היה להפציץ מהאוויר לא עשו הללו מאומה) נראה שמשמים הסגירו את יהדות אירופה לידי אותו רשע שגמר אומר למחוק את העם היהודי מעל פני המפה רחמנא ליצלן.

על הכל מיסה ערפל אחד ענק כמה שנים, איש לא ידע לבשר, על כל מיליוני היהודים שתחת המגף הנאצי, האם יש להם סיכוי לשרוד או שחלילה חורבן הבית השלישי בא, טרם הוקם הבית. כל העולם נהפך ביום אחד, יום כביכול רגיל, באמצע חודש אלול הקדוש, לפני ימי הסליחות, בבוקרו של יום י"ז באלול תרצ"ט, נפתחו ארבות השמים ומטרות אש מודרנית הומטרו משמים, מאותו יום עברה פולין תהליך בהלות איום ונורא, אשמדאי העמלקי ימ"ש גמר אומר לקחת את כל יהודי אירופה ולמחות אותם מתחת השמים (נקמה על תוכנית התורה הקדושה למחות את עמלק מתחת השמים, עד שלא ישאר מהם שריד ופליט). האם הגזירה תתקיים, או שה' יחוס וירחם ברגע האחרון? מוחו החריף של רב משה יוסף ניבא רעות, כי המצב גרוע ביותר ושקול כנגד כל מעשי הצלב כפול שמונה.

הוא חי כל העת בתחושות סותרות ומבולבלות, מחד הייתה לו שמחה בלב, על שיצא מהמקום הנורא ברגע האחרון, היה לו נס גדול שהוא עצמו לא ידע איך להכילו, לא היו בפיו מילים איך להודות לקב"ה, על נס ההצלה הענק של משפחתו ומשפחת המחותרת, הם נמלט מהשוואה האיומה שפקדה את פולין, ממש ברגעים האחרונים, אם היו משתהים עוד מעט, ספק אם היו יכולים לצאת, לא אחד מאלו שניסו ברגע האחרון, חשו על בשרם את הפירוש האומלל, לאחר את הרכבת.

במבצע בליץ (מהיר כברק) נכבשה פולין כמו כפר קטן, מיום י"ז באלול תרצ"ט המטירו המסרשימדים (המפציצים הכבדים של גרמניה) אש תופת על וורשה ויתר הערים הגדולות, משך שלושה עשר יום הופצצה פולין מן האוויר, ע"י אלפי מטוסים שהנמיכו טוס כדי לדייק במטרתם, פעמים ניתן היה לראות בבירור את חיובם האכזר של הטייסים בעת ששחררו את הפצצות הכבדות על העיר, כל אחת מהן פגעה במטרתה והרסה את הבניינים עד היסוד.

מספורי המגיד

כדייקנים האמונים על המסורת היקית המפורסמת, לא נחו מלאכי החבלה לרגע, עד שהפכו את וורשה לעיי חרבות, רחובות שלימים נעשו תילי אבנים מפויחים, בנינים גדולים מאד קרסו תחתיהם בהופכם לקבר ענק לכל היושבים בהם, מי שחזה זאת מקרוב, ראה חורבן שלא ניתן להשגה, מעין מהפיכת סדום ועמורה.

לאחר מיכן נכנסו דיביזיות חמושות בטנקים כבדים ומשוריינים יחד עם חיל רגלים ממונע, חייל גדול ביותר שכבש בסערה את הארץ הגדולה כאילו עשה טיול במקום, הצבא הפולני לא החזיק מעמד אפילו מספר ימים, הוא נסוג לאחוריו כשהוא מתפורר לחלוטין, החיילים פשטו את מדיהם כדי שלא יכרום ויקחום שבי, לא הייתה כמעט שום התנגדות לכיבוש כל הארץ.

שמחתו העצמית על ההצלה כמעט והתבטלה לחלוטין באבל הקשה שלו על אחיו ואחיותיו וכל יוצאי חלציהם והמשפחה המורחבת מלמעלה וכו' שמצויים בגיא ההריגה, הוא כאב על כלל ישראל שנמצאים עתה תחת המגף הדורסני של היטלר המרושע, עדיין אין פרטים מדויקים מה באמת קורה בפנים, לזה צריכים איש קשר בפולין שיעדכן אותנו, אבל אין ספק שבקרוב יתחילו האקציות למיניהן (מבצעי הגירוש למחנות) יוקמו גטאות ומחנות עבודה ודיכוי, השאלה הגדולה האם בזה יסתיים העניין, לבו אמר לו שלפי מה שאירע בגרמניה ואוסטריה לפני פרוץ המלחמה, הסיפור יהיה קשה ביותר, שואה נוראה מרחפת על מיליוני יהודים, ללא הבדל השקפה ואמונה, גם יהודים שאבות אבותיהם לא קראו שמע יהיו בן הנספים.

וכן יחד עם ההודאה להקב"ה על נס ההצלה הפרטי, התאבל על הסבל הנורא של כל יהודי פולין רוסיה גליציה שנמצאים תחת אש המלחמה, התברר שגרמניה הלכה על מלחמה בסערה, היא הוציאה את כל העוצמות הצבאיות שלה לכבוש את פולין למרות היותה נחותה, זה הראה עד כמה פולין חשובה בעיני גרמניה, יש בה קרוב למחצית מיהודי אירופה (בסביבות 3 מיליוני יהודים) שמרוכזים בערים גדולות ובעירות הקטנות, אבל לסדר היקי המושלם אין בעיה אך לאסוף את כל היהודים ולהשמידם בצורה שיטתית רח"ל.

שאלה קשה ומביכה:

אך עם כל המרירות שהייתה לו חשב גם על העתיד, יש לו חתן מיוחד במינו שמתפתח בצעדי ענק והוא רוצה לראותו כבר נושא את בתו היקרה צארטיל, כבר ארבע שנים הם חתן וכלה הגיע הזמן לחתן אותם יחד, אבל לבו מפרפר בקרבו, האם זה מתאים בשל הזמן הקשה?

לצורך זה חשב להתייעץ עם ידידו הותיק רב אלימלך פישמן החברותא של שעות הערב (הוא לא חיסר אפילו יום אחד מאז הקביעות) מלבד הלימוד בחדווה, נהג ליטול עצה טובה מאת ידידו הטוב, שכן ידע תמיד לקלוע אל השערה, לא הייתה פעם אחת שנטל עצה ממנו והצטער על כך, אלא שאותו יום לא הצליח בשאלתו, המענה שנתן לא הרנין את לבו על דרך ההמעטה. בפעם הראשונה הביכו בשעה שהביע את חוות דעתו השלילית באופן מוחלט בדבר נישואי בתו הבכירה צארטיל (עדינה).

כשהציג את שאלתו בפניו, לא רצה להציג את הצד השלילי בדבר, למה להוציא את הדובים כבר בהתחלה, אם יחדד את השאלה ודאי שיראה לו משונה לומר לו תשובה חיובית, לכן החליט לבוא בעקיפין כשואל שאלה תמימה ביותר, כך יביע דעתו בצורה יותר אובייקטיבית.

"מה אתה אומר ר' מיילאך ידידי, האם כדאי לי לסגור על אולם החתונות "ארץ ישראל" זה נראה לך מקום טוב לחוג בו את שמחת בתי היקרה? חשוב לי לדעת, האם המקום מתאים כלל לעריכת שמחת נישואי בתי הבכירה, האולם קטן למדי ומתאים בעיקר לבני הישוב הישן, ב"ה יש לי הרבה ידידים נכבדים שרכשתי משך התקופה הזו, ספק בעיני אם האולם ימיל את כולם (באותה עת היה אולם גדול, במלון קינג דוויד) מאיך, אולי כדאי לא לבלוט, כי צניעות זה דבר חשוב בחיי היהדות.

רב אלימלך בחן את פני החברותא שלו בעיון רב, האם הן רציניות או אולי חומד הוא לצון. אך פני רב משה יוסף היו רציניות ביותר, חשוב לו מאד לדעת מה דעתו בעניין.

"ענשולידגט מיר זייער, וואס יאגסטי זאך?" (תסלח לי מאד, מה אתה נחפז) השיב בחריפות רבה בלי להרבות במלל.

בעיני רב משה יוסף התשובה לא מצאה חן, היא זרתה מלח סדומית על פצעיו המדממים, בתו הבכורה צארטיל חוגה זה עתה את יום הולדתה ה-19 בירושלים בחזרה כזו הייתה נחשבת בוגרת למדי, עד אימתי תמתין? יש לו "חתן יכהן פאר" את חתנו העילוי הנדיר חיים שלום פינקלשטיין שיחי, אולי הוא ילד מבחינת הגיל, אך מבחינת ידענות ולמדנות, אפשר לכנותו אפילו בתואר הכבוד, הגאון האמיתי מוה"ר חיים שלום שליט"א, שכן עילוי שבעיליים הוא, אין בכל מה שיכנהו גזמא כל שהיא, שכן סיים עתה את הש"ס, בסדרים שקבע מלבד סדרי העיון שלמד עם רב משה כהן, לחטוף אותו צריכים מה שיותר

מספורי המגיד

מהר... כעת ימלאו לו י"ח שנים ומחצה, זה למעשה החשבון הראשוני כשחשב עליו כחתן. עתה "עת דודים" היא, על מה יש להתעב?!?

אך לדידו ר' אלימלך פישמן גרסא אחרת בעניין: עת צרה היא ליעקב, הרי אתה בעצמך מספר לי לא אחת, על ידיעות הזוועה רח"ל שהגך מקבל מידי פעם מידידך האוסטרי מהנעשה בפולין ארצך. חוששני שקהילות שלימות כבר עלו באש ולא נותר מהן שריד ופליט רח"ל, אתה בעצמך הגדרת זאת כ"חורבן הבית השלישי טרם הקמתו" אך ניתן להעלות על הדעת, לעשות שמחה בשעה כה טרופה!?

אם היו החתן והכלה שלך מבוגרים למדי (בני 22 ומעלה) ניתן עוד להבין את בהלתך, אבל ב'ה החתן והכלה עוד לא מחו את סימני החלב משפתותיהם, על מה ולמה יש למהר לחתנם?! המצב חמור מאד כאשר על קהילתך עצמה ישנן חששות שאין כמעט ניצולים [אחד אחד מוצל מאש, היה הרבי הקדוש שהשכיל לברוח עם גולת שאנחיי יחד עם בני משפחתו].

"אך יערבו מאכליך בפיך, שעה שאתה בעצמך חושש כי ארבעת אחיך ושתי אחיותך עלו כגוילים פורחים השמימה עם כל בני ביתם, בלי להותיר אפילו שריד אחד? גם המחוננת החשובה גב' פינקלשטיין תחיל' איבדה כנראה את כל אחיה ואחיותיה בכבשני האש, וכמו כן את משפחת בעלה ז"ל. הפצע הוא כל כך טרד, אי אפשר לחשוב לרגע אחד על עשיית שמחות, כעת העת לערוך קינה ונהי וצריכים להתייחד עם כל עם ישראל שנמצא בצרה כה איומה".

"ר' אלימלך, אני לא מבין אותך, הלא לא תוכל להכחיש כי ישנן חתונות גם בזמנים טרופים אלו, הנה לא מזמן נערכה לה חתונת הבחור החשוב אברהם ויסברגר נ"י עב"ג לבית הרה"ג ר' נתמן יוסף וילהלם שליט"א במלון "ארץ ישראל" כולם הגיעו לשמח את החתן והכלה שנישאו בימים סחופים אלו, ועד כמה שידוע לי אפילו אתה באת לשמח את החתן והכלה, יחד עם הבדחן הברלסבאי ר' מנחם מאגיש אנשין ואיש השמחה רב מנחם גרומן שליט"א, הייתם מראשי ה"גראמערס זאגערס" (חורזי חרוזי שמחה) ולא חששת אז לרגע אחד שזה דבר לא חיובי בעת הזאת?

"איני חושב שהמקרה דומה, משיב לו ר' אלימלך בנימה לא מעט קנטרנית, ראשית החתן והכלה הם מבני הישוב הישן שלא באו מתוך הריסות פולין, הם לא חוו את עומק האסון כמון, מלבד זאת החתן הוא בן 22 בחור מבוגר למדי, זה ברור שאין מקום לבטל לחלוטין חתונות, טענתי הייתה רק כלפך, בשל מוצאך הפולני, באת לכאן בעור שינדך ממש, היך נחשב "אוד מוצל מאש" לכל הדעות, גם החתן בקושי בן 18 וחצי, הכלה מבוגרת קמעה ממנו, אך עדיין אינה נכנסת למושג הקשה "תשב עד שתלבין ראשה" לך טענתי צודקת, אל לך להיחפז עם החתונה".

אבל לרב משה יוסף אצה לא מעט הדרך, הוא רצה לרוות כבר "נחת יהודית" למה עליו להימנע שנים על גבי שנים מלערוך שמחה, וכי מצב כזה שחתן וכלה יהיו זמן רב מדי מאורסים הוא בריא?! ברור שלא! אבל מאידך אי אפשר לבטל במחי יד את טענות ר' אלימלך פישמן, הלא הוא אישית אינו מפסיק מלקונן ולהתאבל על החורבן הנורא, אך תערב שמחתו בשעה כזו?

לאחר מחשבות רבות החליט: יש לי מורה הוראה שמורה אותי בכל פינה, למה שלא אציג בפניו את צדדי ההתלבטות?" במחשבה זו נחה דעתו, בעזה"ל כבר מחר יפנה אל מורו ורבו הגאון הצדיק רבי וועלוול מינצברג שיחיל, ישמע את חוות דעתו ובאשר יפסוק כך יעשה, לא יסור מדבריו ימין ושמאל.

לאחר מחשבה זו נחה דעתו הסוערת, הוא המשך את מסגרת הלימוד עם חברו ר' אלימלך כפי שהיה נוהג מידי ערב, הם ישבו על סוגיא קשה ביבמות, שקשורה לכל ענייני זיקה, רק לאחר שעתיים ומחצה של משא ומתן תוך בחינת כל הסברות, נפרדו זה מזה עם הרגשת "ואת והב בסופה" ר' משה יוסף אינו מוכן לוותר על כזו חברותא בעד כל הון דעלמא, וודאי שזויכוו קשה זה לא יפריד בין הדבקים.

(האם אכן הדרך פתוחה לחתונה, או שיערמו קשיים שלא חלם עליהם והדרך רחוקה מיני ים? שאלה טובה מאד, לזה צריכים אורך נשימה ומרחב זמן).

~~~~~

לקבל מייל זה נא ליצור קשר במייל w0533194197@gmail.com חנוך חיים וינשטוק נ"י

נר אהרן

מאיר לי את הנשמה!

**פרשת
יתרו**

נא לשמור על קדושת הגליון. אין לקרוא בשעת התפילה או קריאת התורה

כניסת השבת: י-ם: 16:44 מרכז: 17:04

עורך: ראם בן טוב

הקולות באויר, רק תכוון לתדר הנכון...

מרגיש את הקב"ה בתוך תוכך, זה אות שעדיין לא התנתקת ממצרים! מודיע ה' למה - אתה תגרום להם **לרצות** לצאת, את השאר תשאיר בשבילי... נסביר!

רצוננו לראות - בלי מסכים, בלי שליחים...

"ויבא משה את דברי העם אל ה'". איזה דברים הביא משה לקב"ה? רש"י מודיע לנו "תשובה על דבר זה שמעתי מהם **שרצונם** לשמוע ממך" [את עשרת הדברות]. **רצוננו** לראות את מלכנו". אינו דומה השומע מפי שליח לשומע מפי המלך - **רצוננו** לראות... **מבאר הרב נפלא** - עם הנצח לא ביקש לראות את המלך מתוך סקרנות. לעם הנצח היה **רצון לצאת**... רצון להוציא את המצריות מתוכם, את המראות הנוצצים שדאגו האפליקציות ברעמסס להשפיע על

בית המדרש היה מלא מפה לפה. כולם כאן הם כאלו שמבקשים את קרבת האלוקים. אך הבחורצ"ק החדש, עודד, היה משהו מיוחד הרבה מעבר לכך. "ראית איך הוא מברך 'אשר יצר'?" חיים פרץ הביט בהערצה, "הלוואי עלי בתפילת נעילה כזו התרגשות, עיניים עצומות, גוף מתנועע מצד לצד, חיוך על שפתיו, מילה במילה, איפה אני ואיפה הוא..." למיכאל וייס גם יש את הבחור שבו הוא 'מקנא במיוחד' "ראית את אביאל, הבחור החדש, מברך על התפילין היום בבוקר? ביום של הבר-מצוה שלי לא התרגשתי ככה מהתפילין... הבנאדם נראה כאילו הוא נחת הרגע ממעמד הר-סיני..." צוקרמן מאזין לשיחה של השניים ולא יכול שלא להתערב "אתם יודעים שגם אתם הייתם כמה כסאות ליד לירן ואביאל

במעמד הר-סיני... "אז למה אנחנו לא מרגישים כך?" שואלים השנים במקהלה. בואו נפתח את ספר ספרים ונאזין לנקודת האור של **מורנו ורבנו הרב יוסף מרקוביץ שליט"א** שתסביר לנו איך זוכים להיות מאלו שהיו במעמד הר-סיני בתור 'חתני האירוע', ולא אנשי ההגברה והמלצרים 'השתתפו' באירוע, אבל הוא

ממש לא קשור אליהם...

אם תרצו - אין כאן בעיה...

בואו ונחזור לתחילת הסיפור. אי שם במדבר פארן נבחר "המנהיג" של עם הנצח. בלי סיסמאות וקמפיין בחירות, אל מול הסנה הבוער, מודיע הקב"ה למשה שעליו מוטל להוציא את העם השקוע בבוץ הטובעני של סגנון חיים רדוד ושטחי, מתרבות מצרים, ולרומם אותו לגבהים שנמצאים במושגים מעולם המלאכים... איך עושים זאת? **מבאר מורנו ורבנו הרב יוסף מרקוביץ שליט"א** הכל טמון בפסוק אחד שנאמר באותו מעמד: "בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלוקים על ההר הזה". במבט שטחי זה נראה לנו כתנאי. אתם רוצים להשתחרר שחרור מוקדם מכלא מצרים - תחתמו על חוזה שאתם מקבלים תורה בסיני. אבל האמת היא הרבה יותר עמוקה! **לא מדובר פה בתנאי**. מדובר פה במסלול מחוייב המציאות: אם אתם, כן כן, כל אחד מכם, אם לא תרצו בעצמכם **להתנתק** מהחומרניות והשעבוד **לתרבות ה"אני** ורק אני" שקיבלתם במצרים, לא תצליחו לעולם לקבל את האור האלוקי ולהאיר את לבכם! ובמילים אחרות, כל זמן שאתה לא

ליבם! לראות את מלכנו אין הכוונה לראיה פיזית. עם ישראל רצו להרגיש את הרבנו של עולם בתוך תוכם. אם אין את הרצון - אין את המעמד! בואו ונלחץ על מקש ה-Play, ונצטרף למעמד ההסטורי החשוב ביותר בתולדות העם היהודי. קול השופר בקע את דממת הבוקר. גם עוזיאל, ועמרם משבט יששכר קופצים ממיטותיהם, ותוך

3 וחצי דקות עם שלם מקיף ביחד את הר סיני... אש בוערת על ההר. עשן שמפזר ריח הישר מגן עדן. מהשמים יורדים כל פמלייתו של הקב"ה המלווים את רבנו של עולם למעמד הנשגב... העם כולו נרגש. הוא לא יכול להכיל את עוצמת הקדושה. הס מושלך בעולם. אפילו הבבונים בצפון אפריקה, התוכים במערב אוסטרליה והתרנגולות הרועשות בפאתי אוקראינה פתחו בתענית דיבור. אפילו הזבובים לא זמזמו. ואז זה מגיע. קולו של הקב"ה נשמע: "**אנכי ה' אלוקיך** אשר..." לא היה צורך במערכת הגברה משוכללת ובבוקסות ענק. כל אחד קיבל ישירות באוזן את הקול "אנוכי ה' אלוקיך". למעמד הזה זכה עם שלם רק ע"י גורם אחד - **הרצון**. **השאיפה!** "חבל שלא הייתי שם. הייתי מצלם את זה ברזולוציה הכי גבוהה שיש". אז זהו. האמת היא שכולנו היינו שם, **והקולות ממשיכים להדהד** שנאמר: "קול גדול ולא יסף", ומפרש אונקלוס הקול לא הפסיק! לא נגמר! אם כך, מדוע איננו שומעים זאת היום? מה עוצר אותנו מלשמוע? **מבאר הרב** שהקולות קיימים באוויר העולם, להבדיל כמו גלי רדיו, אנחנו רק צריכים לכוון את התדר כדי לקלוט. מה שנותר לבאר זו שאלת השאלות: **מהו התדר** איתו

קולטים את שידורי הקול הגדול מסיני???

אחוז בכסא כבודי...תתמודד לבד...

כולנו מכירים את המדרש המספר על משה רבנו העולה למרום לקבל תורה, שם ממתינים לו המלאכים עם 'קבלת פנים' צוננת ולא חביבה במיוחד "מה לילוד אשה בתוכנו?" "לקבל תורה!" מודיע משה. "אהה באמת? אתה רוצה להוריד את התורה לתוך כדור הארץ? ומה יקרה אז???" אנשים שם לא יעריכו אותה! פה היא שמורה. אין מצב שאתה מקבלת! אומר לו הקב"ה "אחוז בכסאי וענה להם תשובה" ... ומשה ענה את מה שענה. אך פה שואל הרב: מדוע אלוקים לא עונה למלאכים "אני קראתי לו ואף אחד פה לא ידבר איתו!" התשובה - מלמד אותנו בורא עולם, תורה לא נקנית "ברגל על רגל". אחוז בכסאי! אתה רוצה להרגיש שאני איתך? אתה רוצה את קרבתי? ענה להם אתה תשובה. ובמילים שלנו - ת-ת-מ-ו-ד-ד-!! הרצון שלך הוא מה שינצח את המלאכים... נכון, מדובר פה בהתמודדות עם מלאכים, לעיתים גם מלאכי חבלה... אלא מה, אחוז בכסאי - אני עמך! אני יעלה אותך. אתה תשקיע את הרצון שלך, אני כבר אדאג לשאר... ובימינו? האם אנו יכולים לומר שעשינו הכל כדי לשמוע את קול ה' בואו נחבוש את האוזניות הסטריאופוניות, נהדק את החגורות, אנחנו עומדים להמריא... היעד - מדבר סיני לפני 3831 שנים...

עודד ואביאל קלטו את השדר, ואתה???

בדורנו לא נדיר בכלל להיתקל באנשים שפתאום באמצע החיים קפצו כהה והתנתקו מאזיקי האפליקציות הילדותיות לעבר משהו אחר נעלה ומרומם הרבה יותר, ואתה שואל את עצמך איך פתאום זה קרה? התשובה - מבאר לנו הרב נפלא! נאמר על התיאור ההסטורי שראו עם ישראל את הקב"ה "ויראו את אלוקי ישראל, ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר..." מסביר רש"י, מהי לבנת הספיר? אלו אותם לבנים שעשו במצרים, לבנת הספיר הזכיר להם המראה הזה... עומק הדברים מסביר הרב בלי התמודדות של עם הנצח בקושי האדיר של שעבוד מצרים, לא היינו זוכים לראות את מלכנו... פירוש, פתאום הם קלטו שכל המציאות של השעבוד לחומר זה מה שהקנה להם את הקרבה לקב"ה... אותה לבנה של קושי של שעבוד היתה בעצם עוד מדרגה, עוד שלב בדרך אל "מלכנו". כל הסבל נועד כדי לשבר להם את הרצון החומרי ולגרום להם לרצות את ההארה האלוהית... זאת אומרת, הקושי הוא אמצעי כדי להעניק לבנאדם את הרצון להתקרב לרבנו של עולם... כעת נרד אלינו, דור מסכי המגע והאפליקציות המהירות. כמה מאתנו זוכים לטעום טעם מתוק מתפילה, מברכת המזון, מקריאת שמע שעל המטה, מלימוד התורה, משמירת השבת? התשובה - אם לא תהיה לנו השאיפה לשבור את השעבוד למכשיר ה'חכם' ולהיות חכמים בעצמנו, לעולם לא נרגיש את המתוק, לעולם לא נבקש עוד מנה... עוד תפילה... אתה תמצא את עצמך עם סטופר, מתי כבר יגמר פה השיעור? מתי תסתיים פה התפילה? הפתרון - תמלא את החיים שלך בפרוייקטים מהותיים ואמיתיים. היה אחד כזה בעבר שהפנים את המסר וקיבל לא פחות מאשר פרשה על שמו - קבלו אותו...

כולם רעדו ונשארו עם הקור, היה אחד שקלט, נא להכיר...

"וישמע יתרו כהן מדין". מדובר במאסטר הראשי של העבודה-זרה,

האיש בתפקיד המנהל הראשי במדין ובעולם כולו. מה קרה פתאום? מבאר מורנו הרב שיתרו שמע. אמנם כתוב ב'אז ישיר' "שמעו עמים ירגזון... אז נבהלו אלופי אדום, אלי מואב יאחזמו רעד..." אז כולם שמעו, כולם רעדו, אבל הם נגשו לארון ולקחו עוד כרובלית כדי שלא לרעדו רק יתרו שמע והפנים... יתרו בחר לבוא, בחר לצאת, בחר להתמודד, ומה הוא קיבל - פרשת מעמד הר סיני. מדוע? כי מי שרוצה להרגיש את הרבנו של עולם, חייב לרצות לפתוח את הפתח הקטן, ואז הכל יפתח בגדול.

יום השישי ויכולו השמים והארץ - הסיום הגדול בזכות האדם הגדול...

כולנו מכירים את המדרש המפורסם: בכל הימים כתוב ויהי ערב ויהי בוקר יום ראשון, יום שני, ואילו בבריאת האדם נאמר יום השישי (עם ה'א הידיעה), ומדוע? מסבירים רבותינו שה"א הידיעה מופנית לקבלת התורה בשישי בסיון, לומר לנו שכל תכלית הבריאה היא כדי להגיע לסיני ולראות מקרוב את הרצון האלוהי להתקרב אלינו... להיות איתנו. ממשיך הפסוק ואומר "ויכולו השמים והארץ" "ויכולו" מלשון כולל - שכולל - חיבור בין שמים וארץ! מטרת הבריאה היא להפוך את הארציות למשהו מהותי יותר מעוד הנאות רדודות! להפוך את סגנון החיים למציאות שמיימית למטרות נשגבות, ומי נבחר לתפקיד? ובכלל, איך מתחברים השמים לארץ? אני ואתה, אומר ה' - נהפכים לשותפים! ויכל אלוקים ביום... אלוקים מודיע: את הבמה אני הכנתי, הכל כלול... ואתם? מה מגיע מצדכם? התשובה - אני ממתין לכם ליום השישי ו' בסיון - שתקבלו על עצמכם להתחבר לתורת האלוקים, המטרה היא שתלכו ברחוב וע"י כח הראיה שהתורה העניקה לכם אתם תלמדו את העולם לזהות שהכל פה זה אני... מדהים. כעת נעבור תכל'ס בשטח - איך מביאים את המצב הזה לימינו? ניתן את הבמה לכבוד מורנו הרב...

"תשתחרר"..."תשתחרר"... ותחיל להתחבר!

מטרת מעמד הר סיני היא להעמיד אותך בפלנטה אחרת. מבאר הרב: תכלית הבריאה היא להביא את הבנאדם למציאות אחת! אתה הולך ברחוב ומתחיל לזהות שהכל פה זה בורא עולם. "זה אלי ואנוהו"... זה - מלשון זיהוי! איך עושים זאת? התשובה - קופצים לים! נבאר. מתי התחילו עם ישראל לזהות באמת את בורא העולם? "וישע ה' ביום ההוא... וירא ישראל את מצרים מת על שפת הים". "וישע" מסביר האבן עזרא מלשון פדיון - אלוקים פדה אותך מהמצריות שבך! איך? אחרי שאתה הרגת את המצרים שבתוכך! כשאתה לא שאלת שאלות מה לקפוץ, איך נקפוץ, אין פה סירות גומי ולא חגורות הצלה... פשוט התנתקת מהפרשנות של 'גלי רעמסס' ועברת ל'נעשה ונשמע!' עמדת על שפת הים ופשוט קפצת! ומנגד אלוקים עשה את העובדה בשטח - המית אותם בים. אתה והוא - אתה והוא - ש-ו-ו-ת-פ-י-ם!! גם בימינו, רוצה להרגיש ממתיקות התורה - תמית ת'טבע, את הטבעים שלך, תפסיק להיות ילד בן 6 שכל דקה וחצי מסתכל לנוצץ-פון... תתחיל להאמין בעצמך ותגלה את עוצמתך. אתה שותף לריבוננו של עולם! שנזכה.

שבת שלום
רן אהרן בן ישעיה

להצלחת משפחת הפצדי

ראיתי שאתה קצת מזוגג, אז החלטתי ש...

תראה, אתה יהודי, נכון? אמר לו כן! אמר לו המנכ"ל: הנהג שלי גם יהודי, וכששאלתי אותו מדוע אינו מתגלח השיב לי כי אצלנו בתקופה זו מתאבלים אנו על חורבן בית המקדש. פשש... יפה מאוד... התרשמתי! אבל אתה - למה התגלחת? הא, אני? קיבלתי היתר מהרב שלי! היתר?? למה? כדי להרשים במפגש! אמר לו המנכ"ל: תראה, את האמת החלטתי לקבל אותך ע"פ הרשמים שהצגת, אבל אחרי שראיתי כעת שאתה קצת מזוגג עם הדת שלך, אני פוחד שגם כאן אתה לא תזוגג... אמר בליבו ג'ייקוב אך! לקפוץ לים צריך, ולא חצי גוף אלא פשוט לקפוץ ממש... כשאתה מטיביע את הטבעים שלך ופועל נגד ההגיון שלך אתה תשלוט על הטבע של הקב"ה, כי נותן ה' חן ליראיו. שנזכה!

הסיפור המרכזי

ג'ייקוב בלומנט, יהודי עם כשרון ניהול, אמרו עליו "אחד מן הטובים שקמו באמריקה!" שמו הלך והתפרסם אצל חברות ההייטק המובחרות. הצעת עבודה עם ראיון לא איחרה לבוא, אך הפעם מאחת "החברות", אלא מה? הפגישה היתה באמצע ימי בין המיצרים, כך ששאלונת קטנה הופנתה לגדול הדור רבי משה פיינשטיין: "כבוד הרב, אני יודע שהתירו לגלח לצורך דבר האבד! ואני יודע שאם אופיע בצורה שאני נראה הרושם על המנכ"ל ירד ב-80%, יש לי היתר להתגלח?" רבי משה חשב וחשב וענה: "היתר - אפשר לומר שכן, אך אין לך מה לחשוש, גם אם תלך לא מגולח הכל יהיה בסדר!" ג'ייקוב הבין שיש היתר וביום הפגישה - התגלח! המנכ"ל התרשם מקורותיו היי, וכשהגיע לסיכום המפגש אמר -

לע"נ

בינבנידה (ברכה) בת אסתר וסנטו בנימין

לע"נ

אסתר קריסטלה בת קדן

לע"נ

אלכסנדרו יצחק בן אסתר

{ אז נדברו }

פרשת יתרו תש"פ | עלון מספר: 453 | לסדר: "ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי"

להצטרפות לרשימת התפוצה

במייל,

להערות והארות:

a8447168@gmail.com

האחות הגדולה המתייצבת מרחוק וצופה באחיה...

האחות הגדולה עומדת אי שם מרחוק רחוק... עומדת ומביטה בהערצה על אחיה הקטן שעלה וגדל וכעת הוא היחיד שניגש אל הערפל אשר שם האלוקים... היא עומדת שם למרגלות הר סיני יחד עם ששים ריבא כלל ישראל... אף אחד לא מעיז עלות בהר ונגוע בקצהו... רק משה רבינו השושבין הקדוש... רק הוא זוכה לעלות בהר ה'...
האחות הגדולה חוזרת אחורה... ומפליגה בעיני רוחה... כן... היה זה לפני שמונים ואחד שנה בדיוק ביום הזה!!! כן... בדיוק ביום הזה לפני שמונים שנה... גם אז עמדת מרחוק...
מלאו למשה הקטן שלושה חודשים... ז' אדר, ז' ניסן, ז' אייר, והגיע ר' סיין... ואז!!!! ולא יכלה עוד הצפינו... אי אפשר יותר להסתיר את ה"טוב" הזה מעינא בישא... אין ברירה... ותקח לו תיבת גמא ותחמרה בחמר ובזפת ותשם בה את הילד ותשם בסוף על שפת היאור...
ואז ותתצב אחותו מרחוק!!! גם אז עמדת מרחוק... אי שם מאחורי הסוף... לדעה מה יעשה לו!!! מה יהיה עם משה הקטן?? האם זה הקטן גדול יהיה או לא??
והנה!!!! שמונים ואחד שנה לאחמ"כ שוב אני עומדת מרחוק... שוב אני יכולה להתקרב... כי זה הקטן אכן גדול נהיה... והוא הגיע לגדלות ולרוממות שאף אחד לא יכול לעמוד במחיצתו...

יש הבדל אחד קטן... קצת גדול... קצת מאוד גדול בין המרחוק של עכשיו לרחוק של אז...
עכשיו אני עומדת מרחוק יחד עם ששים ריבא של כלל ישראל שיודעים מי הליגער משה רבינו... אבל אז??? כשעמדת מרחוק... אף אחד לא היה יחד איתי... עמדת שם לבד לבד!!!! אף אחד לא נתן סיכוי למשה הזה... אף אחד לא ידע להעריך את הטוב הזה... הוא כמעט ליאור יחד עם כל הילדים האחרים שלא יודעים את הכח שלהם... ואני לבד לבד החזקתי בשארית כוחותי וידעתי להעריך אותו!!! עכשיו זה כבר לא חכמה... כשכל העם רואים את הקולות ואת הלפידים ואת ההר עשן... כשכולם רואים שהנה אנוכי בא אליך בעב הענן... עכשיו זה כבר לא חכמה ש"גם בך יאמינו לעולם..." כעת הרבה יותר קל לתת אימון במשה עבד ה'...

אבל איפה הייתם כשהייתי לבד?? איפה הייתם כשהוא היה קטן... ואני גדלתי אותו...???

בתי בת פרעה עומדת אף היא מרחוק... וחושבת לעצמה את אותם מחשבות... גם אני עמדת לפני שמונים שנה מרחוק... גם אני עשיתי מה שאני יכולה לעשות... הושטתי את אמת ונסתתי נפש בשביל לשמור על משה הקטן שיגדל גדול בישראל...

אמהות יקרות... הורים יקרים... לכל אמה של אדם גדול שעומדת כעת מרחוק ומסתכל על הבן שלה שעלה והתעלה... לכל אמה כזאת קדמו שנים לא פשוטות... שהיא עמדה מרחוק בדאגה ותפילה לדעה מה יעשה לו... יתכן שכעת יש כאלו שלא יודעים להעריך אותו... יתכן שהוא אפילו לא התקבל שנה הבאה לחידר שרצית שהוא ילך... העלבון צורב... תחושה של חוסר הערכה... אבל בסופו של דבר הכל מתחיל ונגמר בך!!! בכסם!!! אתם שמתייצבים מרחוק... אתן שעם הדמעות שלכן ועם התפילות שלכן ועם החינוך הטהור והשמור של תיבת גומא... של חמר מבפנים וזפת מבחוץ... משה רבינו של הדור הבא תלוי בכן!!!

אל תחוש... אל יפול לבככם אם באמצע הדרך יש רגעים שנדמה לכם שהוא מושלך ביאור... כי בסופו של דבר אתן קובעות את סדר היום!!! אתם ההורים שמתייצבים מרחוק ואכפת לכם באמת שהילד שלכם יגדל עבד ה' ועושה רצונו יתברך... אם אתם תעשו את שלכם... אם אתם תקחו את התיבת גומא הנכונה... ותמלאו אותו באהבת תורה וברוח טהרה... אתם אלו שיום יבא ואתן תעמדו מרחוק למראה אישיותו הכבירה שיגדל בתורה וביראת שמים...

כן... לפעמים הקב"ה רוצה לזכות אתן בבלעדיות!!! בשביל זה אף אחד לא יודע להעריך חוץ מכם... בשביל זה אף אחד גם לא משקיע חוץ מכם... בשביל שכשהוא יגדל... הוא יהיה רשום רק על שמכם!!! מרים הנביאה ובתיה בת פרעה יש להם מניות במשה רבינו... בזכות מה?? שהם ידעו להעריך אותו כשהוא היה מושלך ביאור...

מי שידע להעריך אותו קצת אחר כך כבר לא קיבל זכות במניה הזו!!

כן... זה מסר שצריך ללוות כל מחנך... וכל הורה... וכל איש חינוך שמלווה עוד איזה צעיר... עוד איזה בחור ישיבה... עוד איזה בת סמינר... שבזמן האחרון הציבור שלנו ב"ה גדל בצורה מעוררת השתאות... ויש כמויות... עוד אחד יותר... עוד אחד פחות... וממילא הנטיה הטבעית והמתבקשת היא... תן לי חיים קלים... תן לי להשקיע בכאלו שלא מאתגרים אותי יותר מידי... (אגב: אני מוכרח להודות שגם אני מהאנשים האלו שלא אוהבים לעבוד קשה...) זכותך!!! זכותך לברור את האגוזים הקלים... אבל מי שישקיע באגוזים הקשים ויפצח אותם וייתייצב מרחוק עם כל הגב והגיבוי ויתן בהם את אימון ויצמיח אותם לגבהים... זה יהיה מניה פרטית שלו!!! ואף אחד לא יחלוק איתו את זה!!! כל אלו שחישפו בחינוך את החיים הקלים שימשיכו להיות מסייע אין בו ממש להורים שכבר עשו כמעט את כל העבודה... ולא נותר לך אלא לא להפריע... מי יוכל לעמוד מרחוק ולהגיד בגאווה... הנה... האדם הגדול הזה הוא מניה שלי?? מי שהסכים להתייצב מרחוק... כשאף אחד לא עמד לצידו... בינה זאת...

להשתתפות
בהוצאות הגליון:

בבנק:

חשבון 53957

בנק דיסקונט

סניף 106

באשראי:

"נדריים פלוס"

- "קהילות"

בטלפון:

(מענה ממוחשב)

0799-654321

תודה מראש!!!

כל שותפות
שלכם מחזקת
את ידינו...

איך מתמודדים מול הבהלה העולמית מנגיף הקורונה??

יש כעת בעולם בהלה גדולה אודות הנגיף הזה שנקרא קורונה שמהלך אימים ומצליח להשביח מעצמות ולהטריד את כל העולם כולו... ואנחנו בתור יהודים יש לנו השקפה ברורה מחז"ל איך קוראים כזו מפה... כידוע שאין פורענות באה לעולם אלא בשביל ישראל אבל מישהו הראה לי משפטים מבהילים שנכתבו בדרשות הר"ן (דרוש ששי) וזה לשונו:

ולפעמים מתחזקים מקרים בריחוק מקום ובלאיים הרחוקים, כדי שיתעוררו ישראל אל התשובה, וייראו ויפחדו פן יגיעם הפורענות, והוא מאמר הנביא 'הכרתי גוים נשמו פנותם המרובתי חולותם מצלי עובר... אמרתי אך תיראי אותי תקחי מוסר' וכשאינם מתסירים ברעת האחרים, הפורענות הולך הלוך ונסוע, וילך הלוך וקרע. ואין ספק כי מי שרואה כל אלו התלאות אשר הם באמת התראות השם יתברך, ועודנו מחזיק בדרכו אשר דרך בה, הוא כמי שעובר עבירה וקובל עליו התראה, שהתיר עצמו למיתה מכאן ואילך.

ואח"כ בדרוש העשירי הר"ן שוב פותח את הנושא הזה... ומדבריו משמע שהיה בזמנו מגיפה מאוד גדולה בקנה מידה עולמי... וז"ל: והוא שצבותינו לא ראו את מוסר ה' אלהינו כמו שראינו אנחנו, אבל בזמננו היתה הארץ יושבת ושלמה, עולם כמנהגו נוהג, והנגב והשפלה יושב, עם כל זה היה קטנם עבה ממתנינו, ואם היו ביניהם קת אנשים נפתים אחר מנהגו של עולם, לא היה מן התומה. אבל אנחנו ראינו מוסר אלהינו זה י"ג שנה, עד שנשתנו סדרי כראשית, כי ירד רע בשנה ההיא לרוב יושבי העולם, וחלו בהם חללים משונים, אי אפשר שנמשכו למנהגו של עולם, (כלומר: החללים האלו לא הגיעו ממנהגו של עולם... כי זו הייתה מגיפה חדשה שנולדה אז... לא כמו נגיפים שכבר קיימים בעולם...) **אבל כל משכיל כריז להודות ולומר אכזב אלהים היא. כי החללים הנוהגים כבני אדם, הם קורים בו מלד טבעו, אבל הזרים אינם נופלים בהם בטבעו, אבל עונש אלהים בהשגחה עליו... ממשיך הר"ן ומתאר את האסון שאירע בזמנו: ואלה ראינו בעינינו מתפשטים וכוללים בשנה ההיא, עד שנהפך העולם בשנה אחת, יותר ממה שנהפך ונתחלף בזמן קודם במאות שנה. וקרה ככמה מקומות כמו שקרה לתנן ולכאבים, שכמה אנשים תמו נכרתו עד שנחלתם נהפכה לאויבים.** (פחד פחדים!! תיאור מושלם ממה שקורה היום באותו איזור נצור ומסוגר בסין) **לא שאומר שהיה זה בעונם, אבל כי היה. וגם אנחנו בימים האלה ובזמן הזה, שמועות ובהלונות תמיד, שקורה בארצות אינן רחוקות ממנו מאלו, כמו שקרה במקומותינו וכאשר ראינו בעינינו. ועתה אחרי זאת איך ישאר ליצרנו ולדמיון הכוזב פתחון פה, ואיך ישאלנו משאלות שוא ומדומים ויגרשונו מהסתפח בנחלת ה', הלא עינינו אשר ראו את מוסר ה' אלהינו וידו החזקה, ויאמרו לנו לכל נפשה אל רהבי הזמן כי שגר נפסם, ונהל עלינו לשון אל השם יתברך כלב שלם כאשר גזר שכלנו, כי אין עליו ליאות כזאת ומונע ומעכב, אין שטן ואין פגע רע.**

עכ"פ הר"ן מוכיח כאן ואומר: שיהודי צריך להתייטר ברעת אחרים!!!! מה הכוונה?? לקחת מוסר מהצרה של הגוים!! אם אתה רואה צרה בסין... צריך להתחזק כאן בארץ ישראל... **עכשיו שוב במילה אחת: מה?? מה צריך להתחזק?? במה?? באיזה נושא??**

התשובה היא פשוטה מאוד: כשהרבש"ע דופק על השלחן זה אומר שהוא קורא לנו לסדר!! **הקב"ה רוצה רצינות!!!!** מה עכשיו... מה בדיוק?? באיזה נושא צריך לתפוס רצינות?? אין צורך לענות על השאלה הזו!! הקב"ה רוצה שתכנס לרצינות... אחרי שנכנסת לרצינות זה... זה כבר קורה לבד!! כשאתה רציני אתה כבר הרבה יותר טוב בלי אחד שתיים שלוש...

לדוגמא: אני כל יום יוצא מהבית פעמיים לתפילה... פעם אחת אני יוצא מהבית בבוקר **לתפילת שחרית!!!!** ופעם השניה אני יוצא מהבית בערב **לתפילת ערבית....** נו: מה ההבדל בין היציאה שלי מהבית בערב ליציאה שלי בבוקר?? שמים וארץ... למה?? **כי בבוקר אני רציני!!!!** הרגע קמת... אני עכשיו לא בשביל להתמרד... אני מתקתק את העניינים ויוצא מהבית... אבל בלילה אני לא... **לא כ"כ רציני...** אני מפזם לעצמי שיר... והקצב האיטי שלי מאוד תלוי בקצב של השיר שבחרתי... פתאום אורך לי עשר דקות עד שאני מוצא את החליפה ואת המעיל ואת הצעיף... בקיצור: לא רציני!!!!

נו... צריך להסביר לי מה זה רציני ומה זה לא רציני??? אין צורך... זו התנהגות כמעט אנסטנטית... אין צורך להסביר לי מה צריך לעשות כשרציני... אין צורך להכתיב לי אחד שתיים שלוש מה זה אומר רצינות... זה בסדר... אני בסה"כ צריך להיות רציני!!!! ברגע שאני נהיה רציני אני כבר אוטומטית יודע איך להתנהג... אז זהו!! זה גם מה שקורה פה... כשהקב"ה עושה משהו מלחיץ בעולם... הוא לא בהכרח אומר משהו מוגדר... הקב"ה בסה"כ רוצה רצינות!!!! הההלו... רבותי... די להלום!!!! אני רוצה שתפנימו שאתם פה בשליחות!!!! הקב"ה מטלטל את העולם בשביל להזכיר לנו שאנחנו פה על תקן של סידורים... הההלו... רצינות... כל מה שנדרש מאיתנו זה פשוט ללכת עם הרצינות הזו... ללכת איתה הלאה... לא להיות עסוק בלהיגע מהרצינות הזו... לא להיות עסוק בלשמוע שזה לא כ"כ נורא... אלא להיכנס לזה ולא לדחות את זה!!! לחטוף את הפיק ברייט ומכאן ואילך החיזוק כבר יבא מעצמו... **אבל אתה רוצה בכל זאת דוגמא?? רוצה דוגמא של רצינות??**

אני לפעמים מתלונן על כל מיני דברים שחסרים לי... פה האוטובוס מאחר ושם הכספומט לא עובד... (ואתה מבין לבד שאת הדברים המעצבנים באמת אני לא אספר לך פה) ואז באמצע שאני עסוק בלהתלונן על משהו... אני פתאום שומע על ידיד מוכר שחולה ל"ע במחלה וה' ירחם איזה סאת יגון עוברת על כל המשפחה... בבת אחת אני נהיה רציני!!!! ו... ובמה מתבטאת הרצינות שלי כעת?? פתאום אני משתתק!! לא מתלונן!!!! פתאום המנגינה משתנית ואני רק מודה לה' על מה שיש והכל בסידור... **מה קרה?? הנה לך רצינות!!!!** הסיפור שהגיע לאוזני פשוט עשה אותי רציני... הכניס אותי לפורפורציות וקלטתי שאני בסה"כ מוקף באך טוב והסד זהו... **אתה מבין??** זה לא שעשיתי חשבון נפש מה זה בא לעורר אותי והגעתי למסקנה שהקב"ה רוצה שאני אפסיק להתלונן... **לא!!! זה קרה אוטומטית!!!!** אני בסה"כ הזדעזעתי מהסיפור וזה עשה אותי רציני!!!! עמדי מול המקרה המזעזע הזה... והמסקנה המתבקשת מאלה הייתה שההלו... תרגע... קח פורפורציות בחיים... הבנת?? כל מה שנדרש מאיתנו זה לקחת את הבהלה למעוף!!!! לקחת את ה"אך תראי אותי" -- לתקחי מוסר!!!! זה הכל... **יתן ה' שיחמול ה' על מעשיו וישמח במעשיו... ויאמרו לו חוסי בצדקו עמוסי תוקדש אדון!!!!**

לאכל לחם... לפני האלוקים...

יש לי קושיה פשוטה: כתוב: והי ממחרת וישב משה לשפוט את העם... ואז הגיע יתרו ואמר לו נבול תבול... לא תוכל עשוהו לבדך... יש לי חידה: מה זה ה"למחרת הזה?? אומר רש"י: **למחרת יום הכיפורים!!!!** זאת אומרת: שתבין: רק אתמול משה רבינו ירד מהשמים לאחר ארבעים יום וארבעים לילה שהוא לא אכל ולא שתה... **ובדיוק עכשיו!!!!** יום למחרת יתרו מגיע למשה ואומר לו: איך אתה יכול לשפוט את כולם? **לא תוכל** לעשוהו לבדך... נבול תבול... מה משה רבינו היה אמור לענות לחותנו: חותני היקר: תנוח דעתך... אתה יודע שעד אתמול צמתי ארבעים יום וארבעים לילה??? את זה כן הצלחתי "עשוהו לבדך"?? לא נבולתי מזה... ! ! ? ! ? ! אם את זה אני מסוגל לעשות!!!!

אז כנראה שיש לי מושגים "קצת" אחרים ממה שאתה חושב... אז תן לי... אני כן יכול עשוהו לבדך... זה בסדר... אני לא אנבול... אם אחרי צום 40 יום לא נבולתי אז לשפוט את כל העם מהבוקר עד הערב... זה לא סיפור בשבילי... נכון???

אבל לא!!! הוא לא עונה את התשובה הזו!!!!

אתה יודע למה?? כי יתרו צודק!! סו"ס עיקר התכלית של מתן תורה זה לחיות כאן בעולם הזה!! לפי הנתונים והאפשרויות של העולם הזה!! להיות בשמים ארבעים יום וארבעים לילה ולא לאכול ולא לשתות... זה לא תכל'ס!! זה לא רצון ה'... וההרואה: שאחרי הארבעים יום האלו משה רבינו ירד מהשמים... הוא לא נשאר שם... כנראה שעדיין שם זה פחות אידיאלי מכאן... אל תשכח שכשהמלאכים ניסו להתווכח עם משה מה הוא ענה להם? אכילה ושתיה יש בכסם?? זאת אומרת: עיקר התכלית של העולם זה חיי תורה! זה לאכל לחם לפני האלוקים!!!!

כן... מיד בתחילת הפרשה של מתן תורה... התורה מפגישה אותנו עם אכילת לחם---לפני האלוקים!! עם שיקולים נורמליים של לא תוכל עשוהו לבדך... נבול תבול...

לכאורה אני בתור חסיד של כ"ק משה רבינו... אם הייתי שומע את יתרו ככה מדבר... הייתי מזועזע עד עמקי נשמת: ר' יתרו... איך אתה מעיז לדבר על משה רבינו שהוא לא יכול... שבבול תבול... משה רבינו הרי הוא מלאך אלוקים?? כל מה שהוא עושה זה בכלל לא בטבע האנושי??

אז זהו שלא!!! התורה ככוונה רוצה לקרע אותנו!!!!

כן... אתה צודק... משה רבינו הוא מלאך אלוקים... הוא היה שם בשמים כמלאך אלוקים... ו... והוא ויתר על זה... הוא עדיף לחזור לכאן!! לעולם שלנו! כנראה שהעולם שלנו יותר מיוחס... כי שום עניין להפוך את הצדיק למנותק מחיי החומר... אין אתה רק מוריד מערכו... אדרבה... הוא בן אדם נורמלי!! סולם שמוצב ארצה... ומשם ראשו מגיע השמימייה!!! העבודה שלנו זה לבנות בית של תורה!! מה זה בית של תורה?? למה לא שולחן של תורה? מה זה הבית הזה?? העניין הוא שבית זה נכסי דלא ניידים!! יש פה חיים שמקורקעים ומחוברים לגמרי לפרקטיקה של החיים!! ומשם!! מהארץ הזו ומהקרקוע הזה אנחנו מקבלים פקודות מהתורה שמגיע משמי שמים איך לחיות בארץ... וככה!! ורק ככה יש לו את הכח לחבר שמים וארץ... זה בית של תורה!! בית נורמלי... דעתנו מעורבת עם הבריות... הכל נעשה מתוך היגיון... אבל כל דבר נעשה ע"פ תורה!! זה בית של תורה!!!!

ניתן לקנות את הספר "וימאן" העוסק בעניינים הקשורים לימי השובבי"ם, ונותן כח ותעצומות נפש להתמודד בענייני קדושה ושמירת העיניים.

ניתן לקנות במוקדי ההפצה של גיליון זה, בטל' 0527683095

0548446691

מרגלית יקרה לעמלי תורה...

לכבוד פרשת קבלת התורה... ברשותך קורא יקר: מאמר זה כמדומני שהוא מתנה יקרה לעמלי תורה!!! נקודה טקטית בגישה ללימוד התורה שברגע שקלטתי את הנקודה הזו עשה לי מהפך שלם בראש... אז אנא ממך... תתרכז טוב טוב... אל תזלזל במה שכתוב כאן... כי לי באופן אישי זה חולל מהפך בהבנה ובחיבור ללימוד... ואני לא מגזימם!!!

ובכן: אז ככה: יש הרבה עמלי תורה שעומדים נפעמים מול גאונות של תלמידי חכמים... איך שהם שולטים בכל מקום בתורה... איך תמיד הם זוכרים את כל הגמרות הכי נידחות... איך הם שולפים בשבריר שניה מראי מקומות... בהתחלה אתה כמו בן מתפעל... ובשלב מסוים זה גם גורם חלישות הדעת... הנה... גם אני למדתי את אותה גמ' כמוהו... ואילו הוא זוכר... הוא יודע לצטט את זה בע"פ... זה עומד לו מול העיניים... הוא שולף את זה כמו ממגירה... ואני?? אני ממשיך ללמוד וללמוד... והכל עובר לידי... כן... אני מכיר את זה... גם לי היה הרבה חלישות הדעת כשעמדתי מול תלמידי חכמים גאוניים ששולפים לך גמ' בקלות וכו'...

אבל איפה קרתה התפנית?? בשלב מסוים זה פתאום חזר אליי!!!! התחלתי לכתוב את העלון אז נדברו... ואז פתאום כל מיני אנשים התחילו להגיד לי משפטים שכ"כ מוכרים לי... יותר מידי מוכרים לי... תקשיב... אתה גאון... איך אתה שולט בכל מיני גמרות... ובסדר זרעים וקדשים וטהרות... פתאום המשפטים האלו שאמרתי על אחרים... פתאום זה מגיע אלי... עכשיו: בינינו... בהתחלה דווקא נהייתי מכל רגע... למה לא?? אתה טוען שאני גאון... אני בעד!!! אתה בההלם מהידע שלי... אתה צודק... גם אני בהלם... **אבל מה אעשה שלא!!! לא!!!** נשארתי אותו אחד... ולא השתנה אצלי כלום... רק מה??

פתאום קלטתי שיש פה טקטיקה מאוד מאוד פשוטה שהיא שווה לכל נפש... וזה לא בהכרח גאונות... זה לא תמיד מוכרח לבוע מכשרון... זה שייך נטו למה שנקרא **"ביקוש החכמה"!!!** זה הסיפור!!! אתה שומע?? חכמת התורה לא תלויה בכשרון... אלא **בביקוש!!!**

כל מה שנתר לנו זה לברר איך יוצרים את הביקוש הזה...

אז אני רוצה להשתמש בדוגמא מסוימת... אני בכוונה בוחר להשתמש בדוגמא מאוד שולית וצדדית. **ובכן:** בתור בחור צעיר בשיעור א' יש"ג היה לי חבר מתמיד שתוך כדי הלימוד בסדר בקיאות הוא שם לב לפרט שולי... שיש הרבה תנאים ואמוראים שהיו **כהנים!!!** ואז בתור תחביב... הוא החליט לעשות לעצמו מין רשימה כזו... למנות את רשימת התנאים והאמוראים שהם כהנים... בסוף מחברת החידושים הוא השאיר עמוד שהיה כתוב שם כותרת: רבותינו הכהנים!!! תוך שנה אחת בלבד הייתה שם רשימה של יותר מעשרים תנאים ואמוראים כהנים עם מקורות וראיות מכל התורה כולה... **עכשיו ככה:**

אם הייתי מראה לך את הרשימה הזו... היית **פעמיים**

בהלם!!!!

פעם ראשונה היית בהלם מהבקיאות העצומה שמתגלית בעמוד הזה... אתה לא היית מאמין שבחור כ"כ צעיר בגיל שש עשרה מסוגל לשלוט בכזו בקיאות אדירה בכל הש"ס... **זה היה ההלם הראשון שלך...**

דבר שני אתה היית בהלם מעוד דבר!!! שהיית מגלה שבין הייתר הוא מביא שם מראי מקומות מגמרות מוכרות שאתה בעצמך עברת עליהם כמה פעמים... אתה מכיר את הגמרות האלו בעל פה... ובכל זאת אף פעם לא שמת לב לזה... זה פשוט עבר לידך...

נו... כשאתה פוגש כזו תופעה... מה התגובה המתבקשת??

חלישות הדעת!!! תראה איזה גאון הבחור הצעיר הזה... איך הוא שולט בככל הש"ס ואני לא... והכי הכי... מה שהכי מתסכל שגם מה שכבר נן למדתי... אני לא שמתי לב לזה והוא?? הוא כן שם לב לזה...

איך?? איך מגיעים לגאונות הזו?? איך כן שמים לב לכל מיני דברים??

ומה האמת?? יש פה סוד צבאי פשוט מאוד:

אותו בחור הוא בכלל בכלל לא גאון!!!! אני אומר לך גם מהיכרות... וגם מניסיון אישי בסוג הזה... **אין פה שום כשרון מיוחד שאין לך אותו!!!**

רק מה?? אותו בחור בן שש עשרה פשוט פתח נושא... העלה נושא לדיון!! הוא החליט משום מה להתעניין (בין הייתר) ביחוס של כל תנא ואמורא האם הוא כהן או לא... **ומכאן ואילך!!!** כל פעם שהיה כתוב בגמ' איזה איזכור הכי קטן על הזהות של אחד מהאמוראים... **הופה!!! זה קפץ לנו!!!** רגע... זה יכול לעזור לי... לך זה **לא** קופץ מול העיניים ולו זה כן קופץ!!! **זה כל ההבדל!!!** לו זה קופץ מול העיניים כי הוא **החליט להתעניין** בנושא השולי הזה ואתה לא... (ובינינו... אל תנסה גם... אין עניין... זה לא נפ"מ כמעט לכלום) **מה אני בא לומר???** לא צריך להיות גדול הדור בשביל להצליח לאסוף מידע מכככל הש"ס כולו... גם בחור בגיל שש עשרה יכול לגלות ידע בכל הש"ס אפילו בלי ללמוד אותו... הכל תלוי במה שנקרא **"ביקוש החכמה"!!!** מה זה בקשת החכמה?? מה זה ביקוש החכמה? שהביקוש מתחיל **מ מ נ י !!!** שאני **זמתי את ההתעניינות בנושא!!!** אם אני יוזם התעניינות מסוימת בגמ'... (לדוגמא מי כהן) אז כל גמ' שתורמת לי מידע בנושא שאני מתעניין בו. אוטומטית הגמ' הזו מהבהבת לי מול העיניים ואני לא יכול לשכוח אותה... אבל אם המידע מתחיל מהגמ' ולא ממני אז המידע עובר לידי... **זה כל הטקטיקה! כל הסיפור! זה גם בדיוק הסיפור שלי...** יש אנשים שקוראים את העלון שלי ואומרים לי שאני גאון... איך אני שולט בכל מיני גמרות וחזל"ם ושולף אותם פה בעלון... ואני צוחק לעצמי... שום שולט ושום דבר... אני פשוט יהודי שצריך לכתוב עלון!!! ואני צריך חומר!!! אני מתעניין בחומר כי אני צצצצריך אותו בשביל העלון שלי... ממילא כשאני יושב מול גמ'... או מול מדרש... או מול כל איזה ספר תורה איזה שיהיה... אני ניגש אליו עם

כל ה"אז נדברו" שאני **צריך** לכתוב!!! וממילא כל גמ' שיש בה איזה מימרא שתסלח לי על המילה אבל היא **שיוקית** לעלון שלי... אם היא יכולה לספק לי מסר מסוים שהוא טוב בשביל העלון שלי... **זה פשוט קופץ לי מול העיניים!!!!**

זה קופץ לי בדיוק כמו בן אדם שצריך כעת ארון הזזה והוא מסתכל בידעון והוא בדיוק רואה פרסומת בנושא הזה... **זה קופץ לנו!!!** כי הוא מתעניין בזה... יש לו כעת ביקוש לזה... לכן זה קופץ לו...

אני רוצה שתבין את ההההנקודה: **מאוד מאוד משנה מי קדם למי!!!!**

האם אתה קדמת למידע או המידע קדם לך?? אם אתה מבקש ומחפש איזה גמ'... אז הביקוש שלך קדם... ברגע שאתה תמצא את הגמ' הזו יאורו עיניו וזה לעולם לא יצא לך מהראש!! אבל אם זה תמיד הפוך... שהמידע תמיד קודם לך... אתה ניגש אפטי... אין לך שם רקע מקדים שאתה מתעניין במשהו ואתה מתחיל ללמוד ומכניס מידע... אז המידע נכנס וכאן צריך הרבה הרבה חזרות בשביל שהמידע הזה ישאר. (ברור שבראשית הדרך זה מה שצריך לעשות... סו"ס לכל דבר יש התחלה)

לצורך המחשת העניין אני אתן לך עוד דוגמא מצויה: בחיפה... לפעמים מופיעים ברחוב שני מחותנים שמחפשים לקנות דירה זולה לילדים... הם מסתובבים בין הייתר ברחובות ומחפשים שלטים של דירות למכירה (ואולי ככה לחסוך את התיווך...) אחד מהם ניגש אלי... תגיד לי: ידוע לך על מישהו שמוכר דירה?? ראיית איזה שלט? אני מנסה להיזכר... לא... לא מצליח להיזכר... **כמוכן שיש!!!** יש הרבה שלטים של דירה למכירה!! ואני עובר מולם שלוש או ארבע פעמים ביום ורואה אותם... אבל זה עובר לידי... אני לא מצליח להיזכר בהם... ואז תוך כדי שאני מנסה להיזכר... פתאום אני אומר לו... אוהו... הנה... תלך אליו... אתה רואה את האיש הזה?? הוא בדיוק כמוך... הוא גם הגיע לכאן בשביל לחפש דירות... הוא כבר לפני ארבע שעות פגש אותי ברחוב ושאל אותי ולא ידעתי לענות לו... ובמשך השעות האלו הוא בטח כבר עשה סריקה בכל הרחובות ובטח יש לו כבר רשימה של כל הדירות למכירה בחיפה פלוס דיאגנוזה...

אתה קולט?? אני גר בחיפה!!! מסתובב פה כל היום... עובר ליד שלטים של דירות למכירה ולא מצליח להיזכר איפה זה כתוב... ואילו יש כאן בן אדם שמתגובב פה כמו תייר במשך ארבע שעות בלבד **והוא יודע הרבה הרבה יותר טוב ממני** לצטט את כל השלטים של הדירות למכירה...

נו... איך אתה מסביר את זה?? פשוט ביותר:

זה מה שנקרא **ביקוש החכמה!!!!** אלא שכאן זה כמו בן **ביקוש דירה!!** הוא הגיע לכאן בשביל **לבקש** דירה... לכן כל שלט של דירה למכירה קופץ לו מול העיניים... מה הפלא שתוך ארבע שעות יש לו בידיים את כל המידע... אבל אני שחי כאן 24

החתם סופר מדבר פה על הנושא של ניחא ליה לאיניש וכו'... כן... הוא גם מביא את הר"ן... רגע... מעניין איך הוא מיישב את הקושיה מהרמב"ם?? אוהו... הנה... הוא בדיוק מדבר על זה. וככה בתשובה ג' וד' ור"י וגם בתשובה שצ"ג... בכל תשובה משהו קפץ לוו!!! הבנת מה קרה פה??? אם אני אתחיל עכשיו לפתוח שו"ת חתם סופר תוך חמש דקות אני ארדם... למה??? כי החתם סופר פותח פה נידון שאני בכלל לא יודע על קיומו... זה לא מטריד אותי... זה לא תחום ההתעניינות שלי... ממילא מה שהחת"ס יגיד קדוש... יגיד מותר טוב... יגיד אסור גם טוב... כל שורה נוספת זה עוד מידע חדש שנכנס לי לתוך הראש ואין שום סיבה שישאר שם... אבל כשמגיע משהו שמתעניין כבר בנושאים האלו... יש לו ביקוש למגוון הנושאים שהחת"ס פותח אותם... אז כל תשובה שהחת"ס כותב היא קופצת לו מול העיניים!! זה לא איזה סורק שעובר על נתונים ודוחס אותם לראש... אלא זה מידע שכבר מבוקש אצלי מלפני כן!!!! אני כבר חושב על הנושא... אני כבר מחפש משהו שפותח את הנושא הזה... והנה... מצאתי את שאהבה נפשי... תסלח לי אבל זה כמו זמני טיסות שבדיוק מתאימים לשעה שאני צריך. סליחה על ההשוואה... והמבין יבין... הבנת את הנקודה הדקה הזו???

עכשיו: ברגע שקלטתי את הנקודה הזו... אז אני כל הזמן מוסיף לעצמי עוד ועוד גירויים חדשים בתחומי ההתעניינות שלי בתורה!! וככל שיש יותר תחומים כאלו ככה חיישן ה**ביקוש** עובד יותר וממילא המידע הרבה יותר קופץ מול העיניים וממילא זה נכנס הרבה יותר פנימה... (המקום נגמר בריעה אבל אם יהיה "ביקוש", אז נפתח את הנושא הזה שוב בשבועות הבאים... איך תכל'ס יוצרים ביקוש כזה...) מה שבטוח... שיהיה לך ברור: בתורה בדרך כלל הנושא הוא לא כ"כ כשרון או זכרון... אלא הכל תלוי ברמת הביקוש!!!

זה מה שהמשנה באבות מתכוונת: איזהו חכם הלמד מכל אדם... שים לב: חכם זה לא אחד שמבין יותר מכל אדם אלא שהוא מבקש חכמה מכל אדם (המהר"ל מאריך לבאר זאת באופן נפלא עיי"ש) זה בדיוק הפוך ממה שאנחנו מבינים... אנחנו חושבים שחכם זה אחד שכבר נהיה חכם!!! אבל אליבא דאמת עיקר החכמה תלויה ברקע המקדים שלה... בזה שהוא מבקש חכמה... צורך חכמה... יש לו צמאון לחכמה... מכאן ואילך החכמה כבר נשפכת לו אוטומטית... זה גם הפשט בגמ' (ברכות נה): אר"י: אין הקב"ה נותן חכמה אלא למי שיש לו חכמה!!! זה כמובן מאוד תמוה: אם הקב"ה נותן חכמה רק למי שיש לו כבר לפני כן חכמה... אז מאיפה יש לו את החכמה הראשונה??? התשובה היא: החכמה הראשונה זה לבקש את החכמה!!! זה כל החכמה!!! וחכמה כזו הקב"ה לא נותן כי זה מתחיל ונגמר בך... אתה תקבע אם אתה מבקש חכמה או לא... עכ"פ: מאמר זה מרגלית יקרה... שמור עליה.....

שמחכה!!! מחכה לכל תאריך או שם שהגמ' מגלה... זהו... גמרנו... כעת ממשיכים את החיים הלאה... ר' חיים ממשיך את הסדר לימוד שלו... הוא צריך ללמוד והוא לומד... וכל פעם שהגמ' מפרטת איזה שם של מקום או תאריך זה קופץ לוו!!! כי יש לו ביקוש לזה!!! יש פה מחברת שיושבת ומחכה למראי מקומות כאלו... עכשיו חכה... זה לא נגמר שם... כל פעם שר' חיים נפגש עם איזה בדל מידע על המשכן... זה מיד קופץ לו כי יש לו עוד מחברת של ביאור לברייתא דמלאכת המשכן... וגם כל פעם שהוא נפגש עם עוד איזה תוספת ביאור בסוגיית גרים ועגלה ערופה וס"ת ומזוזה וציצית וכלאים זה גם קופץ לו כי לכל הנושאים המגוונים האלו שמניתי לך יש לכל אחד מהם גם מחברת שמחכה!!! מחכה בצד לכל איזה תוספת הבנה וחדוש בנושאים האלו... הבנת מה באתי לומר פה??? שכשאתה פותח את הספרים של ר' חיים ואתה פוגש גאונות... מה אתה מדמיון לעצמך??? שר' חיים יושב עם דף ועט וסורק את כל התורה כולה... (זה נכון להיום... בייחס לשאלות ששואלים אותו... אבל בייחס לחיבורים שלו-) זה בדיוק הפוך!!! הספרים שלו התחילו ממחברות של ביקוש!!! תחומי התעניינות שהוא בחר להתעניין במקצועות התורה!!! המחברות האלו היו חצי ריקות... והם חיכו להתמלא!!! יש פה ביקוש חכמה... עכשיו!!! בלי שום קשר לזה ר' חיים יושב ולומד גמ' כי צריך ללמוד... אבל כל חצי דף גמ' שהוא לומד משהו קופץ לו מול העיניים!!! כי כמעט כל כמה שורות בגמ' יש איזה מימרא שהוא מבוקשת ונחוצה לו בשביל אחד מהביקושים המגוונים שלו במקצועות התורה... ממילא כשאתה רואה את החיבורים המפעימים של מרן ר' חיים איזה ידיעת התורה מתגלמת שם... זה לא כ"כ מדויק להגיד שיש פה גאונות!!! כי הרבה יותר מגאונות יש פה ביקוש!!! ביקוש החכמה... וביחס לביקוש החכמה אני ואתה גם בתמונה!!! אנחנו גם יכולים לגרות בעצמנו ביקוש חכמה!!! כל אחד בתחום וביצירתיות שלו...

שעות... היות ואני כעת לא מבקש דירה... אין לי ביקוש... ממילא אני יכול לחלוף כאן מאות ואלפי פעמים ולא לאסוף אפילו רבע מהמידע שבן אדם שבא לכאן על תקן של ביקוש!!!

על אותו משקל בתורה: שני מתמידים ניגשים ללימוד... אחד פותח את הגמ' ו... ולומד... הוא כבר שנים לומד... ואילו השני יש לו ביקוש!!! הוא גירר את עצמו בכמה תחומי התעניינות בתורה!!! הוא יצר לעצמו במשך השנים כמה מקצועות מסוימות בתורה שהוא מתעניין בהם... לכל אחד יש את המסכת הזו ש"בטעות" הוא "חרש" אותה מאוד חזק והוא שולט בה מאוד מאוד טוב... ואם זה כמה סוגיות בש"ס שהוא מבין אותם מאוד חזק ומאז!!! כל פעם שהוא לומד גמ'... גם אם זה דף מאוד כבד וקשה... אבל ברגע שהגמ' בדרך אגב מביאה ראייה מהגמ' בניזיר פתאום הוא מתעורר לחיים!!! זה קופץ לוו!!! כי מסכת נזיר היא מסכת שמדברת אליו... תעשה משהו... הוא פגש פה משהו מוכר... זה קופץ לו!

אז כמובן שזו יצירת ההתעניינות הכי אידיאלית ויסודית... פשוט ללמוד עוד סוגיה ועוד סוגיה... שתכנס לך לעצמות והיא נהיית חלק מההווי שלך... ואז כל פעם שהתוס' מזכיר את הסוגיה הזו... אתה פשוט נדלק...

אבל צריך לדעת שיש עוד כל מיני יצירות תחומי התעניינות נוספים שזה כבר משהו טיפ טיפה יותר יצירתי... אני אתן לך דוגמא: למרן ר' חיים קנייבסקי יש חיבור אחד קצר בכמות ואדיר באיכות... קוראים לזה: ולמכסה עתיק!!! החיבור הזה מתמקד בשמות של אנשים או תאריכים או מקומות שהתורה שבכתב מכסה ולא מגלה... ואילו חז"ל מגלים לנו מי זה... ומרן שליט"א בגיל די צעיר כבר ידע לצטט כל תאריך מתי הוא היה ואיפה זה קרה... ולכל דבר הוא מביא מקורות מכל התורה כולה...

אתה יודע מה??? במקום לדבר בקודים... תעשה טובה... לך עכשיו לאוצר הספרים ותביא את הספר הזה... אני מחכה... אני רוצה לשבת יחד איתך על הספר ולנסות ללמוד אותו... הבאת?? עכשיו תפתח!! תפתח נניח בפרשת יתרו... אתה רואה שם את כל המקורות והמראי מקומות שנשלפים שם... עכשיו אני שואל אותך!!! איך נראה לך שמרן ר' חיים כתב את הספר הזה??? איך בדיוק?? אז אני אגיד במקומך... אתה בטוח שמרן ר' חיים קנייבסקי ישב מול החומש וראה שכתוב שם ויבא יתרו ובניו... ואז הוא התחיל לחשוב מי זה הבנים?? ואז הוא התחיל בתכנת חיפוש... הוא התחיל לסרוק את מסכת ברכות שבת עירובין פסחים עד שהוא הגיע לזוה"ק המבוקש... אז זהו שלא!!! ממש לא ככה!!! זה התחיל אחרת לגמרי... מרן ר' חיים החליט יום אחד לפתוח לעצמו תחום התעניינות בתורה!!! הוא פתח לעצמו מחברת שהתורת שלה היא ולמכסה עתיק!!! (כמובן שהרעיון הזה גופא התחיל בעקבות כמה מאורעות או שמות אנשים ומקומות בתורה שהגמ' מפרשת מתי הם אירעו... והצטברו לו רשימה של כמה כאלו דברים ואז הוא החליט לפתוח את זה כנושא רשמי...) מעכשיו יש למרן ר' חיים מחברת

”למען לא נבוש...” מושגים בסיסיים בהלכה.

כידוע כיבוד הורים זה אחד מעשרת הדיברות!!! וכאן במדור למען לא נבוש... כל שבוע אני מתיימר לפתוח נושא הלכתי מסוים... אז השבוע בא נפתח את הנושא **ההלכתי** של כיבוד אב ואם!!!

אז זהו!!! שאני רוצה לגלות לך סוד כמוס שכמעט ואין **הלכות** כיבוד הורים!!! גם אם יש כמה הלכות בס"ר מ"ב ביו"ד **לא זה הנקודה...**

ואני רוצה להסביר לך גם למה: לדוגמא: הלכות שבת זה הלכות חמורות!!! למה??? כי באמת יש קרוב למאתים סימנים בשו"ע רק על שבת ובאמת זה כהררים התלויים בשערה ויש הרבה מה לדעת... לעומת זאת הלכות כיבוד אב ואם??? **זה גם הלכות מורכבות! והרבה יותר מורכבות** מהלכות שבת... אבל למה??? למה זה כ"כ מורכב??? וכי הסימן רמ"ב ביו"ד הוא כ"כ ארוך ומסובך ויש עליו ש"ך וקצוות ומג"א וט"א? **לא!!! ממש לא!!!** המורכבות של כיבוד אב ואם **ההתאמה האישית!!!** יש לכל בחור את ההורים שלו... ואת מערכת היחסים המאוד מסוימת שלו מול ההורים שלו! ולכל אחד יש את ההסתבכויות והמשקעים המסוימים שלו מול האופי המאוד מסוים של המרקם המשפחתי שלו... בקיצור: הלכות כיבוד אב ואם זה גם מאותים סימנים אבל דא עקא שהסימנים האלו לא כתובים בשו"ע... אלא סימנים שיושבים על המקומות הכי עמוקים בלב שלנו...

(אני מדבר פה בעיקר לבחורים... כי אצל מבוגרים יותר... רוב המקרים זה כבר פחות קשה רגשית... ואז זה באמת נכנס לגדרים של סדרי עדיפויות וכי וכי שיה כבר באמת עניין של שו"ע) ממילא בחור שרוצה באמת לתפוס חיוק בכיבוד אב ואם... אני חושב שהכתובת היא לא כ"כ שו"ע יו"ד שמדבר על הלכות כיבוד אב... כי פה הסוגיה העיקרית היא חריש עמוק מבפנים... איך אני מבין את ההורים שלי! מה הבעיה שלי מולם? למה אני כועס בבית הרבה פעמים? איפה פה התקן ביניהם??? **זה השולחן ערוך העיקרי שצריך ללמוד אותו בעיון גדול ויפה שעה אחת קודם!!!** אני פשוט מדבר מניסיון אישי... כי כמוני כמוך בתור בחור אחד הדברים שלבי ידע מרת נפשו... ידעתי שאני לא בסדר בכיבוד הורים... ותמיד כשרציתי להתחזק בזה הלכתי ללמוד שו"ע הלכות כיבוד אב ואם... עשיתי חבורות... חקירות... חידושים... ותכל'ס... בבית נשארתי מוזעזע!!! **מה היה חסר לי???**

היה חסר לי לעשות סדר במחשבות... להבין כמה תוכנות אישיות!!!! שאחרי החתונה הבנתי אותם... אבל קצת מאוחר... (תרתי משמע... אמא שלי כבר נפטרה) אני אתן לך רק תובנה אחת בתור מדגם... בתור סימן אחד בשו"ע של כיבוד הורים... (אבל קח בחשבון שיכול להיות עוד מאה סימנים בשו"ע הזה): **לבחור יש כל מיני קשיים!!!** וזה נורמלי!!! בישיבה הוא לא יכול לפרוק את הקשיים שלו על החברה כי הוא יודע שהחברה היא אכזרית וקצרת רוח והיא לא מקבלת אותו בכל מצב... אם הוא יתבכין יותר מידי החברה תשאיר אותו בצד ותמשיך הלאה... לכן הוא מבין שהוא חייב להמשיך לספק את התוצרת ולדחוק את הקשיים לצד... ואז יום אחד הוא מגיע הבייתה **ונאן יש הורים שזה בדיוק הפך מהתהרה!!!** ההורים **נן** אוהבים **נן** רחמניים **נן** מקבלים אותו בכל מצב. **נאן הוא מתחיל לפרוק!!!** פרוק את כל הקושי שהוא לא יכל לפרוק בישיבה... **דא עקא!!!** שלפעמים הוא מתבלבל ובמקום לפרוק את זה **אצל** ההורים... הוא פרוק את זה **על** ההורים!!! (כן... הטעות הוא מאוד צפויה ומתבקשת... כשיש לי חולשה... אני תמיד אעדיף לפרוק את זה בצורה של אשמה על מישהו שהוא אחראי לזה... מאשר לפרוק את זה אצל מישהו.)

הנה לך דוגמא אחת מני אלף של חוסר כיבוד הורים שמגיע מצידו של בחור... שזה אמנם שו"ע... אבל השו"ע הזה לא כתוב ביו"ד... אלא חרוט על הנפש שלך... ושוב: יתכן שדווקא הסימן הזה לא כ"כ מתאים לך... כי אצלך יש משהו אחר... אצלך זה הורים מבוגרים וקצת פרומערס ואתה קצת מודרני וקשה להם לקבל את זה... ובקיצור: אי אפשר לפרוטם כי רבים הם... את שו"ע יו"ד סי רמ"ב אפשר לפרוט!!! יש מאוד קצת הלכות... אבל את הפרקטיקה שלהם... זה כהררים התלויים בשערה... בקיצור: חמורה שבחמורות ובלמוד שולחן ערוך לבד לא תצליח למצות את הנושא הזה... **קח זאת לתשומת לבך!!!**

זה רק מה ש(א) חסר לנו בעיר... בשביל לפתוח סנהדרין קטנה...

ברוכים הבאים לעיר קשיון שבנחלת יששכר... ובכן העיר שלנו... היא קטנה בכמות וגודלה באיכות!!! כעת יש אצלו בעיר בסה"כ מאה ועשר משפחות... אבל!!! ס"ס אנחנו שבת יששכר ורובם המכריע של תושבי העיר הם תלמידי חכמים ויושבי על מדין... הבית מדרש פה שוקק חיים... יש פה ישיבה שרובם של הלומדים זה בעלי הוראה מובהקים... וחלקם גם צורבים צעירים שנושאים ונותנים איתם בד' אמות של הלכה... **יום אחד נפל דבר!!!** הגיעה משלחת מיוחדת מהשותפים האהובים שלנו משבט זבולון... ובהתכנסות משותפת יחד עם ז' טובי העיר משבט יששכר... **החליטו פה אחד שזהו!!! הגיע הזמן לפתוח סנהדרין קטנה!!!** העיר לבשה חג על עצם ההצהרה... אבל חכה... מוקדם לשמוח... זה עדיין לא פשוט... בשביל לפתוח סנהדרין קטנה צריך עוד כמה תנאים ועדיין לא סגרנו את כל הפינות... אבל מה שבטוח... עכשיו הוחלט שאפשר לצאת לדרך!!! בתוך: עד עכשיו לא יכולנו עדיין לחלום על סנהדרין קטנה... כי בישיבה היו עדיין רק חמישים תלמידים... חמישים תלמידים זה לא מספיק בשביל סנהדרין... **צריך לכה"פ ששים ותשע תלמידים!!!**

אגב: בדרך כלל ברוב ערי ישראל הבעיה היא הפוכה... לא חסרים תלמידים... אדרבה... תלמידים יש בשפע... חסרים בעיקר ראשי ישיבה... כי בשביל לפתוח סנהדרין קטנה צריך 23 ראשי ישיבה!!! לא פחות ולא יותר!!! דהיינו סנהדרין של עשרים ושלוש!!! וחץ מזה צריך עוד שלוש שורות של תלמידים שיושבים לפנים שבכל שורה יש 23 תלמידים... (23 כפול 3 זה 69) אז בדרך כלל הקושי העיקרי זה למצא 23 תלמידי חכמים גדולים בתור סנהדרין!!! אבל ס"ס אל תשכח... שאנחנו נמצאים בנחלת יששכר ש"ודעי בינה לעיתים... ושבת יששכר התברך בראשי סנהדרין מופלאים... **מסילא אצלנו המחסור הוא הפוך...** 23 תלמידי חכמים יש לנו בלי קושי!!! אבל דווקא תלמידים יותר קשה לנו למצא... ולמה??? כי ס"ס עול הפרנסה של שבת יששכר נופל על שבת זבולון... ממילא כל תלמיד נוסף שיבא להתגורר כאן משבט אחר... זה הרי עוד עול נוסף שנופל על הכתפיים של אחינו משבט זבולון... ולכן זה יותר קשה... אבל ברוך ה' יום אחד קמו כמה אוהבי תורה מהעיר גתה חפר שבשבט זבולון והחליטו לקחת על עצמם מס"ס"ן על הקמת סנהדרין בעיר קשיון ויהי מה!! הם סימנו לעצמם מטרה... והכריזו: **שההפלה הקרובה לפרגמטאי בצידון מוקדשת כולה להקמת סנהדרין קטנה בעיר קשיון...** כל ההכנסות קודש לפתיחת הסנהדרין!!! ואכן ליוונו אותם נמל עם דמעות בעיניים... אנחנו משבט יששכר עמדנו שם מהצד והתקשינו לראות את הפרידה קורעת הלב של ילדים מאבא שלהם שיוצא לתקופה כ"כ ארוכה... (זה יכול להיות גם חצי שנה) נקרע לנו הלב לראות משפחות שלמות שנפרדות מאביהם... אבל רק לנו בתור שבת יששכר זה היה קשה!!! אבל הם?? היית צריך לראות איזה אש יוקדת של אהבת תורה בוערת להם בעיניים!! **שמח זבולון בצאתך!!!** על ראש התורן נתלה דגל ענק שכתוב עליו **סנהדרין קטנה של עיה"ק קשיון מפליגה ויוצאת לדרך!!** האמהות והבנות סימנירם קישטו את המפרשים של האניה בבלונים ובצלופנים ובאיורים משובבי לב ספוגים באהבת תורה... והאניה יצאה לדרך... ואכן לאחר ארבעה חודשים הם חזרו לכאן בשמחה... וציינו את ההצלחה הגדולה שהייתה להם בעסקים... והשכיבו במקום סכום גדול מאוד של כסף... שקדימה... כעת להוסיף עוד כמה וכמה אברכים שיבואו לגור כאן על תקן של תלמידים... ועכשיו באמת יש לנו כבר ב"ה ששים ותשע תלמידים!!! פלוס עשרים ושלוש סנהדרין... זהו! אפשר לצאת לדרך... כעת אנחנו קרובים מתמיד לקראת פתיחת הסנהדרין קטנה...

אבל רגע!!! לא סיימנו... יש עוד כמה תנאים לפתיחת סנהדרין... אין מעמדין סנהדרין אלא צעיר שיש בה מאה ועשרים, כדי שיהיה מהן סנהדרין של עשרים ושלושה, ושלוש שורות של עשרים ושלושה (תלמידים), ועשרה בטלנין של בית הכנסת, ושני סופרים ושני חזנים ושני בעלי דינים, ושני עדים ושני זוממין, ושני זוממין זוממין, ושני נכאי לדיקה ועוד אחד כדי שיהיו שלשה לחלק לדיקה, ורופא אומן, ולכלל, ומלמד תינוקות הכי מאה ועשרים" בקיצור: בעיר שלנו יש בשלב זה רק מאה ועשר תושבים!!! 23-ש מתוכם סנהדרין, 69 מתוכם- תלמידים, שזה ביחד 92... כעת צריך עוד עשרה יהודים עובדי ה' שמשכימים ומעריבים לבית הכנסת כדי שיהיה תמיד מנין... (ס"ס ברע שאנחנו פותחים פה סנהדרין... הרי באופן עקרוני הסנהדרין והתלמידים לא מגיעים לתפילת שחרית בביהכ"ס שחרי זמן הישיבה בבית דין היא משעת הקרבת תמיד של שחר ועד חצות היום... וא"כ צריך עשרה יהודים נוספים שיתפעלו את המנין הקבוע בבית הכנסת...) יש לנו כעת רק שמונה כאלו!!! צריך לארגן עוד שני אנשים רציניים מעיר אחרת שיסכימו לבא לגור פה בשביל שבשעה שהקב"ה יכנס בבוקר לבית הכנסת, ש... שכן ימצא שם עשרה... טוב. אז חסרים לנו כעת שני אנשים למנין...

הלאה... מה עוד חסר לנו?? צריך שני סופרי הדיינים!!! שיושבים בבית הדין... אחד שיישב ויכתוב דברי המחייבים ואחד כותב דברי המזכים... את זה דווקא יש לנו פה... יש שני אנשים שבקיים במלאכת סופרי הדיינים ומזכים לאיש את המשרה הזו... **צריך עוד שני חזנים-** כלומר: שני אנשים גברתיים ויראי שמים שיהיו פה על תקן של "הוצאה לפועל"... הם אלו שצריכים לפעמים לפרק כל מיני מרפסות לא חוקיים (כמבואר בספר החוקים בבא בתרא פרק השותפין ולא יחפור) הם גם אלו שלא חוששים להגיע לגעזיל הבייתה ולשאול אותו מה עם החוב שהוא חייב לפיישו... הם היחידים שיכולים ליכנס לתוך הבית שלו ולקחת את העבוס... (לפיישו אסור) אז שני חזנים כאלו בריונים עדיין חסר לנו פה... וצריך לגייס אותם שיבואו לגור פה... אז לבנתיים בא נסכם... כעת חסרים לנו שני יהודים עקביים שמגיעים לבית הכנסת בזמן... ועוד שני בריונים שיהיו אחראים על מערכת האכיפה של התורה... **הלאה... מה עוד חסר לנו?? מה עוד מפריד בינינו לבין הגשמת החלום של הקמת הסנהדרין בעירונו??** ובכן: צריך עוד שלושה גבאי צדקה... זה ב"ה יש לנו... יש לנו פה שלושה יהודים בעלי חסד שהתפקיד שלהם לדאוג לכל צורך ולתמוך בשעות מצוקה לכל אחד...

ו... גם סופר סת"ם ורופא ומלמד תינוקות שאת שלושתם ברוך ה' יש לנו פה כבר בעיר... צריך עוד עדיין סרר? חוץ משני אנשים בעלי תפילה... ועוד שני גברתיים? נו... אז מה עוד חסר??

אוהו... **עכשיו הגענו לדבר העיקרי שנדיין חסר לנו פה בעיר הזו!!!** לא תאמין מה חסר בעיר שלנו... חסר לנו עשרה יהודים פשוטים... כאלו שלא יודעים לעשות כלום... הם לא תלמידי חכמים וגם לא תלמידים... הם גם לא כאלו שמבטיחים להגיע בזמן לתפילה... הם לא יודעים להיות לא חזנים ולא סופרים ולא רופאים ולא לבלרים... אז מה הם כן יודעים לעשות??? בשביל מה בכל זאת צריך אותם?? הם צריכים להגיע לכאן על תקן של **אובייקטים שהם האחראים על יצירת הפרובוקציות!!!!** ששנים מתוכם צריכים להגיע על תקן של שני יריבים שאמורים יום אחד להגיע איכשהו לבית דין... ועוד שנים על תקן של עדים... ועוד שנים אחרים על תקן של עדים זוממיי שייזמו אותם... ועוד שנים על תקן של זוממין זוממין... **אה... מה אתה על החבורה ה"קדושה" הזו???** זה מה ש(א) חסר לנו פה!!! כן... אם אתה רוצה לפתוח בעיר שלך סנהדרין קטנה!! לא מספיק שיהיה לך גאונים ותלמידי חכמים ומשכימים ומעריבים לבתי מדרש... צריך גם אנשים שילמדו אותנו מה לא לעשות... בינינו... אם אני הייתי בעלבת והיו מזמינים אותי לגור בעיר על תקן של עד זומם בדימוס... אני לא הייתי מסכים לבא אפילו בשכר מלא... אבל כנראה שזה לא נשמע כמו שאני מתאר את זה... (אולי בשבוע הבא... לכבוד פרשת משפטים נפתח את הנושא הזה... ולאו דווקא במדור זה)

פרשת יתרו

מאור שבתורה

מעט מן האור דוחה הרבה מן החושך

לצ"נ: מו"א צט"ר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

שבת כ' שבט התש"פ

הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
17:09	18:01	18:39
17:06	17:58	18:35
17:07	17:58	18:35
17:09	18:01	18:38

י-ם
ת"א
חיפה
ב"ש

יוצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יעבל דהאן נ"ו 050-4194600

כל עבודת האדם בעולמו הוא רק לבחור בחיים

להיות בעל רצון ושאיפה לזכות לחיים ולהתחיל בעבודה על דרך זה.

כשהתארח פעם רבנו בן ציון אבא שאול זצ"ל..
בסעודת מצוה, ניגשה אליו בעלת הבית וביקשה שיברך את ביתה הנשואה, בבן זכר. רבנו השיב: **תיפקדי בעזרת ה'ו** האם חשבה שהרב החליפה בטעות בביתה, והעירה את תשומת ליבו לזה. רבנו צחק ואמר: גם ברוכה תהיי- ועכשיו קיראו לבת! באה לפניו ובירך גם אותה. ושוב הוסיף: **האם אי אפשר** שהאם והבת ילדו האם והבת באותו שבוע, ויהי לפלא.

ישנם העושים מצוה בגלוי ועבירות בסתר,

וישנם העושים עבירות בגלוי ומצוות בסתר.

סיפר אחד מהתלמידים פעם נכנסתי לרב **מדרכי אליהו** זצ"ל עם בן אדם שאביו שכב בבית החולים במצב קריטי. הרופאים דברו על שעות ספורות שנתרו בחייו. נכנסנו ביחד אל הרב, ולאחר שברר את השם ושם האם, הרב אמר לאותו יהודי: "אתה יכול ללכת הביתה בשמחה. הכל יהיה בסדר". כשיצאנו מהחדר, היהודי לא האמין.

הוא אמר לי: "איך זה יכול להיות? הרי הרופאים אומרים שנתרו לאבא שעות ספורות. כעבור שעתיים הוא מחגי אלי ואומר שהרופאים ביצעו בדיקה מחודשת, ואומרים **שוהי רק בעיה קטנה** והאבא יכול להשתחרר מבית החולים עוד באותו יום. אלא שכאן הסיפור עדיין לא נגמר: אחרי עוד שעתיים חיג אלי אותו יהודי, ואמר לי שהוא רוצה להכנס בשנית אל הרב.

'אמא לא חשה בטוב. היא **סובלת מכאבי ראש** ואני לא רגוע', אמר לי בטלפון. נכנסנו שוב אל הרב, ואמרנו את השם. הרב קימט את מצחו בדאגה, ואמר: צריך לעשות פדיון כפרות ולעורר הרבה רחמי שמים'. אחרי שבועיים האמא נפטרה. אלו היו מעשים שבכל יום.

החכם יש שמבריק בחכמתו ויש מגלה טפח ומכסה טפחיים

זוג נשוי מחוגי נטורי קרתא הגיעו אל הרב עם מזוזות ביתם. לפני שנכנסו אל חדרו של הרב **משה בן טוב** זצ"ל ניהלו שיחה עם מזכירו של הרב וסיפרו על בעיותם.

כשנכנסו, סיפר להם הרב, לאחר שהתבונן במזוזות, את הבעיות שבגינן הגיעו אליו. האישה קמה בכסס, ואמרה: "הכל בלוף! כל מה שסיפרתי בחוץ הרב אומר לי כעת. הכל בלוף! אתם עובדים על אנשים".

ואז הרב, כשהוא רגוע ושלו, ענה לה: "על הבעיה של הבת שלך המאושפזת בבית חולים לחולי נפש **סיפרת בחוץ**... וכך התחיל לפרט להם עוד ועוד דברים אישיים... האישה התיישבה מיד בדממה ושמעה את כל דברי הרב. מאז הפגישה, למשך שבועיים, היו זוג זה צמודים לרב, וכל מקום שהלך הלכו אחריו...

אחד נסע עם בנו הפעוט לכותל המערבי. כשעמד שם להתפלל, יחד עם גיסו, פנה אליו לפתע גיסו: "אתה רואה שם את האברך שיושב ומתפלל?"

האם זה לא הרב **משה לוי** זצ"ל?"

הביטו בו וראוהו מתפלל בדבקות, ועדיין היה ספק. בתום תפילתו הנפלאה, כשעמד, זיהו אותו מיד וניגשו אליו. רבנו בירך אותם ואף את התינוק הקטן. אחר כך **מיהר להסתלק מהמקום**. ניכר היה עליו שחיפש לו מקום תפילה להצטנע בו ולא רצה שיכירוהו. מספר נהגו ונאמן ביתו המסור של רבינו, יצחק מוסאי: בנושא אחד היה לי 'מלחמות' עם רבנו. התעסקתי רבות עם מכירת ספריו, אלא שלא בכל מקום הכירוהו, ודרשו שהמחבר יגיע אליהם. למשל, רכסים.

רבנו אמר: "איני מוכן להפסיד חש שעות נסיעה". טענתי כנגדו שצריך שיכירו אותו. אמר לי רבנו: "אני רוצה שיכירו אותי טבעי לא מלאכותי". וב'נסעתי לשם ומכרתי שם לבסוף מאה סטים...

ידידי זכור
כי אדם לעמל יולד

אם הינך סבור שתוכל **התחמק** מן הקשיים לברוח מן התמודדות ולהנצל מן הנסיגות טעות בידך אותם הקשיים שאתה לכאורה חוסך כעת יפקדו אותך **במקום שאליו תגיע**

פקודיה לפתח שבת

אנחנו אוהבים להסיק מסקנות בחיים שלנו, אנחנו רואים דבר, ועוד דבר. ומיד עושים אחד ועוד אחד. ומסיקים מסקנות מוצקות על עולם ומלואו, אנחנו מושכעים במסקנות שלנו, **ובטוחים שהמציאות** היא בדיוק כפי שאנחנו רואים אותה. אבל לא פעם, אם נבדוק באמת, נמצא שהמחשבות שלנו, והמסקנות ההגיוניות שאנחנו מייחסים לתבונה שלנו הם בעצם בניינים של רוח על גבי אוויר ואוויר על גבי רוח, שכל קשר בינם לבין המציאות הינו מקרי בהחלט. אנחנו מאוד רוצים משהו, מאוד רוצים להאמין במשהו, כי זה נוח לנו, כי זה נעים לנו. הלב מושך אותנו בדיוק למה שמתחשק לו, והעיניים מושכות, ואנחנו ממהרים להחליט. **זוג שהתחתן** לא מכבר, עבר להתגורר בשכונה שקטה.

בבוקר הראשון בביתם, ראתה האישה שכנה, תולה כביסה לייבוש. איזה כביסה מלוכלכת תולה השכנה במתלה הכביסה! אמרה לבעלה. אולי צריכה סבון חדש? **אולי אוכל ללמד אותה**, ואולי לעזור לה לכבס את הכביסה???. הבעל החריש ולא הגיב. וכך, יום אחר יום, חזרה האישה על הערתה, בכל פעם שהשכנה תלתה כביסה, באור השמש חשופה לרוח. כעבור חודש, הופתעה האישה לראות את השכנה, תולה כביסה נקייה, פנתה ואמרה לבעלה: תיראה!! למדה לכבס, כנראה שכנה אחרת לימדה אותה. לא, אמר הבעל: היום קמתי מוקדם וניקיתי את החלונות שלנו.

כאלה הם חיינו: הכול תלוי בניקיון החלון, דרכו אנו מסתכלים על המציאות. לפני שמעבירים ביקורת, כדאי לוודא כי ליבנו נקי, על מנת שנראה נכון וברור יותר. כך נוכל לראות בברור, את הלבבות של האחרים. כך נוכל היום... לאהוב יותר מאתמול.

אל תמהר להאמין למה שאתה רואה.אל תמהר להאמין למה שאתה רוצה לראות.אל תיתן לנטיות הלב שלך להשפיע על המסקנות שלך **בדוק את עצמך**, ובדוק שובשלא טענה חלילה ותעשה את הדברים הלא נכונים. (העורך)

רבי נטע וויס זצ"ל כשהיה מגיד בירושלים נוהג היה בכל שבת להשמיע דרשה באחד מבתי הכנסת בעיר העתיקה פעם אחד באמצע הקיץ שרר שרב כבד כמו יצאה חמה מנרתיקה ואיש לא האין לצאת החוצה אבל רבי נטע בא בכל זאת בשעה קבועה להגיד את הדרשה שלו אלא שבית הכנסת היה ריק לגמרי נפש היה לא היתה בו רבי נטע חשב לעצמו **יש לי קביעות** להגיד דרשה בכל שבת וא"כ אפילו לא נמצא איש אחד שישמע אני צריך להגיד עלה רבי נטע למדרגות ארון הקודש לבש את הטלית והתחיל בדרשה שעתיים עמד והשמיע את דבריו כהרגלו בכל שבת והנה רק סיים את הדרשה **יצא אליי בחרו** מעזרת הנשים נפל לרגליו ואמר: "רבי אני חוזר בתשובה" אח"כ התברר כי אותו בחרו התהלך בחוץ והחום מאוד הציץ לו ראה בית כנסת ונכנס אליו מעט כדי לפוש מעט מן החום **נשכב על ספסל** נרדם באמצע התעורר ושמע שמישהו מדבר הוא כבר לא יכל להרדם שוב אלא ישב והאזין לדרשה לאחר שרבי נטע גמר רץ אליו והודיע לו את החלטתו ואמנם נעשה בעל תשובה.

הרשעים מחפשים מומי בני אדם ושגיאונתם להשפילם ולצערם

רבי משה מנדל זצ"ל העריץ עד מאוד את האדמו"ר הקדוש רבי **יואל מסאטמר** זיע"א. בעת שהאדמו"ר מסאטמר שהה בבני ברק נסע רבנו לשחר פניו. המקום היה הומה אדם שבאו להסתופף בצל הרבי מסאטמר. רבנו שגם הוא הגיע לקבל את פני רבו, בעונותנותו הרבה **נעמד בדוחק רב** בקצה החדר. אך כשראהו הרבי קראו אליו מיד וביקש כי יפנו מקום. והיה מספר, "בזמן שישבתי מול הרבי, תפס את ידי בידי הקדושות כל מהלך הישיחה, חשתי קדושה עצומה, נפל עלי פחד ומורא עד שלא יכולתי לפנות פה. אותה חמימות דקדושה שלא לא פגה ממני עם היום." לימים סיפר רבנו כי גיסו החורג הגה"צ הרב **כץ** זצ"ל אב"ד מונטריאול, סח לו בהתפעלות, כי אותה שעה שישבו שני הצדיקים כשידיהם אוזות זו בזו, נראה עמוד אש חופף עליהם מעל ראשם. תמונתו של האדמו"ר רבי יואל זצוק"ל, קישתה את סוכתו של רבנו שהיה מביט בה בשקיקה עוד ועוד. בהתפעלות גדולה הצביע עליה ואמר לבני ביתו, "ראו נא, צורתו **כשל תינוק שלא טעם טעם חטא**..."

פלאשוב, פולין, אביב תש"ד היה זה בעת של"יכיר המסדרים" במחנה הובא שולחן, עליו התנשאה ערימת התיקים האדומים... קפאנו על מקומינו באימה. המספרים הוקראו והקורבנות להריגה הוצאו מהמחנה. שוב חזרה על עצמה אותה תמונה של לבבות שבורים וחוסר אונים מר כלענה...

קול המולה הגיע לאוזנינו. **שרה ביגל** נאבקה עם אימה, בעוד הגרמנים קוראים בקול את שם אימה ואת מספרה, תלשה את המספר מעל המעיל של אימה והצמידה אותו למעילה. לקול מחאותיה של האם, יצאה שרה מן השורה והצטרפה לקבוצה.

כשהיא שלוה ונינחה היא קיימה את צו ליבה. שרה וחברותיה, הקריבו את חייהן מתוך אהבה לאימותיהן, מאושרות על שזכו לקיים מצוות כיבוד הורים, רווחן התנשאה מעל לגדרות התיל, מעבר לגדר המחושמלת, מרחפת מעלה מעלה, בת חורין...

רשימת תפוצה
hamaor.net@gmail.com

המורה: "יובג למה דיברת?" יש לך מינוס מהמבחן! יובג אתה שוב מדבר? עוד מינוס!" יובג: אבל המורה.. אתה בעצמך מרת שמינוס ועוד מינוס זה **פלוס!** ****

ילד מאחר לכיתה המורה שואל אותו: "שוב אתה מאחר?" עונה הילד: "אמרת בעצמך שאף פעם לא מאחר ללמוד."

משולחן גבוה

דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

אמונה השומרת מ'נפילה'

אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים (ב. ב.)

מדוע מזכיר הקב"ה בדבריה הראשונה את יציאת מצרים, ואינו אומר: "אנכי ה' אשר בראתי את כל העולם"? משום שרצה הקב"ה לקבע בלב עם ישראל את האמונה שהוא השליט היחיד בעולם, ואת כל אשר יחפץ ביכולתו לעשות. שום חק מחקי העולם אינו עומד בפני רצונו ותבונה, וגם כל מה שנואף בטבע העולם, אינו מכרח להיות, אלא הכל מאת ה'.

אלו היה מזכיר את בריאת העולם, עלול היה האדם לחשב: בתחלה ברא ה' את העולם, אבל מאז הכל מתנהג לפי החקים ההם, ללא התנהגות ה'. לפיכך אמר הקב"ה: "אשר הוצאתיך מארץ מצרים" - אני שולט על העולם בכל רגע נתון. אני שולט על השמש ועל הירח, אני שולט על העפר ועל בעלי החיים. במאמר פי הבאתי על המצרים במצרים אשר מכות וקנעתי לפניכם את הים.

התנהגות ה' לא היתה רק בעבר, אלא היא ממשיכה להתקיים כל הזמן. הקב"ה לבדו עושה עושה ועושה לכל המעשים. מן האמונה הזו - שכל מה שקורה בעולם עושה ה' ותבונה, אסור לנו לזוז במלא נימה!

הדבר שעוזר לאדם ביותר לשמר על עצמו מנפילה, זו האמונה. השחת דעת מאמונה ומן המהשבה על הקב"ה - היא התחלתה של כל נפילה.

הגר"א זצ"ל היה אומר, פי עקר נתינת התורה לישראל היא כדי שישמרו בשחונם בה'. כל המצוות נועדו כדי לתת לאדם תזכורות לאמונה ולבטחון. המזוזה מזכירה לאדם: יש ה' בעולם, שים את בטחונך בו. בשרוצה האדם לאכלל כדי להשיג את גופו, מזכירים לו: קדם כל עליך לברך למי שתמזון שלו! אכל ורוצה לקום וללכת, מיד מזכירים לו: עליך לברך ברבת המזון. כל "ברוך אתה ה'" הוא עוד בשחון בו ותבונה. כל מצוה היא תזכורת להליכתנו על הכל ער כדי שלא נשכח את ה' במרוצת הדרך.

שבת שלום ומבורך לכל בית ישראל

שאל העני את עמיתו: "יודע אני שפרנסתך אינה מצויה ואתה שרוי בדחוקות רבה אך האם לפחות יש לך נחת מבניך?"

השיב הלה ברוך ה' הרבה נחת יש לי מבני הקטנים כולם אהובים, כולם ברויים, כולם גיבורים וכולם עושים רצוני. אבל דא עקא שכולם גם **פותחים את פיהם**.

אהבה עזה אהב רבי **משה מנדל** זצ"ל תלמידי חכמים, הממיתים עצמם באוהלה של תורה. שמחתו הגדולה ביותר של רבנו היתה בעת שביקרו בביתו תלמידי חכמים. היה קם לפניהם מלוא קומתו, על רגליו החולות. **פעמים רבות** ארע, שהתייסר בייסורים קשים ונוראים וביקש שלא יכניסו קהל. והנה, אם בשעה זו נודע לו כי תלמיד חכם ממתין בחוץ, או אפילו נכד של ת"ח, הגיב מיד: "זאל הער אריין קומען" (שיכנס פנימה). עד כדי כך היה יקר לו כבוד התורה.

אם הנכנס לא היה רק נכד של צורבא מדרבנן אלא ת"ח בעצמו, **שכח מייסוריו** הקשים שהיו מלפנים אותו מכל עבר, קם ממקומו מלא קומתו ועמד בפניו בהתבטלות, בדרך ארץ והכנעה. כבוד תלמיד חכם... כבוד התורה...

מסופר על אברהם שעומד בניסיון הקשה מכל, ניסיון העקדה. הוא מוכן בכל לבו למסור את כל היקר לו למען אמונתו, ומסירותו זו מביאה עליו ברכה לדורות. הז"ל מלמדים אותנו כי הקב"ה אינו מביא על האדם ניסיון שהוא לא מסוגל לעמוד בו. **לעתים מגיעים לאדם משברים וקשיים**, ובמקום לעמוד בגאון ולעבור את הניסיון, והוא מתנפץ לרסיסים, ומרגיש כאילו חרב עליו עולמו. כל משבר - הוא ניסיון, כל צרה - היא נקודת מבחן, עלינו לזכור כי הקשיים נועדו לנסות אותנו ולבחון האם אנחנו חזקים באמונתנו, ותמיד ברגע הקושי מגיעה העזרה ממרום. עלינו להתמיד באמונתנו ולדעת שזהו ניסיון חולף.

וכשמגיע רגע האמת, ברגעים הכי קשים, אנו זוכים תמיד לסיוע הבלתי צפוי, והקדוש ברוך הוא עוזר לנו להתגבר על הניסיונות ולהמשיך להעפיל. וזאת עלינו לזכור, כי **מתוך החושך מפציע האור**. הכוח הוא בידינו, זוהי נקודת המבחן שלנו. וזה אפשרי - זה בידינו.

אותה הרגשה פנימית של שמחה במקום בו שם אותה ה' יתברך היא מקפצה למקום גבוה יותר

כי השמחה כוחה לקדם את האדם ועבודתו תכליתו בעולם להיות עבדים של ה' יתברך.

כשגדלו בניו של רבנו **רפאל ברוך בולדנו** זיע"א במרוקו דאג מאוד היכן יתנכם ולאן ישלחם ללמוד תורה כל אורח שנודמן לביתו היה שואל על ישיבה לצאצאיו.

יום אחד בא לביתו יהודי **שסיפר לו** כי בקרוב הוא יוצא לאנגליה והוא ישתדל שיתקבלו בישיבת תורת אמת בלונדון שהקים הגאון רבי משה שניידר זצ"ל שמונה חודשים חלפו וכל יום התארך בעיני הרב כשנה לבסוף **הגיע המכתב** שבישר על קבלתם. היה זה **היום המאושר** בחייו הוא האין בצאצאיו שיצאו מיד לדרכם

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשד, דינה בת ורב, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, יחיא בן לוליה, פנחס חיים אוהנה בן חנינה, נעימה בת עזיזה, שולמית חיה בת אסתר, סעידה מול בת יעקב, מלכה בת שרה, פנחס בן פנחס, יגאל בן מלכה, דוד ומרים אלבז, הרב אלעזר בן שמחה, יעקב בן אורי, יחזקאל בן שמחה, דדה בת אסתר בוננים, יעקב בן טלי, רפאל בן קלרה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אלברט בן ווהרה אליעזר בן רגינה, אפרים אליהו בן מרים, שלום בן אורה מורי, הרב יורם אברגיל, הרב יהודה יאיר, שמעון בן רינה, ישראל בן שמחה סבג, אוואסינה בת גורח חלפון, שמואל בן רבקה זכאי רחל רשל בת קלרה, חסכ יהודה בן חנה פתייא **מיון הרב עובדיה יוסף בן גורגיה**

תפארת פנינו

העלון פנינו גיליון 506
תלון פס"ב
שנת פרשת "תרז"
שנת תש"פ

העלון מוקדש לעילוי נשמת יוסף בן רבקה ז"ל שזשנה בת אסתר ז"ל אשר בן גובר ז"ל רבקה בת אולגה זיטבול ז"ל יורם בן אסתר ז"ל לרפואה שלמה: שלמה בן ויקטוריה

ע"ש חצדיק חטלוב"ן רבי ינון חורי זצוק"ל, זיע"א
יוצא לאור ע"י ארגון "ח"י ינון" טל: 03-6182992 פקס: 077-2182992

מטעמים לשולחן

חסד של אמת

הודעת להם את הדרך ילכו בה (יח, כ)

הגמרא דורשת על הפסוק שלפנינו (בבא קמא ק ע"א): "בה-זו קבורה", ערכו שכל מעשה חסד של אמת רב לאין שיעור, ואין הוא מתבטא רק בהתעסקות בענייני קבורה, אלא אף כל דאגה לעלוי נשמתו של המת, אם באמצעות אמירת קדיש, למוד משניות או מצוות הנעשות לזכותו - הנו מעשה חסד עצום, שאין לשער את ערכו. בספר "גזע היחוס" (עמ' יט) מספר הרב מאיר נומברג מעשה מופלא בענין זה שארע לסבו, הבית מאיר: "באחד הימים בקש ה"בית מאיר"

להשיא יתומה אחת, ופנה אל גביר גדול בבקשת עזרה. הגביר הסכים לתת את כל ההוצאות בתנאי אחד-שהגאון הגדול ילמד עליו משניות לאחר מותו. חלפו ימים, והנה תוך כדי שלמד ה"בית מאיר" את הסוגיא "שמא ימות חישנין", עלתה בלבו מחשבה: מי יודע, אולי מת הגביר ואני אינני יודע מכך ואיני מקים את ההבטחה שהבטחתי לו! הוא לא המתין רגע נוסף, אלא מיד נטל לידיו כרד משניות ולמד פרק אחד לשם הנדיב, גם למחרת וביום שלאחר מכן המשיך ללמוד מספק, והנה ביום השלישי הגיע מכתב לביתו, בו מספרים יורשי הגביר, כי הנדיב נפטר לפני שלושה ימים, הם מצאו כתב התחיבות שלו ללמוד משניות לעלוי נשמתו, והם מזכירים לו שיראה לקים את הבטחתו. שמחתו של ה"בית מאיר" על כי לא הפר את הבטחתו אפילו ליום אחד היתה גדולה ביותר! עוד בענין זה מובא בספר "המשגיח דקמניץ" ד"ר כגן, מנהלת בית החולים "בקר חולים", היתה רופאת ילדים מפורסמת ששמה הלך לפנייה והתמסרותה לילדים היתה מן המיוחדות. רבי משה אהרן שטרן זצ"ל הקפיד עד מאד לשמור את יום היארצייט שלה ואמר קדיש אחריה. באחד הימים פרח הענין מזכרונו לגמרי, והנה לאחור תפלת מנחה בקש ממנו רבי אשר ליכטשיין זצ"ל, ראש הישיבה, לארגן מנין עבור אחד הנדיבים שיום היארצייט שלו חל ביום זה ולנסוע להר המנוחות. כשהגיע להר המנוחות הבחין לפתע כי ליד קברו של אותו נדיב נמצא קברה של ד"ר כגן... באותו רגע נזכר כי שכח לגמרי לעשות היום את מה שתמיד הקפיד לעשות... ובו במקום בקש ממנין האברכים לומר 'קדיש' גם אחריה... באחד הימים שאל אותו בנו מדוע הוא מקפיד לעשות זאת? "הרי חייב אני רבות לרופאה הזו!" השיב לו אביו-"היא טפלה בילדינו במסירות נפש ממש, ומדוע לא נחזיר לה טובה תחת טובתה!?" "לא זו בלבד" המשיך-"אלא ששמעתי פעם כי האדמו"ר מרחמיסטריוקא זצ"ל ה"בטיח לרופאה זו עולם הבא, ומאחר שרציתי לאמת את המידע, עליתי בעצמי אל הרופאה ושאלתי על כך. בתגובה פרצה הרופאה בבכי ואמרה: "זה ספור שהתרחש לפני עשרות שנים ושכחתי ממנו לגמרי, ומי יודע אם הזכרת המעשה הזה איננה סימן שבעוד זמן קצר אגיע לעולם האמת?... ולאחר מכן המשיכה: הדבר היה כאשר פרצה מחלה קשה בין ילדי ישראל. בנו של האדמו"ר ר' היה בין החולים, וחיייו היו תלויים בין שמים לארץ, ועמל רב השקעתי בו עד שהבריא. לאחר מכן קרא לי האדמו"ר לביתו ושאל כמה עליו לשלם לי. "אינני זקוקה לכסף", השבתי לו מיד, "אלא רוצה אני שתחתום על מכתב של שויון זכויות לנשים". למשמע הדברים נעמד האדמו"ר במקומו ואמר לי: "הנך יכולה לבקש דברים הרבה יותר חשובים מענין פנוט זה...". "אם כן" אמרתי לו-"הבטח לי עולם הבא"... האדמו"ר התישב על הכסא שמאחוריו וחשב ארוכות. לפתע נעמד שוב על רגליו ואמר לי: אם תבטיחי לי שכל העבודה שלך תהיה למען שמו יתברך מתוך מטרה להציל נפשות ללא שום מטרה של כונה כספית וכיוצא בכך, אני מבטיח לך שני דברים: 'בעוד זמן קצר תנצלי ממות בטוח וכן תזכי לעולם הבא'. 'ימים ספורים לאחר מכן' -המשיכה הד"ר בספורה המרתקת, 'פרצה מחלה חדשה בקרב תינוקות, ובית החולים העמוס עד אפס מקום לא הצליח לקבל תינוקות נוספים. ירדתי בעצמי ורכשתי כמה מטות נוספות בעבור התינוקות, וכששבתי לבית החולים, פגע בי רכב שהעיף אותי למרחק, ור בנס לא ארע לי דבר, עמדתי על רגלי וחזרתי לבית החולים..." המשגיח סים דבריו ופנה אל בנו: "נו, מה תאמר? וכי לאשה כזו לא ראוי שנשמור את יום היארצייט שלה ונאמר אחריה קדיש!?"...

זמני שבת

פרשת "תרז"

ירושלים	פלג המנחה	הדלקת נרות	צאת שבת	רבנו תם
4.11	4.49	6.02	6.43	
4.13	5.06	6.04	6.40	
4.14	5.07	6.04	6.41	

הפטרה: "בשנת מות חמלך"

ההלכה השבועית

הלכות שבת

דין חולה שאין בו סכנה

א. מי שלקה בנזלת חריפה עד שקשה לו לנשום דרך החוטם, מותר לו להריח משחה הנקראת "ויקס", שעל ידי ריחה החזק והחריף נפתחים צינורות הנשימה, כיון שמשחה זו אין עיקרה לרפואה אלא לפתוח דרכי הנשימה וירווה לו לפי שעה. ולענין טיפות אף לנזלת, אם היא נזלת קשה, מותר לקבל הטיפות על ידי גוי. ואם הגיע למצב שחלה כל גופו מותר גם על ידי ישראל. ספק אם הגיע למצב שחלה כל גופו או לאו, יש להקל שספק דרבנן לקולא. ומותר לשאוף טבק הרחה בשבת אף אם מועיל קצת לרפואה, ואין לאוסרו משום גזירת שחיקת סממנים, כיון שנתפשטה הדחתו גם אצל הבריאים. ואף ביום הכפורים מותר לשאוף טבק הרחה, שלא אסרו אלא חמישה עינויים בלבד.

ב. מי שיש לו כאב בטן בשבת, ויעץ לו הרופא לתת על בטנו בקבוק גומי חסושמכיל מים חמים) מותר לעשות כן בשבת, ויקפיד לסגור הבקבוק יפה, שלא ישפכו המים החמים עליו. וכן חולה שיש לו חום גבוה, ויעץ לו הרופא להשתמש בבקבוק גומי קר, שמכיל קרח, כדי להוריד החום, מותר לעשות כן בשבת.

חזון עובדיה

מתוך האור

סיפור השבוע

שלום ר' לוי.

מחוסר הכרה בבית לוינשטיין, וכשקצת התאושש אושפז במוסד סיעודי כאשר הוא אינו מתקשר כלל עם הסביבה, בקיצור מכה קשה וכואבת. הרופאים הזהירו אז את בני המשפחה, הללו חתמו והסכימו, החומר הוזרק וגרם את הנזק הנורא הזה. אחותי, אשה צעירה, חשה שהעולם מתמוטט עליה. היא צריכה להכריע לבד, החלטה של חיים או מוות לאמה. היא פוצה בבכי וחיבקה את אמא חסרת אונים. הרופא ניסה להרגיעה והוסיף מידע חשוב, אבל בהחלט לא מעודד, "חשוב שתדעי שהחומר נוגד הקרישה יכול להועיל, אך ורק בשלוש השעות הראשונות מאז תחילת השבץ המוחי. אם גזיק אותך כמה דקות מעבר לקצבת זמן זו, ייגרם נזק מוחי ופיסי בלתי הפיך, ולכן חשוב מאד שתעדכני אותנו מה היתה השעה המדויקת שאמך התמוטטה. וכל שניה חשובה". נו מה עושים? עכשיו שבת קודש. פיקוח נפש. אחותי חיגה לבית האבלים לטלפון הקווי, בתקווה שמישהו ירים את השפופרת. שום כלום. גם הפלאפונים הפרטיים היו כבויים. לאחר עשרות נסיונות אמר בן הדוד "הדודה מאושפזת בבית חולים, אולי מנסים ליצור עמנו קשר... משם נרים את השפופרת בשינוי". וכך היה. "הרופא שואל מתי אמא התמוטטה. זה מאוד דחוף, מי יודע?" שאלה אחותי המודאגת מבית החולים. דודה מרים עדכנה "השעה היתה שש ודקה... כשהבחנתי בה מפרקסת שעון הקיר עמד על שש ודקה". הרופא התורן הביט בשעונו "צר לי, השעה 9.30 חלפו יותר משלוש שעות מאז הארוע המוחי, אסור לנו לתת לה את הזריקה... אנחנו מסכנים את חייה". ..אמא שכבה על המטה חסרת הכרה, מחוברת למכשירים שונים, ואחותי עם ספר תהילים ודמעותיה זולגות. בשעה 11.30 נכנסה רופאה מחליפה עיינה בתיק הרפואי של אמא ושאלה: "האם החולה הזו קיבלה מגנזיום... על פי הנתונים העולים מן הבדיקות, יש לה מחסור חמור במגנזיום". הרופא התורן ביטל את דבריה וטען "יש לה קריש דם ואנחנו מעבר לזמן ההזרקה, אין שום בעיה עם המגנזיום". הרופאה שהגיעה זה מכבר, לא ייחסה חשיבות לדברי הרופא, נקטה בצעד חד משמעי. היא ניגשה לאמא והזריקה לה מגנזיום. כעבור שתיים אמא פקחה עיניים, חזרה להכרה צלולה עמדה על רגליה ודיברה כאחד האדם. וכאמור במוצאי השבת היתה כבר בריאה לחלוטין, עם מצב - רוח מרומם, כאילו לא ארע דבר. ר' לוי נכבדי, עכשיו נפנה זרקור לגודל הנס, כי עד עתה עסקנו בזוטות של חדר מיון, חוות דעת רפואיות, זריקות תרופות ודמעות. בבית האבלים ישבה דודה מרים פוכרת ידיה ואצבעותיה בצער, וכועסת על עצמה "מה עשיתי? איך טעיתי, הטעיתי את הרופא... מי יודע כמה גדול הנזק שגרמתי. לאחותי". ובכן, בלילה שבין חמישי לשישי, ליל פורים דמוקפין, עברו משעון חורף לשעון קיץ, כלומר הקפיצו שעה אחת קדימה. בבית האבלים - לנוכח מצב הרוח השפוף - אף אחד לא נתן דעתו לעדכן את שעון הקיר. כך שלפי האמת חלפו בסך הכל שעותיים וחצי מתחילת הארוע המוחי, שזה הזמן הטוב והראוי להזריק את החומר נוגד הקרישה. אלא שאם היו מזריקים תרופה זו, היה נגרם לאמא נזק בריאותי איום ונורא, כפי שהסביר הרופא, ואף הכרנו זאת מקרוב...כן, חייה של אמא ניצלו בזכות "טעות" קטנה זו, ששעון הקיר חווה עדיין את עידן החורף ולא את עידן הקיץ, ומחוגיו קפאו להם על מקומם. למה? כדי שאמא תחזור לחיים תקינים. אין לך מושג ר' לוי, עד כמה שאצלנו במשפחה אוהבים את שעון הקיץ.

סיפורי ההשגחה המופיעים כאן, הנקטפים לתוך ספריך, גורמים לאנשים רבים וגם לי לפקוח עין ולגלות עד כמה טובים ונפלאים הם רחמי של הקב"ה המשיגח עלינו, והרוצה רק בטובתנו. כמי שחווה חוויה תוך משפחתית של השגחה שכזו, רציתי לשתף גם את קוראיך, אם תחפוץ בכך. ומעל לכל, אין לי ספק שהצידה לדורך מן ההצצה לחדר המיוחד של אבינו שבשמים, מחייבת אותנו למלא את פינו שירה ותודה והודיה עד אין קץ. היה זה במוצאי שבת קודש, ט"ז באדר תשע"ו. כמה דקות אחרי ההבדלה צילצל הפלאפון הכשר שלי. על הקו היה יונתן אחי הצעיר נרגש ונסער מחד, אבל מפויס ומרגיע מאידך. "יעקב אל תשאל, אמא בבית חולים" עדכן. "בבית חולים?" השתאיתי ודאגה מילאה את ריאותי. "כן, אבל תנוח עליך דעות, הכל תקין היא מסתובבת במחלקה מיוחדת עם האחיות, ומשמחת חולות אחרות. בקיצור היא חזרה לעצמה"... "חזרה לעצמה?" שאלתי, "זאת אומרת יונתן, שהיא היתה במקום רחוק... השם ישמור, מה בדיוק התחולל בשבת?". ובכן ר' לוי, רשום לפניך את הנתונים. אמא שלנו שהתה באותה שבת אצל אחד מאחיה. מדוע? אחד מאחיה נפטר וכל האחים האבלים שהו באותו בית. בשבת קודש, בשעת בוקר מוקדמת נשמעו צעקות איומות מן הקומה השניה בבית האבלים. דודתי מרים, אחותה הקטנה והיחידה של אמי, היתה היסטרית חיוורת ומבוהלת. "אחותי, אחותי, את אחותי היחידה, אל תעזבי אותי! ריבוננו של עולם תחזיר אותה לחיים!". צעקותיה פילחו חצי רחוב. בני הבית התעוררו ועלו בזריזות לקומה השניה. אמא שכבה על מיטתה מפרקסת ורוטטת בצורה נוראית כשהיא חסרת הכרה. הפאניקה היתה בעיצומה, עד שכן דודי התעשת והזמין אמבולנס שהגיע אחר מספר דקות, שנידמו כמו נצח. הנוכחים מספרים שהם היו בטוחים שאוטוטו מסתיימים הפרכוסים ואמא משיבה את נשמתה לבוראה. המחזה היה מחריד ממש. הרופא וצוותו ביצעו בה פעולות החייה והובילו בזריזות לאמבולנס. אחותי הקטנה ששהתה בבית סמוך, הוצקה ללוות את אמא ולסעוד אותה בבית החולים. האמבולנס יצא בדהרה מן הרחוב, תוך יללת סירנה מוכרת. בני הבית התיישבו מבהלים ואמרו תהילים לרפואתה. מה מתרחש בשעות אלו בבית החולים אף אחד לא ידע. בית החולים נמצא 20 קילומטר מן הבית, וסימני שאלה מעיקים נוספו על האבלים שגם כך התקשו לעכל את פטירת אחיהם בגיל צעיר יחסית. ועתה, בתוך השבעה, אחותם מובהלת במצב אנוש לחדר מיון... ומי יודע מה ילד יום. אחותי מספרת כי לאחר סידרה של בדיקות, כאשר כמה רופאים מקצועיים מלווים את אמא, קרא לה הרופא התורן ובקול רועד אך סמכותי הודיעה לה "אנחנו חושדים שמדובר בקריש דם שפגע במוח של אמך, המצב מחרף ואנחנו חייבים לבצע פעולה רפואית שמחייבת את הסכמתך המלאה לביצועה". מדובר - כך הסביר הרופא - בהזרקה של תרופה מיוחדת נוגדת קרישה, אשר אמורה לפורר את קריש הדם ולהחזיר את אמא למצב שפיר. אך אליה וקוץ בה, כי באותה הנשימה הסביר הרופא התורן "את חייבת לדעת, שאם זה לא קריש דם אלא תופעה אחרת שנעלמה מעינינו, אזי לחומר נוגד הקרישה ישנה השפעה חמורה וקשה עד כדי סיכון חיים ממש של המאושפזת. אני חייב שתביני שההסכמה שלך להזרקה החומר יש לה השלכות לכאן או לכאן. את בתה, וכרגע החלטה זו מוטלת על כתפיך". סיכם הרופא. אחותי נבהלה מאוד, מאחר והבינה היטב את משמעות דבריו של הרופא. חמיה אושפז לפני ארבע שנים עם תופעה דומה, הזריקו לו את החומר המדובר, והתוצאה - קטסטרופה. הוא שכב ארבעה חודשים

באדיבות המחבר - הרב קובי לוי הי"ו

ניתן לשלוח סיפורים לרב קובי לוי לפקס: 09-8820166

רוצה להיות שותף בזכויה הרבים בהפצת העלון "תפארת ינון"?

בתרומה של 52 ₪ אתה מזכה אלפי משפחות מדי שבוע

לתרומות בכל סניף בנק הדואר, השבון: 3640582 או באשראי בטל: 03-6182992

מאמרי הגות, משלים עם מוסרי השכל, לקט אמרות ופתגמים, מקיץ הלכות והלכות מצוות, לתיאור סגולת השמחה, לתיאור סגולת השמחה, לתיאור סגולת השמחה

שבתה של מגידות טובה

הדש מבית היוצר של רב המזכר
"שבת טיע"ן

מגידות טיע

מידות והליכות בראי פרשת השבוע

• ב' כרכים •

- שלל מדורים גדושים בתוכן הייחודי בעיצוב מרהיב עין ומשובב לב
- 1240 עמודי כרוז צבעוניים
- 900 תמונות נדירות ומסומכות
- מפתח ערכים מורחב נשאים: אישים ימי הילולא

מחיר מיוחד לרגל ההוצאה לאור

להשיג בכל חנויות הספרים המובחרות

לפרטים והזמנות מרוכזות במחיר מיוחד: 02-5806777 ♦ דוא"ל: 5806777@gmail.com

הגוזלים שלכם
פורשים כנף
ומתעופפים להם
מהקן, יוצאים
לדרך ארוכה...

הזמנות לחתונה מדפיסים בגרפומט

מגוון גדול
של סוגי ניירות

ניתן לקבל
קטלוג הזמנות
למייל

הדפסת
200 הזמנות
לכלה, חינם

0.6 אגו' להזמנה

הדפסה בשחור
או אפור, מינימום
1000 יחידות,
לא כולל עיצוב

משלוחים
לכל חלקי
העיר

שרות
מהיר
במיוחד

מחירים
נוחים
במיוחד

כל סוגי
ההדפסות
וההפקות

הדפסות
באיכות
גבוהה